

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาไม่สังกัดการศึกษา ไม่สังกัดภาควิชา/เทียบเท่า
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CREATION OF A DANCE FROM NARAPHONG CHARASSRI'S DANCE EXHIBITION

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Fine and Applied Arts in Common

Common Course

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทาง
	นาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี
โดย	น.ส.ภัคพร พิมสาร
สาขาวิชา	ไม่สังกัดการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....	คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.บุษกร บิณฑสันต์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรประพิทร์ เฝ้าสวัสดิ์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรวดี ภูชฎาภิรมย์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ดวงใจ ทิวทอง)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.ธรากร จันทนะสาโร)	

ภัคพร พิมสาร : การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี.

(THE CREATION OF A DANCE FROM NARAPHONG CHARASSRI'S DANCE EXHIBITION) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ศ.

ดร.นราพงษ์ จรัสศรี

วิทยานิพนธ์เรื่องการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบและแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์ ด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงสร้างสรรค์และเชิงคุณภาพ ที่มีกระบวนการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ สื่อสารสนเทศ การสัมมนาประสบการณ์ของผู้วิจัย เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์มีองค์ประกอบ 8 ประการ ได้แก่ 1) การออกแบบบทการแสดง จากแก่นเรื่อง “การเดินทางสู่ความสำเร็จ” ด้วยวิธีการเล่าเรื่อง (Storytelling) และการใช้เทคนิคแบบปะติด (Collage) นำไปสู่ความเป็นเลิศทั้ง 3 ประการของนราพงษ์ จรัสศรี ประกอบด้วย ในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์และนักวิชาการ โดยแบ่งออกเป็น 2 องค์การแสดง ประกอบด้วย องค์ 1 มี 5 ฉาก และองค์ 2 มี 5 ฉาก 2) การคัดเลือกนักแสดง เป็นผู้ที่มิทักษะทางด้านศิลปะละครเป็นหลัก ประกอบด้วยทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ 3) การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ มีการใช้ลีลานาฏยศิลป์ไทย บัลเลต์ การเต้นแจ๊ส นาฏยศิลป์ร่วมสมัย นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ด้วยการใช้ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) ลีลาการเต้นสด (Improvisation) และการเต้นแบบสมัยนิยม อาทิ การเต้นป๊อปปิง (Popping) และการเต้นฮิปฮอป (Hip-hop) ในรูปแบบนาฏยการแสดง (Dance Theatre) มาบูรณาการกับเส้นทางการสัญจรในการชมนิทรรศการด้วยการจัดวางแบบรูป (Pattern) ทิศทางการเคลื่อนที่ของนักแสดง 4) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ในการแสดง เป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยด้วยเสียงขลุ่ย และวัฒนธรรมตะวันตกด้วยแซ็กโซโฟน ประกอบกับเพลงตามยุคสมัยในช่วงชีวิตของนราพงษ์ จรัสศรี และการแต่งเพลงแร็ป (Rap) ขึ้นมาใหม่ที่สามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้ 5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง แบ่งออกเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงขนาดใหญ่ที่เคลื่อนย้ายได้ (Set Props) ได้แก่ รองเท้าบัลเลต์ และหนังสือขนาดใหญ่ และอุปกรณ์ประกอบการแสดง (Prop) ได้แก่ รูปภาพ กระเป๋าเดินทาง แก้วอิ โหลแก้วทรงกระบอก ซิงซ์ซ่า 6) การออกแบบเครื่องแต่งกายที่เน้นความเรียบง่าย (Simplicity) นำลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายแต่ละประเภทมาสื่อความหมายแทน 7) การออกแบบพื้นที่การแสดง แบ่งพื้นที่การแสดงออกเป็น 2 ส่วน 1.พื้นที่ภายนอกโรงละครที่เป็นพื้นที่ปฏิบัติการ (Performative Space) และพื้นที่ภายในโรงละครพื้นที่เล่าเรื่อง (Narrator Space) โดยใช้แนวคิดจากศิลปะแบบเฉพาะที่ (Site Specific Art) 8) การออกแบบแสง ใช้เพื่อสื่อสารอารมณ์ความรู้สึก ด้วยทิศทางของแสง ความเข้ม สีของแสง และสัญญาณแทนความ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคผลงาน 6 แนวคิด ดังนี้ 1) คำนึงถึงเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี 2) แนวคิดการจัดนิทรรศการ 3) แนวคิดความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ 4) แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง 5) แนวคิดทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์และดุริยางคศิลป์ และ 6) แนวคิดสัญญาณในงานนาฏยศิลป์

การวิจัยครั้งนี้สามารถสะท้อนความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ทั้ง 3 ประการ ได้แก่ 1.นักแสดง 2.นักออกแบบสร้างสรรค์ และ 3.วิชาการ ที่ควรค่าแก่การยกย่องไปสู่ผลงานที่เป็นรูปธรรมผ่านแนวคิดการจัดนิทรรศการที่ได้แรงบันดาลใจจากผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นนิทรรศการที่มีชีวิต “นาฏยศิลป์นิทรรศการ” ให้คนรุ่นใหม่ได้สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในอ้างอิง เกิดแรงบันดาลใจ เพื่อนำไปสู่การต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ต่อไปในอนาคต จึงกล่าวได้ว่า นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้มี นวัตกรรมทางความคิดสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์อยู่เสมอ

สาขาวิชา ไม่สังกัดการศึกษา

ปีการศึกษา 2561

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5986856335 : MAJOR COMMON

KEYWORD: NARAPHONG CHARASSRI, EXHIBITION, DANCE

Pukkaporn Pimsarn : THE CREATION OF A DANCE FROM NARAPHONG CHARASSRI'S DANCE EXHIBITION. Advisor:
Naraphong Charassri, Ph.D.

The thesis entitled the creation of a dance from Naraphong Charassri's dance exhibition aims to find patterns and related ideas after the creation of dance. It was accomplished by using a creative and qualitative research model with the process of surveying and collecting documentary data, interviewing, observation of information media, seminars, experiences of researchers, and artist criteria. The results of the study were found that the show style consists of 8 elements as following: 1) the design of the show script from the core plot story named "Journey to the Success", by using storytelling method and collage techniques leads to the 3 excellences of Naraphong Charassri, actors, creative designers, and academicians. It was divided into 2 acts consisting of the show as act 1 with 5 scenes and act 2 with also 5 scenes, 2) casting, selecting a master of the arts of theater combining dance skills, 3) design of dance styles, with the use of Thai dance style, Ballet, Jazz dance, contemporary dance, dance after modern dance by using gestures in everyday movement, improvisation and popular dance styles such as dance, Popping and Hip Hop dance in dance theater style integrated with the route of traveling in the exhibition with the pattern and the direction of the actors' movement, 4) sound design and music used in performances, using a blend of Thai culture with flute sounds and Western culture with saxophone combined with the music of the period during the life of Naraphong Charassri and the rewriting of Rap songs that can communicate with the new generation, 5) design of display equipment, dividing into large Set Props, including Ballet shoes, large books and props, namely, pictures, luggage, chairs, a dozen, cylindrical glass, and swings, 6) design of clothing, emphasizing simplicity by bringing the characteristics of each type of clothing to convey specific meaning instead, 7) design of the show area, dividing the expression area into 2 parts, first, the area outside the theater is the Performative Space and second, areas within the Narrator Space by using the concept of Site Specific Art, and 8) lighting design, used to communicate emotions with the direction of light, intensity, color of light and sign. In addition, the researcher has considered the concept after creating 6 works as follows: 1) taking into account the uniqueness in the creative dance work of Naraphong Charassri, 2) exhibition concept, 3) creative dance concept, 4) concept of variety of display format, 5) visual concept, dance, and music, and 6) the symbolic concepts in terms of sign in dance work.

Overall, this research study importantly reflects the excellence of Naraphong Charassri in 3 aspects: 1) actors, 2) creative designers, and 3) academic values that are worthy of praise to concrete works through the concept of organizing an exhibition inspired by the dance work of Naraphon Charassri as "a living exhibition" for the new generation which can be used as a inspiring reference for further creation of dance work. Therefore, it can be said that Naraphong Charassri is a creative person who always has innovation related to the creativity in dance work.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study: Common

Student's Signature

Academic Year: 2018

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญหลากหลายศาสตร์ กราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้ให้ทุนสนับสนุนการศึกษา

กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะที่มีคุณประโยชน์ อีกทั้ง เป็นผู้ที่มีสร้างแรงบันดาลใจ มอบโอกาสผลักดัน พร้อมทั้งให้ความเมตตาในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏยศิลป์ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ดวงใจ ทิวทอง รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรวดี ภูษฎาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ธรากร จันทนะสาโร กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ และชี้แนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขอันเป็นประโยชน์งานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้ออกแบบแสง ทีมฝ่ายปฏิบัติการ และอุปกรณ์แสง จากบริษัทไลท์ซอร์ท จำกัด บริษัทคัลเลอร์มาเนีย จำกัด และคณาจารย์ นักศึกษา สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผู้ให้การสนับสนุนในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย

ขอขอบพระคุณคุณสุดา และคุณณรงค์ พิมพ์สาร มารดาและบิดาผู้ให้ทุนทรัพย์และสนับสนุนการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตของผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณสาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คณะนักแสดง นักดนตรี ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ทีมงานศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ขอขอบคุณอาจารย์ณัฐคม แหม่มเย็น ที่คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่ดีเสมอ

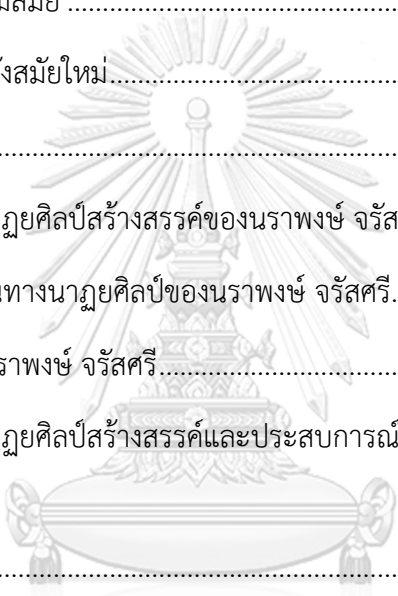
ขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง และผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏยศิลป์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยฉบับนี้เป็นอย่างดี

ภัคศพร พิมพ์สาร

สารบัญ

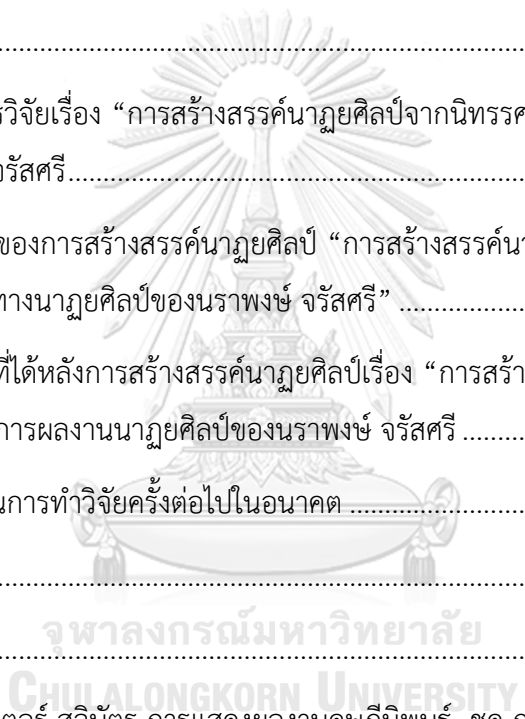
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามในการวิจัย.....	3
1.2.1 รูปแบบของผลงานการแสดงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์.....	3
1.2.2 แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4.1 ขอบเขตด้านเวลา.....	4
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
1.6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.6.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	7
1.6.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.8 รายงานการวิจัย.....	9

1.9	สรุปบท	10
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1	อาร์มบท.....	11
2.2	นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2.2.1	ความคิดสร้างสรรค์	11
2.2.2	นาฏยศิลป์สร้างสรรค์.....	13
2.2.3	นาฏยศิลป์ร่วมสมัย	14
2.2.4	นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่.....	15
2.2.5	นิทรรศการ.....	16
2.2.6	ผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี.....	17
2.3	เอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี.....	18
2.3.1	ภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี.....	20
2.3.2	ผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์และประสบการณ์ในการทำงานของ นราพงษ์ จรัสศรี	
	22	
2.4	การจัดนิทรรศการ.....	51
2.4.1	หลักการจัดพื้นที่และระบบทางสัญจร.....	54
2.4.2	เส้นทางการสัญจร	56
2.4.3	หลักการออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงาน	58
2.5	ผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	62
2.6	เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน.....	73
2.7	ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	74
2.8	สรุปบท	78
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย	80
3.1	อาร์มบท.....	80

3.2 รูปแบบงานวิจัย	80
3.2.1 การวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research).....	80
3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research).....	81
3.3 การออกแบบงานวิจัยสร้างสรรค์	82
3.3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	82
3.3.2 คำถามในการวิจัย	83
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
3.4.1 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร	98
3.4.2 การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง	100
3.4.3 การสังเกตการณ์	101
3.4.4 สื่อสารสนเทศอื่น ๆ.....	103
3.4.5 การสัมภาษณ์	104
3.4.6 ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย.....	108
3.4.7 เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน.....	113
3.5 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	114
3.6 ผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	115
3.6.1 เกณฑ์การคัดเลือกผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	115
3.6.2 รายนามผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	116
3.7 สรุปบท	125
บทที่ 4 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์.....	127
4.1 อารัมภบท.....	127
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	127
4.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ชุด “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จาก นิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี”	127

4.2.2 การวิเคราะห์แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ชุด “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี”	288
4.3 อภิปรายผล	318
4.3.1 รูปแบบผลงานการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนรา พงษ์ จรัสศรี	318
4.4 สรุปบท	334
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	335
5.1 อารัมภบท.....	335
5.2 ผลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี”.....	335
5.2.1 รูปแบบของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการ ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี”	335
5.2.2 แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เรื่อง “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จาก นิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี”	352
5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปในอนาคต	354
บรรณานุกรม.....	356
ภาคผนวก.....	362
ภาคผนวก ก โพสต์เตอร์ สู่จิตร์ การแสดงผลงานดุซมิญพันธ์ ชุด การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จาก นิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี องค์กร 1	363
ภาคผนวก ข บรรยายภาคการแสดงผลงานดุซมิญพันธ์ ชุด การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จาก นิทรรศการ ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี	367
ประวัติผู้เขียน.....	369

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 รายชื่อวิทยานิพนธ์ ระดับดุษฎีบัณฑิตที่ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา.....	46
ตารางที่ 2.2 การออกแบบลีลานาฏศิลป์กับกระบวนการทัศนด้านพื้นที่	70
ตารางที่ 3.1 ตารางกำหนดการสัมมนา.....	119
ตารางที่ 4.1 บุคคลที่นำมาเทียบเคียง.....	131
ตารางที่ 4.2 นักแสดงในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1... 134	
ตารางที่ 4.3 ตารางการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ครั้งที่ 1.....	138
ตารางที่ 4.4 สรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ 142	
ตารางที่ 4.5 นักแสดงในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 2... 147	
ตารางที่ 4.6 ภาพการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ครั้งที่ 2	149
ตารางที่ 4.7 สรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ 165	
ตารางที่ 4.8 นักแสดงในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการทดลองสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 3	169
ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์รูปแบบลีลากิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement)	173
ตารางที่ 4.10 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ครั้งที่ 3.....	175
ตารางที่ 4.11 สรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์	192
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์การรับรู้ในงานนิทรรศการผ่านแนวคิดนาฏศิลป์สร้างสรรค์	196
ตารางที่ 4.13 นักแสดงเพิ่มเติมของการแสดงองค์ 2 ฉาก 4 ความเป็นเลิศทางนักวิชาการ	197
ตารางที่ 4.14 ภาพการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ครั้งที่ 5 (Zoomใหญ่)	203
ตารางที่ 4.15 การแบ่งลำดับอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่จะปรากฏบนเวทีการแสดง	250
ตารางที่ 4.16 การออกแบบแสงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงาน	267

ตารางที่ 4.17 การออกแบบแสงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงาน นาฏศิลป์ของนาง
พงษ์ จรัสศรี องค์ 2..... 275

ตารางที่ 4.18 ลำดับการเปิดเวทีทัศน์ 282

ตารางที่ 4.19 ภาพจากสื่อมัลติมีเดียการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ ของ
นางพงษ์ จรัสศรี..... 283

ตารางที่ 5.1 สรุปการแสดงผลงานสร้างสรรค์..... 338

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 ศาสตราจารย์ ดร. นราพงษ์ จรัสศรี.....	20
ภาพที่ 2.2 สุจิตร์การแสดงคณะกรรมการแสดงตัม (Tam Dance Theatre) และไทย อาร์ต มูฟเม้นท์” (Thai Art Movement) ของนราพงษ์ จรัสศรี.....	23
ภาพที่ 2.3 การใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงเก้าอี้และโหลแก้วทรงกระบอก จากการแสดงชุดนอस्ताเจีย (Nostalgia) โดย นราพงษ์ จรัสศรี.....	66
ภาพที่ 2.4 ผลงานศิลปะการจัดวาง ฉลุฉายกิริติ : คุณหญิงกิริติ กับความงามครั้งสุดท้าย.....	72
ภาพที่ 3.1 ภาพวาดพื้นการแสดง ชุด การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัย จากแนวคิดความหลากหลายทางเพศ โดยสรร ถวัลย์วงศ์ศรี	102
ภาพที่ 3.2 การแสดง คอนเซอร์โต้ ฟอร์ เปียนโนแอนด์ ชาโคว์ (Concerto for Piano and Charcoal) หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร	103
ภาพที่ 3.3 ภาพโปสเตอร์งานเสวนาวิชาการ แนวคิดและการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัย	105
ภาพที่ 3.4 สื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์โครงการ มหกรรมศิลปะ ดนตรี และการแสดง ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	106
ภาพที่ 3.5 บรรยากาศในงานนิทรรศการของมานูเอล ลูทเกนฮอส์ท์ (Manuel Lütgenhorst)	107
ภาพที่ 3.6 ผลงานการออกแบบฉากละครเวทีเรื่อง พุดเดิ้ลน้อยทำอะไร	110
ภาพที่ 3.7 การแสดงร่วมสมัย ชุด สาว.....	111
ภาพที่ 3.8 ผลงานในฐานะผู้ช่วยออกแบบนิทรรศการ เทล แอนด์ ทอย (Tale and Toy) เมื่อปี พ.ศ. 2556.....	112
ภาพที่ 4.1 บรรยากาศภายนอกและภายในการนำเสนอผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี	130
ภาพที่ 4.2 การเทียบเคียงสถานการณ์การจัดนิทรรศการในลักษณะเปิดบ้าน (Open House).....	133
ภาพที่ 4.3 การออกแบบทิศทางการเคลื่อนที่ของกลุ่มนักแสดง A B C และ D แบบต่อเนื่อง (Room to Room Arrangement) กับพื้นที่การแสดงแบบวงกลม	137
ภาพที่ 4.4 การแบ่งส่วนพื้นที่การแสดงตามแนวคิดของศิลปะเฉพาะที่ (Site Specific).....	141

ภาพที่ 4.5 การแสดงเดี่ยวชุด บัลเลรีน่า นางระบำปลายเท้าผู้เวทนา (Ballerina: The Pathetic Creature) โดยนราพงษ์ จรัสศรี.....	163
ภาพที่ 4.6 กรอบรูปที่มีลักษณะเป็นโครงไม้เปลือยเปล่า และเมื่อมีนักแสดงสื่อความหมาย แทนภาพ.....	163
ภาพที่ 4.7 ลักษณะเครื่องแต่งกายจากเพลง นินจา.....	164
ภาพที่ 4.8 ลักษณะเครื่องแต่งกายจากเพลงคิฟ ออน ดานซ์ซิ่ง (Keep on Dancing).....	165
ภาพที่ 4.9 กระเป๋าเดินทาง อุปกรณ์ประกอบการแสดง ในการทดลองสร้างสรรค์การแสดง ครั้งที่ 3.....	190
ภาพที่ 4.10 ภาพร่างแบบ“รองเท้าบัลเลต์” อุปกรณ์ประกอบการแสดง.....	191
ภาพที่ 4.11 ภาพพิมพ์ทดสอบคุณภาพของสีพิมพ์ผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี.....	252
ภาพที่ 4.12 รองเท้าบัลเลต์แบบสมบูรณ์.....	254
ภาพที่ 4.13 การใช้กระเป๋าเดินทางในลักษณะที่เป็นศิลปะการจัดวาง และอุปกรณ์ประกอบการ แสดง.....	255
ภาพที่ 4.14 กระบวนการออกแบบจนถึงผลิต หนังสือ ที่เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง.....	256
ภาพที่ 4.15 ผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี และผลงานการสร้างสรรค์ของผู้วิจัย ตามแนวคิดศิลปะแห่งการหยิบบีม (Appropriate Art).....	258
ภาพที่ 4.16 เครื่องแต่งของนักแสดงเน้นความเรียบง่าย.....	259
ภาพที่ 4.17 เครื่องแต่งกายที่นำแนวคิดสัญลักษณ์มาใช้ ปรากฏในองก์ 1 ฉาก 1.....	260
ภาพที่ 4.18 เครื่องแต่งกายของนักแสดงที่เน้นความเรียบง่าย.....	261
ภาพที่ 4.19 พื้นที่การแสดงทั้งภายในโรงละคร และภายนอกแบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์ (Black Box Theatre) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.....	263
ภาพที่ 4.20 ภาพร่างอุปกรณ์แสง (Lighting Plot) การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ จากนิทรรศการผลงาน นาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี.....	265
ภาพที่ 4.21 แบบร่างเรื่องราว (Storyboard) การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการ ผลงาน นาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้สื่อสารกับผู้ออกแบบแสง.....	274
ภาพที่ 4.22 ภาพแสดงตำแหน่งการติดตั้งเครื่องฉายภาพ (Projector) และพื้นที่ที่ถูกฉาย.....	280

ภาพที่ 4.23 ภาพการแสดงชุด เบื้องหน้าเบื้องหลังการเต้นระบำ (Dance Laboratory: Front and Back in Dance) ของนราพงษ์ จรัสศรี และภาพการแสดงการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี โดย ผู้วิจัย	290
ภาพที่ 4.24 รองเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่ อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สะท้อนความเป็นเลิศทางด้านนักแสดง	292
ภาพที่ 4.25 แก้วอี อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สะท้อนความเป็นเลิศทางด้านนักออกแบบสร้างสรรค์	293
ภาพที่ 4.26 หนังสือขนาดใหญ่ อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สะท้อนความเป็นเลิศ ทางด้านนักวิชาการ	294
ภาพที่ 4.27 ภาพแสงจากการแสดงเดี่ยวชุด เบื้องหน้าเบื้องหลังการเต้นระบำ (Dance Laboratory: Front and Back in Dance) ของนราพงษ์ จรัสศรี และ ภาพแสงการนำแก่นเรื่อง การเดินทางสู่ความสำเร็จ ของผู้วิจัย ที่มาใช้ในการออกแบบบทการแสดง	295
ภาพที่ 4.28 เอกลักษณ์ความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี	296
ภาพที่ 4.29 ผลงานการแสดงชุด อะเบ้าท์ คาซึโอะ โอโนะ (About Kazuo Ohno)	297
ภาพที่ 4.30 นิทรรศการของศิลปินคาซึโอะ โอโนะ	298
ภาพที่ 4.31 นิทรรศการ โลกไร้พรมแดน (Borderless) ห้องป่าของโคมไฟ (Forest of Lamps)..	299
ภาพที่ 4.32 ทิศทางการเคลื่อนไหวในลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit)	300
ภาพที่ 4.33 ทิศทางการเคลื่อนไหวในลักษณะแบบเฉื่อยยาว	300
ภาพที่ 4.34 ทิศทางการเคลื่อนไหวในลักษณะแบบการผสมผสาน (Tree Arrangement)	301
ภาพที่ 4.35 การวางผังแบบต่อเนื่องโดยการนำส่วนที่แตกต่างมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน	302
ภาพที่ 4.36 การใช้พื้นที่บริเวณภายนอก	303
ภาพที่ 4.37 การนำแนวคิดนิทรรศการใช้ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์	304
ภาพที่ 4.38 แนวคิดการจัดนิทรรศการกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์	306
ภาพที่ 4.39 การคำนึงถึงความหลากหลายของการคัดเลือกนักแสดง	309
ภาพที่ 4.40 การคำนึงถึงความหลากหลายในด้านลีลานาฏศิลป์	310
ภาพที่ 4.41 ความหลากหลายด้านเสียงและดนตรีจากเครื่องดนตรีตะวันตกและไทย	311

ภาพที่ 4.42 ฉากถนนข้าวสารบนเวทีการแสดง ที่มาจากภาพจำในภาพยนตร์เรื่องอังกาบไลฟ์ โชว์ (Ongbak Live Show)..... 313

ภาพที่ 4.43 ซิงซ์้า จากการแสดงชุด คราฟ (Craft) และเก้าอี้กับโหลแก้ว จากการแสดงชุด (Nostalgia) ที่นำแนวคิดศิลปะแห่งการหยิบยืมมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ 314

ภาพที่ 4.44 การแสดงร่วมสมัย ชุด สาว ที่มีการใช้สัญลักษณ์มาสร้างสรรค์ผลงาน 316

ภาพที่ 4.45 สัญลักษณ์ที่ปรากฏในงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์ 317

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิทรรศการ (Exhibition) หมายถึง การจัดแสดง การนำเสนอวัตถุ หรือผลงานต่าง ๆ ในลักษณะการให้ข้อมูลข่าวสารหรือข้อมูลองค์ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้ที่จัดแสดงผลงาน โดยรูปแบบหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้นั้นเป็นการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับประสบการณ์ตรง การจัดนิทรรศการจึงกลายมาเป็นสื่อประชาสัมพันธ์อีกแขนงหนึ่งที่สามารถสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ชมได้เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ใช้การจัดนิทรรศการ เป็นวิธีการหนึ่งในการนำเสนอวัตถุประสงค์ของตนเองกับผู้ชม และกลุ่มเป้าหมายจนเกิดเป็นนิทรรศการเชิงพาณิชย์และนิทรรศการ เพื่อการศึกษาที่ปรากฏให้เห็นอย่างแพร่หลายในปัจจุบันเช่นเดียวกับการจัดนิทรรศการทางศิลปะนั้น เปรียบเสมือนการนำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของตัวศิลปินที่ได้สั่งสมประสบการณ์การทำงานผ่านบริบททางวัฒนธรรม ประสบการณ์เฉพาะตัวของศิลปินได้หล่อหลอมจนเกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวผ่านกระบวนการกลั่นกรองถ่ายทอดในรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ นิทรรศการของศิลปินผู้สร้างสรรค์ในด้านใดก็ตาม ที่ได้จัดแสดงเป็นนิทรรศการหมุนเวียน นิทรรศการทางศิลปะที่เกี่ยวกับตัวศิลปินเป็นเครื่องมือที่สามารถสื่อสารความคิด ระหว่างตัวศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานกับผู้ชมได้เป็นอย่างดี

นราพงษ์ จรัสศรี นับเป็นบุคคลที่มีสำคัญต่อการพัฒนาวงการนาฏศิลป์ในแนวสร้างสรรค์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 จนถึงปัจจุบัน กล่าวได้ว่า นราพงษ์ จรัสศรี เป็นศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์หลากหลายรูปแบบในประเทศไทย ด้วยการสั่งสมประสบการณ์การทำงานมาอย่างยาวนานทั้งในรูปแบบผลงานนาฏศิลป์สมัยใหม่ นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย และนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ดังที่ปรากฏในเชิงประจักษ์ในระดับชาติและนานาชาติ สิ่งที่ต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี คือ การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ที่มุ่งเน้น การเชื่อมโยงวัฒนธรรมดั้งเดิม ผสานกับการนำวัฒนธรรมที่ดำเนินอยู่ในสังคมปัจจุบันมาสร้างสรรค์เป็นผลงานทางด้านนาฏศิลป์

สร้างสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้รับรู้ถึงสารที่ต้องการนำเสนอผ่านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า นราพงษ์ จรัสศรี เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อวงการนาฏศิลป์ในประเทศไทย ทั้งในฐานะนักแสดงตลอดระยะเวลา 40 ปี รวมถึงการร่วมงานกับศิลปิน นักออกแบบลีลาต่างชาติที่มีชื่อเสียงระดับโลกมากกว่า 20 ท่าน อีกทั้งในฐานะนักออกแบบสร้างสรรค์ที่มีความเป็นเลิศด้านการออกแบบลีลาการแสดงเป็นที่ประจักษ์ทั้งระดับชาติและนานาชาติ ได้แก่ พิธีเปิด - ปิด กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 การแสดงแสงสี คณิตศรีอยุธยา พิธีเปิดการเลี้ยงต้อนรับการประชุมโรตารีโลก การแสดงแสงสีเวียงกุมกาม มังราย และผู้กำกับการแสดงการแสดงชุดนารายณ์ อวตาร เพอร์ฟอร์มมิ่ง เดอะ ไทย รามายณะ อิน เดอะ โมเดิร์น เวิร์ด เป็นต้น ในทางด้านการศึกษานราพงษ์ จรัสศรี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีบัณฑิตเป็นบัณฑิตคนแรกของมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะนักวิชาการที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการชั้นสูงสุดด้วยตำแหน่งศาสตราจารย์ ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์วิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากความเป็นมาและความสำคัญ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นคุณค่าในตัวศิลปินจึงถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ทั้งในด้านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน แนวคิด และองค์ความรู้ตลอดจนวิธีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ ประกอบกับยังไม่เคยปรากฏการรวบรวมผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่นำมาจัดแสดงในรูปแบบของนิทรรศการมีชีวิตทางด้านศิลปะที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนาฏศิลป์ ประกอบกับ ผู้วิจัยมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดนิทรรศการและออกแบบเพื่อการแสดงที่สามารถนำเสนอประสบการณ์ของผู้วิจัย มาบูรณาการกับงานด้านนาฏศิลป์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ผ่านกระบวนการทดลองปฏิบัติการสร้างสรรค์ที่มีความแปลกใหม่ นำไปสู่การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ชุด การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากผลงานทางด้านนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้ จะสามารถเป็นเครื่องมือในการสื่อสารองค์ความรู้ แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ควรค่าแก่การยกย่องให้เกียรติในฐานะศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ทั้งในเชิงปฏิบัติและเชิงวิชาการสำหรับคนรุ่นใหม่ในอนาคตต่อไปได้

1.2 คำถามในการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี” ที่ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี และเพื่อเป็นการค้นหารูปแบบและแนวคิดที่ได้ภายหลังการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์จากผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี และการจัดนิทรรศการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตั้งประเด็นคำถามเพื่อนำมาใช้สร้างสรรคผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ดังนี้

1.2.1 รูปแบบของผลงานการแสดงการสร้างสรรคานาฏศิลป์

รูปแบบของผลงานการแสดงการสร้างสรรคานาฏศิลป์ เรื่อง “การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี” จะเป็นอย่างไรนั้น ผู้วิจัยได้จำแนกคำถามออกตามองค์ประกอบการแสดง ดังนี้

- 1.2.1.1 การออกแบบบทการแสดง
- 1.2.1.2 การคัดเลือกนักแสดง
- 1.2.1.3 การออกแบบลีลานาฏศิลป์
- 1.2.1.4 การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง
- 1.2.1.5 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง
- 1.2.1.6 การออกแบบเครื่องแต่งกาย
- 1.2.1.7 การออกแบบพื้นที่การแสดง
- 1.2.1.8 การออกแบบแสง

1.2.2 แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์

แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์ เรื่อง “การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี” นั้นเป็นอย่างไร ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงการตั้งประเด็นคำถาม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรคผลงาน ผู้วิจัยจึงตั้งคำถามออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1.2.2.1 การสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี
- 1.2.2.2 แนวคิดการจัดนิทรรศการ
- 1.2.2.3 ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์
- 1.2.2.4 แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง
- 1.2.2.5 แนวคิดทางด้านทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์
- 1.2.2.6 แนวคิดสัญญาในงานนาฏศิลป์

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.3.1 เพื่อหารูปแบบการสร้างสรรคนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

1.3.2 เพื่อหาแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างสรรคนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเวลา

ผลงานทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 ซึ่งเป็นยุคบุกเบิกและก่อตั้งคณะกรรมการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยคณะกรรมการแสดงแรกแห่งประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2562)

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรคานาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี” ผู้วิจัยมุ่งเน้นให้ความสำคัญในสุนทรียะทางด้านนาฏยศิลป์สร้างสรรคของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์ สามารถสื่อสารความเป็นอัตลักษณ์ในผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรคของนราพงษ์ จรัสศรี ในรูปแบบแนวคิดของการจัดนิทรรศการ เท่านั้น

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรคานาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี” ผู้วิจัยมีการใช้เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1.1 การรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร (Data Collection)

การรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารนั้น ผู้วิจัยค้นคว้าจากข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือ บทความหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย เช่น การสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แนวคิดการจัดนิทรรศการ ความคิดสร้างสรรคทางด้านนาฏยศิลป์ แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง แนวคิดทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ และแนวคิดสัญลักษณ์ในงานนาฏยศิลป์ เพื่อนำข้อมูลเบื้องต้นเหล่านั้นมาดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

1.6.1.2 การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการมุ่งเน้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากศิลปิน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ในประเด็นเรื่องผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้บุกเบิกนาฏยศิลป์สร้างสรรคในประเทศไทย ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) รูปแบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการตั้งคำถามปลายเปิดรวมถึงการแสดงทรรศนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยขึ้นนี้ กับกลุ่มบุคคลที่มีองค์ความรู้ เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการจัดนิทรรศการด้านการออกแบบด้านศิลปะการแสดงด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ด้านศิลปะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย เพื่อให้ข้อมูลมีความหลากหลาย

1.6.1.3 สื่อสารสนเทศอื่น ๆ (Information Technology)

ข้อมูลทางด้านสื่อสารสนเทศถือเป็นข้อมูลที่สำคัญอีกด้านที่มีความรวดเร็วและทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะด้านการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทักษะด้านการปฏิบัติการแสดง การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยเลือกพิจารณาศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ด้านศิลปกรรมและการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ การจัดนิทรรศการที่ได้แรงบันดาลใจจากผลงานของศิลปินทางด้านนาฏศิลป์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.6.1.4 การสังเกตการณ์ (Observation)

ผู้วิจัยเข้าร่วมการสังเกตการณ์โดยตรงด้านการเรียนการสอนกับ นราพงษ์ จรัสศรี ผู้ที่เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่ รวมทั้งการเข้าร่วมชมการแสดงทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์และการเข้าชมการจัดนิทรรศการที่มีรูปแบบหรือแนวคิดที่เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย

1.6.1.5 การสัมมนา (Seminar)

ผู้วิจัยเข้าร่วมการสัมมนาวิชาการทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้วิจัยเกิดมุมมองความคิดที่หลากหลาย นำมาซึ่งแนวทางในกระบวนการคิด การวิเคราะห์การออกแบบสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่กระบวนการวิจัยของตนเองต่อไป

1.6.1.6 ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย (Personal Experience)

ผู้วิจัยมีความถนัดและมีทักษะประสบการณ์ด้านการจัดนิทรรศการและออกแบบเพื่อการแสดง ประกอบกับผู้วิจัยมีความชื่นชอบ และมีโอกาสทำงานร่วมกับบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ อีกทั้งได้รับชมการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงนำประสบการณ์ส่วนตัวมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1.6.1.7 เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน (Artistic Qualification)

คุณสมบัติจากเกณฑ์การสร้างมาตรฐานการยกย่องศิลปินของ วิชชุตา วุฒาพิศย์ ประกอบด้วย ผู้มีจิตวิญญาณและเป็นศิลปิน มีประสบการณ์เรียนและการทำงานในฐานะที่เป็นศิลปิน เป็นผู้มีความสามารถหลากหลาย มีความเป็นผู้นำ ผู้บุกเบิกมีปรัชญาในการทำงาน มีการสร้างสรรค์ มีรสนิยม มีการถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้หายาก มีจรรยาบรรณ (ฐาปนีย์ สังข์สิทธิ์วงศ์, 2558: 115) และมีข้อเพิ่มเติมจากราพงษ์ จรัสศรี ที่กล่าวถึงเกณฑ์มาตรฐานศิลปินที่พึงมีอีกประการคือ ความหลงใหล ซึ่งจากเกณฑ์มาตรฐานศิลปินจากที่กล่าวมาผู้วิจัยพิจารณาเลือกใช้คุณสมบัติบางประการเพื่อนำมาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน ในงานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี” ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับหัวข้อวิจัยต่อไป

1.6.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1.6.2.1 การค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษา ได้แก่ ศูนย์วิทยุวิทยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุด คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์วิทยุบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.6.2.2 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จากการสัมภาษณ์ศิลปินผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนสังเกตเข้าชมผลงานทางด้านนาฏศิลป์ และเข้าสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1.6.2.3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้

1.6.2.4 การทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ตรวจสอบคุณภาพการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ โดยศิลปิน และ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและพัฒนาผลงาน

1.6.2.5 จัดแสดงผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์สู่สาธารณชน

1.6.2.6 สรุป และอภิปรายผล การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์เพื่อให้งานวิจัย

มีความสมบูรณ์ จัดพิมพ์รูปเล่มวิทยานิพนธ์ ตีพิมพ์บทความ การเผยแพร่ข้อมูลในฐานะข้อมูลต่าง ๆ

1.6.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.6.3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ตำรา หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อสารสนเทศ เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ประสบการณ์ของผู้วิจัย ตลอดจนข้อมูลภาคสนามและภาคปฏิบัติ ได้แก่ การสังเกต การเข้าร่วมสัมมนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างสรรค์

1.6.3.2 การวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ที่บูรณาการศาสตร์องค์ความรู้ การจัดนิทรรศการและนาฏศิลป์สร้างสรรค์ 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์รูปแบบองค์ประกอบ การสร้างการแสดง 8 ประการ และการวิเคราะห์แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ นราพงษ์ จรัสศรี ด้วยวิธีการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ จำนวนทั้งหมด 5 ครั้ง

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีดังนี้

1.7.1 ได้ผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

1.7.2 ได้รูปแบบองค์ประกอบการสร้างสรรคผลงาน เรื่อง “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

1.7.3 ได้แนวคิดหลังการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

1.8 รายงานการวิจัย

การนำเสนอรายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยได้จำแนกรายละเอียดออกเป็น 5 บท ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบไปด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามในการวิจัย วัตถุประสงค์ในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น วิธีการดำเนินการวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย นิยามศัพท์เฉพาะ เอกลักษณะในผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แนวคิดการจัดนิทรรศการ ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยผู้วิจัยจะขอกล่าวอย่างละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบงานวิจัย การออกแบบงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์งานวิจัย คำถามในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และบทสรุป

บทที่ 4 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ ประกอบไปด้วยรูปแบบองค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ 8 ประการ ได้แก่ การออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบพื้นที่การแสดง และการออกแบบแสง การวิเคราะห์แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์ ประกอบด้วย การสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แนวคิดการจัดนิทรรศการ ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง แนวคิดการบูรณาการทางด้านทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ และแนวคิดสัญญาะในงานนาฏศิลป์ เพื่อนำไปสู่การอภิปรายผลการสร้างสรรค์นาฏศิลป์

บทที่ 5 บทสรุป ประกอบไปด้วย การสรุปผลที่ได้จากการวิจัย ผลการสร้างสรรค่นาฏยศิลป์ ชุด การสร้างสรรคผลงานนาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ข้อเสนอแนะและข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.9 สรุปบท

จากที่กล่าวมาในบทที่ 1 นั้น ผู้วิจัยนำเสนอภาพรวมของวิทยานิพนธ์ อันได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามในการวิจัย วัตถุประสงค์ในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น วิธีการดำเนินการวิจัย และประโยชน์คาดว่าจะได้รับ สำหรับบทที่ 2 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันประกอบไปด้วย นิยามศัพท์เฉพาะ การสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แนวคิดการจัดนิทรรศการ ผลงานนาฏยศิลป์ สรรสร้างสรรคที่เกี่ยวกับงานวิจัย เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้วิจัยจะกล่าวรายละเอียดของแต่ละประเด็นดังกล่าวบทต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 อารัมภบท

จากบทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามในการวิจัย วัตถุประสงค์ในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น วิธีการดำเนิน ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากงานวิจัยจากการวิจัยผลงานการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในส่วนของบทที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่าง ๆ อันประกอบด้วย นิยามศัพท์เฉพาะ เอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แนวคิดการจัดนิทรรศการ ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเกณฑ์มาตรฐานศิลปนิพนธ์ ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

2.2 นิยามศัพท์เฉพาะ

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ประกอบด้วยคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีลักษณะเฉพาะในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องเมื่อศึกษางานวิจัยชิ้นนี้แล้วเกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ อันประกอบด้วย

2.2.1 ความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ ในที่นี้หมายถึง การคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ให้ปรากฏขึ้นมา อาจเกิดจากแรงบันดาลใจ สิ่งเร้า ปัญหา หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้สร้างสรรค์ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ที่มีปฏิกริยาตอบสนองให้เกิดการใช้จินตนาการที่กว้างไกลหลายแง่มุมนำไปสู่ความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม หรือเพื่อการแก้ไขปัญหา ซึ่งต้องอาศัย

การบูรณาการจากองค์ความรู้และประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมา (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546: 7)

นอกจากนี้ อารี พันธุ์มณี (2557) ยังได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ไว้ว่า

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองที่มีความคิดในลักษณะอเนกนัยนำไปสู่การคิดค้นสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลงจากความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ตลอดจนวิธีการคิดทฤษฎีและหลักการ ความคิดสร้างสรรค์มิได้เป็นเพียงสิ่งที่เป็นไปได้ตามหลักเหตุผลเพียงอย่างเดียว หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ (อารี พันธุ์มณี, 2557: 7)

เนื่องด้วยงานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์และงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องรวบรวมความหมายที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปกรรม ดังที่ รุ่งนภา สุวรรณศรี ได้อธิบายความหมายของ ความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

การสร้างสรรค์ คือ การสร้างผลงานทางด้านทัศนศิลป์ การออกแบบ และสิ่งประดิษฐ์ที่มีการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบตามประเภทของงานนั้น ๆ โดยนำมาสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดนวัตกรรมสิ่งใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าและความงามทางศิลปะจากจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ ที่มีจิตวิสัย ความรู้สึกความสะเทือนใจ แรงบันดาลใจ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้มาจากประสบการณ์ การผจญภัย จินตนาการ ญาณหยั่งรู้ ปัญญาญาณอันไร้ขอบเขตของจินตนาการที่เข้าถึงผลงานทางศิลปะแล้วจิตวิญญาณสูงขึ้น เมื่อสร้างสรรค์ผลงานตามกระบวนการเสร็จสิ้นจะต้องจัดแสดงผลงานเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน (รุ่งนภา สุวรรณศรี, สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2561)

จากนิยามความหมายที่ข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ คือ การริเริ่ม ความคิดในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ในศาสตร์ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น วิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือศิลปกรรมศาสตร์ในแขนงต่าง ๆ ตามหลักการทฤษฎีอย่างมีเหตุมีผล และมีจินตนาการเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดสิ่งเร้า

ต่อผู้ตอบสนอง ต้องมีความยืดหยุ่น และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ สร้างสรรค์ผลงานให้เกิดคุณค่าและความงามตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ผลงาน

2.2.2 นาฏยศิลป์สร้างสรรค์

นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ ในที่นี้หมายถึง ผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ ซึ่งประกอบด้วย 2 คำศัพท์ ได้แก่ “นาฏยศิลป์” หมายความว่า การแสดงออกทางการเคลื่อนไหวร่างกายที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ ซึ่งจะออกมาในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับแนวคิดหรือรูปแบบที่ต้องการนำเสนอ และ “การสร้างสรรค” หมายถึง กระบวนการการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ที่อาจจะเกิดมาจากแรงบันดาลใจ จินตนาการหรือประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งอาจจะเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ นราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินบุกเบิกนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ร่วมสมัยของประเทศไทย ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ ไว้ว่า

นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ นั้นมีความหมายในทำนองเดียวกับ การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ซึ่งเป็นกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยการนำเสนอผลงานที่ยังไม่เคยมีปรากฏผู้สร้างสรรค์มาก่อน อีกทั้งผลงานนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานความคิดที่สร้าง โดยที่ความคิดสร้างสรรค์จะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบและปัจจัยอื่น ๆ เช่น สภาพแวดล้อม ซึ่งผลงานสร้างสรรค์อาจจะเกิดได้จาก การสร้างสรรค์สิ่งใหม่หรือการนำสิ่งเดิมที่มีอยู่มาบูรณาการทำให้เกิดมุมมองใหม่ (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2561)

ในขณะที่ วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ ได้กล่าวสนับสนุนความหมายของนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ คือ การสร้างสรรค์รูปแบบการเคลื่อนไหวร่างกายที่ผู้สร้างสรรค์ได้รับสิ่งเร้าแล้วเกิดแรงบันดาลใจอยากที่จะสร้างสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ทั้งนี้จะต้องมีข้อมูลสำคัญหรือคำถามเพื่อเป็นจุดตั้งต้นให้ผู้สร้างสรรค์ได้ทดลอง ค้นหา สร้างสรรค์ผลงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย ก่อเกิดเป็นสิ่งใหม่ที่แตกต่างจากแบบเดิม (วณศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ, สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปนิยามความหมายเฉพาะของ นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ คือ กระบวนการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลงานที่ได้มาจากแรงบันดาลใจจากแนวความคิดต่าง ๆ จากปัจจัยสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ที่สร้างสรรค์ผ่านการสื่อสารด้วยการออกแบบลีลาท่าทางการเคลื่อนไหว โดยอยู่บนพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ที่ยังไม่มีผู้ใดเคยสร้างสรรค์มาก่อน และต้องสามารถสื่อสารเรื่องราว แนวคิด อารมณ์ความรู้สึกไปสู่ผู้รับสารได้อย่างมีคุณค่า

2.2.3 นาฏยศิลป์ร่วมสมัย

นาฏยศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary Dance) คือ ศิลปะการเคลื่อนไหวร่างกายหรือการเต้นรำที่เกิดขึ้นมาในปัจจุบัน โดยการสร้างสรรค์มาจากยุคสมัยและเวลาที่แตกต่างกัน ที่มีการนำมาแสดงในคราวเดียวกัน อาศัยรากฐานวัฒนธรรมและบริบททางสังคมปัจจุบันเป็นหลัก ในขณะที่ นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงทรรศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ นาฏยศิลป์ร่วมสมัย ความว่า

นาฏยศิลป์ร่วมสมัย เป็นลักษณะของการรวมตัวกันระหว่างยุคสมัย สามารถแบ่งออกเป็นเวลาและเทคนิค หากกล่าวถึง เวลา เช่น การนำนาฏยศิลป์ไทยในอดีตมาแสดงในปัจจุบัน สามารถจัดได้ว่าเป็นความร่วมมือ ส่วนด้านเทคนิคการเต้นนั้นร่วมสมัย หมายถึง เทคนิคของนาฏยศิลป์สมัยใหม่ (Modern Dance) ซึ่งเป็นเทคนิคการเต้นของศิลปิน เช่น มาร์ธา แกรแฮม (Martha Graham) และเมอร์ส คินนิงแฮม (Merce Cunningham) เป็นต้น ทั้งนี้ รูปแบบของนาฏยศิลป์ร่วมสมัยนั้นไม่มีข้อจำกัดหรือรูปแบบที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับแนวความคิด รูปแบบ และการนำเสนอของศิลปิน แต่ละคนซึ่งต่างก็มีความหลากหลาย (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2560)

จากทรรศนะข้างต้น นาฏยศิลป์ร่วมสมัยจึงเป็นลักษณะของการผสมผสานรูปแบบและอัตลักษณ์หลากหลายยุคสมัยหรือนาฏยศิลป์หลายสกุลเข้าด้วยกันโดยไม่เจาะจง ไม่มีแบบแผนที่แน่นอนตายตัว เน้นการนำเสนอแนวคิดและวิธีการนำเสนอ ซึ่งมีความหมายในทิศทางเดียวกับ สรร วัลย์วงศ์ศรี กล่าวว่า

นาฏยศิลป์ร่วมสมัย เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายที่ไม่มีรูปแบบหรือลักษณะเฉพาะของนาฏยศิลป์ที่ตายตัว ไม่จำเพาะเจาะจงนาฏยศิลป์สกุลใดสกุลหนึ่ง เน้น

การผสมผสานความหลากหลายรูปแบบการแสดง เช่น เทคนิคการเต้น ทักษะทางด้านการละคร รวมถึงองค์ประกอบการแสดงอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้สร้างสรรค์ผลงาน (สรร ถวัลย์วงศ์ศรี, 2559: 15)

นาฏศิลป์ร่วมสมัย ในที่นี้จึงหมายถึง การรำ หรือการเคลื่อนไหวร่างกายที่ไม่มีข้อจำกัดหรือรูปแบบที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับแนวความคิด รูปแบบ และการนำเสนอของศิลปินแต่ละคน ในยุคสมัยที่แตกต่างกันมาอยู่ร่วมกัน

2.2.4 นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่

นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (Postmodern Dance) ในที่นี้หมายถึง นาฏศิลป์ที่เกิดขึ้นภายหลังจากนาฏศิลป์ยุคสมัยใหม่ (Modern Dance) เป็นแนวคิดรูปแบบการเต้นที่เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 20 ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ สังคมของมนุษย์ ความคิดแบบสากลเกี่ยวกับความเป็นจริงของวัตถุ ความผิดชอบชั่วดี เหตุผลต่าง ๆ ของมนุษย์ ภาษา และสะท้อนสภาพสังคม โดยมีรูปแบบการแสดงมีความเป็นอิสระมากขึ้นและสามารถทำลายกฎต่าง ๆ ทางด้านนาฏศิลป์ที่เคยมีไว้ได้ ดังความเห็นของ ธรากร จันทนะสาโร ได้กล่าวเกี่ยวกับ นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ไว้ว่า

แนวคิดนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ เป็นลัทธิความเชื่อที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1960 มีแนวคิดที่ปฏิเสธความเชื่อตามอย่างของลัทธิสมัยใหม่ (Modernism) โดยมุ่งเน้นไปที่ความแปลกใหม่ การแหวกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นระบบระเบียบลีลาการเคลื่อนไหวต่าง ๆ จึงได้รับแรงบันดาลใจมาจากการเคลื่อนไหวที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) นักแสดงไม่จำเป็นต้องมีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ คือ เป็นการใช่วิธีการฝึกทักษะที่เรียกว่า “อันเทรน” (Untrained) (ธรากร จันทนะสาโร, 2557: 235-236)

นอกจากนี้ นราพงษ์ จรัสศรี ได้ให้ทรรศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ไว้ว่า “นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ เป็นการต่อต้านหรือปฏิเสธนาฏศิลป์สมัยใหม่ ที่ไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องราวและความเป็นเหตุเป็นผล มักนำเสนอมุมมองผ่านความขัดแย้ง เพื่อให้ผู้ชมการเกิดตีความ ให้อิสระทางความคิดแก่ผู้ชม” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2561)

นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ จึงหมายถึง นาฏศิลป์ที่เกิดขึ้นภายหลังจากนาฏศิลป์ยุคสมัยใหม่ที่มีแนวคิดที่ปฏิเสธความเชื่อตามอย่างของยุคสมัยใหม่ เช่น การใช้รูปแบบของการเคลื่อนไหวที่สามารถพบเห็นได้กิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) นักแสดงมีการเคลื่อนไหวอย่างธรรมชาติ เสมือนเป็นการใช้วิธีการที่เรียกว่า “อันเทรน” (Untrained) ลักษณะการแสดงมักไม่มีเรื่องราว หรือเป็นเรื่องราวที่สะท้อนอัตลักษณ์ที่เฉพาะตัวของศิลปิน เพื่อเปิดพื้นที่ทางความคิดให้ผู้ชมในการตีความ

2.2.5 นิทรรศการ

นิทรรศการ (Exhibition) ในที่นี้หมายถึง การนำเสนอวัตถุ สิ่งของ หรือแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน หรือผู้สร้างสรรค์ ชีรศักดิ์ อัครบวร ได้ให้ความหมายของนิทรรศการ ไว้ว่า “นิทรรศการ คือการวางแผนการให้ความรู้ ด้วยสื่อและเครื่องมือต่าง ๆ ทางโสตทัศนวัสดุ รวมถึงสื่อทางโสตทัศนศึกษา (A.V. Active) ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน สำหรับกลุ่มคนเพื่อความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการมุ่งนำเสนอข้อมูลเพื่อโน้มน้าวให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ผู้จัดได้กำหนดไว้” (ชีรศักดิ์ อัครบวร, 2543: 9) ซึ่งสอดคล้องกับประเสริฐ ศีลรัตน ได้ให้ความหมายของคำว่า นิทรรศการ ไว้ว่า

สื่อกลางของบุคคล หรือหน่วยงานในการมอบลักษณะการเรียนรู้ในรูปแบบหนึ่งสู่สาธารณชน ที่มีการจัดแสดงผลงานให้ชม บางครั้งการมีผู้บรรยายให้ฟังหรือไม่มีก็ได้ สถานที่ในการจัดแสดงนิทรรศการนั้น สามารถใช้ภายในอาคารหรือนอกอาคารตามแต่ผู้จัดงาน โดยมีการนำวัตถุต่าง ๆ เช่น ภาพถ่าย แผนภูมิ หรือสิ่งของที่นำมาแสดง อีกทั้งในการจัดเตรียมนิทรรศการจะต้องจัดให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งยังให้ความรู้ ซึ่งมีข้อมูล (Information) ให้ผู้ชมเข้าใจ โดยการใช้ข้อความสั้น ๆ ในการอธิบาย (ประเสริฐ ศีลรัตน, 2546: 17)

ในขณะที่เดียวกันได้ปรากฏคำว่า นิทรรศการศิลปะ (Art Exhibition) ขึ้นมา โดยณัฐพัชร วรรณภุรีพัฒน์ กล่าวว่า

นิทรรศการศิลปะ คือ การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ของศิลปิน รวมถึงแนวคิด ในการสร้างสรรค์ให้แก่ผู้ชมงานศิลปะ ซึ่งอาจจะส่งผลก่อให้เกิดการค้าขายในผลงาน ศิลปะนั้น เสมือนเป็นสถานที่ในการปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของตัวศิลปิน ในรูปแบบ ผลงานศิลปะประเภทต่าง ๆ นิทรรศการทางศิลปะจึงถือได้ว่า มีความยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนไปได้ตามลักษณะของผลงานศิลปะ (ณัฐพัชร วรรณภุรีพัฒน์, 2558: 18)

ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของนิทรรศการ สำหรับงานวิจัยนี้ ว่า นิทรรศการเป็นการ สื่อสารที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ เนื้อหาแนวความคิด ในทุกศาสตร์ให้ผู้ชมเกิดเป็นประสบการณ์ร่วมแบบ รูปธรรม ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารความหมายได้รวดเร็วเกิดการกระตุ้น สร้างความน่าสนใจ ให้กับผู้ชมได้เป็นอย่างดี นิทรรศการที่ดีนั้นจึงต้องมีวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย สามารถสร้างการ จดจำให้กับผู้ชมได้ อีกทั้งยังต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตัวสถาบัน องค์กร หรือตัวศิลปินนั้น ๆ อีก ด้วย

2.2.6 ผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในที่นี้หมายถึง ผลงาน ที่สะท้อนความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ของนราพงษ์ จรัสศรี อันประกอบด้วย 1.นักแสดง 2.นักออกแบบสร้างสรรค์ และ 3.นักวิชาการ ดังที่ ณัฐคม แซ่มเย็น ได้กล่าวถึงผลงานนาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

ผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี หรือ ครูตัม ถือเป็น ผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของประเทศไทยอย่างแท้จริง ด้วยเอกลักษณ์ผลงานของ ครูจะมีการผสมผสานระหว่างศาสตร์ทางด้านสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะด้านการจัด องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ มาบูรณาการกับงานนาฏศิลป์ การจัดวางองค์ประกอบ ภาพบนเวทีในทางทัศนศิลป์ที่ทำให้ภาพการแสดงของครูนั้นมีความสวยงามและ แตกต่างไปจากการแสดงของศิลปินท่านอื่น (ณัฐคม แซ่มเย็น, สัมภาษณ์, 28 กันยายน 2561)

อีกทั้ง วิทวัส กรมณีโรจน์ ได้กล่าวถึง ผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์
นราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎะข้างต้น ไว้ว่า

ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล
ที่ได้ถูกกลั่นกรองผ่านองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ ทักษะทางด้านนาฏศิลป์
และการแสดง ศักยภาพทั้งเบื้องหน้า เบื้องหลัง รวมถึงการได้นำประสบการณ์
มาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ที่มีคุณภาพและ
คุณค่าทางผลงานศิลปะเพื่อศิลปะอย่างแท้จริง จึงถือได้ว่านราพงษ์ จรัสศรี
คือ นาฏศิลป์ที่มีความเป็นผู้นำและผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์หลายรูปแบบใน
ประเทศไทย (วิทวัส กรมณีโรจน์, สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2561)

รวมถึง ลักษณะ แสงแดด ได้แสดงทฤษฎะเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลงานทางนาฏศิลป์
ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีลักษณะเฉพาะตน
ถูกสร้างสรรค์ขึ้นนับตั้งแต่ต้นราพงษ์ จรัสศรี ได้เริ่มสร้างผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์
ในประเทศไทยใน พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา นับเป็นจุดเริ่มต้นการบุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์
ที่มีความหลากหลาย ที่เป็นรูปธรรมที่ให้ปรากฏในประเทศไทย (ลักษณะ แสงแดด,
สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2561)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ฉะนั้น ผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในงานวิจัยฉบับนี้
จึงหมายถึง ผลงานทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่ได้กลั่นกรองผ่านทักษะทางด้านนาฏศิลป์และ
ศิลปะการแสดง และได้้นำประสบการณ์มาสร้างสรรค์ผลงาน นับเป็นจุดเริ่มต้นการบุกเบิกนาฏศิลป์
สร้างสรรค์ที่มีความหลากหลายเป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

2.3 เอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

จากหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์
ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางด้านเอกสารต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์

ตัวศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี โดยตรง การสืบค้นสื่อสารสนเทศ การลงพื้นที่ภาคสนาม ในการสังเกตการณ์ผลงานทางนาฏยศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินผู้บุกเบิก นาฏยศิลป์สร้างสรรค์คนแรกของประเทศไทย การบ่มเพาะประสบการณ์ทั้งในด้านวิชาการ รวมถึง การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปิน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานการแสดงต่อไป ประกอบด้วย ภูมิหลัง ผลงานสร้างสรรค์ ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงาน ของนราพงษ์ จรัสศรี โดยแบ่งความเป็นเลิศออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. นักแสดง 2. นักออกแบบสร้างสรรค์ และ 3. นักวิชาการ มีรายละเอียดดังนี้

เนื่องจากผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีจำนวนมาก ผู้วิจัย จึงพิจารณาคัดเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี จากปี พ.ศ. 2556-2559 ที่มีความชัดเจน จำนวน 4 เล่ม อันได้แก่ 1.รูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ของนราพงษ์ จรัสศรี โดยจตุติกา โกศลเหมมณี (2556: 22-34) 2.การศึกษาความเป็นผู้นำทางด้าน นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี โดยภาณุมาศ ผลพิกุล (2557: 9-21) 3. การสร้างสรรค์ละครเพลงร่วมสมัย เรื่องศิลปินผู้บุกเบิกนาฏยศิลป์ร่วมสมัย ในประเทศไทย โดยธัญปณีย์ สังสิทธิวงศ์ (2558: 33-44) และ 4.การถ่ายทอดแนวคิดด้านการ สร้างสรรค์นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยประเภทศิลปะการแสดงเด่นจำเพาะที่ของนราพงษ์ จรัสศรี โดยจิริยาทร พนมรักษ์ (2559: 25-31)

2.3.1 ภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี

ภาพที่ 2.1 ศาสตราจารย์ ดร. นราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: ผู้วิจัย

2.3.1.1 ประวัติส่วนตัว

นราพงษ์ จรัสศรี เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2496 ภูมิลำเนาเดิม อำเภอด่านช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บิดาชื่อ นายเฉลียว จรัสศรี มารดาชื่อ นางเฉลิม จรัสศรี เริ่มต้นศิลปะการแสดงตั้งแต่วัยเยาว์ด้วยการแสดงเดี่ยวนาฏศิลป์ไทย ในครั้งที่นายเฉลียว ผู้เป็นบิดา ได้เข้ารับราชการในกระทรวงมหาดไทย ตำแหน่งปลัดอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จึงทำให้นราพงษ์ จรัสศรี ต้องเดินทางไปพระนครศรีอยุธยาทุกอาทิตย์ จากการแสดงเดี่ยวทางด้านนาฏศิลป์ในวัยเยาว์ ประกอบกับความชื่นชอบทางการแสดง ซึ่งในขณะนั้นชุมชนพระนครศรีอยุธยา มีรากฐานทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็น ลิเก โขนสด การละคร การแสดงลำตัด เมื่อเติบโตนราพงษ์ จรัสศรี จึงได้ซึมซับวัฒนธรรมท้องถิ่นดังกล่าว เป็นผู้ริเริ่มนำเด็กภายในชุมชนมาร่วมฝึกหัดทางด้านศิลปะการแสดง นราพงษ์ จรัสศรี ยังมีพรสวรรค์ในด้านการออกแบบตั้งแต่เด็กเช่นกัน ด้วยการประดิษฐ์ชฎามโนราห์ที่อุปกรณ์ประกอบการแสดงรำขึ้นแรกจากกระดาษ จากนั้นนราพงษ์ จรัสศรี เดินทางเข้ามาศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนอนุบาลปทุมวัน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมไทย จัดให้มีการรำแม่บทหลังเคารพธงชาติทุกเช้า

ในช่วงวัยเรียนของนราพงษ์ จรัสศรี บริบททางสังคมไทยและทัศนคติ “การเดินกินรำกิน” การเป็นนักเต้น และนักแสดง เป็นอาชีพที่ผู้ปกครองเชื่อว่าไม่มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ที่ส่งผลนราพงษ์ จรัสศรี ต้องแสดงความมุ่งมั่น ให้ผู้ปกครองได้เห็นว่าการเป็นนักเต้น และนักแสดง สามารถสร้างความมั่นคง และไม่สร้างความเสียหายให้แก่ครอบครัว จนในที่สุดได้เข้าฝึกฝนนาฏยศิลป์ไทยอย่างจริงจัง ทำให้โรงเรียนส่งเข้าร่วมการประกวดรำเพลงช้าเพลงเร็ว ได้รับรางวัลสูงสุด ที่ถ่ายทอดออกอากาศทางช่อง 4 บางขุนพรหม จากแรงกดดันจากครอบครัว นราพงษ์ จรัสศรีจึงเลือกเข้าศึกษาต่อทางด้าน การออกแบบอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ยังไม่ละทิ้งความชื่นชอบ และความหลงใหลในการแสดงของตนเอง เข้าร่วมทำการแสดงประจำปีของทางคณะสถาปัตยกรรมทุกครั้ง จนได้มีโอกาสฝึกฝนการเต้นบัลเลต์กับท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา และอาจารย์กาญจนา ชลวิจารณ์ นอกจากนี้ยังได้ฝึกฝนทักษะทางการฟันดาบกับอาจารย์สรราชัย ทรัพย์แสนดี เข้าร่วมเป็นนักแสดงในผลงานการฝึกซ้อมจากปรมาจารย์ทางด้านนาฏยศิลป์ไทย คือ คุณครูลมูล ยมะคุปต์ จากเรื่อง ชุนช่างขุนแผน โดยรับบทเป็นพระพันวัสสา

2.3.1.2 ประวัติการศึกษา

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498-2499 นราพงษ์ จรัสศรี ได้ศึกษาเล่าเรียนอยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในระดับชั้นอนุบาลที่โรงเรียนวัดตาลาน อำเภอผักไห่ จนปี พ.ศ. 2500 เดินทางเข้ามาศึกษาในกรุงเทพมหานคร ระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนอนุบาลประถมวัย พญาไท พ.ศ. 2504 ระดับมัธยมต้นที่โรงเรียนบูรณวิทย์ บางพลัด ระดับชั้นมัธยมปลายเมื่อปี พ.ศ. 2507-2508 ที่โรงเรียนเซนต์คาเบรียล สามเสน และโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2509-2511

การศึกษาระดับอุดมศึกษา

นราพงษ์ จรัสศรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากสาขาวิชาออกแบบอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2521 ในช่วงที่ศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีอยู่นั้น นราพงษ์ จรัสศรี มีความสนใจและชื่นชอบทางด้านศิลปะการแสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านนาฏยศิลป์สากล (บัลเลต์) เป็นอย่างมาก จึงมีโอกาสร่วมแสดงละครกับทางคณะฯ อยู่เป็นประจำ อีกทั้งยังได้ศึกษาหาความรู้และฝึกฝนทักษะทางเต้นบัลเลต์กับท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา

จากนั้นหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี นราพงษ์ จรัสศรี จึงได้เดินทางไปศึกษาต่อหลักสูตรการเต้นบัลเลต์ ที่โรงเรียนเดอะ รอยัล บัลเลต์ สคูล (Royal Ballet School) ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ซึ่งเป็นโรงเรียนสอนบัลเลต์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในระดับโลก และสอบได้ขั้นสูง (Advance) จากเดอะ รอยัล บัลเลต์ อะคาเดมี่ ออฟ ดานซ์ ซิ่ง (The Royal Ballet Academy of Dancing) โดยได้รับการจดทะเบียนกับสมาคมนักแสดง (Equity) ในสหราชอาณาจักร

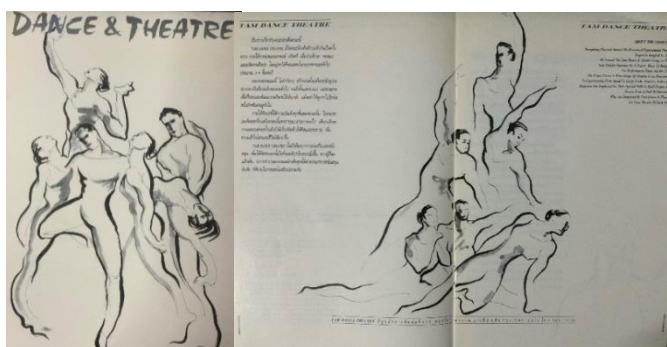
จากประเด็นดังกล่าว เห็นได้ว่านราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้มีความเพียรพยายามในการเต้นบัลเลต์ จนสามารถสอบในระดับขั้นสูง จึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ของงานวิจัยนี้ จึงมีความจำเป็นต้องนำการเต้นบัลเลต์มาเป็นส่วนหนึ่งของการแสดง อีกทั้งผู้วิจัยคาดว่าอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับบัลเลต์จะปรากฏในองค์ประกอบด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

พ.ศ. 2544 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทางวัฒนธรรม (กลุ่มวิชาศิลปะการแสดง) หลักสูตรนานาชาติ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นในปี พ.ศ. 2547 สำเร็จการศึกษาระดับดุขฎีบัณฑิตคนแรกของมหาวิทยาลัยศิลปากร ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการมรดกทางสถาปัตยกรรมและการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ) จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยได้รับคะแนนยอดเยี่ยม

2.3.2 ผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์และประสบการณ์ในการทำงานของ นราพงษ์ จรัสศรี

เมื่อปี พ.ศ. 2516 นราพงษ์ จรัสศรี ผู้ก่อตั้งคณะกรรมการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยซึ่งเป็นคณะแรกของประเทศไทย ในชื่อ “ฟันนี่ บอย” (Funny Boy) มีการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์เรื่อยมา คณะนาฏยศิลป์ตัม (Tam Dance Theatre) เป็นคณะนักเต้นที่รวมตัวกันเป็นครั้งคราวภายใต้การนำของนราพงษ์ จรัสศรี วัตถุประสงค์เพื่อร่วมศึกษา ทดลอง และผลิตผลงานศิลปะ โดยมุ่งหวังจัดแสดงที่กรุงเทพมหานคร ประมาณ 2-4 ผลงานการแสดงต่อปี นราพงษ์ จรัสศรี ได้อธิบายถึงคณะกรรมการแสดงนี้ไว้ว่า “ผลงานสร้างสรรค์ของคณะกรรมการแสดงนี้ ไม่ได้จำกัดผู้ชม ผลงาน

สามารถรับรู้ได้ในระดับง่าย สบายตา จนถึงขั้นแหวกแปลกแนว เพื่อเป็นการสืบสานศิลปะให้เติบโต ภายใต้อิทธิพลที่ให้ความบันเทิง แต่ไม่เคยละเลยที่จะสะท้อนสอดแทรกเนื้อหา บางประการลงไปด้วยเช่นกัน ให้ผู้ชมคิดทบทวน ให้สามารถเข้าใจโลกและชีวิตมากขึ้น” (Naraphong, 1990: 2)

ภาพที่ 2.2 สูจิบัตรการแสดงคณะกรรมการแสดงตัม (Tam Dance Theatre) และไทย อาร์ต มูฟเมนต์” (Thai Art Movement) ของนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: ผู้วิจัย

ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ไทยอาร์ตมูฟเมนต์” (Thai Art Movement) จนถึงปัจจุบัน โดยนราพงษ์ จรัสศรี ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับอุดมการณ์ในการทำงานของคณะกรรมการแสดง “ไทย อาร์ต มูฟเมนต์” (Thai Art Movement) ไว้ดังนี้ “การเดินร่ำเป็นศิลปะ” คณะกรรมการแสดงนี้ จะทำการแสดงประมาณปีละ 2-4 การแสดง ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดโดยการแสดง ครอบคลุมทั้งแบบเชิงพาณิชย์จนถึงการแสดงแบบทดลองในลักษณะศิลปะเพื่อศิลปะ ทั้งขนาดเล็ก

และขนาดใหญ่ ซึ่งในการแสดงแต่ละครั้งนั้น จะมีนักแสดงทั้งหน้าใหม่ที่มีความสามารถพิเศษสำหรับการแสดงชุดนั้น ๆ (นราพงษ์ จรัสศรี, 2533: 4)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้แบ่งความเป็นเลิศของศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี แบ่งออกเป็น 3 ด้าน อันประกอบด้วย 1. นักแสดง 2. นักออกแบบสร้างสรรค์ และ 3. นักวิชาการ ดังนี้

2.3.2.1 นักแสดง

นราพงษ์ จรัสศรี ผู้ที่มีความเป็นเลิศทางด้านนักแสดง เห็นได้จากการแสดงเดี่ยว และการแสดงร่วมกับศิลปินทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่มีชื่อเสียงในระดับโลก ได้แก่ เดวิด กอร์ดอน (David Gordon) แดน วากเนอร์ (Dans Wagner) ดานีล ลาลูย (Daniel Larrieu) โจนาธาน บอโรวส์ (Jonathan Borrows) เคท แพลต (Kate Flatt) คิม แบรินด์สตรับ (Kim Brandstrup) ไมเคิล คลาก (Micheal Clark) มูนา เตียง (Muna Teang) สตีฟ แพ็กตัน (Steve Paxton) และเทรุ กอย (Teru Goi) ผู้วิจัยจัดเรียงลำดับปีที่จัดแสดงผลงานในด้านความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านนักแสดง ดังนี้

พ.ศ. 2522-2527 นักแสดง ศิลปิน ของคณะนาฏศิลป์ร่วมสมัย
สไปรัลล์ ดานซ์ คอมเพนี (Spiral Dance Company)
ที่เมืองลิเวอร์พูล สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2527-2530 นักแสดง ศิลปิน ของคณะนาฏศิลป์ร่วมสมัย
คอนเทมโพรารี ดานซ์ เธียเตอร์ (Contemporay Dance
Theatre) ที่กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2518-2520 เข้าร่วมแสดงบัลเลต์ 3 ชุดการแสดง ได้แก่
ปาร์ฟุ่ม แอร์ (Perfume Air) โม่ท (Moth) และ มาเทอร์
แอนด์ ดอจ์ เทอร์ (Mother and Daughter) กับคณะ

บัลเลต์ เดอะ รอยัล บัลเลต์ สคูล (The Royal Ballet School) ณ สหราชอาณาจักร

ทำงานร่วมกับคณะ สไปรัล ดานซ์ คอมพานี (Spiral Dance Company) ณ เมืองลิเวอร์พูล สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2521

ร่วมงานกับศิลปิน เคท แพลต และทีโมธี แลมฟอร์ด (Kate Flatt and Timothy Lamford) ชุดการแสดง มังกี้ ออฟ เดอะ อิงค์พ็อต (Monkey of the Inkpot)

พ.ศ. 2522

ร่วมแสดงในชุดการแสดง เวทติ้ง ฟอร์ เดอะ โบลว์ ทู ฟอลล์ (Waiting for the Blow to Fall) กับทีโมธี แลมฟอร์ด (Timothy Lamford) ซึ่งเป็นการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่ผสมผสานอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกมาร่วมแสดงในชุดการแสดง อิมเพอร์โซเนชัน (Impersonation) นาฏศิลป์ร่วมสมัยแบบอังกฤษ กับแจคกี้ เลนส์เลย์ (Jacky Lansley) นักออกแบบท่าเต้นและนักแสดงจากคณะบัลเลต์ เดอะ รอยัล บัลเลต์ สคูล (The Royal Ballet School)

ร่วมงานในการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยแบบ อังกฤษ ชุด อีออน (Aeon) กับผู้กำกับการแสดงฝ่ายศิลป์ คณะสไปรัล ดานซ์ คอมพานี (Spiral Dance Company) ทีโมธี แลมฟอร์ด (Timothy Lamford)

พ.ศ. 2523

ร่วมแสดงนาฏศิลป์แบบสแกนดิเนเวียน ในชุดการแสดง โอฟามิน (Ophamin) กับอิงค์ ลอนรอทท์ (Inge Lonroth)

ร่วมแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยแบบอังกฤษ
ในชุดการแสดง โน โดฟ โอนลี่ ฮอว์กส์ (No Doves
Only Hawks) กับคณะนาฏยศิลป์ สไปรัลส์ ดีนซ์
คอมพานี (Spiral Dance Company)

ร่วมแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยในรูปแบบ
สวิสเซอร์แลนด์ ในชุดการแสดง เซอร์กิต ไฟว์ (Circuit 5)
กับเมเด ดูเปรส์ (Maede Dupres) ผู้ออกแบบท่าเต้น
และนักแสดงจากประเทศสวิสเซอร์แลนด์

พ.ศ. 2524

ร่วมแสดงนาฏยศิลป์แบบแจ๊ส ดีนซ์ (Jazz
Dance) ในชุดการแสดง สปีคค์ โซนาตา (Spiked
Sonata) กับคณะนาฏยศิลป์ ดีนซ์ วากเนอร์ คอมพานี
(Dans Wagner Dance Company)

พ.ศ. 2525

นักเต้นในการแสดงนาฏยศิลป์รูปแบบ
โพสต์โมเดิร์นดีนซ์ (Postmodern Dance) ของคณะ
เมอซส์ คันนิงแฮม นิวยอร์ก (Merce Cunningham,
New York) ในชุดการแสดงอีเลจจ์ (Elerge) และชุด
วิกแนทส์ (Vignettes)

ร่วมงานการแสดงนาฏยศิลป์แบบโพสต์
โมเดิร์นดีนซ์ (Postmodern Dance) ชุด Elerge กับ
อัลเบิร์ต เรียด (Albert Reid) นักออกแบบท่าเต้น และ
นักเต้นจากคณะนาฏยศิลป์ เมิร์ซ คันนิงแฮม นิวยอร์ก
(Merce Cunningham New York)

ร่วมงานการแสดงชุด ฟิว สตาร์ดี (Field Study)
กับ เดวิด กอร์ดอน (David Gordon) นักออกแบบท่า

เต้น และผู้ก่อตั้งคณะนาฏยศิลป์ พิค อัฟ ดันซ์ คอมพานี
(Pick Up Dance Company)

ร่วมงานการแสดงชุด ริป ออฟ สปริง (Ripe of Spring) กับ คิม แบรินด์สทริป (Kim Brandstrup) ถือว่าเป็นการแสดงในฐานะศิลปินไทยคนแรกที่ได้เดินทางไปแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก

พ.ศ. 2526

ร่วมงานนาฏยศิลป์แบบสแกนดิเนเวียน ในชุดการแสดง เดอะ แนโรว์ โรด ทู เดอะ ดีพนอร์ท (The Narrow Road the Depth North)

ร่วมงานนาฏยศิลป์ร่วมสมัยแบบอังกฤษ ในชุดการแสดง ลาส ดรีม ออฟ เดอะ วันเดอร์ วูแมน (Last Dream of the Wonder Woman) กับคณะนาฏยศิลป์สไปรัลล์ ดันซ์ คอมพานี (Spiral Dance Company)

ร่วมงานนาฏยศิลป์ร่วมสมัยแบบไอร์แลนด์ (Irish) ในชุดการแสดงคโลสเตอร์ (Cloister) กับคณะนาฏยศิลป์ เดอะ รอยัล บัลเลตต์ (The Royal Ballet) กรุงลอนดอน

พ.ศ. 2527

นักเต้นนำในชุดการแสดง फिल्ด์สตาร์ทตี (Field Study) การแสดงนาฏยศิลป์รูปแบบโพสต์โมเดิร์นด้านซ์ (Postmodern Dance) กลุ่มจัดสัน เลนเชิร์ช (Judson Lane Church) เมืองนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

นักเต้น ให้กับคณะสไปรัล ดีนซ์ คอมพานี
(Spiral Dance Company)

ร่วมงานนาฏยศิลป์ร่วมสมัยแบบอังกฤษกับ
ไนเกิล วาร์ แรค (Nigle Warrack) นักออกแบบท่าเต้น
และนักเต้นจากสหราชอาณาจักร ในชุดการแสดง ทู ฟูลส์
แอนด์ อะ คลาวด์ (Two Fools and a Crowd)

ร่วมแสดงในชุดการแสดง Butterfly man กับ
คณะลอนดอน เอ็กเทมโพรารี ดีนซ์ เธียเตอร์ (London
Extemporary Dance Theatre)

ร่วมแสดงในชุดการแสดง Muna Tseng
Dance Project Solid State art ในงาน American
Dance Festival กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2528

นักเต้นนำจากชุดการแสดง นาฏยศิลป์รูปแบบ
โพสต์โมเดิร์น ดีนซ์ (Postmodern Dance) ชุด
วอเตอร์ วอเตอร์ (Water Water) เมืองนิวยอร์ก
ประเทศสหรัฐอเมริกา

ร่วมแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยกับ ไมเคิล คลาร์ก
(Micheal Clark) ศิลปินแนวฟังก์ในชุดการแสดง ทเวลท์
เอ็กยู (12xU) กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

ร่วมงานการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัยแบบ
อังกฤษ ในชุดการแสดง คัตเตอร์ (Cutter) กับริชาร์ด
อัลตัน (Richard Alston) คณะนาฏยศิลป์แรมเบิร์ต
ดีนซ์ เธียเตอร์ (Rambert Dance Theatre)
กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2529

นักเต้นนำจากชุดการแสดงนาฏศิลป์รูปแบบบอดีคอนแทค อิมโพรไวเซชัน (Body Contact Improvisation) ชุดการแสดงออดิเบิลซีนเนอร์รี่ (Audible scenery) เมืองนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

เข้าร่วมแสดงกับคณะนาฏศิลป์เอ็กเทมโพรารี่แดนซ์ เธียเตอร์ (Extemporary Dance Theatre) ในรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์การแสดง (Dance Theatre)

ร่วมงานการแสดงนาฏศิลป์แบบบอดีคอนแทค อิมโพรไวเซชัน (Body Contact Improvisation) ในชุด Audible Scenery กับสตีฟ แพ็กซ์ตัน ศิลปินนักเต้นผู้เป็นบิดาแห่งการเต้นเทคนิคบอดีคอนแทค อิมโพรไวเซชัน (Body Contact Improvisation)

ร่วมงานในชุดการแสดงนาฏศิลป์แลลด้านเธียเตอร์ ในชุด Elbow's Room Game กับ เลอรี บูธ (Laurie Booth) และยังได้ร่วมแสดงในชุด Partum ที่เป็นการแสดงที่ได้รับคำชมจากหนังสือพิมพ์ระดับชาติของกรุงอัมสเตอร์ดัม

พ.ศ. 2530

นักเต้นนำการแสดงนาฏศิลป์แบบโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post Modern Dance) ในชุดการแสดงเทคอะเวย์ แอนด์ วินเทอร์ รัมเมอร์ส (Take-away and Winter Rumours) กับคณะของคณะเมอซัส คัปปินังแสม นิวยอร์ก (Merce Cunningham, New York)

นักเต้นชุดการแสดง บาค แอนด์ ออฟเฟน บาค (Bach and often Bach) กับคณะกลุ่มจัดสัน เลน เชิร์ช (Judson lane church) เมืองนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

นักเต้น ชุดการแสดงครอสซิง เดอะ วอเตอร์ (Crossing the Water) กำกับ การแสดง โดย พิป ซิมมอนด์ (Pip Simmons) ซึ่งเป็นผู้กำกับการแสดง แบบเอ็กเพอริเมนต์ทอล เอ็ยเตอร์ (Experimental Theatre) ในงานลอนดอน อินเตอร์เนชันแนล เฟสติวล ออฟ เอ็ยเตอร์ (London International Festival of Theatre)

ร่วมงานการแสดงนาฏศิลป์แบบโพสต์ โมเดิร์นแดนซ์ (Postmodern Dance) ในชุดการแสดง Take Away and Winter Rumours กับศิลปินวิลโลลา แฟบเบอร์ (Vilora Faber) นักออกแบบท่าเต้น และ นักเต้นในคณะเมิร์ซ คันนิงแฮม นิวยอร์ก (Merce Cunningham New York)

ร่วมการแสดงนาฏศิลป์โพสต์โมเดิร์น ดันซ์ ในชุด Pier Rides กับ เดวิด กอร์ดอน (David Gordon) และ จัดสัน แลย ครูช (Judson Lane Church) ใน กรุงนิวยอร์ก

พ.ศ. 2531

ร่วมงานการแสดงนาฏศิลป์ ชุด มูนตันซ์ (Moon Dance) นักเต้นในอุปรากรเรื่อง Turandot จัดแสดงที่ The Royal Opera Covent Garden กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2532

นักแสดงนำ ผู้ออกแบบลีลา และผู้กำกับ
การแสดงงานแฟชั่นโชว์ ในงาน “วลัยราตรี” งานแฟชั่น
ไทยร่วมสมัยเครื่องเพชร ทูลเกล้าถวายสมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ และอลิซาเบท เทเลอร์
(Elizabeth Taylor)

ร่วมแสดงในชุดการแสดง Perfume กับ
นักศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ และนักแสดงอาชีพ
ณ หอประชุม AUA

พ.ศ. 2533

ร่วมแสดงในชุดการแสดง Ancient Place
to Sleep ร่วมกับคณะนักแสดงจากคณะไทย อาร์ต
มูฟเมนท์ (Thai Art Movement) ในงานจาร์กาต้า
เพอร์ฟอร์มิ่ง อาร์ต เฟสติวัล (Jakarta Performing Art
Festival)

ร่วมแสดงในชุดการแสดงกลาช สัตต์ดี (Glass
Study) รูปแบบนาฏศิลป์แนวใหม่ในสังคมไทย

ร่วมแสดงในชุดการแสดงชุดนอสตาเจีย
(Nostalgia) รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์แนวใหม่แบบ
ปะติด (Collage) กับนักแสดงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทาและนักศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์
ณ หอประชุมบริติช เค้าท์ซิล (British Council)

พ.ศ. 2534

ได้รับเชิญร่วมแสดงการแสดงแบบรัสเซีย ในงาน
อเมริกัน ดานซ์ เฟสติวัล นอร์ท คาโรไลนา (American
Dance Festival North Carolina, USA.)

ร่วมงานกับศิลปินนักร้องแบบทำเต้นชาวรัสเซีย นิโคลี เลบานอฟ (Nicolai Lebedev) ในงาน อเมริกัน ดานซ์ เฟสติวัล ที่รัฐนอร์ทแคโรไลนา ประเทศ สหรัฐอเมริกา (American dance festival, North Carolina, USA.)

พ.ศ. 2537

ร่วมแสดงในชุด “ทองปู (Tongpu)” กับเคโกะ ทาเคยา (Keiko Takeya) ร่วมแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัย แบบไทย-บูโต ในชุด “ทองปู (Tongpu)” กับ เทรุ กอย (Teru Goi) กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษาผลงานทางด้านการแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี ตั้งแต่ พ.ศ. 2522-2537 พบว่า นราพงษ์ จรัสศรี มีความเป็นเลิศทางด้านนักแสดงอย่างชัดเจน ได้แก่ การเต้นบัลเลต์ (Ballet) นาฏยศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary Dance) ซึ่งในชุดการแสดงที่ผู้วิจัยมีความประทับใจ คือ นาฏยศิลป์รูปแบบบอดีคอนแทค อิมโพรไวเซชัน (Body Contact Improvisation) ร่วมกับสตีฟ แพ็กซ์ตัน (Steve Paxton) บิดาแห่งการเต้นแบบบอดีคอนแทค อิมโพรไวเซชัน นาฏยศิลป์แบบแจ๊ส (Jazz Dance) นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ คือเป็นการใช้วิธีการที่เรียกว่า “อันเทรน” (Untrained) ที่ผู้วิจัยมีความสนใจชุดการแสดง กลาส สตัดดี้ (Glass Study) และการแสดงชุดนอสตราเจีย (Nostalgia) ที่เป็นนาฏยศิลป์แนวใหม่ในลักษณะการแสดงแบบปะติด (Collage) แสดงให้เห็นว่าผลงานที่กล่าวมาข้างต้นมี ความหลากหลายทางด้านการแสดงอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำไปปรากฏในบทความแสดง การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ และการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ดังจะกล่าวต่อไป

2.3.2.2 นักร้องแบบสร้างสรรค์

นอกจากความเป็นเลิศทางด้านนักแสดงแล้ว นราพงษ์ จรัสศรี ยังเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีผลงานการออกแบบลีลานาฏยศิลป์เป็นที่ประจักษ์ การนำเสนอผลงาน

การออกแบบนาฏศิลป์สร้างสรรค์ส่วนตัว การออกแบบลีลาสร้างสรรค์ให้กับองค์กรที่เป็นพาณิชย์ ศิลป์ และการออกแบบลีลาสร้างสรรค์ทั้งระดับชาติและนานาชาติ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

พ.ศ. 2516 ก่อตั้งคณะกรรมการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นคณะกรรมการแสดงคณะแรกของประเทศไทย ชื่อพื้นนี้ บอย (Funny Boy) ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 ได้ เปลี่ยนชื่อมาเป็น ไทยอาร์ตมูฟเม้นท์ (Thai Art Movement) จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ.2519 การออกแบบการแสดงบัลเลต์ (Perfume Air) ได้รับรางวัล Award Winning for an Outstanding Choreographer จากโรงเรียน เดอะ รอยัล บัลเลต์ สคูล (The Royal Ballet School) สหราชอาณาจักร

พ.ศ.2520 การออกแบบการแสดง นิว ด้านซ์ โมท (New Dance Moth) ได้รับรางวัล Award Winning for an Outstanding Choreographer จากโรงเรียน เดอะ รอยัล บัลเลต์ สคูล (The Royal Ballet School) สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2523 ผู้ออกแบบท่าเต้นในละครเพลงเรื่อง เลอ มิสเซอราเบลล์ ละครเพลงที่ได้รับความนิยมสูง ในชุด การแสดง ที่ ด้านซ์ (Tea dance) จากงานการแสดง นาฏศิลป์นานาชาติพื้นเมือง

พ.ศ. 2522-2527 ศิลปิน นักออกแบบท่าเต้น ของคณะนาฏยศิลป์ ร่วมสมัยสไปรัลล์ ดานซ์ คอมเพนี (Spiral Dance Company) ที่เมืองลิเวอร์พูล สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2525 ผู้ออกแบบท่าเต้น การแสดงนาฏยศิลป์รูปแบบ โปสต์โมเดิร์น ดานซ์ (Postmodern Dance) ของคณะ เมอซส์ คันนิงแฮม นิวยอร์ก (Merce Cunningham, New York) ในชุดการแสดงอีเลอจ (Elerge) และชุด วิกแนทส์ (Vignettes)

พ.ศ. 2526 ผู้ริเริ่มออกแบบนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในชุด การแสดงสเกิร์ต (Skirt) ร่วมกับคณะนาฏยศิลป์ ลิเวอร์พูล สไปรัลล์ ดานซ์ คอมเพนี (Liverpool 's Spiral Dance Company)

ผู้ออกแบบท่าเต้นในการแสดงชุด ซัต ชาตรี (Sat Chatri) ณ สหราชอาณาจักร

ผู้ออกแบบการแสดงชุด ตัม คอมเพนี (Tam and Company) การแสดงบัลเลต์ และนาฏยศิลป์แนว ใหม่ ร่วมกับวิทยาลัยนาฏศิลป์ ณ หอศิลป์พีระศรี

ผู้ออกแบบการแสดงเดี่ยว Pendulum (East and West in Life Time) ณ มหาวิทยาลัยลิเวอร์พูล (Liverpool university) และเธียเตอร์ คลวยด์ โมลด์ (Theatre Clwyd Mold)

พ.ศ. 2527-2530 ศิลปิน นักออกแบบท่าเต้น คณะนาฏยศิลป์
ร่วมสมัย คอนเทมโพรารีแดนซ์ เธียเตอร์ ที่กรุงลอนดอน
สหราชอาณาจักร

ผู้ออกแบบลีลา ให้กับคณะสปิริล ดานซ์
คอมพานี (Sprial Dance Company)

พ.ศ. 2531 ผู้ออกแบบการแสดงเดี่ยวนาฏยศิลป์ร่วมสมัย
ในงานเซ้าท์ แบงก์ ดานซ์ เฟสติวัล (South Bank
Dance Festival) กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

พ.ศ. 2532 ผู้ออกแบบลีลา และผู้กำกับการแสดงงานแพชั่น
โชว์ ในงาน “วลัยราตรี” งานแพชั่นไทยร่วมสมัยเครื่อง
เพชร ทูลเกล้าถวายสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ
วลัยลักษณ์ และอลิซาเบท เทเลอร์ (Elizabeth Taylor)

พ.ศ. 2533 ผู้ออกแบบสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย
ชุดการแสดง คอนเทมโพรารี วิช่วลไลตี้ ออฟ ไทย ฟิลาออส
โซฟี ออฟ ไลฟ์ (Contemporary Visuality of Thai
Philosophy of Life) งานเทศกาลอาเซียน เฟสติวัล
ครั้งที่ 1 (1st Asean Dance Festival) กรุงเทพมหานคร
ประเทศอินโดนีเซีย

ผู้ออกแบบลีลานาฏยศิลป์ร่วมสมัย ชุดการแสดง
แฟนซี โซนาต้า (Fancy Sonata) ณ หอประชุม AUA

ผู้ออกแบบสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย
การแสดงประเภท แสง สี เสียง ประกอบจินตภาพ
ชุด “คนตีศรีอยุธยา” ทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ ครบรอบ 50 ปีครองราชย์

ผู้ออกแบบท่าเต้น เพลง นินจา และเพลงจริง
ไม่กลัว ให้กับศิลปินคริสติน่า อากีลาร์

การแสดงชุด สามมิติ

พ.ศ. 2535

ผู้ออกแบบการแสดงภาพยนตร์โฆษณา फिल्मฟูจิ
สีสันแห่งโลกตะวันออก ณ ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง

พ.ศ. 2536

ผู้ออกแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย
คนแรก ชุดลาฟูล (La Foule) แก่คณะบัลเลต์ เลอ
ฌองน์ บัลเลต์ เดอ ฟรองซ์ (Le Jeune Ballet De
France) เมืองลาโบ ประเทศฝรั่งเศส

พ.ศ. 2537

ร่วมแสดงในชุด “ทองปู” (Tongpu)” กับเคโกะ
ทาเคยา (Keiko Takeya) นักออกแบบและอำนวยการ
คณะนาฏศิลป์เคโกะ ทาเคยา ต้าน คอมพานี (Keiko
Takeya Dance Company) กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

พ.ศ. 2538

ผู้กำกับการแสดง พิธีเปิด-ปิด การแข่งขันกีฬา
ซีเกมส์ ครั้งที่ 18 ณ สนาม 700 ปี จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2539

ผู้ออกแบบท่าเต้น และกำกับการแสดง งาน
แสง สี เสียงประกอบจินตภาพ ชุด ”แผ่นดินนี้มี
ความหลัง”

พ.ศ. 2541 ผู้ออกแบบท่าเต้น และกำกับการแสดง พิธี
เปิด-ปิด ชุดการแสดง สปีริต ออฟ เอเชีย ซอง ออฟ
เฟรนด์ชิพ แอนด์ ไลท์ ออฟ เอเชีย (Spirit of Asia, Song
of Friendship, and Light of Sea) ในการแข่งขันกีฬา
เอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13

พ.ศ. 2547 ผู้ออกแบบสร้างสรรค์ และกำกับการแสดง
นาฏศิลป์ร่วมสมัย ชุด “นารายณ์อวตาร” หอประชุม
ใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
ผู้ออกแบบการแสดงและลีลา ภาพยนตร์เรื่อง
บิวตี้ฟูล บ็อกเซอร์ (Beautiful Boxer)

พ.ศ. 2548 ผู้ออกแบบท่าเต้น และกำกับการแสดง งานแสง
สี เสียง ประกอบจินตภาพชุด วังลดาวัลย์ สำนักงาน
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

พ.ศ. 2549 ผู้ออกแบบและกำกับการแสดงนาฏศิลป์
ร่วมสมัยร่วมกับมหาวิทยาลัยบริกแฮม ยัง (Brigham
Young University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ในชุด
การแสดง “อันดามัน...สูญเสียแต่ไม่เสียศูนย์” งาน ดันซ์
ทู เดสตีนิ (Dance to Destiny) ศูนย์วัฒนธรรมแห่ง
ประเทศไทย

ผู้ออกแบบท่าเต้น ชุดการแสดง “พับนง” ใน
งาน เลิฟ ออฟ อันดามัน (Love of Andaman)

โรงละครคุณหญิงสมณีผู้ออกแบบและกำกับการแสดง
นาฏยศิลป์ร่วมสมัยจิตรนาฏกรรม เฉลิมพระเกียรติ
เรื่องพระมหาชนก จัด แสดง 3 จังหวัด ได้แก่
เชียงใหม่ ขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร

ผู้ออกแบบการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย
ชุด ลิลิตพระลอ หุ่น และ อัปสร ในงานวันสถาปนา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2550

ผู้ออกแบบนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในรูปแบบ
วรรณคดี จินตภาพ ชุดการแสดง “ลิลิตพระลอ”
กับโรงเรียนแม่พระฟาติมา จัดแสดงที่ ศูนย์วัฒนธรรม
แห่งประเทศไทย

ผู้อำนวยการฝ่ายศิลป์ และผู้กำกับลีลา
นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในงานมหานาฏกรรมเฉลิม
พระเกียรติ พระมหาชนก จัดแสดงที่ เชียงใหม่ ขอนแก่น
และกรุงเทพมหานคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2551

ผู้ออกแบบการแสดงและลีลา ภาพยนตร์เรื่อง
มี แอนด์ มายเซลฟ์ (Me and Myself)

ผู้ออกแบบลีลาละครเพลงเรื่อง อันโตเมตา
ณ พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน จังหวัดเพชรบุรี

ผู้ออกแบบลีลามิวสิควีดีโอเพลง ไกลรุ่ง และ
เพลงอาทิตย์อัสดง เพลงพระราชนิพนธ์ ชุด เอ็ม
บูล (H.M. Blue)

ออกแบบสร้างสรรค์นาฏศิลป์ใต้น้ำ ในชุด
การแสดง เงือกน้อย (Little Mermaids) จัดแสดง
ณ สยามโอเชียน เวิลด์ (Siam Ocean World)

พ.ศ. 2552 ผู้ออกแบบการแสดงชุด แต่งองค์ทรงเครื่อง
จัดแสดง ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2553 ผู้ออกแบบและผู้ฝึกซ้อมการแสดงพิธีปิด
กีฬามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2554 ผู้ออกแบบและผู้ฝึกซ้อมการแสดง พิธีเปิด-ปิด
จามจุรีเกมส์ กีฬามหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2555 ออกแบบและผู้ฝึกซ้อมการแสดง พิธีเปิดเลี้ยง
ต้อนรับการประชุมโรตารีโลก อิมแพค อาร์น่า เมืองทอง
ธานี

พ.ศ. 2556 ศิลปิน นักแสดง และผู้กำกับ การแสดงเดี่ยว
นาฏศิลป์ร่วมสมัย 3 ชุดการแสดง ได้แก่ ชุดการแสดง
นางระบำปลายเท้าผู้เวทนา (Ballerina: The Pathetic
Creature) ชุดการแสดงซาโลเม่ นางผู้เต้นระบำขอหัว
(Salome Dancing for the Head) และชุดการแสดง
เบื้องหน้า เบื้องหลังการเต้นระบำ (Dance Laboratory:
Back and Front in Dance) จัดแสดงที่แบล็ค บ็อกซ์
เธียเตอร์ (Black Box Theatre) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

พ.ศ. 2556 ผู้ออกแบบลีลา และกำกับการแสดง งาน แสง สี เสียง ประกอบจินตภาพ ชุด “เวียงกุมกาม มังราย และ สายน้ำ” งานเลี้ยงต้อนรับคณะผู้ดำเนินำจากทั่วโลก เมือง เชียงใหม่

พ.ศ. 2557 ผู้ออกแบบลีลาและร่วมแสดงนาฏศิลป์แบบ หลังสมัยใหม่ (Postmodern Dance) ชุด อ้างว่าง (Lonliness) ได้ทำการจัดแสดง ณ หอศิลป์วัฒนธรรม แห่งกรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2559 การแสดงชุด แพลน แลนด์ ไรซ์ฟิลด์ (Plain Land Rice Field) ณ แกลลอรี บ้านศิลปินศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2560 พาลงกรณ์มหา ได้รับรางวัลเกียรติยศแต่ ผู้มีคุณูปการแก่ละคร เวที และนาฏศิลป์ร่วมสมัย (Lifetime Achievement Award) จากชมรมนักวิจารณ์ศิลปะการแสดง (IACT Dance & Theatre Review 2017)

จากการศึกษาผลงานทางด้านการนักร้องแบบสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ตั้งแต่ พ.ศ. 2516-2560 พบว่า นราพงษ์ จรัสศรี มีความเป็นเลิศทางด้านนักร้องแบบสร้างสรรค์ อย่างชัดเจน ในฐานะผู้นำและผู้บุกเบิกก่อตั้งคณะการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ชื่อ ฟันนี่ บอย (Funny Boy) คณะการแสดงคณะแรกของประเทศไทย ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่คาดว่าจะปรากฏในองค์ประกอบทางด้านบทการแสดง การออกแบบเสียง

และดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง จากชุดการแสดง กลาส สตั๊ดดี้ (Glass Study) ที่นราพงษ์ จรัสศรี ได้นำบทเพลงแซงจิ้ง โอเพ่นนิง (Changing Opening) ของฟิลิปฟิลลิป กลาส (Philip Glass) และ อุปกรณ์ประกอบการแสดง ความเป็นเลิศในการออกแบบผลงานสร้างสรรค์การแสดงให้กับองค์กร ภาครัฐ และเอกชน ผลงานที่โดดเด่นที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ พิธี เปิด-ปิด ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ทั้ง 3 ชุดการแสดง ได้แก่ 1.สปิริต ออฟ เอเชีย (Spirit of Asia) 2.ซอง ออฟ เฟรนด์ชิพ (Song of Friendship) และ 3. โลท์ ออฟ เอเชีย (Light of Sea) ผู้ออกแบบและผู้ฝึกซ้อมการแสดง และพิธีเปิดการเลี้ยงต้อนรับการประชุมโรตารีโลก เป็นการ แสดงที่มีการใช้พื้นที่การแสดงร่วมกับพื้นที่ของผู้ชม ทำให้ผู้ชมกลายเป็นส่วนหนึ่งของการแสดง ผู้วิจัยจึงคาดว่าจะนำมาใช้ในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ และผลงานการออกแบบสร้างสรรค์การ แสดงเดี่ยวทั้ง 3 ชุดการแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ผู้วิจัยมีความประทับใจในความเป็นเลิศด้านการ เป็นนักคิด นักออกแบบสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าเป็นการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ที่มีความ หลากหลายรูปแบบการแสดง เช่น การร้อยเรียงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์นางระบำบัลเลรีนา จาก การแสดงชุดนางระบำปลายเท้าผู้เวทนา (Ballerina: The Pathetic Creature) ผู้วิจัยจะนำไปใช้ใน องค์กรประกอบของการออกแบบบทการแสดง ด้วยการนำภูมิหลัง ประวัติของนราพงษ์ จรัสศรี มาร้อย เรียงเป็นเรื่องราว และการใช้เทคนิคการปะติด (Collage) เพื่อนำเสนอช่วงเวลา และการแสดงที่ โดดเด่น มีเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี

เอกลักษณ์อีกประการของนราพงษ์ จรัสศรี คือ การเชื่อมโยงวัฒนธรรมตะวันตก จากบทการแสดง เรื่องราวเกี่ยวกับซาโลเม นางผู้เต้นระบำขอหัว (Salome Dancing for the Head) ที่มาจากคัมภีร์ไบเบิล กับรูปแบบการนำเสนอในวัฒนธรรมตะวันออกได้แรงบันดาลใจ จากแผ่นสลัก และลักษณะเครื่องแต่งกายแบบเขมร ซึ่งจากเอกลักษณ์ดังกล่าวผู้วิจัยจะนำไปใช้ใน องค์กรประกอบด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และชุดการแสดง เบื้องหน้า เบื้องหลัง การเต้นระบำ (Dance Laboratory: Back and Front in Dance) รูปแบบของการแสดง มีความหลากหลาย อาทิ การเต้นบัลเลต์ (Ballet) การเต้นแบบสเปน (Spain Dance) นาฏยศิลป์ สมัยใหม่ (Modern Dance) การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ (Postmodern Dance) ด้วยการใช้ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) ผ่านรูปแบบการแสดง แบบนาฏยศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ที่มีการสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึกแบบการละคร ที่ผู้วิจัย

คาดว่าจะนำไปปรากฏในองค์ประกอบของการออกแบบบทการแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า นราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินมีความเป็นเลิศทางการสร้างสรรค์และออกแบบเป็นอย่างมาก จนสามารถได้ร่วมทำงานการแสดงกับนักเต้น ศิลปินที่มีชื่อเสียงในระดับโลก ดังนี้

เดวิด กอร์ดอน (David Gordon) ศิลปินผู้ออกแบบท่าเต้น และผู้ก่อตั้ง คณะนาฏศิลป์ พิค อัป ดานซ์ คอมพานี (Pick Up Dance Company) กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

แดน วากเนอร์ (Dans Wagner) ผู้กำกับลีลา ลอนดอน คอนเทมโพรารี ดานซ์ เธียเตอร์ (London Contemporary Dance Theatre)

ดานีล ลาลูย (Daniel Larrieu) นักออกแบบท่าเต้นชาวฝรั่งเศส

โจนาธาน บอโรว์ส (Jonathan Borrows) ผู้ออกแบบท่าเต้น และนักเต้น จากคณะ เดอะ รอยัล บัลเลตต์ (The Royal Ballet) กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

เคท แฟลต (Kate Flatt) นักออกแบบท่าเต้นในละครเพลง และโอเปร่า เรื่อง เลอ มิสเซอเรเบอร์ (Les Miserable) และแฟนทอม ออฟ ดิ โอเปร่า (Phantom of the Opera)

คิม แบรินด์สตรับ (Kim Brandstrup) นักออกแบบท่าเต้นชาวเดนมาร์ก ผู้ที่ได้รับรางวัลโอลิเวอร์ อวอร์ด (Oliver Award) เมื่อปี ค.ศ.1990

เลบาเดบ (Lebadev) นักออกแบบท่าเต้นชาวรัสเซีย

ลอยด์ นิวสัน (Loyd Newson) ผู้กำกับการแสดงคณะ ฟิสิกเคิล เธียเตอร์ ดี วี เอท (Physical Theatre D.V.8)

ไมเคิล คลาก (Micheal Clark) ศิลปินฟังก์ (Punk) กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

มูนา เตียง (Muna Teang) ผู้ออกแบบการแสดงชาวอเมริกัน ด้านซ์ เรียบเตอร์ (Dance Theatre)

พัพ ซิมมอนด์ (Pip Simmons) ผู้กำกับการแสดงละครแบบการทดลอง (Experimental Theatre) กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

ริชาร์ด อัลสตัน (Richard Alston) ผู้กำกับการแสดง คณะนาฏศิลป์ โรมเบิร์ด ด้านซ์ เรียบเตอร์ (Rambert Dance Theatre) และ ริชาร์ด อัลสตัน ด้านซ์ คอมพานี (Richard Alston Dance Company) กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร

สตีฟ แพ็กตัน (Steve Paxton) ศิลปินนอกแบบลีลา และนักเต้น ผู้ที่เป็นบิดาแห่งการเต้น ในเทคนิค บอดีคอนแทค อิมโพรไวเซชัน (Body Contact Improvisation) กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

เทรุ กอย (Teru Goi) ศิลปินนาฏศิลป์แบบบูโต กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

จากศิลปินที่กล่าวมาข้างต้น เทคนิคการเต้นแบบ บอดีคอนแทค อิมโพรไวเซชัน (Body Contact Improvisation) ของสตีฟ แพ็กตัน (Steve Paxton) ที่นางพงษ์ จรัสศรี มีโอกาสได้เข้าร่วมทำการแสดง ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคการเต้นแบบ บอดีคอนแทค อิมโพรไวเซชัน (Body Contact Improvisation) มาใช้ในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ เพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ความเป็นเลิศทางด้านนักแสดงของนางพงษ์ จรัสศรี ในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์สำหรับงานวิจัยครั้งนี้

2.3.2.3 นักวิชาการ

จากความเป็นเลิศทางด้านศิลปินนักแสดง ความเป็นเลิศทางด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ ประกอบกับผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์เป็นที่ประจักษ์ การสั่งสมประสบการณ์ เกิดเป็นองค์ความรู้อย่างมากมาที่เป็นประโยชน์ต่อวงการนาฏศิลป์ร่วมสมัยของไทย จึงทำให้ศิลปินนางพงษ์ จรัสศรี ก้าวเข้าสู่เส้นทางสายวิชาการ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อคนรุ่นใหม่ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลได้ ดังนี้

โมเดิร์น เวิร์ด (Narai Avatara Performing
The Thai Ramayana in the Modern
World)

พ.ศ. 2551

ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์
สาขาวิชานาฏศิลป์ ภาควิชานาฏศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2552-2557

อาจารย์พิเศษวิทยาลัยนวัตกรรม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์พิเศษวิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

คณะกรรมการร่างและบริหารหลักสูตร
นิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสื่อและการสื่อสาร
(หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ
มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2562

ศาสตราจารย์วิจัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการหลักสูตรดุริยางค์บัณฑิต
สาขาศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เห็นได้อย่างชัดเจนว่า นราพงษ์ จรัสศรี เป็นบุคคลผู้มีความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ แล้วนั้น ยังเป็นบุคคลที่มีความเป็นเลิศในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ในลักษณะ ผลงานทางด้านวิชาการ นอกจากนี้ นราพงษ์ จรัสศรียังเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้กับนิสิต ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต ที่มุ่งเน้นการวิจัย ทางด้านนาฏศิลป์ในหลากหลายมิติ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.1 รายชื่อวิทยานิพนธ์ ระดับดุษฎีบัณฑิตที่ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
ที่มา: ผู้วิจัย

ปี พ.ศ.	หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชื่อ-นามสกุล
2554	นาฏศิลป์สร้างสรรค์เพื่อความสมานฉันท์ในสังคมไทย	สุมิตร เทพวงษ์
	การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ในแนวคิดแห่งหลุยเคะ	นวลรวี จันทร์ลุน
	นาฏศิลป์เพื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	ระวีวรรณ วรรณวิไชย
	นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุดภาวะโลกร้อน	สุขสันติ แวงวรรณ
	การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยจากสัญลักษณ์ดอกบัว ในพุทธศาสนา	กิตติกรณ์ นพอดมพันธ์ุ
	การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากจินตนาการของผู้พิการทาง สายตา	ปรารณา คงสำราญ
2556	รูปแบบและแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ ไทยร่วมสมัย ของนราพงษ์ จรัสศรี	จตุติกา โกศลเหมมณี
	แนวความคิดในการสร้างงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยเกี่ยวกับ บทบาทของสตรีในสังคมไทยของนราพงษ์ จรัสศรี	ธรรชญา ภูมิจิโรจ

ปี พ.ศ.	หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชื่อ-นามสกุล
	อรรถรสในนาฏศิลป์ผ่านนาฏกรรมแนวใหม่ เรื่อง นารายณ์อวตาร	สุรสิทธิ์ วิเศษสิงห์
	เอกลักษณ์ไทยในงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย “นารายณ์อวตาร” พ.ศ. 2546 ของ นราพงษ์ จรัสศรี	จุลชาติ อรัณยะนาค
	การสร้างงานนาฏศิลป์ไทยเพื่อการอนุรักษ์และสร้างสรรค์ สำหรับคนรุ่นใหม่	มาลินี อาชายุทธการ
	บทบาทนางนารายณ์ในการแสดง นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย เรื่อง นารายณ์อวตาร	ปัทมา วัฒนพานิช
	นาฏศิลป์ไทยเพื่อเพิ่มจินตนาการผ่านการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพ คนตีศรีอยุธยา	รัฐศาสตร์ จันเจริญ
	การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่สะท้อนถึงความเชื่อหลังความตาย ของครุโนรา	วรากร เพ็ญศรีนุกูร
2557	การสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อผู้หญิงกับการยุติความรุนแรง	ดาริณี ชำนาญหอม
	นาฏศิลป์สร้างสรรค์สำหรับการแข่งขันยิมนาสติกลีลาใน ระดับนานาชาติ	รักษ์สินี อัครศวะเมฆ
	นาฏศิลป์สร้างสรรค์จากคลื่นพายุซัดฝั่ง	กัญชพร ต้นทอง
	ดรสา แบทลา: นาฏศิลป์สร้างสรรค์จากวรรณคดีไทย เรื่อง อิเหนา	สทาศัย พงศ์หิรัญ
	นาฏศิลป์จากแนวคิดไตรลักษณ์ในพระพุทธศาสนา	ธรากร จันทนะสาโร

ปี พ.ศ.	หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชื่อ-นามสกุล
2558	ละคอนเล็ก: การสร้างสรรค์การแสดงเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็กสำหรับคนรุ่นใหม่	ชนันญา ชูนาค
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากภาพทำเด่นของนราพงษ์ จรัสศรี	ขวัญแก้ว กิจเจริญ
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากแนวคิดการแบ่งภาคของพระนารายณ์	วรรณวิภา มัชฌมนันท์
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ผ่านพัฒนาการด้านปรัชญาในเรื่องพระมหาชนก	คมชวีร์ พสุริจันทร์ แดง
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในแนวคิด เบื้องหน้า เบื้องหลัง	ชนะพัฒน์ พัฒน์กุลพิศาล
	แนวคิดในการสร้างงานนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ที่สะท้อนถึงบริบทของสังคมไทยผ่านการแสดง ชุด "Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Life"	มนุศักดิ์ เรืองเดช
	การสร้างสรรค์ละครเพลงร่วมสมัย เรื่องศิลป์นผู้บุกเบิก นาฏยศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทย	ฐาปนีย์ สังสิทธิวงศ์
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ชุดทาส	ณัฐภา นาฏยนาวิน
2559	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ตามแนวคิดสัมมาทิฐิ	ณัฐวรรณ ฉิระวารวิสิฐ
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัย เรื่องสตรีที่ได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจจากเหตุการณ์ความไม่สงบในเขตชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย	ชนภรณ์ แสนอ้าย

ปี พ.ศ.	หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชื่อ-นามสกุล
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัยร่วมกับการฉายภาพ สำหรับการแสดง: มาย แท็งก์ (My Tank)	สิริธร ศรีชลาคม
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัยที่สะท้อนด้านมิติจาก ดอกกุหลาบ	ภัทรพร เจริญรัตน์
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัยจากแนวคิดความ หลากหลายทางเพศ	สรรร ถวัลย์วงศ์ศรี
	บทอศรรรย์: นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยจากแนวคิดในวรรณคดี ไทย	ณรงค์ คุ่มมณี
2560	นาฏยศิลป์สร้างสรรค์พิธีอภิมงคลในการตระนวยม์ (กำลัง ศึกษา)	ฤตพชรพร ทองถนอม
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์สะท้อนความกดดันที่นำไปสู่การ เป็นฆาตกรหญิง	ขวัญชนก โชติมุขตะ
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ชุด เดอะวิทรูเวียนแมน	ธนกร สรรยวราภิญ
2561	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ จากการศึกษาตัวละคร “ราม” ในรามายณะผ่านทฤษฎีภาวะและรส	นริรัตน์ พิณจณสาร
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากสถาปัตยกรรมของ มหาสถูปบุโรพุทโธ	ธิตีมา อ่องทอง
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากตำนานกิ้งก่าหระาของชาว ไทยใหญ่	วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทาง นาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี	ภัคคพร พิมสาร

ปี พ.ศ.	หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชื่อ-นามสกุล
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากความตายในบริบทของศาสนา	กชกร ชิตท้วม
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากความหมายนามเต็มของ กรุงเทพมหานคร	ณัฐพัชญ์ ผลพิกุล
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากสัญลักษณ์โอม ในความเชื่อของ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	อภิโชติ เกตุแก้ว
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากข้อถกเถียงเรื่องเพศ	วิทวัส กรมณีโรจน์
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนจริยธรรมทางการวิจัย นาฏยศิลป์	ลักขณา แสงแดง
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของสตรี อีสานผ่านการชมหนังกลางแปลง	ชนิดา จันทร์งาม
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนเปลือกนอกของคนใน สังคม	ศรียา หงษ์ยี่สิบเอ็ด
	การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สื่อถึงทฤษฎีสัมัยใหม่และ หลังสมัยใหม่ทางด้านนาฏยศิลป์	ภัทรฤทัย กันตะกนิษฐ

นอกจากการศึกษาข้อมูลทางด้านผลงานวิชาการและการถ่ายทอดองค์ความรู้
ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยพบว่า มีผลงานทางด้านตำรานาฏยศิลป์ที่สำคัญอย่างยิ่งต่อวงการ
การศึกษานาฏยศิลป์ในประเทศไทย ได้แก่ หนังสือประวัตินาฏยศิลป์ตะวันตก และหนังสือ
ภาษาอังกฤษ นารายณ์อวตาร เพอร์ฟอร์มมิ่ง อาร์ต เดอะ ไทย รามายณะ อิน เดอะ โมเดิร์นเวิลด์
(Narai Avatara Performing The Thai Ramayana in the Modern World) ซึ่งจากผลงาน
ดังกล่าวเป็นที่ประจักษ์ได้ถึงความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ นำไปสู่การได้รับตำแหน่งทางวิชาการใน
ระดับศาสตราจารย์ อีกทั้งปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์วิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นอกจากความเป็นเลิศทางด้านวิชาการแล้วนั้น นราพงษ์ จรัสศรี ยังเป็น

อาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตในระดับดุซญ์บัณฑิต มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2560 จำนวนทั้งสิ้น 38 ท่าน และในปัจจุบัน (2561) จำนวน 12 ท่าน จึงเป็นที่ประจักษ์ได้ว่านราพงษ์ จรัสศรี เป็นบุคคลผู้ที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่อย่างแท้จริง

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับภูมิหลัง ผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ และประสบการณ์ในการทำงานของ นราพงษ์ จรัสศรี ที่สะท้อนเอกลักษณ์ความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ 1. นักแสดง 2. นักออกแบบสร้างสรรค์ และ 3. นักวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่านราพงษ์ จรัสศรี เป็นศิลปินที่มีวินัย จรรยาบรรณ ในการให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานอย่างครบถ้วนและสม่ำเสมอ จึงทำให้ผลงานสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีคุณค่า โดดเด่นและมีความสมบูรณ์ที่สุดในทุกชิ้นงาน จากที่กล่าวมาผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ทุกองค์ประกอบของการสร้างสรรค์งาน โดยเน้นที่การออกแบบบทการแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์ อุปกรณ์ประกอบการแสดงและการออกแบบพื้นที่ในการแสดง

2.4 การจัดนิทรรศการ

นิทรรศการ (Exhibition) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสาร ที่นิยมจัดให้ความรู้ ข่าวสาร เพื่อชักจูงหรือกระตุ้นกลุ่มประชาชนและกลุ่มที่สนใจให้เกิดความพึงพอใจ สามารถกระตุ้นและเร้าผู้คนให้ตรงไปที่วัตถุประสงค์ ด้วยอุปกรณ์ เทคนิควิธีการ โดยสามารถสร้างความตระหนักถึงคุณค่าบางสิ่งตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ อีกทั้งยังมีบทบาทและอิทธิพลมากต่อการสร้างภาพลักษณ์ของสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ภาคอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ตลอดจนถึงตัวบุคคลต่าง ๆ นิทรรศการจึงมีความสำคัญในการเรียนรู้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นเทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัยที่ยังคงความสำคัญตลอดไป ดังที่ ศุภชัย ต้นศิริ กล่าวไว้ว่า

นิทรรศการ เป็นทัศนศิลป์อย่างหนึ่งที่นำเสนอเรื่องราว ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้ชมในรูปแบบการใช้สื่อประสม (Multimedia) ที่ผู้สร้างสรรค์ได้พิจารณาคัดเลือกแล้วว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา โดยการคำนึงถึงองค์ประกอบทางศิลปะ และวิธีการนำเสนอในรูปแบบของกราฟิก วัสดุสามมิติและกิจกรรมที่ทำให้ผู้ชมพึงพอใจ (ศุภชัย ต้นศิริ, 2555: 4)

สอดคล้องกับ เดล (Del) กล่าวถึง นิทรรศการ ไว้ว่า

นิทรรศการเป็นสื่อการเรียนการสอน ที่ให้ประสบการณ์รูประดมโดยในการจัดนิทรรศการนั้นต้องเป็นนิทรรศการที่จัดแสดงอย่างมีความหมาย อาจจัดเป็นชุดของรูปถ่าย ผสมผสานกับแผนภูมิ (Infographic) ภาพโฆษณา การสาธิต หรือการฉายประกอบ แต่อย่างไรก็ตาม ทุกนิทรรศการ มีลักษณะอย่างหนึ่งที่เหมือนกันคือ นิทรรศการเป็นการขมวดความรู้ เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจในสาระที่ผู้จัดต้องการนำเสนอ (Edgar Dale, 1969: 323)

ดังนั้น นิทรรศการเป็นการสื่อสาร ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ เนื้อหาแนวความคิด ในทุกศาสตร์ ให้ผู้ชมเกิดเป็นประสบการณ์ร่วมแบบรูประดม ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารความหมายได้รวดเร็วเกิดการกระตุ้น สร้างความน่าสนใจให้กับผู้ชมได้เป็นอย่างดี นิทรรศการที่ดีนั้นจึงต้องมีวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย สามารถสร้างการจดจำให้กับผู้ชมได้ อีกทั้งยังต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตัวสถาบัน องค์กร หรือตัวศิลปินนั้น ๆ อีกด้วย

ทั้งนี้ นิทรรศการนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินกิจการใด ๆ ให้บรรลุผลตามที่สถาบันหรือองค์กรนั้น ๆ ต้องการ โดยองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการปฏิบัติงานขั้นตอนแรกต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนดำเนินการเพื่อให้การวางแผนการปฏิบัติมีทิศทางที่แน่นอน สอดคล้องกับนโยบายและเนื้อหาที่จะจัด สอดคล้องกับคำกล่าวของคาร์เตอร์ (Carter) ได้กล่าวว่า “นิทรรศการเป็นการรวบรวมผลงานและนำเสนอเป็นชุด ๆ เพื่อเป็นการขมวดองค์ความรู้ ความคิด ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา” (Carter V. Good, 1973: 86) ดังนั้น นิทรรศการจึงเป็นกระบวนการสื่อสารที่นำเสนอได้ทั้งข้อมูลที่เท็จจริง (Fact) ความคิด (Idea) ทักษะคติ (Viewpoint) และประสบการณ์ (Experience) ที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารและสามารถจดจำได้นาน

การจัดนิทรรศการให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และตรงตามวัตถุประสงค์นั้น ควรมีกระบวนการขั้นตอนในการวางแผนดำเนินงาน เล่าเรื่องราวตามลำดับ จากการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินเรื่องของนิทรรศการ อันประกอบด้วย ข้อมูลของสารที่ต้องการจะสื่อสาร ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลเนื้อหาในนิทรรศการ สามารถสร้างความน่าสนใจ

และสร้างบรรยากาศในการเข้าชมนิทรรศการให้เกิดการสื่อสารได้อย่างตรงประเด็น ตั้งแต่การเริ่มเรื่องจนถึงเข้าสู่ช่วงเนื้อหาที่สำคัญ และจบลงด้วยบทสรุปหรือข้อคิดที่ได้รับตามจุดประสงค์ของเรื่อง หรือการจัดนิทรรศการ นิพาดา ม้วนเงิน ได้กล่าวถึง “ประเภทของสื่อในงานนิทรรศการ ประกอบด้วย วัสดุ 3 มิติ (Three Dimension Materials) วัสดุ 2 มิติ (Graphic Materials) สื่อกิจกรรม (Activities) วิธีการ (Methods) วัสดุประดับตกแต่ง (Decorations) และสื่อนิทรรศการประเภทอื่น” (นิพาดา ม้วนเงิน, 2558: 151)

ในด้านประเภทของสื่อในงานนิทรรศการที่เป็นวัสดุ 3 มิติ ผู้วิจัยคาดว่าจะนำไปใช้ในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ให้เป็นลักษณะสื่อวัสดุ 3 มิติ ส่วนวัสดุ 2 มิติ นั้น ผู้วิจัยจะนำปรากฏในส่วนของการออกแบบพื้นที่การแสดงนำเสนอป้ายประวัติของนราพงษ์ จรัสศรี สื่อกิจกรรมและวิธีการเป็นการสร้างการแสดงในลักษณะที่ผู้ชมสามารถมีส่วนร่วมในนิทรรศการที่ถูกจัดตั้งขึ้นในบริเวณพื้นที่การแสดง วัสดุประดับตกแต่งและสื่อนิทรรศการประเภทอื่น ๆ จะนำมาใช้ในส่วนของการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง พื้นที่การแสดงให้เกิดความน่าสนใจ สอดคล้องกับ อลิษา ถนอมศรี กล่าวไว้ว่า “คุณลักษณะและคุณสมบัติของสื่อที่เหมาะสมในการจัดนิทรรศการ มีประเด็นในการพิจารณา 5 ประการ ได้แก่ มีความเหมาะสม มีความง่าย มีความถูกต้อง มีความน่าสนใจ และมีการใช้เท่าที่จำเป็น” (อลิษา ถนอมศรี, 2558: 111-112)

ผู้วิจัยสามารถนำคุณสมบัติข้างต้นมาพิจารณาใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีการวิเคราะห์ตามประเด็น ดังต่อไปนี้

ด้านความเหมาะสม ผู้วิจัยจะการออกแบบสร้างสรรค์องค์ประกอบการแสดง ทั้ง 8 ประการ จะต้องมีความเหมาะสม ลงตัวสัมพันธ์กันกับเนื้อหาในนิทรรศการและพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การดำเนินเรื่องสามารถสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ด้านความเรียบง่าย ผู้วิจัยจะออกแบบสร้างสรรค์องค์ประกอบการแสดงที่สามารถสื่อที่เข้าใจง่าย และตรงประเด็น สามารถเลือก เน้นความสำคัญเป็นจุด ๆ ไป ควรตัดข้อมูลส่วนที่ยาก และไม่จำเป็นออกไป ในส่วนที่เนื้อหาเยอะหรือซับซ้อนควรจัดระเบียบและตัดทอนให้เข้าใจได้ง่ายในช่วงเวลาสั้น และทำการจัดระบบให้การดำเนินเรื่องเป็นไปตามขั้นตอน

ด้านความถูกต้อง ผู้วิจัยจำเป็นต้องคำนึงถึงความถูกต้องในเนื้อหาในนิทรรศการทั้งข้อมูลตลอดจนสื่อที่ใช้ต้องมีความถูกต้องระมัดระวัง โดยการคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมในการสร้างสรรค์ผลงานเป็นสำคัญ

ด้านความน่าสนใจ ผู้วิจัยจะนำศิลปะหลากหลายแขนง มาบูรณาการสร้างสรรค์ให้เกิดความแปลกใหม่ ผสมกับประสบการณ์ของผู้วิจัยทางด้านการออกแบบนิทรรศการ การกำกับศิลป์ การออกแบบเพื่อการแสดง การออกแบบฉาก มาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ให้การแสดงมีมิติที่หลากหลาย สร้างภาพที่ปรากฏบนเวทีให้มีความน่าสนใจ

ด้านการใช้เท่าที่จำเป็น ในแง่ของการคัดเลือกผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีจำนวนมาก ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเลือกผลงานที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ทั้ง 3 ด้าน อันประกอบด้วย นักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ ซึ่งจะปรากฏในบทการแสดงเป็นหลัก

2.4.1 หลักการจัดพื้นที่และระบบทางสัญจร

การวิเคราะห์หลักการจัดพื้นที่และระบบทางสัญจรนิทรรศการมีหลักในการวิเคราะห์หลายขั้นตอน ดังนี้

การจัดสรรพื้นที่ (Zoning)

การวิเคราะห์การจัดพื้นที่ว่างเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 พื้นที่ ดังนี้ 1. พื้นที่สาธารณะจัดแสดงงาน คือพื้นที่ว่างสำหรับจัดนิทรรศการพื้นที่นี้ประกอบด้วยเงื่อนไขต่างๆ เช่น ความมั่นคง แข็งแรง สิ่งแวดล้อม ที่ต้องสร้างความน่าดึงดูดแก่ผู้เข้าชม ทั้งยังเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ค่าใช้จ่ายมากที่สุดอีกด้วย 2. พื้นที่สาธารณะไม่จัดแสดงงานเป็นพื้นที่ที่สร้างขึ้นเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้เข้าชม เช่น ห้องประชุม ห้องน้ำ และห้องเด็กเล็ก 3. พื้นที่ไม่สาธารณะจัดแสดงงาน เป็นพื้นที่สำหรับเจ้าหน้าที่เข้าไปจัดการภายในได้เท่านั้น เช่น ห้องกิจการ ห้องทดลอง เป็นพื้นที่ที่ต้องมีการควบคุมสภาวะสิ่งแวดล้อมและควบคุมความปลอดภัยสูง และ 4. พื้นที่ไม่สาธารณะไม่จัดแสดงงาน เป็นพื้นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดแสดงนิทรรศการ เช่น ห้องเก็บของ

จากหลักการการจัดสรรพื้นที่ (Zoning) ของการจัดนิทรรศการ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์กับพื้นที่คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่เป็นพื้นที่ในการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ โดยการคำนึงถึงพื้นที่สาธารณะจัดแสดงงาน การใช้ลักษณะทั้งภายนอก ด้วยการจัดแสดงข้อมูลสื่อ 2 มิติ ของประวัติผลงานทางด้านนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี และพื้นที่ภายในโรงละคร ด้วยการจัดแสดงนาฏสร้างสรรค์

ระบบสัญจร (Circulation)

ระบบสัญจรภายในนิทรรศการเป็นสิ่งที่ผู้ออกแบบต้องให้ความสำคัญ เพราะเส้นทางสัญจรที่ดีจะทำให้นิทรรศการดูน่าสนใจมากและยังช่วยให้การรับสารของผู้เข้าชมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระบบสัญจร ได้แก่ 1. การสัญจรเพื่อวัตถุประสงค์ในการชมนิทรรศการ ควรเป็นทางเข้าออกที่มีขนาดใหญ่สามารถมองเห็นได้ง่าย ไม่สับสนและไม่เกิดความแออัด เพื่อให้ผู้ที่เข้าชมห้องนิทรรศการเรียบร้อยแล้วสามารถเดินออกหรือไปต่ออีกห้องหนึ่งได้ง่าย ที่สำคัญควรวางเส้นทางให้มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องและเป็นลำดับเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวายติดขัด 2. การสัญจรของเจ้าหน้าที่ควรออกแบบให้ง่ายต่อการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่จึงควรจัดวางไว้ด้านหลังหรือฉากหลังของนิทรรศการเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถสื่อสารกันได้สะดวก และ 3. การสัญจรของส่วนบริการควรออกแบบสำหรับการติดต่อเพื่อขอรับบริการจากหน่วยงานต่าง ๆ และบุคคลภายนอกได้ง่ายและสามารถนำไปสู่ห้องแสดงหรือห้องเก็บของได้โดยสะดวกจึงควรเอาไวใกล้ทางลาดหรือลิฟต์ขนของเพื่อความสะดวกรบาย

ดังนั้น ในการจัดระบบสัญจรที่ดีสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงเส้นทางการเดินที่มีความชัดเจน โดยผู้วิจัยจะนำไม้กั้น (Barricade) มาใช้เป็นการกำหนดเส้นทางสัญจรให้กับผู้ชม

ระบบการจัดห้องนิทรรศการ

ระบบการจัดห้องนิทรรศการขึ้นอยู่กับชนิด ประเภท และลักษณะของนิทรรศการ โดยกำหนดว่าห้องจัดแสดงจะต่อเนื่องกันอย่างไรจึงจะมีผลต่อผู้เข้าชม โดยแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ห้องต่อห้อง (Room to Room Arrangement)

การจัดห้องนิทรรศการแบบห้องหนึ่งเรื่อยไปจนครบโดยไม่ต้องย้อนกลับตามลำดับ แต่จะมีปัญหาเมื่อปิดห้องใดห้องหนึ่ง เกิดความเป็นระเบียบในการเข้าชม

2. ห้องแยก (Corridor to Room Arrangement)

การจัดห้องแบบทางเดินเฉลี่ยขนาดยาว โดยมีทางแยกเดินเข้าพื้นที่ต่าง ๆ ได้ แต่ละห้องจะมีทางเข้าออกโดยตรงโดยไม่ผ่านห้องอื่นใดๆ

3. ห้องแบบกระจายจากจุดศูนย์กลาง (Nave to Room Arrangement)

การจัดให้มีโถงตรงกลาง และมีห้องแสดงงานโดยรอบ เหมาะแก่การเข้าชมเป็นกลุ่มที่สามารถแยกเข้าห้องต่าง ๆ ได้ตามความพอใจ โดยไม่จำเป็นต้องต่อเนื่องกัน

4. ห้องแบบผสมผสาน (Tree Arrangement)

การนำรูปแบบข้างต้นทั้งสามรูปแบบมาผสมผสานกัน โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การจัดแสดงและดำเนินเรื่องของเนื้อหา และการจัดแสดงแบบนี้จะทำให้เกิดความยืดหยุ่นในด้านการสัญจรของผู้เข้าชมอีกด้วย

2.4.2 เส้นทางการสัญจร

การจัดแสดงนิทรรศการในทุกพื้นที่ควรมีการกำหนดเส้นทางการสัญจรอย่างแน่นอน เพื่อเป็นแนวทางในการชมของผู้ชม ทั้งนี้การวางแผนเส้นทางการสัญจรควรจะเกิดจากความต้องการ โดยที่คำนึงถึงความเคยชินของผู้ชมส่วนใหญ่และตอบสนองความต้องการของผู้ชมส่วนน้อย ซึ่งจะทำให้ระบบการสัญจรยืดหยุ่น ทางที่ดีที่สุดคือการทำให้ผู้เข้าชมเดินตามเส้นทางแบบไม่รู้ตัว โดยแบ่งความต้องการของผู้ชมเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1. ความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่ คือ เส้นทางหลักภายในห้องแสดงงาน มีการจัดระเบียบและลำดับการดำเนินเนื้อเรื่องไว้อย่างเรียบร้อย และ 2. ความต้องการของผู้ชมส่วนน้อย คือ เส้นทางเลือกบริเวณเล็กที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะอย่างอาจเป็นลักษณะของการกำหนดทิศทางของพื้นที่ (Orientation Space) สำหรับการอ่านเรื่องราวทบทวนสิ่งที่สนใจ หรือการจัดไว้ทางด้านซ้ายของห้องจัดแสดง จากการศึกษาของ โรบินสัน เมลตัน (Robinson Melton) พบว่า การจัดแสดงทางด้านซ้ายของจะได้รับความสำคัญน้อยที่สุด ตามความเคยชินของผู้คนส่วนใหญ่ ดังนั้นการออกแบบห้องจัดแสดงควรคำนึงถึงความเคยชินของผู้ชม แต่ต้องสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมส่วนน้อยได้ นอกจากนี้หากเราสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ชมเลือกเส้นทางสำหรับชมงานมากขึ้น จะเป็นการเพิ่มความยืดหยุ่นให้แก่ห้องจัดแสดงไม่เกิดการบังคับเส้นทางมากเกินไป

จากแนวคิดของโรบินสัน เมลตัน (Robinson Melton) ที่กล่าวถึงความสำคัญของข้อมูลนิทรรศการควรอยู่ในตำแหน่งทางด้านขวามือของผู้ชม เพื่อที่จะได้รับความสนใจมากที่สุด แต่ใน

ขณะเดียวกันผู้วิจัยเห็นว่า ข้อจำกัดทางโครงสร้างอาคารที่จัดแสดงผลงานวิจัยครั้งนี้ ขวามือถือผนัง ส่วนทางซ้ายมือ คือ ผนังที่โล่ง ผู้วิจัยจะทำอุปกรณ์ประกอบการแสดงมาติดตั้งทางด้านซ้ายมือ ที่คาดว่าจะสร้างความน่าใจได้มากกว่าบริเวณพื้นที่ทางด้านขวามือที่ผู้วิจัยคาดว่าจะติดตั้งสื่อ ในลักษณะ 2 มิติ ที่เกี่ยวกับข้อมูลประวัติผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ระบบทางสัญจรภายในห้องจัดแสดงงานเมื่อพิจารณาตามลักษณะแกนสัญจรหลัก (Access)สามารถแบ่งได้ 2 ระบบ คือ 1. ทางสัญจรที่ทางเข้าออกเพียงทางเดียว (Centralize System of Access) และ 2. ทางสัญจรที่มีทางเข้าออกมากกว่า 2 ทาง (Decentralize System of Access) โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะนำลักษณะลักษณะทางสัญจรที่ทางเข้าออกเพียงทางเดียว มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

1. เส้นทางสัญจรที่ทางเข้าออกเพียงทางเดียว (Centralize System of Access)

ลักษณะทางสัญจรที่ทางเข้าออกเพียงทางเดียว และมีการกำหนดทิศทางการเดินเข้าชมตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนจบการแสดง ข้อได้เปรียบของระบบนี้ คือ ความสะดวกในการควบคุม ใช้นุคลากรน้อย และกำหนดทิศทางของผู้ชมได้อย่างทั่วถึง ผู้ชมจะรู้สึกถูกซัดนำไปตามเส้นทาง โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

1.1 เส้นทางสัญจรแบบเส้นตรง (A Rectilinear Circuit)

เส้นทางการสัญจร โดยเคลื่อนที่เป็นเส้นตรง

2. เส้นทางสัญจรที่เป็นวงจร (A Twisting Circuit)

เส้นทางการเดินชมที่เป็นวงจร เช่น แบบสัญจรรอบโรงทางเข้าบันไดกลางซึ่งเชื่อมต่อระหว่างชั้น

3. เส้นทางสัญจรแบบอิสระ (Weaving Free Layout)

ผังเส้นทางรูปการณีสานไปมาอย่างอิสระ ซึ่งมักจะใช้ทางลาดเข้าช่วย และใช้องค์ประกอบที่น่าสนใจเป็นตัวชักนำ

4. เส้นทางสัญจรแบบกระจายซ้ายขวา (Comb Type Layout)

การวางเส้นทางสัญจรโดยมีทางเดินกลางเป็นหลัก มีส่วนในการเลือกชม ในเวลาเดียวกันทางเข้าออกอยู่ฝั่งเดียวกัน สามารถจัดตั้งได้ทั้งทางหัวและท้ายหรืออาจจะวางไว้ตรงกลาง

5. เส้นทางสัญจรแบบลูกโซ่ (Chain Layout)

การวางแผนผังแบบต่อเนื่องโดยนำส่วนที่แตกต่างมาเชื่อม

6. เส้นทางสัญจรแบบกระจาย (Fan Shape)

เส้นทางสัญจรผังรูปพัด โดยมีทางเข้าทางออกกลางรูปพัด

จากระบบเส้นทางสัญจรในนิทรรศการ ผู้วิจัยจะนำไปใช้กับการออกแบบลีลานาฏศิลป์ของนักแสดง แทนนัยยะความหมายของการเป็นผู้ชมงานในห้องนิทรรศการด้วยการออกแบบทิศทางการเคลื่อนไหวแบบเส้นตรง วงจร อีสระ กระจายซ้ายขวา ลูกโซ่ และแบบกระจาย

2.4.3 หลักการออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงาน

การออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงานของศิลปินแต่ละคนนั้น จะประสบข้อจำกัดทางพื้นที่แตกต่างกัน ดังนั้นการใช้พื้นที่นำเสนอผลงานจะต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ในการดึงดูดความสนใจจากผู้ชม โดยเน้นหลักในความเรียบง่ายขององค์ประกอบศิลป์ ในขณะเดียวกันความหวือหวาในรูปแบบเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจได้เช่นกัน ไม่ชอบความสมดุลแบบเท่ากันพอดี แต่อยากให้การออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงานที่ตกแต่งแล้วออกมาดูเรียบง่าย แต่มีผลกระทบที่ชัดเจนและให้ความรู้สึกหวือหวาในสไตล์แก่ผู้ชม โดยให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับหลักการ 3 E คือ ดึงดูดใจ (Entice) ให้องค์ความรู้ (Educate) และ ให้ความเพลิดเพลิน (Entertain)

การนำองค์ประกอบทางด้านศิลปะมาใช้ในการออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงาน จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เสริมเติมเต็มเรื่องราวของเนื้อหาที่จัดแสดง พร้อมกับสื่อความหมายและข้อความของการนำเสนอผลงานให้ผู้ชมได้เข้าใจมากขึ้น ประกอบด้วย

จุดรวมสายตา (Focal Point) จุดหลักควรอยู่ต่ำกว่าระดับสายตาและเยื้องจากจุดศูนย์กลางเล็กน้อย จำนวนของผู้ชมจะมีผลต่อการนำเสนอผลงาน

ความสมดุล (Balance) การออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงานต้องมีความเข้าใจในคำว่า “ความสมดุล” คือ การพยายามจัดวางวัตถุให้ดูมีน้ำหนักที่สมดุลทางสายตา องค์ประกอบดังกล่าวนี้มี 2 ลักษณะ คือ ความสมดุลแบบเท่ากัน (Formal Balance หรือ Symmetrical Balance) คือ การจัดส่วนประกอบเท่ากันทั้งด้านซ้ายและขวา การจัดสมดุลแบบเท่ากันนี้จัดได้ง่ายกว่าเนื่องจากชนิดของวัตถุ น้ำหนัก รูปทรง มีความคล้ายกันและจะสะท้อนภาพลักษณ์อย่างชัดเจนทำให้เกิดความรู้สึกที่เป็นทางการ และความสมดุลแบบไม่เท่ากัน (Informal Balance หรือ Asymmetrical Balance) คือ การจัดส่วนประกอบที่ไม่เท่ากันในด้านซ้ายและด้านขวาแต่ใช้วิธีถ่วงน้ำหนักทางสายโดยจัดวางตำแหน่งของที่หนักกว่าอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางและของที่เบากว่าอยู่ไกลจากจุดศูนย์กลางเล็กน้อย ซึ่งการจัดวางสมดุลแบบไม่เท่ากันนี้ต้องใช้ความชำนาญของนักออกแบบให้ภาพโดยรวมดูมีน้ำหนักเท่ากัน ทำให้เกิดความรู้สึกไม่เป็นทางการแต่มีเสน่ห์

พื้นที่ (Space) พื้นที่เป็นหลักการหนึ่งของการจัดวางที่สามารถนำเสนอผลงานให้เด่นชัดขึ้นมา หัวใจสำคัญของการจัดวางนี้ขึ้นอยู่กับแผนการออกแบบพื้นที่ที่ต้องการให้วัตถุอยู่ในพื้นที่ใดลักษณะใด เพื่อบอกเล่าเนื้อหาที่จัดแสดงการจำแนกชนิดของงานจะทำให้การจัดโครงสร้างในการออกแบบจัดวางมีความต่อเนื่องและเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยผู้ชมจะต้องสามารถจับใจความเหล่านั้นให้ได้ สามารถสื่อสารข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีรูปแบบของการนำเสนอ ดังนี้

พื้นที่เล่าเรื่อง (Narrative Space) เป็นการจัดสรรให้มีพื้นที่จัดแสดงเพื่อเน้นถึงเนื้อหาองค์ประกอบของวัสดุแต่ละชนิดที่มีความแตกต่างกัน และพยายามจัดเข้ารวมไว้ด้วยกันเพื่อแสดงถึงจังหวะและความต่อเนื่อง มีการให้ความสำคัญต่อผลตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างมาก จึงเรียกอีกอย่างว่า การออกแบบประสบการณ์ (Experience Design) และเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ที่ดี เนื่องจากการจัดแสดงขนาดนี้จะมุ่งเน้นไปถึงตัวผู้ชมให้เกิดความเข้าใจข้อความที่ต้องการจะสื่อสาร

และใช้เวลาเพิ่มมากขึ้น หรือเดินกลับมาชมอีกครั้ง การปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่สามารถสร้างบรรยากาศที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

พื้นที่ปฏิบัติ (Performative Space) คำจำกัดความของ พื้นที่ปฏิบัติมักเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ ร่างกาย และเวลา โดยจะเน้นย้ำไปถึงการได้รับประสบการณ์จริงในการนำเสนอผลงาน ที่ผู้ชมสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับการแสดงได้ด้วย การจัดพื้นที่ลักษณะนี้ ผู้ชมจะให้ความสนใจกับประสบการณ์ที่ตนเองได้รับจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่าการรับรู้ด้วยข้อมูลทางสายตาเพียงอย่างเดียว ผู้ชมจะถูกชักชวนให้มาร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่การแสดง เช่น ผู้ชมสามารถสัมผัสชิ้นผ้า หรือสินค้าที่มีความสลับซับซ้อน หรือเปลี่ยนรูปร่างได้ ซึ่งเหมือนกับการได้รับประสบการณ์ตรงทำให้เกิดการตระหนักในการรับรู้มากขึ้น

สี (Color) การออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงานมักเน้นการใช้สีสร้างบรรยากาศของพื้นที่ให้ดูมีความเปลี่ยนแปลงไปตามหัวข้อที่นำเสนอ ปกติแล้วการใช้สีเป็นเรื่องส่วนบุคคลมาก ๆ เนื่องจากค่านิยมเรื่องสีของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

พื้นผิว (Texture) การออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงานในลักษณะการใช้อาคารเดียวกันจะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง สูตรสำเร็จที่มักจะใช้ในการออกแบบนี้คือใช้โครงร่างของหน้าต่างแสดงสินค้าไปในทิศทางเดียวกัน และใช้การตกแต่งไม่ว่าจะเป็น เส้น สี รูปทรง พื้นผิว และพื้นที่ว่าง ในปริมาณใกล้เคียงกัน เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและต้องมีเอกลักษณ์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม มีความจำเป็นและสำคัญในการออกแบบพื้นที่ เพราะจะต้องไม่แปลกแยกไปจากสิ่งแวดล้อมและสถานที่ตั้งนั้น ทั้งนี้ การเลือกใช้วัสดุบางครั้งจำเป็นจะต้องสอดคล้องกับวัสดุในแหล่งชุมชนรอบ ๆ แต่หากวัสดุที่สถานที่โดยรอบใช้อยู่แล้ว ขัดแย้งกับเอกลักษณ์ผลงานที่ต้องการนำเสนอ จำเป็นต้องใช้การออกแบบที่เรียบง่ายที่สุด มีเส้นสายน้อยที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมนั้น

การจัดแสง (Lighting) ผู้สร้างสรรค์ต้องสามารถวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์ของผลงานที่ต้องการนำเสนอ จินตนาการและแนวทางในการสร้างสรรค์ในการออกแบบพื้นที่ที่จะช่วยให้การตัดสินใจในการจัดแสงได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาเลือกลักษณะทิศทางของแสง ดังนี้

แสงแบบ (Spot Lights) เป็นแสงที่ส่องลงไปตรง ๆ ที่วัตถุที่จัดแสดงทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนภาพการแสดงผลละครบนเวที ทำให้วัตถุโดดเด่นขึ้นมาจากความมืดรอบด้าน ทำให้เห็น

รูปทรงและลักษณะพื้นผิวของวัตถุได้อย่างชัดเจน และทำให้เกิดเงาที่เห็นเด่นชัดเหมือนหนึ่งวัตถุที่จัดแสดงลอยขึ้นมาจากพื้นที่ย่างนั้นได้เอง สร้างความรู้สึกเหนือจริงในทางศิลปะ (Surreal)

แสงแบบ (Back Lighting) จะทำให้วัตถุดูแบนเป็นระนาบแต่ก็สร้างเงาของวัตถุที่น่าสนใจ

ในขณะที่การแสงจากด้านข้าง (Side Lighting) จะแสดงให้เห็นรูปร่างและรูปทรงที่ชัดเจน

ป้ายข้อความ (Speaking Sign Language) เป็นสื่อกลางที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เมื่อต้องการสื่อสารข้อความไปยังผู้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ตัวหนังสือที่คมชัด ข้อความควรมีความกระชับให้ได้ใจความในบรรทัดเดียว และต้องมีขนาดของตัวอักษรและแบบอักษรเดียวกัน

อุปกรณ์ตกแต่ง (Props) คือ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการนำเสนอ เพื่อใช้ส่งเสริมให้การนำเสนอผลงานของศิลปินมีความน่าสนใจมากขึ้น หลักการในการใช้อุปกรณ์ตกแต่ง คือ จะต้องไม่มีความโดดเด่นมากไปกว่าผลงานที่ต้องการนำเสนอ โดยใช้อัตราส่วน 2 : 1 คือ อุปกรณ์ตกแต่ง 2 ส่วน และวัตถุหลัก 1 ส่วน

ดังนั้น หลักการออกแบบพื้นที่นำเสนอผลงาน ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทางทัศนศิลป์เป็นสำคัญ อันประกอบด้วย จุดรวมสายตา (Focal Point) ความสมดุล (Balance) พื้นที่ (Space) สี (Color) พื้นผิว (Texture) การจัดแสง (Lighting) ผ่านองค์ประกอบด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย และการออกแบบแสง ป้ายข้อความ (Speaking Sign Language) ด้วยสื่อ 2 มิติ บอกประวัติ ประสบการณ์การทำงานและผลงานการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี และอุปกรณ์ตกแต่ง (Props) เพื่อช่วยส่งเสริมให้การนำเสนอผลงานนั้นสมบูรณ์น่าสนใจมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะนำไปใช้ในองค์ประกอบทางด้านการสร้างภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวที ด้วยหลักการ 3 E คือ ดึงดูดใจ (Entice) ให้องค์ความรู้ (Educate) และให้ความเพลิดเพลิน (Entertain)

เนื่องด้วยหัวข้องานวิจัยนี้ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจากนิทรรศการนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งผู้วิจัยได้นำประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับผลงานของศิลปินและการจัดนิทรรศการเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์

นาฏยศิลป์ที่มีประเด็นดังกล่าว โดยศึกษาจากการสังเกตการณ์ จากสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยจะได้อธิบายดังต่อไปนี้

2.5 ผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การจากศึกษาภูมิหลัง ผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ และประสบการณ์ในการทำงานของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งคุณสมบัติความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ 3 ด้าน อันประกอบด้วย 1.นักแสดง 2.นักออกแบบสร้างสรรค์ และ 3.นักวิชาการ ดังนั้นการศึกษาผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. นักแสดง

ผู้วิจัยมีเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผลงานสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะนักแสดง จากการศึกษาการแสดงผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ด้วยวีดิทัศน์ จำนวน 3 เรื่อง อันประกอบด้วย 1.ซาโลเม นางระบำขอหัว (Salome) 2.นางระบำปลายเท้าผู้เฒ่าเวทนา (Ballerina: The Pathetic Creature) และ 3.การแสดงชุดเบื้องหน้า เบื้องหลัง การเต้นระบำ ด้านซัลลาบอลาตอรี (Dance laboratory: Front and Back in Dance) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1). การแสดงชุด ซาโลเม นางระบำขอหัว (Salome)

ผลงานการแสดงชุด ซาโลเม นางระบำขอหัว (Salome) เป็นการแสดงเดี่ยวของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ได้แรงบันดาลใจมาจากคัมภีร์ไบเบิล ซึ่งเป็นเรื่องราวของหญิงสาวที่ชื่อ ซาโลเม เนื้อเรื่องของการแสดง กล่าวถึง ซาโลเม หญิงสาวที่เต้นระบำ จนทำให้พ่อเลี้ยงพอใจพร้อมที่จะยกทรัพย์สินสมบัติอันมีค่าและดินแดนครึ่งหนึ่งที่ปกครองให้เป็นรางวัล แต่เธอกลับต่อรองเรียกร้องขอเอาเพียงสิ่งเดียวคือ ศีรษะของนักบุญ จอห์น เดอะ แบพทิส ถ่ายทอดผ่านรูปแบบนาฏยศิลป์การแสดง (Dance Theatre) มีการเล่าเรื่องโดยกล่าวถึงตัวละคร 3 ตัวละคร ด้วยนักแสดงเพียงคนเดียวที่ผสมผสานการใช้ลีลาท่าทาง สัญลักษณ์ และละคร นราพงษ์ จรัสศรี กล่าวว่า

ในรูปแบบของนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ที่จะต้องแสดงเป็น 3 บทบาทในการแสดงเดียวกัน คือ บทของพ่อเลี้ยง บทของแม่ผู้ให้กำเนิด และบทของลูกสาวที่ชื่อ ซาโลเม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการแสดงครั้งนี้ (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2562)

อีกทั้ง นราพงษ์ จรัสศรี ได้อธิบายถึง ชาโลเม่กับรูปแบบนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่
ว่า

รูปแบบนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ที่ต่อต้านแนวคิดในด้านความกลมกลืนแบบ
นาฏศิลป์สมัยใหม่นั้น ที่ปรากฏในการแสดงชุดชาโลเม่ (Salome) นั้นเป็นภาพของ
ความขัดแย้งระหว่าง 2 วัฒนธรรมเกิดขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นในซีกโลกตะวันตก คือ คัมภีร์
ไบเบิล และซีกโลกตะวันออกในด้านองค์ประกอบทางด้านเครื่องแต่งกายศิลป์ได้ใช้
รูปแบบของนาฏศิลป์เขมร ซึ่งได้แนวคิดมาจากภาพจำหลักของนางอัปสรที่ปรากฏ
ในปราสาทเขมรโบราณ (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2562)

จากการแสดงชุดชาโลเม่ นางระบำขอหัว (Saloma) ผู้วิจัยนำเอกลักษณ์
ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ทางด้านการผสมผสานความเป็นตะวันตก
และตะวันออกมาใช้ในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้
ประกอบการแสดง ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

2) การแสดงชุด นางระบำปลายเท้าผู้น่าเวทนา (Ballerina: The Pathetic Creature)

การแสดงชุดนี้เป็นรูปแบบนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (Postmodern Dance)
เรื่องราวของนางระบำปลายเท้า เมื่อหมดความนิยมแล้วก็ถูกสังคมหลงลืม การวางโครงเรื่องที่มีนัยยะ
ให้ผู้คนเหลียวหันมาดูชีวิตของนางระบำผู้น่าสงสารผู้นี้ การเรียกร้องสิทธิ สะท้อนสภาพสังคม ความ
เป็นมนุษย์ให้แก่นางระบำที่เป็นสตรีผู้นี้ด้วย มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเหตุผลต่าง ๆ ของมนุษย์ นอกจากนั้น
แล้วในการออกแบบฉากและเครื่องแต่งกาย แต่มีลักษณะที่ดูแปลกตา เช่น การออกแบบกระโปรงทูตู
(Tutu) ที่เหลือแต่โครง ไม่มีการใช้ผ้าคลุม องค์ประกอบภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวที ในด้านการออกแบบ
ฉากที่สื่อถึงภายในห้องของหญิงสาว ที่ประกอบด้วยการใช้ผ้าใบวาดรูปขนาดใหญ่ 3 ชั้น และกรอบรูป
เผยให้เห็นเฉพาะแค่โครงไม้ในลักษณะความเรียบง่าย ชุดบัลเลต์ที่ประดับอยู่ข้างบนพื้นที่การแสดง
ตลอดจนและชิงช้าที่นักแสดงใช้แสดง ด้วยเช่นกัน

จากการแสดงชุด นางระบำปลายเท้าผู้น่าเวทนา (Ballerina: The Pathetic
Creature) ผู้วิจัยจะนำเรื่องราวที่เป็นประวัติศาสตร์ มาเป็นแนวทางในการออกแบบ
บทการแสดง และนำภาพขนาดใหญ่ที่เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงอยู่ตรงกลางเวที มาสร้างสรรค์

องค์ประกอบทางด้านการออกอุปกรณ์ ประกอบการแสดงและนิทรรศการสำหรับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

3) การแสดงชุดเบื้องต้น เบื้องหลัง การเต้นระบำ ด้านซ์ ลาบอลาตอรี (Dance laboratory: Front and Back in Dance)

เรื่องราวของสังขรณ์ของศิลปินนักเต้นระบำที่คุ้นเคยกับการซ้อมการแสดง ภาพเบื้องหลังการซ้อมก่อนการแสดงจริงต่อหน้าผู้ชม ท่ามกลางความคิดคำนึงถึงภาพของการแสดงในอดีตของศิลปินนักเต้นที่ยังคงจดจำได้ ถูกถ่ายทอดในรูปแบบนาฏศิลป์การแสดง (Dance Theatre) โดยมีการที่ใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) ประกอบกับเทคนิคการเต้นรำที่หลากหลาย อาทิ การเดินสเปน การเดินแท็ป การเดินบัลเลต์ เป็นต้น และการใช้ดนตรีแสดงสด ดังที่นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงการแสดงชุดเบื้องต้น เบื้องหลัง การเต้นระบำ ด้านซ์ ลาบอลาตอรี ไว้ว่า

การสื่อถึงการบาดเจ็บทางด้านสรีระร่างกาย และความไม่เที่ยงแท้สังขรณ์ที่วันหนึ่งจะต้องได้พบกับความจริงของชีวิตนักเต้น รูปแบบของการแสดงเรื่อง ด้านซ์ ลาบอลาตอรี (Dance Laboratory) จะประกอบไปด้วยการเต้นแจ๊ส (Jazz) การเต้นระบำสเปน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเต้นที่ปรากฏในละครเพลงมิวสิคัล (Musical) ในการแสดงครั้งนี้ ผู้ออกแบบยังได้ใช้เทคนิคของสื่อมัลติมีเดียด้วยการฉายภาพผลงานการเต้นรำในฐานะนักแสดงในอดีตของตัวเอง เป็นฉากสุดท้ายของศิลปินที่สื่ออารมณ์ถึงการคิดถึงอดีต มีการแสดงออกทางสื่อหน้า อารมณ์ความรู้สึกแบบละคร ทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกคล้อยตามไปกับฉากการแสดงนั้น (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2561)

สำหรับชุดการแสดง ด้านซ์ ลาบอลาตอรี (Dance laboratory) ผู้วิจัยจะนำรูปแบบของการแสดงที่หลากหลาย เช่น การเต้นร่วมสมัย (Contemporary Dance) การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) ที่ปรากฏในรูปแบบละครเพลง (Musical) ผู้วิจัยคาดว่าจะนำเอกลักษณ์การเต้นแจ๊สแบบอย่างศิลปินبوب ฟอสซี่ (Bob Fosse) และการใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) มาออกแบบลีลานาฏศิลป์ เทคนิคของสื่อมัลติมีเดียด้วยการฉายภาพ

ผลงานความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ 1. นักแสดง ผู้วิจัยคาดว่าจะใช้ภาพการแสดงเดี่ยว และการแสดงที่ร่วมแสดงกับศิลปินต่างชาติระดับโลก 2. นักออกแบบสร้างสรรค์ ผู้วิจัยคาดว่าจะใช้ภาพผลงานการออกแบบลีลาในพิธีเปิด-ปิด กีฬาเอเชียนเกมส์ กีฬาซีเกมส์ การแสดงแสงเสียงคนตรีอยุธยา และการแสดงพระมหาชน เนื่องด้วยผู้วิจัยเห็นว่า เป็นงานที่มีความยิ่งใหญ่ในระดับชาติและนานาชาติ และ 3. นักวิชาการ ผู้วิจัยจะใช้ภาพตัวอักษรรายชื่อวิทยานิพนธ์ในระดับคุณวุฒิบัณฑิตมาเป็นแนวทางในการออกแบบ

2. นักออกแบบสร้างสรรค์

การคัดเลือกผลงานสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ ผู้วิจัยคัดเลือกจากผลงานที่มีความแปลกใหม่ และที่ยังไม่เคยปรากฏการแสดง มาก่อนในสมัยยุคบุกเบิกทางนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2516 ดังนั้นผลงานสร้างสรรค์ในฐานะนักออกแบบของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1) ผลงานการแสดงชุด นอสตราเจีย (Nostalgia)

นาฏศิลป์สร้างสรรค์การแสดงชุด นอสตราเจีย (Nostalgia) โดยนราพงษ์ จรัสศรี ที่ผู้วิจัยศึกษาจากภาพถ่ายส่วนบุคคล และสูจิบัตรการแสดง มีการใช้อุปกรณ์การแสดงด้วยเก้าอี้ทรงกลม และโหลแก้วทรงกระบอก บรรจุน้ำลงในโหลแก้วด้วยน้ำต่างระดับกัน นักแสดงมีปฏิสัมพันธ์กับอุปกรณ์การแสดง ด้วยการนำแขนลงไปโหลแก้ว ผลของลีลาการแสดงที่เกิดขึ้น จะให้เสียงที่ต่างกันคล้ายเป็นทำนองเพลง (Melody) อีกทั้ง มุมมองของภาพมือในโหลแก้ว จะได้ภาพที่เห็นคือความจริง เพราะเกิดจากการหักเหของมุมมอง การวางมือลงไปโหลเมื่อมองภายนอกแล้วจะเห็นได้ว่ามือใหญ่ขึ้น เป็นต้น

ภาพที่ 2.3 การใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงเก้าอี้และโหลแก้วทรงกระบอก

จากการแสดงชุดนอสตาเจีย (Nostalgia) โดย นราพงษ์ จรัสศรี

ที่มา: นราพงษ์ จรัสศรี

จากภาพผลงานการสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่านราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้ให้พื้นที่ทางความคิดแก่ผู้ชม การให้อิสระภาพในการคิด วิเคราะห์ และตีความ จากสิ่งที่เห็น โดยที่ไม่มีถูกหรือผิดซึ่งการแสดงชุด นอสตราเจีย (Nostalgia) นี้ ผู้วิจัยจะนำแนวคิดศิลปะแห่งการหยิบยืม ในการหยิบยืมอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่เป็นเก้าอี้ทรงกลม และขวดโหลของการแสดงชุดนี้มาใช้ในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ ออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และนิทรรศการในลักษณะของศิลปะการจัดวาง สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ผลงานการแสดงชุด คราฟ (Craft)

ตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับงานวิจัย ในแง่ของการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการออกแบบพื้นที่ในการแสดง ปรากฏในผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ในชุดการแสดงชุด คราฟ (Craft) นี้ จากการศึกษาวิดิทัศน์ และการสัมภาษณ์ศิลปินผู้ออกแบบสร้างสรรค์ นราพงษ์ จรัสศรี กล่าวว่า

การแสดงชุด คราฟ (Craft) เป็นการแสดงที่สื่อถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตกาล เช่น วัฒนธรรมประเพณี ที่กำลังจะถูกกลืนเลือนไปจากคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะความตื่นใจในจิตใจของคนรุ่นใหม่ที่จะเลยต่อความสำคัญของรากเหง้าอันเป็นพื้นฐานที่เป็นเอกลักษณ์ในอดีตของสังคมไทย ในผลงานชิ้นนี้นราพงษ์ จรัสศรี ได้ใช้อุปกรณ์

ประกอบการแสดงที่เป็นไม้แกะสลัก จั่วหลังคา และไขดักปลา เป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานของสังคมไทยในอดีต ส่วนชิงช้าเป็นสัญลักษณ์ของความเยาว์วัยของมนุษย์ ในขณะที่ใช้กิจกรรมที่ผู้คนวิ่งเข้าออก จากการใช้ห้องน้ำในศูนย์การค้าเป็นสัญลักษณ์ของความตื่นใจในจิตใจของคนรุ่นใหม่ (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2561)

ส่วนผู้วิจัยได้สังเกตเห็นจากวีดิทัศน์ พบว่า มีการใช้พื้นที่ชั้น 2 ที่เป็นระเบียงซึ่งอยู่ด้านหลังของเวทีการแสดงเป็นพื้นที่สำหรับการแสดงด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นการช่วยสร้างมิติให้กับการแสดง มีความน่าสนใจมากขึ้น จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจะนำเอกลักษณ์รากเหง้าความเป็นไทย การใช้พื้นที่สร้างสรรค์ในผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มาใช้ในการออกแบบบทการแสดง การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการออกแบบพื้นที่ในการแสดง นอกจากนี้ยังพบว่า ผลงานสร้างสรรค์ที่สามารถสื่อสารในประเด็นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักแสดงกับผู้ชม จากชุดการแสดงโรตารี (Rotary) ดังนี้

3) ผลงานการแสดงชุดโรตารี (Rotary)

การแสดงชุดโรตารี เป็นการแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยในการประชุม โรตารี เป็นการแสดงในพิธีเปิดการเลี้ยงรับรองการประชุมโรตารีโลก ณ อิมแพคเมืองทองธานี ซึ่งนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะผู้ออกแบบสร้างสรรค์ ได้กล่าวไว้ว่า

การแสดงในงานโรตารีโลกจะใช้ขบวนนักแสดงที่ประกอบไปด้วยนางรำ นักแสดงในบทของผู้ถือเสปียงอาหารสำหรับต้อนรับแขกที่มาในงาน ตลอดจนนักแสดงชายในบทของทหารที่เดินตามเรือสุพรรณหงส์ โดยถือพัดโบกเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง ขบวนนักแสดงเหล่านี้จะเดินทางเข้าไปในฝูงชนเคลื่อนที่ไปในที่ว่างของสถานที่แสดงจากห้องจัดแสดงงานห้องที่ 1 – 5 ซึ่งนับว่ามีพื้นที่กว้างเทียบเท่าสนามแข่งฟุตบอล ณ จุดต่าง ๆ นักแสดงในขบวนแห่งนี้จะแสดงระบำที่มีความแตกต่างกันโดยหันหน้าเข้าสู่ผู้ชมในทิศทางที่แตกต่างกันไปในแต่ละจุดการแสดง (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2561)

ในขณะเดียวกัน ลักษณะ แสงแดง หนึ่งในนักแสดงชุดการแสดงโรตารี ได้กล่าวถึงชุดการแสดงนี้ว่า “ผู้ออกแบบการแสดงใช้เทคนิคการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้ชม โดยนักแสดงถือถาดอาหารให้ผู้ชมชิม หยุดเด่นและแสดงต่อ สื่อถึงเรื่องทิศทางการเคลื่อนไหว การปฏิสัมพันธ์กับผู้ชม” (ลักษณะ แสงแดง, สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2561)

ผนวกกับ ศรียา หงษ์ยี่สิบเอ็ด ได้กล่าวถึงการแสดงชุดโรตารี ไว้ว่า

การแสดงชุดนี้มีการใช้นักแสดงจำนวนมาก เป็นการผสมผสานรูปแบบการแสดงที่หลากหลาย ทั้งนาฏศิลป์ตะวันตก และนาฏศิลป์ตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนำเสนอความเป็นไทย ในองค์ประกอบต่าง ๆ อาทิ บทการแสดง การออกแบบลีลา การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง เสียงและดนตรีประกอบการแสดง รวมถึงมีความโดดเด่นในการใช้พื้นที่การแสดงที่สัมพันธ์กับผู้ชม (ศรียา หงษ์ยี่สิบเอ็ด, สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2561)

ผู้วิจัยจะนำแนวคิดการผสมผสานรูปแบบการแสดงในการแสดงชุดโรตารี ที่นักแสดงมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้ชมมาใช้ในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ และนำไปใช้ในการออกแบบพื้นที่การแสดง ด้วยแนวคิดพื้นที่ของนักแสดงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพื้นที่ของผู้ชม

3. นักวิชาการ

จากประวัติการศึกษา และการทำงานที่กล่าวมาข้างต้นของนราพงษ์ จรัสศรี พบว่า นราพงษ์ จรัสศรี ได้รับปริญญาชั้นสูงในระดับดุษฎีบัณฑิต และการได้ดำรงตำแหน่งสูงสุดทางวิชาการในระดับศาสตราจารย์ เมื่อปี พ.ศ.2551 จากการแสดงชุด นารายณ์อวตาร และการถ่ายทอดกระบวนการแสดง ที่เป็นองค์ความรู้ ผ่านตำราภาษาอังกฤษ นารายณ์อวตาร เพอร์ฟอร์มมิ่ง เดอะ ไทย รามายณะ อิน เดอะ โมเดิร์น เวิร์ด (Narai Avatara Performing The Thai Ramayana in the Modern World) เป็นนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ยิ่งใหญ่ ที่รวบรวมผลงานความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้านของนราพงษ์ จรัสศรี อันได้แก่ ในฐานะนักแสดงที่รับบทการแสดงเป็นสตรีในวรรณคดี นักออกแบบสร้างสรรค์เป็นผู้ออกแบบทุกองค์ประกอบการแสดง ด้วยการสร้างสรรค์ใหม่จากความดั้งเดิม โดยการใช้ทฤษฎีทางนาฏศิลป์และทฤษฎีทางศิลปะ คำนึงถึงการนำเสนอประเด็นใหม่ด้วยการผสมผสานรูปแบบการแสดงจากนาฏศิลป์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ ในฐานะนักวิชาการ นารายณ์อวตารได้ถูกถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เป็นผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

ในขณะที่นราพงษ์ จรัสศรี ได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ได้สร้างคุณูปการแก่ วงการศึกษา ผลิตบุคลากรในระดับคุณวุฒิปันธิตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-ปัจจุบัน (2562) จำนวน 51 เล่ม จึงนับได้ว่านราพงษ์ จรัสศรี เป็นทั้งผู้บุกเบิกและเป็นต้นแบบของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ในประเทศไทย ที่มีความเป็นเลิศในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และประสบการณ์ผ่านงานทางด้าน วิชาการ ผู้วิจัยจะนำตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่เป็นผลผลิตผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากนรา พงษ์ จรัสศรี นำมาสร้างเป็น บทการแสดง ซึ่งเป็น การยกตัวอย่างผลงาน ประมาณ 3 ชิ้น

นอกจากการศึกษาผลงานทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง แล้ว ผู้วิจัยทำการศึกษาวิเคราะห์ผลงานทางด้านลักษณะอื่นที่สอดคล้องกับหัวข้องานวิจัย เพื่อจะนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน โดยได้ศึกษาค้นคว้าผลงานที่เกี่ยวข้อง กับหัวข้อวิจัย 3 ชิ้นผลงาน อันประกอบด้วย การถ่ายทอดแนวคิดด้านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ร่วมสมัยประเภทศิลปะการแสดงต้นรำเฉพาะพื้นที่ของนราพงษ์ จรัสศรี โดย จิรายุทธ พนมรักษ์ การสร้างสรรค์ละครเพลงร่วมสมัย เรื่องศิลป์บุกเบิกนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทย โดย ฐาปนีย์ สังสิทธิ์วงศ์ และ ฉุยฉาย กิรติ : คุณหญิงกิรติ กับความงามครั้งสุดท้าย โดย คณพศ วีรัตน์ชัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การถ่ายทอดแนวคิดด้านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยประเภท ศิลปะการแสดงต้นรำเฉพาะพื้นที่ของนราพงษ์ จรัสศรี โดย จิรายุทธ พนมรักษ์

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยประเภท ศิลปะการแสดงต้นรำเฉพาะพื้นที่ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ผู้วิจัยคาดว่าจะนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน มี 3 แนวคิด ดังนี้ 1.แนวความคิดหรือกระบวนการที่องค์ประกอบนาฏศิลป์ การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ทฤษฎีทางศิลปะมาบูรณาการกับการสร้างสรรค์ นาฏศิลป์ ผ่านกระบวนการทางด้านพื้นที่ เวลา แรง และร่างกาย เพื่อทำให้เกิดภาพและมุมมอง ที่แตกต่างกัน ตามประสบการณ์และรสนิยมของผู้สร้างสรรค์ผลงาน 2.แนวความคิดหรือกระบวนการที่ องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ โดยการใช้ทัศนธาตุ อันได้แก่ เส้น สี รูปร่าง ลักษณะพื้นผิว ลักษณะ ตำแหน่ง มาจัดวางองค์ประกอบ 3.แนวความคิดหรือกระบวนการที่องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ การใช้พื้นที่ (Space) สถานที่ (Place) และภูมิทัศน์ (Landscape) มีความสัมพันธ์กับสังคม และปัจจัยทางกายภาพ นำไปบูรณาการทางนาฏศิลป์ในการวางแผน ค้นคว้า ทดลองปฏิบัติ การแสดงที่ต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่การแสดงและนักแสดง ในลักษณะศิลปะแบบเฉพาะ ที่ (Site Specific Art)

กระบวนการสร้างสรรค์และการถ่ายทอดผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ในลักษณะศิลปะแบบเฉพาะที่นั้น มีการสร้างสรรค์พื้นที่อยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ 1.พื้นที่ที่เป็นอาณาบริเวณว่างเปล่า (Space) และ 2. พื้นที่ที่มีนัยยะสำคัญเฉพาะ (Site) องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของนาฏยศิลป์ คือ กระบวนทัศน์ด้านพื้นที่ (The Concept of Space) อันประกอบด้วย สถานที่ (Place) จุดรวมสายตา (Focus) ขนาด (Size) ทิศทาง (Direction) ระดับ (Level) และหนทาง (Pathway)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์กระบวนทัศน์ด้านพื้นที่กับการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 การออกแบบลีลานาฏยศิลป์กับกระบวนทัศน์ด้านพื้นที่

ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนทัศน์ด้านพื้นที่	องค์ประกอบสร้างงานนาฏยศิลป์
สถานที่ (Place)	พื้นที่ในการแสดง ภายนอกและภายใน
จุดรวมสายตา (Focus)	ลีลานาฏยศิลป์ อุปกรณ์ประกอบการแสดง และพื้นที่การแสดง
ทิศทาง (Direction)	ลีลานาฏยศิลป์
ขนาด (Size)	จำนวนของนักแสดง และอุปกรณ์การแสดง
ระดับ (Level)	พื้นที่การแสดงจากสูง และพื้นราบ
หนทาง (Pathway)	ทางเข้าออกของนักแสดงในลีลานาฏยศิลป์

จากตารางที่ 2.2 ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบแนวคิดของกระบวนทัศน์ด้านพื้นที่ที่นำมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบสร้างงานนาฏยศิลป์ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการคัดเลือกนักแสดง ผ่านกระบวนทัศน์ด้านพื้นที่ในด้านขนาด (Size) ออกแบบลีลานาฏยศิลป์ ผ่านกระบวนทัศน์ด้านพื้นที่ในด้าน จุดรวมสายตา (Focus) ทิศทาง (Direction) และหนทาง (Pathway) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผ่านกระบวนทัศน์ด้านพื้นที่ในด้านสถานที่ (Place) จุดรวมสายตา (Focus) และระดับ (Level) และด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผ่านกระบวนทัศน์ด้านพื้นที่ในขนาด (Size)

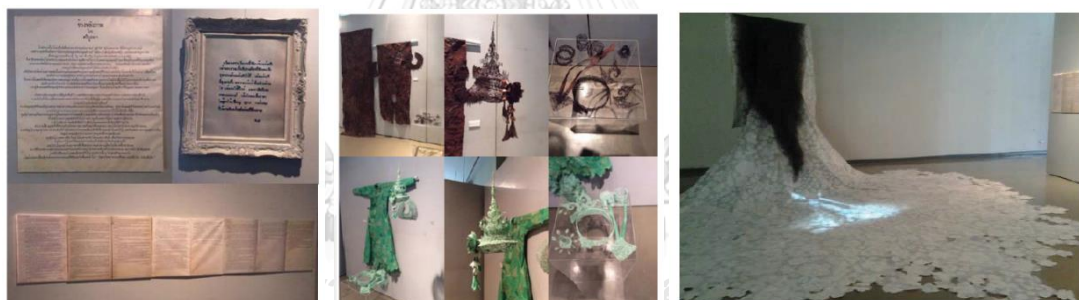
2. การสร้างสรรค์ละครเพลงร่วมสมัย เรื่องศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทย โดย ฐาปนีย์ สังสิทธิ์วงศ์

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ชิ้นนี้ มาจากชีวประวัติของนราพงษ์ จรัสศรี บุคคลผู้มีผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์เป็นที่ประจักษ์ให้ระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่องมากกว่า 150 ผลงาน การได้ร่วมงานกับศิลปินระดับโลกมากกว่า 20 คน นอกจากเป็นศิลปินนักแสดงแล้วนั้น นราพงษ์ จรัสศรี ยังเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ จนได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ ตรงตามเกณฑ์การสร้างมาตรฐานการยกย่องศิลปินต้นแบบทางนาฏศิลป์ ของวิซชุตตา วุฑฒิตย์ ได้ทำการวิจัยไว้เมื่อปี พ.ศ. 2554 จากแรงบันดาลใจดังกล่าว จึงนำไปสู่การสร้างสรรค์ละครเพลงร่วมสมัย เรื่อง ศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทย การแสดงประกอบด้วย 3 องก์ 11 ฉาก โดยมีการสร้างบทการแสดงในรูปแบบการปะติด (Collage) ตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ใช้นักแสดงที่มีทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์และการละคร นำเสนอลีลาท่าทางในแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัยและนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ อาทิ ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) การเดินแฟชั่นโชว์ (Fashion Show) การแสดงละคร (Acting) ใช้ดนตรีประกอบการแสดงการบรรเลงเพลงแบบไม่มีเนื้อร้อง เสียงบรรยากาศ เสียงจากบทสนทนา มีการใช้สัญลักษณ์ในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ลักษณะพื้นที่การแสดงเป็นแบบพื้นที่โล่ง เพื่อให้นักแสดงสามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระ นำแนวคิดเรียบง่าย (Minimalism) มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ด้วยการนำลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายมาใช้ กระโปรงทูตู (Tutu) มาสื่อเครื่องแต่งกายบัลเลต์แบบโรแมนติก ใช้โทนสีเรียบง่ายไม่ฉูดฉาด สีขาว สีเทา และสีดำเป็นหลัก และมีการออกแบบแสงที่เน้นสีของแสง การใช้แสงเพื่อดีงดูดยสายตา และสร้างอารมณ์บรรยากาศของเรื่อง

จากงานวิจัยข้างต้น พบว่า เสียงและดนตรีที่ใช้นั้นมีความหลากหลายสามารถสร้างความน่าสนใจในผู้ชมได้ แต่ยังคงขาดความต่อเนื่องของเรื่องราวเป็นการปะติดปะต่อจากเกณฑ์มาตรฐานศิลปินตามแต่ละประเด็น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการใช้เกณฑ์มาตรฐานศิลปินมาร้อยเรียงเป็นเรื่องราว นั้นมีความน่าสนใจ จึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ในลักษณะของเพลงแร็ป ที่สามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้อย่างชัดเจน นำไปทดลองและพัฒนางานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้

3. ฉายฉายกิริติ : คุณหญิงกิริติ กับความงามครั้งสุดท้าย โดย คณพศ วีรัตน์ชัย

งานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากส่วนหนึ่งในวรรณกรรมเรื่อง ข้างหลังภาพ ของศรีบูรพา โดยคณพศ วีรัตน์ชัย เรื่องราวชีวิตของคุณหญิงกิริติ ตัวละครหลักในนวนิยายเรื่องข้างหลังภาพ ด้วยการเปลี่ยนภาพของเรื่องใหม่จากภาพตามหนังสือให้ถูกถ่ายทอดเรื่องราวเป็นงานในลักษณะละครแบบนาฏยศิลป์การสร้างสรรค์ศิลปะการจัดวางผ่านการตัดเย็บเสื้อผ้า และมีการวิดีโออาร์ตในการเล่าเรื่อง เป็นการผสมผสานศาสตร์หลากหลายแขนงเข้าไว้ด้วยกันอันประกอบด้วย ภาษาทางวรรณกรรม นาฏยศิลป์ไทย ศิลปะการจัดวาง และสื่อมัลติมีเดียด้วยวิดีโออาร์ต จากแนวคิดข้างต้น มีการนำเสนอศิลปะการจัดวางโดยการกำหนดแนวทางของการจัดวางผลงานตลอดจนการแบ่งพื้นที่ ได้ 3 ส่วน คือ พื้นที่ส่วนที่ 1 คือการปูพื้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนวนิยาย สำหรับผู้ชมก่อนเข้าชมการแสดง พื้นที่ส่วนที่ 2 สื่อให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครคุณหญิงกิริติ ที่เป็นตัวละครหลัก ผ่านรูปแบบของศิลปะการจัดวาง และพื้นที่ส่วนที่ 3 สื่อถึงบทสรุปของเรื่องราว พื้นที่ในการแสดงเป็นห้องนิทรรศการหมุนเวียนที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่และค่อนข้างมืดของ หอศิลปะและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยบูรพา

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 2.4 ผลงานศิลปะการจัดวาง ฉายฉายกิริติ : คุณหญิงกิริติ กับความงามครั้งสุดท้าย

ที่มา: คณพศ วีรัตน์ชัย

จากการศึกษาพบว่า จุดเด่นของงานวิจัยนี้เป็นการการบูรณาการศาสตร์ ทางด้านภาษาทางวรรณกรรม นาฏยศิลป์ไทย ศิลปะการจัดวาง และสื่อมัลติมีเดียด้วยวิดีโออาร์ต เข้าไว้ด้วยกันส่งผลให้งานวิจัยมีความน่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยนำรูปแบบการนำเสนอผลงานแบบศิลปะการจัดวางไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ด้วยวิธีการนำนักแสดงเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับงานศิลปะการจัดวาง เพื่อให้งานงานวิจัยชิ้นนี้มีความน่าสนใจ และมีชีวิตชีวา เพิ่มขึ้นงานสร้างสรรค์ที่ได้นำมาวิเคราะห์

2.6 เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน

ผู้วิจัยได้พิจารณาคุณสมบัติเกณฑ์ “การสร้างเกณฑ์มาตรฐานการยกย่องศิลปินของวิชชุตาวุธาติศย์” ซึ่งมี 11 ประการ อันประกอบด้วย เป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณและเป็นศิลปิน (Spiritual) มีประสบการณ์เรียนและการทำงานในฐานะที่เป็นศิลปิน (Experience) เป็นผู้มีความสามารถหลากหลายแบบ (Variety) ความเป็นผู้นำและเป็นผู้บุกเบิก (Pioneer) มีปรัชญาในการทำงาน (Philosophy) มีการสร้างสรรค์ (Creative) มีรสนิยม (Taste) มีการถ่ายทอดความรู้ (Passing the Knowledge) เป็นผู้หายาก (Rarity) มีจรรยาบรรณ (Ethic) อีกทั้งนราพงษ์ จรัสศรีได้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินข้อที่ 11 ไว้ว่า คือ ความหลงใหล (Passion)

ผู้วิจัยนำเกณฑ์มาตรฐานศิลปินในด้านความเป็นผู้มีจิตวิญญาณและเป็นศิลปิน (Spiritual) จรรยาบรรณ (Ethic) มาใช้ในการออกแบบบทการแสดง การมีประสบการณ์เรียนและการทำงานในฐานะที่เป็นศิลปิน (Experience) มาทำการออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการออกแบบพื้นที่การแสดง ความเป็นผู้ที่มีความหลากหลายแบบ (Variety) มาใช้ในการออกแบบบทการแสดง การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) รสนิยม (Taste) ผู้วิจัยนำมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบบทการแสดง การถ่ายทอดความรู้ (Passing the Knowledge) ผู้วิจัยนำมาใช้ในบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง สดุดท้ายเกณฑ์ในเรื่องของ ความหลงใหล (Passion) นำมาใช้ในการออกแบบบทการแสดง การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการออกแบบพื้นที่การแสดง เนื่องจากความหลงใหล คือ ที่มาของแรงบันดาลใจในการทำงานวิจัยนี้สำคัญ จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินทั้ง 8 ประการ ที่คัดเลือกมาที่ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคุณภาพ และน่าจะมีความเหมาะสมกับผลงานสร้างสรรค์ ในผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์เรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี เพื่อให้ผลงานมีประสิทธิภาพตั้งอยู่บนพื้นฐานเกณฑ์มาตรฐาน

2.7 ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เนื่องจากการคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นแนวทางในหารูปแบบและแนวคิดที่ได้ภายหลังการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีกระบวนการในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ อันประกอบด้วย นราพงษ์ จรัสศรี ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการนิทรรศการ และการออกแบบเพื่อการแสดง เพื่อนำไปสู่แนวคิดในการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ในทรรศนะของผู้วิจัย จากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วม และการสังเกตการณ์จากสื่อวีดิทัศน์ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผนวกกับประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยในฐานะผู้ได้รับการถ่ายทอดในระดับดุสิตบัณฑิต พบว่า นราพงษ์ จรัสศรี เป็นบุคคลที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญทั้งด้านการสร้างสรรค์ผลงาน และวิชาการ ทักษะความเชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ การเคลื่อนไหว การละคร ที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งนาฏศิลป์ตะวันตกและนาฏศิลป์ตะวันออก ผู้ที่ควรรู้ความสามารถทางด้านสถาปัตยกรรมที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ ในการจัดวางองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ในการสร้างภาพการแสดงให้ปรากฏขึ้นบนเวทีทางด้านวิชาการมีความเป็นเลิศด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่

จากประเด็นข้างต้นผู้วิจัยจะนำไปพิจารณาให้เป็นแนวทางในการออกแบบองค์ประกอบการแสดงทุกประการ เพื่อนำไปสู่ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ต่อไป วิชชุดา วุธาติย์ ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

งานนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี นั้น จะต้องเป็นผลงานที่สามารถสะท้อนถึงเอกลักษณ์ถึงการเป็นบุคคลที่ทำได้ยาก ที่มีความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ผู้เป็นศิลปิน ผู้เป็นนักสร้างสรรค์ และผู้เป็นผู้ถ่ายทอด การมีความพร้อมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ สู่กลุ่มคนรุ่นใหม่ ประกอบกับผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีการบูรณาการความเป็นตะวันตก

และตะวันออก โดยเฉพาะความเป็นไทย ผ่านการสื่อสารให้คนรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย (วิชชุตา วุธาติศย์, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2561)

ซึ่งในทรรศนะของ วิชชุตา วุธาติศย์ ในประเด็นเรื่องความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้านที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้น จะปรากฏอยู่ในองค์ประกอบการแสดงในด้าน การออกแบบบทรูปการแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง อีกทั้ง อนุรักษ์ ชำ่มเย็น ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี นั้นเป็นงานที่ผสมผสานความเป็นตะวันตกและตะวันออกเข้าไว้ด้วยกัน อย่างลงตัว โดยเฉพาะลีลาการเคลื่อนไหวที่เป็นเส้นสาย เรขาคณิต ความเป็นแบบรูป (Pattern) ในการแสดง จนกลายมาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มาจากพื้นฐานองค์ความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรม อีกทั้งการใช้ศักยภาพของนักแสดงแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามความถนัดของแต่ละบุคคล การให้อิสระทางความคิด การให้ทดลองปฏิบัติการค้นคว้ากับพื้นที่ในการแสดง ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่การแสดงได้ (อนุรักษ์ ชำ่มเย็น, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2561)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากทรรศนะของ อนุรักษ์ ชำ่มเย็น ผู้วิจัยพบว่า เอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี คือ การบูรณาการศาสตร์ในหลายแขนงเข้ามาไว้ด้วยกัน ผสมผสานรูปแบบการแสดงทั้งตะวันตกและตะวันออก โดยการดึงศักยภาพของนักแสดงแต่ละคนที่มีความหลากหลายมาสร้างสรรค์งานการแสดง อีกทั้ง ไม่ยึดติดกับพื้นที่การแสดงว่าจะต้องเป็นโรงละครเท่านั้น พื้นที่ทุกแห่งสามารถเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการแสดงได้ด้วยเช่นกัน จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยนำไปใช้กับองค์ประกอบของการสร้างงานการแสดงในด้านของ การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบพื้นที่การแสดง

ปริญญา ต้องโทษทอง ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์
จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

นราพงษ์ จรัสศรี มีพื้นฐานองค์ความรู้ทางศาสตร์ทางสถาปัตยกรรม ฉะนั้น
จึงมีแนวคิดและวิธีการนำเสนอ การจัดวางองค์ประกอบของภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวที
จะมีแตกต่างจากศิลปินและนักออกแบบสร้างสรรค์คนอื่น ๆ ในประเทศไทย
ประสบการณ์ในการทำงานที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ความเป็นเลิศในการใช้สิ่งของ
หรือวัสดุที่ดูเรียบง่ายมาทดลองใช้ให้เกิดเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่มีความหมาย
เช่น การนำกระดาษ ไชมาครอบศีรษะ (ปริญญา ต้องโทษทอง, สัมภาษณ์, 26
พฤศจิกายน 2561)

จากทรรศนะของปริญญา ต้องโทษทอง ผู้วิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางใน
การออกแบบลีลานาฏศิลป์ที่เกิดจากการทดลองปฏิบัติอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการออกแบบ
พื้นที่ในการแสดง อีกทั้ง อภิศักดิ์ สนจิต ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์
จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

สิ่งที่เป็หัวใจสำคัญของการจัดนิทรรศการให้กับศิลปินนั้น คือ ความรัก
และความหลงใหล ที่ผู้สร้างสรรค์มีต่อศิลปิน โดยมีวัตถุประสงค์
ในการนำเสนอผลงานอย่างไร เพื่ออะไร การรู้จักและเข้าใจความเป็นบุคลิกลักษณะ
ภายในและภายนอกของศิลปิน ก็มีส่วที่ต้องคำนึง เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดตัวตน
และเอกลักษณ์ในงานของศิลปินออกมาได้อย่างเหมาะสมที่สุด นอกจากนี้การสร้าง
ประสบการณ์ร่วมไปกับผู้ชม จะทำให้นิทรรศการนั้นมีความน่าสนใจมากขึ้น
(อภิศักดิ์ สนจิต, สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2561)

จากทฤษฎีของอภิศักดิ์ สنجด ประเด็นของความหลงใหลในตัวศิลปิน และการสร้างประสบการณ์ร่วม ในการจัดนิทรรศการเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาสร้างสรรค์องค์ประกอบการแสดงในทุกองค์ประกอบ

สุพจน์ โสภณศิริพันธ์ ได้ให้ทฤษฎีเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

รูปแบบการนำเสนอ นิทรรศการลักษณะของงานแสดงมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ออกไป หากงานแสดงนั้นต้องการทิศทางในการนำเสนอแบบสมจริง องค์ประกอบต่าง ๆ ก็จะต้องมีความสมจริงตามไปด้วย หรือหากเป็นการแสดงในลักษณะเหนือจริง ฉาก แสง อุปกรณ์ประกอบการแสดง ก็จะต้องมีความเหนือจริงตามไปด้วย เพื่อให้ตรงตามแนวคิดที่ผู้นำเสนอได้วางไว้ จากนั้นเมื่อได้รูปแบบที่ต้องการนำเสนอแล้ว การให้ความสำคัญของการคัดเลือกผลงานในแต่ละชั้นมีความโดดเด่นมากน้อยเพียงใด ต้องการให้เป็นส่วนหลักหรือส่วนเสริมของการนำเสนองานแสดงนั้น ๆ เช่น ผลงานการแสดงบางชิ้นเป็นตัวดำเนินเรื่อง ก็จะต้องให้ความสำคัญต่องานแสดงมากกว่าผลงานชิ้นอื่น ๆ (สุพจน์ โสภณศิริพันธ์, สัมภาษณ์, 20 สิงหาคม 2561)

ตามทฤษฎีของ สุพจน์ โสภณศิริพันธ์ เกี่ยวกับการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ผู้วิจัยนำไปพิจารณาให้เป็นแนวทางในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และนิทรรศการ เพื่อนำไปสู่ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ต่อไป ขณะที่ปรากฏ กกาญจนศรีสุขกุล ได้แสดงทฤษฎีเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

การใช้แสงได้ถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความคิดอ่าน ของตัวแสดง ในหลาย ๆ ช่วงของชีวิต เช่น การเริ่มต้น การเรียนรู้ การเติบโตและความรู้สึกของตัวแสดง ได้ถูกถ่ายทอดผ่านแสงและสี การมองเห็นและการมองไม่เห็นของตัวละคร โดยที่ผู้ชมอาจจะไม่รู้ตัว อีกทั้ง การแสดงชุดนี้ เป็นการแสดงที่จัดแสดงในโรงละครประเภท แบล็ค บ็อก (Black Box) เราสามารถนำแสงมาใช้เพื่อจัดองค์ประกอบทางศิลปะให้กับพื้นที่ว่าง ให้เกิดการรับรู้และการตีความของผู้ออกแบบ เข้ารหัส ส่งไปยัง

ผู้ที่เข้ามาชมงาน เพื่อนำไปถอดรหัสบางอย่างที่เราต้องการบอกตามประสบการณ์ และการรับรู้ของผู้ชม (ปรากฏร์ม ภาณุจนศรีสุขกุล, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2561)

จากทรรศนะของ ปรากฏร์ม ภาณุจนศรีสุขกุล เกี่ยวกับประเด็นในการใช้แสงที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ผู้วิจัยนำไปมาใช้เป็นแนวทางในออกแบบแสง และการออกแบบพื้นที่การแสดง ที่สามารถสื่อสารภูมิหลัง เรื่องราวชีวิตของนราพงษ์ จรัสศรี ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุพิรณธ์ สมบัติธนสุข ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับ การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

จะมีลักษณะคล้ายกับการอัดในการบันทึกเสียงภาพยนตร์ซึ่งตามปกติจะมีการบันทึกเสียงบรรยากาศเอาไว้ก่อนจากนั้นจึงนำการผสมผสานซึ่งในการบันทึกเสียงของภาพยนตร์นั้นจะทำแยกกัน คือ การบันทึกเสียงบรรยากาศและการบันทึกเสียงพูด เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกว่ามีความสมจริงมากยิ่งขึ้นสามารถโอบล้อมเหมือนเราไปอยู่ที่นั่นจริง ๆ สำหรับในงานนิทรรศการนั้น เสียงจะต้องมีการกระจายเสียงที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ ความสม่ำเสมอของการได้ยินเสียง (สุพิรณธ์ สมบัติธนสุข, สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2561)

จากทรรศนะของ สุพิรณธ์ สมบัติธนสุข เกี่ยวกับประเด็นในการใช้เสียงประกอบการแสดงที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ ผู้วิจัยนำแบ่งประเภทของเสียงและดนตรีประกอบการแสดงเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเสียงบรรยากาศ และส่วนที่เป็นดนตรีประกอบการแสดงทั้งที่ทำการบันทึกเสียงและการแสดงดนตรีสด เพื่อเป็นการสร้างเสริมอารมณ์ ความรู้สึกร่วมให้เกิดขึ้นกับนักแสดงและผู้ชม

2.8 สรุปบท

บทที่ 2 ของการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วย นิยามศัพท์เฉพาะ เอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แนวคิดการจัดนิทรรศการ ผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เณท์

มาตรฐานศิลปิน และความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและทดลองการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ ให้มีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ส่วนในบทที่ 3 เป็นวิธีการดำเนินการวิจัย รูปแบบงานวิจัย การออกแบบงานวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย คำถามในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวรายละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 อารัมภบท

จากบทที่ 2 ของงานวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี” ผู้วิจัยได้กล่าวถึงรายละเอียดของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นิยามศัพท์เฉพาะ เอกลักษณะในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี การจัดนิทรรศการ ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เกณฑ์มาตรฐานศิลปিন ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ในส่วนของบทที่ 3 นี้ กล่าวถึง วิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบงานวิจัย การออกแบบงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์การวิจัย คำถามในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2 รูปแบบงานวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การหารูปแบบในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ 8 ประการ และแนวคิดที่ได้ภายหลังการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์ ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.2.1 การวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research)

งานวิจัยเชิงสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งผลที่ได้จะเป็นการสร้างสรรคานาฏศิลป์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ และความแปลกใหม่ ดังที่ ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์ ได้อธิบายเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ไว้ว่า

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ เป็นการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ไม่ว่าจะ เป็น องค์ความรู้ หลักการ ทฤษฎี ผลการประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ และผลงาน

สร้างสรรค์ทางศิลปะ ที่เน้นกระบวนการสร้างสรรค์และรูปแบบที่แปลกใหม่เป็นสำคัญ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2548: 60)

อีกทั้ง กุสุมา เทพรักษ์ ได้กล่าวถึงงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ในทิศทางเดียวกัน ว่า

เป็นการวิจัยที่เน้นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวทางในแบบเฉพาะตน เพื่อพิสูจน์แนวคิด หรือสร้างแนวคิดใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์งาน โดยมุ่งเน้นให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดและกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น ๆ (กุสุมา เทพรักษ์, สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2561)

จากทฤษฎะที่กล่าวมาข้างต้น “การวิจัยเชิงสร้างสรรค์” เป็นงานวิจัยที่เน้นกระบวนการทางด้านความคิด การสร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจไปสู่กระบวนการลงมือปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าทางสุนทรีย์ รวมถึงวิธีการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ผ่านการอธิบาย กระบวนการดำเนินงานสร้างสรรค์ซึ่งมักจะไม่มียุทธวิธีตายตัว โดยผู้วิจัยจะต้องนำหลักการหรือทฤษฎีเข้ามาช่วยสนับสนุนแนวความคิดเพื่อนำไปสู่การก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

งานวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไม่สามารถใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณได้เนื่องจากเป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์เป็นงานศิลปะที่ต้องอาศัยแรงบันดาลใจ และสิ่งเร้าในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นั้นมีความเหมาะสมกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ดังที่ กุสุมา เทพรักษ์ ได้แสดงทฤษฎะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ไว้ว่า

งานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยที่เน้นกระบวนการศึกษาเชิงลึก ให้รายละเอียดเชิงวิเคราะห์ และพรรณนาในเชิงปรากฏการณ์ที่ทำให้เห็นภาพของบุคคล วัตถุหรือสนามที่ศึกษา โดยมุ่งให้ผู้อ่านเข้าใจถึงสิ่งที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง ถ่องแท้ภายใต้กรอบแนวคิดที่ศึกษา (กุสุมา เทพรักษ์, สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2561)

อีกทั้ง เบญจลักษณ์ เมืองมีศรี ได้แสดงทรรศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ ไว้ว่า

เป็นงานวิจัยที่ต้องมีปัญหามาก่อน แล้วตั้งวัตถุประสงค์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามวัตถุประสงค์ มีขอบเขตของการวิจัยชัดเจนอาจจะมีการวิจัยในเชิงปริมาณร่วมด้วย (เบญจลักษณ์ เมืองมีศรี, สัมภาษณ์, 30 สิงหาคม 2561)

จากทรรศนะดังกล่าว การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาบริบททางสังคม วัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงของโลกตามมิติทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ โดยที่ผู้วิจัยใช้ประเด็นของมนุษยศาสตร์มาศึกษาค้นคว้าในเชิงลึก และใช้องค์ความรู้แบบสหวิทยาการซึ่งจะสามารถนำมาบูรณาการก่อให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ โดยมีระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยที่หลายหลายสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์

3.3 การออกแบบงานวิจัยสร้างสรรค์

การออกแบบการวิจัยสร้างสรรค์ของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี” เป็นการศึกษาผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่สั่งสมประสบการณ์งานนาฏศิลป์สร้างสรรค์และงานด้านวิชาการมากกว่า 40 ปี ที่เป็นแรงบันดาลใจไปสู่แนวความคิดจัดนิทรรศการ ผู้วิจัยจึงนำมาบูรณาการวิเคราะห์รูปแบบและแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3.1.1 เพื่อหารูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

3.3.1.2 เพื่อหาแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี

3.3.2 คำถามในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีการตั้งคำถามในการวิจัยออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ตามองค์ประกอบของการสร้างงานทางด้านนาฏศิลป์และแนวคิดที่ได้ภายหลังการสร้างสรรคผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ดังนี้

3.3.2.1 รูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์

ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

การออกแบบการแสดง

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยได้มีคำถามถึงรูปแบบเรื่องการวางโครงเรื่องและบทการแสดง เพราะบทการแสดงถือได้ว่าเป็นสิ่งแรกที่สำคัญในการกำหนด ทิศทางและแนวคิดต่าง ๆ ของการแสดง เพื่อให้การแสดงมีเอกภาพ (Unity) ดังที่ “อริสโตเติล (Aristotle) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ “โครงเรื่อง” (Plot) เปรียบเสมือนชีวิตและวิญญาณของบทละคร การลำดับของเหตุการณ์ภายในกรอบของบทการแสดงเรื่องหนึ่ง ตั้งแต่จุดเริ่ม การพัฒนาเรื่อง ไปจนถึงจุดลงเอย ซึ่งมีความแตกต่างจาก “เรื่อง” (Story) คือ เนื้อหาหรือวัตถุดิบที่นำมาสร้างเป็นโครงเรื่องสำหรับการเขียนบทการแสดง” (นพมาส แวหวงส์, 2550: 4-10) ซึ่งสอดคล้องกับ มัทนี รัตนิน ได้กล่าวเกี่ยวกับบทการแสดง ไว้ว่า

การสร้างบทละครนั้น ผู้ประพันธ์ต้องมีเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นแก่นการกระทำของเรื่อง (Main Action) จะต้องทราบว่ ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เพราะอะไร เมื่อไร มีผลอย่างไรต่อตัวละคร อะไรคือจุดเปลี่ยนแปลงของตัวละคร ตัวละครมีเหตุผลของการกระทำอย่างไร จึงส่งผลให้กระทำสิ่งนั้น (มัทนี รัตนิน , 2546: 84)

อีกทั้ง ในส่วนของการวางโครงเรื่องและบทการแสดงในการแสดงรูปแบบนาฏศิลป์นั้น สรร วัลย์วงศ์ศรี ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทการแสดงสำหรับงานนาฏศิลป์ ไว้ว่า

การสร้างบทสำหรับนาฏศิลป์บางคณะจะมีกระบวนการสร้างบทที่ไม่ชัดเจน ตัวบทหรือการลำดับการแสดงอาจจะไม่มี แต่จะถูกสร้างบทในรูปแบบของการค้นหาแรงบันดาลใจ (Inspiration) หรือ แก่นเรื่อง (Theme) ของบทการแสดง

ซึ่งแรงบันดาลใจดังกล่าวอาจจะมาได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นเสียงดนตรี องค์ประกอบทางด้านทัศนศิลป์ต่าง ๆ เช่น งานประติมากรรม งานจิตรกรรม หรือ จากสิ่งที่เป็นธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนความคิดในการสร้างสรรค์งาน นาฏยศิลป์และศิลปะการเคลื่อนไหว (สรร ถวัลย์วงศ์ศรี, 2558: 89)

จากที่กล่าวมาข้างต้นการออกแบบบทรการแสดงนั้น จึงมีความสำคัญอย่างมากสำหรับการตั้งคำถามในการวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์บทรการแสดง จากแรงบันดาลใจ สอดคล้องกับเจโรมี ฮีอปกูด (Jeromy Hopgood) ได้กล่าวถึงแรงบันดาลใจและแก่นเรื่องในงานนาฏยศิลป์เอาไว้ว่า “สิ่งที่สำคัญในการสร้างแก่นของการแสดงนาฏยศิลป์ คือสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อสาร” (Hopgood, 2016: 14) ดังนั้น การออกแบบบทรการแสดงสำหรับงานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จึงให้ความสำคัญในการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบในการออกแบบบทรที่มีการพัฒนาโครงเรื่องและเนื้อหามาจากภูมิหลัง และผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

การคัดเลือกนักแสดง

นักแสดงเป็นองค์ประกอบและตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้บทรการแสดงสมบูรณ์มากขึ้น โดยผู้วิจัยได้ตั้งคำถามถึงการคัดเลือกนักแสดงในประเด็นการสื่อสารบทรการแสดง ซึ่งนักแสดงต้องทำหน้าที่ในการเป็นผู้ส่งสารไปสู่ผู้ชมให้สามารถเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ได้อย่างไร ดังที่ มัทนิรัตน์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของนักแสดง ไว้ว่า

นักแสดง คือ ผู้ที่ถ่ายทอดบทร และตีความหมายของบทรการแสดงให้ออกมาในลักษณะของการกระทำจากเสียง (Vocal Action) ด้วยคำพูดหรือบทสนทนา (Dialogue) การกระทำมาเป็นท่าทางจากร่างกาย (Physical Actions) ทำให้ผู้ชม (Audience) เห็นเป็นภาพที่ปรากฏบนเวที (Visual Presentation) ที่เกิดจากการเลียนแบบ (Imitation) ภาพจำลองความจริงในชีวิตบนเวทีด้วยการกำหนดช่วงเวลา และสถานที่ (Time and Space) (มัทนิรัตน์, 2559: 3)

อีกทั้ง นราพงษ์ จรัสศรี ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการคัดเลือกนักแสดง ไว้ว่า

นักแสดงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าองค์ประกอบอื่นในการแสดงนาฏศิลป์ บางผลงานจะเจาะลึกไปถึงการให้ความสำคัญกับสรีระร่างกายของผู้แสดง ในขณะที่ศิลปินผู้ออกแบบลีลาบางคนจะให้ความสำคัญกับความคิดหรือสติปัญญาของนักแสดงอาจนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการคัดเลือกนักแสดงด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ออกแบบ ฉะนั้นการตั้งคำถามเกี่ยวกับการคัดเลือกนักแสดงจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ในปัจจุบัน (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2561)

ดังนั้น วิธีการคัดเลือกนักแสดง ซึ่งให้เห็นว่าประเด็นในการตั้งคำถามที่สำคัญในการใช้ศักยภาพของนักแสดงให้เหมาะสมกับรูปแบบการแสดง ความสามารถทักษะในการเต้น การคัดเลือกนักแสดงในงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการตั้งคำถามในการคัดเลือกนักแสดงจากทักษะความสามารถทางการแสดง ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย

การออกแบบลีลานาฏศิลป์

การออกแบบลีลานาฏศิลป์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผลงานด้านนาฏศิลป์ ด้วยการใช้เป็นภาษาท่าทางในการสื่อสาร การถ่ายทอดเรื่องราวบทการแสดง อารมณ์และความรู้สึก ดังนั้นการตั้งคำถามการออกแบบลีลานาฏศิลป์ สำหรับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จึงมีความสำคัญ ดังที่ นริรัตน์ พินิจนสาร โดยกล่าวไว้ว่า

การออกแบบลีลาท่าทางทางด้านนาฏศิลป์จำเป็นจะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานเป็นอันดับแรก ประกอบกับความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินที่จะออกแบบลีลานั้นให้มีความเหมาะสมลงตัวกับบทการแสดง และคำนึงถึงภาพการแสดงที่จะสร้างมิติใหม่ให้กับผลงานชิ้นนั้นด้วย (นริรัตน์ พินิจนสาร, สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2561)

อีกทั้ง สรร ถวัลย์วงศ์ศรี ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ ความว่า

กระบวนการสร้างสรรค์ลีลาทางนาฏยศิลป์ เปรียบเสมือนกระดุกสั่นหลังของผู้ออกแบบลีลา เป็นการนำเสนอภาพผ่านการจัดวางองค์ประกอบทางด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย การแสดงออกทางอวัจนภาษาสื่อสารเป็นสัญลักษณ์ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ประกอบกับนักแสดง และนักเต้นแต่ละรูปแบบนั้นมีความสามารถที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผู้ออกแบบลีลาต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานเป็นสำคัญ เพื่อที่จะสามารถสื่อสารความต้องการของผู้สร้างสรรค์ไปสู่ผู้ชมได้ (สรร ถวัลย์วงศ์ศรี, 2559: 94)

ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการตั้งคำถามในการการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ เพื่อหารูปแบบและแนวทางในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ และท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกายที่ต้องสามารถสื่อสารแนวคิดผ่านการจัดวางองค์ประกอบให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

เสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงเป็นองค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานของนาฏยศิลป์ ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานได้ ไม่ว่าจะเป็นเสียงที่มาจกธรรมชาติ เสียงที่เกิดจากการประดิษฐ์ หรือแม้แต่เสียงที่เกิดขึ้นเองจากการกระทำของนักแสดงบนเวที ฉะนั้นในการตั้งคำถามถึงการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ต้องให้ความสำคัญกับประเด็นการสื่ออารมณ์ผ่านเสียงและดนตรีประกอบการแสดง ดังที่ สุพีรณธ์ สมบัติธนสุข ได้กล่าวไว้

เสียงมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์มากที่สุดเมื่อเทียบเท่ากับการสัมผัส เพราะเสียงไม่ต้องการการตีความใด ๆ มาจากจิตใต้สำนึกของตนเองที่ตีความ เช่น การดูภาพยนตร์แนวสยองขวัญ ถ้าภาพเลื่อนกลาง แต่เสียงสมจริง และถ้าภาพสมจริงแต่เสียงเพี้ยนผู้ชมก็จะรับรู้กรณีย่างแรกมากกว่า ซึ่งเสียงต้องมาก่อนเสมอ (สุพีรณธ์ สมบัติธนสุข, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้ง ธนกร สรรยวราภิกู ยังได้ให้ทรรศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เอาไว้ว่า

ถ้าเป็นเสียงและดนตรีที่เกี่ยวข้องกับนิทรรศการนั้น อาจจะต้องมีเสียงบรรยากาศ แต่ไม่จำเป็นที่จะต้องมิดนตรี เป็นการสร้างบรรยากาศขึ้นมามากกว่า หรือถ้าเป็นเสียงที่เกิดจากการทำต่าง ๆ ของผู้ชมเอง ก็จะเพิ่มความน่าสนใจให้กับการแสดง เป็นการสร้างความแปลกใหม่ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงระดับค่าเสียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ฉะนั้นผู้สร้างสรรค์จึงควรมีทีมงานทางฝ่ายเสียงโดยเฉพาะ เพื่อทำการปรับค่าเสียงต่าง ๆ ให้มีความกลมกลืน และเอกภาพเดียวกัน (ธนกร สรรยวราภิกู, สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2561)

ดังนั้น เสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญทางโสตประสาทการรับรู้ของผู้ชม ซึ่งเสียงที่เกิดจากการกระทำของนักแสดงที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งของที่อยู่บนเวที สามารถสร้างสัมผัสอารมณ์ไปสู่ผู้ชมได้อย่างรวดเร็ว เสียงและดนตรีประกอบยังสามารถบ่งบอกยุคสมัย เรื่องราว ตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ประเด็นคำถามที่สำคัญในงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จะมีแนวทางการเลือกใช้เสียงและดนตรีประกอบการแสดงให้สามารถสื่อสารรูปแบบนาฏศิลป์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี อย่างไร

การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่มีปรากฏในบทบาทการแสดงนั้น ย่อมต้องมีความหมายต่อนักแสดงและการดำเนินเรื่องราว ทั้งยังช่วยให้นักแสดงสามารถจดจำคิวการเข้าออกของตนเองได้แม่นยำมากขึ้น ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามถึงการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดย กฤษรา (ซูไรมาน) วิศวกรวิชา ได้ให้ความสำคัญของอุปกรณ์ประกอบการแสดง ไว้ว่า

ส่วนประกอบของฉากบนเวที (Property) คือ ชิ้นส่วนหรือวัตถุที่มีความสำคัญต่อการเคลื่อนไหวของการแสดงออกของนักแสดงบนเวทีภายในฉาก

สามารถรวมถึงสิ่งประดับตกแต่งฉาก เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นักแสดงถือในระหว่างการแสดง ที่ทำให้เกิดภาพที่สื่อความหมายและความรู้สึก สื่อสภาพแวดล้อม และบรรยากาศของนักแสดง และบทการแสดงได้ (กฤษรา [ซูโรมาน] วริศราภริชา, 2551: 143)

อีกทั้ง ฤทธิรงค์ จิวากานนท์ ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบการแสดง ไว้ว่า

เครื่องประกอบการแสดง (Property หรือ Props) ที่นักแสดงใช้ในละคร เพื่อช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างฉากกับนักแสดง ไม่ว่าจะเป็นเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ และสิ่งของวัตถุที่นักแสดงสามารถเคลื่อนย้ายได้เองบนเวที ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างภาพรวมบนเวที อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญที่ทำให้โลกของละครเกิดขึ้นจริง การสร้างความเชื่อในสิ่งที่เห็นบนเวทีและสามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับบทละคร เช่นเดียวกับการสร้างลักษณะของตัวละครผ่านนักแสดง นอกจากนี้เครื่องประกอบการแสดงยังอาจเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญในบทละคร (ฤทธิรงค์ จิวากานนท์, 2558: 144)

ผู้วิจัยจึงสรุปความสำคัญในประเด็นคำถามนี้ว่า อุปกรณ์ประกอบการแสดงในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีลักษณะเป็นอย่างไร เนื่องจากอุปกรณ์ประกอบการแสดงเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญจะสามารถนำมาช่วยสร้างมิติบนเวทีได้อย่างไรในเรื่องจัดนิทรรศการ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะนำมาเป็นส่วนประกอบของฉากบนเวที โดยที่ต้องสามารถสื่อสาร ภูมิหลัง และผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จากอดีตสู่ปัจจุบันได้เป็นอย่างดี เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การออกแบบเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายในการแสดง คือ สิ่งที่นักแสดงสวมใส่ เป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อความหมาย สามารถบ่งบอกเพศสภาพบุคลิกลักษณะ ภูมิหลัง ฐานะทางการสังคม เศรษฐกิจของตัวละคร ผู้วิจัยจึงได้ตั้งคำถามถึงการออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่ง พันธุ์ชนะ สุนทรพิพิธ ได้ให้ความสำคัญของการออกแบบเครื่องแต่งกาย ไว้ว่า

เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีความสัมพันธ์ในการละคร เพราะนอกจากจะมีความสำคัญพื้นฐานในฐานะของเครื่องมือให้กับนักแสดง เพื่อบอกผู้ชมว่า ตัวเองคือใคร และรายละเอียดของตัวละครเป็นอย่างไรแล้วนั้น เครื่องแต่งกายยังทำหน้าที่เป็นดังเครื่องมือของผู้กำกับการแสดง และทีมงานในการบอกเล่าความหมายและใจความสำคัญของละครไปยังผู้ชมอีกด้วย (พันธุชนะ สุนทรพิพิธ, 2557: 52)

อีกทั้ง สุวีตนา ร็อคแลนด์ ได้ให้ทรรศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับงานทางด้านนาฏศิลป์ ไว้ว่า

การออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่องานนาฏศิลป์นั้น สิ่งที่ต้องพิจารณาและคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ วัตถุประสงค์ของผู้ออกแบบสิลาว่าต้องการสื่อสาร หรือมีแนวคิดอย่างไร ยุคสมัย ประเภทของการเต้น อีกทั้งสิลาท่าทางการเคลื่อนไหวของนักแสดง หรือนักเต้น ต้องมีความสัมพันธ์ไปกับเครื่องแต่งกาย โดยที่เครื่องแต่งกายนั้นต้องทำให้นักแสดงสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัย ในบางครั้งผู้ออกแบบก็สามารถใส่สัญลักษณ์ที่สำคัญเกี่ยวกับการแสดงลงไปได้เช่นกัน ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับทิศทางของผู้กำกับการแสดง และแนวคิดในการสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบด้วยเช่นกัน (สุวีตนา ร็อคแลนด์, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์นาฏศิลป์และนาฏยศาสตร์

จากที่กล่าวมาข้างต้น เครื่องแต่งกายจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการนำมาเป็นประเด็นคำถามในการวิจัย เนื่องจากเครื่องแต่งกายมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ภาพรวมของการแสดงมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบในการออกแบบเครื่องแต่งกายที่เหมาะสมกับรูปแบบของการแสดง สิลาท่าทางการเคลื่อนไหวของนักแสดง ให้มีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์

การออกแบบพื้นที่การแสดง

การออกแบบพื้นที่ในการแสดง มีความสำคัญที่ควรตั้งประเด็นคำถามเช่นกัน เนื่องด้วยการใช้พื้นที่การแสดงมีความเกี่ยวข้องกับนักแสดงโดยตรง สอดคล้องไปกับ

วัตถุประสงค์ รูปแบบของการแสดง รวมไปถึงทิศทางการเข้าออกของนักแสดงและผู้ชมด้วยเช่นกัน
 ดังที่ นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงการใช้พื้นที่ในการแสดง ไว้ว่า

การใช้พื้นที่ในการแสดง มีการพัฒนารูปแบบอยู่เสมอ ซึ่งยุคหลัง
 สมัยใหม่ ได้มีพัฒนาการทำลายกรอบสี่เหลี่ยมออกไป แนวคิดการปรับใช้สถานที่จริง
 เป็นโรงละคร โดยที่ไม่จำกัดว่าโรงละครต้องมีพื้นที่ในรูปลักษณะใด (นราพงษ์ จรัสศรี
 , สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2561)

ประกอบกับ ญัฐคม แซ่มเย็น ได้ให้ทรรศนะที่เป็นประเด็นคำถามที่สำคัญ
 เกี่ยวกับการออกแบบพื้นที่ในการแสดงที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงาน
 ทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้เพิ่มเติมว่า

การออกแบบพื้นที่ในการแสดงที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ สิ่งที่ต้อง
 คำถึงเป็นอันดับแรกคือ สถานที่ทำการแสดงมีลักษณะอย่างไร กล่าวคือ ลักษณะทาง
 กายภาพของพื้นที่การแสดง การวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อเสีย ข้อจำกัดของพื้นที่ที่ใช้ใน
 การแสดง ลักษณะโครงสร้างหลักของพื้นที่ ทางเข้าออกของนักแสดงและงานฝ่าย
 ทางด้านองค์ประกอบศิลป์ต่าง ๆ ทั้งนี้ต้องมีความสอดคล้องไปกับโครงเรื่อง หรือบท
 การแสดงด้วยเช่นกัน การแบ่งพื้นที่ในการแสดงต้องสัมพันธ์ไปกับการแสดง นักแสดง
 ต้องใช้พื้นที่ให้คุ้มค่า เร็ยารู้จักพื้นที่ที่ตนต้องทำการแสดง (ญัฐคม แซ่มเย็น,
 สัมภาษณ์, 29 กันยายน 2561)

ดังนั้น แนวทางในการออกแบบพื้นที่ในการแสดงที่มีปฏิสัมพันธ์ไปกับ
 ลักษณะโครงสร้างของโรงละคร ตามแนวคิดของนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่นั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญ
 กับการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบในการออกแบบพื้นที่ในการแสดงให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการ
 แสดง และลักษณะโครงสร้างของอาคาร เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่สามารถสื่อสารแนวคิด
 นิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

การออกแบบแสง

แสง เป็นองค์ประกอบที่มีหน้าที่ให้ความสว่างบนพื้นที่การแสดง และช่วย
 สร้างบรรยากาศของเรื่องราว เวลา สถานที่ อารมณ์ความรู้สึกของการแสดงให้มีความสมบูรณ์มาก

ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามถึงการออกแบบแสงในเรื่องของการกำหนดหน้าที่และคุณสมบัติของแสงของแสดงในการแสดงผลงานชิ้นนี้ ดังที่ ฮีออปู้ด (Hopgood) ยังได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการออกแบบแสง ดังนี้

การจัดแสง ถือเป็นองค์ประกอบทางด้านศิลปกรรมที่สำคัญที่สุด เพราะองค์ประกอบของการแสดงนอกจากผู้ชมแล้ว ยังต้องมีนักแสดงที่มาเป็นผู้ส่งสาร ดังนั้นปัจจัยในการมองเห็นนักแสดงบนเวที แสงจึงเป็นเครื่องมือในการนำเสนอความต้องการที่จะให้เห็น หรือความต้องการที่จะปกปิด ยิ่งไปกว่านั้นการจัดแสงยังมีส่วนช่วยในการเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่ทำให้แสงเกิดประสิทธิภาพควรต้องพิจารณา อันได้แก่ การมองเห็น แสงสี ทิศทางของแสง ความสว่าง และการเคลื่อนไหวของแสง (Hopgood, 2016: 166)

นอกจากนี้ ปรากรณ์ กาญจนศรีสุขกุล ได้อธิบายการออกแบบแสง ไว้ว่า

การออกแบบแสงสำหรับการแสดงหมายถึงการนำเอาแสงสว่างเข้ามาเป็นสื่อหนึ่งของการแสดง เพื่อร่วมกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ ถ่ายทอดเรื่องราวและสารที่ผู้จัดการแสดงต้องการจะสื่อสารไปยังผู้ชม โดยใช้คุณสมบัติต่าง ๆ ของแสง เช่น ความสว่าง สี ทิศทางของแสง การเคลื่อนที่ การเปลี่ยนแปลงของแสงเข้ามาเป็นเครื่องมือ (ปรากรณ์ กาญจนศรีสุขกุล, สัมภาษณ์, 30 กันยายน 2561)

ประเด็นคำถามที่สำคัญเกี่ยวกับการออกแบบแสง สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในการกำหนดทิศทางพื้นที่ และช่วยส่งเสริมอารมณ์ ความรู้สึกและสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจและตีความร่วมไปกับการแสดง

3.3.2.2 แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์

แนวคิดที่ได้ภายหลังจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยได้คำนึงถึงการตั้งคำถามเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการค้นหาแนวคิดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงาน และเป็นการกำหนดลักษณะภาพรวมการแสดงที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งสามารถจำแนกตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การคำนึงถึงการสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี

การวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี การสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลและเป็นผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของประเทศไทย ปรากฏผลงานนาฏศิลป์เป็นที่ประจักษ์ทั้งระดับชาติและนานาชาติ มากกว่าร้อยผลงาน การมีประสบการณ์ในการทำงานกับศิลปินระดับโลกที่มีชื่อเสียงเป็นระยะเวลามากกว่า 40 ปี จนเป็นที่ยอมรับในสังคมจนถึงปัจจุบัน ตามที่ จิรายุทธ พนมรักษ์ ได้อธิบายเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ว่าเป็นศิลปินที่หายากในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ไว้ดังนี้

นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้ที่ มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่อเนื่อง มีความเป็นไทย ความเป็นผู้นำและผู้บุกเบิก เป็นศิลปินที่เปิดกว้างมีความสามารถที่หลากหลาย อุทิศตนให้กับศิลปะ มีความทุ่มเท ผลงานที่คุณค่าทางสุนทรีย์ยะ ความมีจริยธรรมคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม จนเป็นที่ยอมรับของผู้ที่มีความรู้ของบุคคลในวงการ จนถือได้ว่าเป็นศิลปินที่หายากสร้างสรรค์ผลงานมากมาย จากรากเหง้าที่เป็นคนไทย มีวิถีชีวิตแบบ ขนบธรรมเนียมประเพณีสภาพแวดล้อมแบบไทย การเคารพในภูมิปัญญาไทยไม่ลำสมัย มีความทันสมัยและมีความใหม่อยู่เสมอ และจากประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมา ก่อให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ที่ยังแสดงความเป็นไทย ในผลงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี (จิรายุทธ พนมรักษ์, 2553: 46-47)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อีกทั้ง จุติกา โกศลเหมมณี ยังได้อธิบายถึง เอกลักษณ์การแสดงที่เป็นการรักษาคุณค่าหลักทางความงามของรูปแบบผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

การสร้างสรรค์ใหม่จากความดั้งเดิม คือ มีการนำแนวความคิดมานำเสนอในประเด็นใหม่ในมิติที่ยังไม่มีปรากฏมาก่อน การปรับให้เข้ากับทุกยุคสมัย โดยเฉพาะประเด็นทางสังคม แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของสตรี ทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบที่หลากหลายถูกนำมาบูรณาการในการสร้างสรรค์งาน แต่ยังคงปรากฏแนวคิดความเชื่อ และเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยสิ่งเหล่านั้นอยู่การผสมผสานรูปแบบ (Form) และแบบอย่าง (Style) การแสดงที่ต่างยุคสมัยมานำเสนอในเวลาเดียวกันที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของการแสดงนั้น ๆ เอาไว้

การนำสัญลักษณ์มาใช้ในการสื่อสารผ่านจากการเคลื่อนไหวที่เรียบง่าย โดยหยิบยก
ทฤษฎีศิลปะและทฤษฎีทางด้านนาฏศิลป์เข้ามาใช้เพื่อเป็นการเรียบเรียง
องค์ประกอบต่าง ๆ ให้เกิดเป็นภาพที่เกิดขึ้นบนเวที การคำนึงถึงสภาพของสังคม
ส่วนร่วม การถ่ายทอดสู่การสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ โดยที่ยังคงหลักคุณธรรมและ
จริยธรรมในการสร้างสรรค์ผลงาน (จตุติกา โกศลเหมมณี, 2556: 239-248)

ธรากร จันทนะสาโร ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์
จรัสศรีว่า

ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีความเก่า และความล้ำ
สมัยอยู่ในทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะการสร้างภาพที่เกิดขึ้นบนเวที สถานที่การแสดง
ของนราพงษ์ จรัสศรี จะไม่ยึดติดกับโรงละคร ทุกที่สามารถเป็นพื้นที่การแสดงได้หมด
(ธรากร จันทนะสาโร, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

จากทรรศนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดที่การสะท้อนเอกลักษณ์
ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่ามีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัย
คำนึงถึงการคัดเลือกผลงานนาฏศิลป์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง นักออกแบบ
และนักวิชาการ ดังจะปรากฏในรูปแบบองค์ประกอบการสร้างงานแสดงทั้ง 8 ประการ

การคำนึงถึงแนวคิดการจัดนิทรรศการ

เนื่องจากหัวข้องานวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการ ซึ่งแม้จะเป็น
ศิลปะคนละแขนงกับศิลปะการแสดง แต่ความสอดคล้องอยู่ที่เรื่องของการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์
ครั้งนี้ เพราะฉะนั้นการคำนึงถึงแนวคิดของการจัดนิทรรศการจะทำให้ผลงานสร้างสรรค์ทางด้าน
นาฏศิลป์ในครั้งนี้ ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังที่ อภิโชติ เกตุแก้ว ได้อธิบายการคำนึงถึง
นิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ ไว้ว่า

นอกจากหัวข้อของงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับงานนิทรรศการแล้ว
ผลงานชิ้นนี้ซึ่งจัดว่าเป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งต้องการความคิด
สร้างสรรค์ที่จะทำให้ผลงานชิ้นนี้ไม่เหมือนใคร เพราะฉะนั้นการตั้งคำถามที่
ผู้ออกแบบคำนึงจะต้องคำนึงถึงการจัดนิทรรศการจะทำให้ข้อมูลทางด้านนิทรรศการ

ได้นำมาศึกษา เพื่อประกอบบูรณาการเข้ากับศิลปะการแสดงเกิดเป็นงานสร้างสรรค์ ที่น่าสนใจ ที่จะเป็นตัวอย่างให้กับการพัฒนาการทางด้านนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ ในอนาคต (อภิชาติ เกตุแก้ว, สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2562)

อีกทั้ง อภิศักดิ์ สนจด ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งประเด็น คำถามเกี่ยวกับงานวิจัย ชีวนี้ ไว้ว่า

ปัจจุบันการจัดนิทรรศการมีความหลากหลายมากขึ้น การนำเสนอ ผลงานของศิลปินไม่ได้จำกัดอยู่เพียงภายในตัวอาคารเท่านั้น แต่ยังขยายออกไปสู่ พื้นที่ภายนอกอาคาร พื้นที่สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็น ริมถนน แม่น้ำ ลานโล่งแจ้ง เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าศิลปะสามารถแทรกแซงไปทุกที่ได้ อีกทั้งการให้ผู้ชมมี ประสบการณ์ร่วมไปกับงานนำเสนอผลงาน จะยิ่งสร้างความน่าสนใจให้กับ นิทรรศการได้อีกด้วยเช่นกัน (อภิศักดิ์ สนจด, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2651)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงประเด็นในการตั้งคำถามสำหรับ การจัดนิทรรศการเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทาง นาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี อาทิ การใช้ภาษาที่สื่อสารเข้าใจง่าย การคำนึงถึงเอกลักษณ์ผลงาน นาฏยศิลป์ของศิลปิน พื้นที่ในการจัดแสดง ผู้วิจัยจะมีแนวคิดอย่างไรที่จะสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดนี้ในการตั้งคำถามในการออกแบบบทการแสดง การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ และการออกแบบพื้นที่ในการแสดง

การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์

ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ ต่อรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ ที่ผู้วิจัยต้องพิจารณาคำนึงถึง ดังที่ สรร ถวัลย์วงศ์ศรี ได้กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ ไว้ว่า

การนำเสนอและการออกแบบผลงานทางด้านนาฏยศิลป์นั้น มีกระบวนการความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถ ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ นาฏยศิลป์ เป็นศิลปะการแสดงแขนงหนึ่งที่ศิลปิน

ผู้สร้างสรรค์ต้องอาศัยทักษะและกระบวนการในการสร้างสรรค์ ซึ่งต้องมีพื้นฐานจากแรงบันดาลใจองค์ความรู้ หรืออิทธิพลจากศิลปะหลากหลายแขนง หรือมาจากต้นแบบอย่างของประสบการณ์ดั้งเดิมของศิลปินรุ่นก่อนมาเป็นสิ่งเร้า ในการกระตุ้นสร้างสรรค์ผลงาน (สรรร ถวัลย์วงศ์ศรี, 2559: 283)

แนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับทรรศนะของ นราพงษ์ จรัสศรี ที่ได้กล่าวไว้ว่า

ความคิดสร้างสรรค์นั้น มีประโยชน์สำหรับองค์ประกอบในการทำงานทุก ๆ ด้านของการแสดง ความคิดสร้างสรรค์เป็นการเปิดโอกาสให้ศิลปินผู้สร้างสรรค์ทำการทดลองปฏิบัติ กระบวนการทำงาน ฝึกเรียนรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้นำไปสู่การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ จนเกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่จะทำให้ศิลปินผู้สร้างสรรค์ ผู้ทดลองงานได้บันทึกสิ่งนั้นจนเกิดเป็นผลงานทางศิลปะขึ้นมา (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2561)

จะเห็นได้ว่า การพิจารณาการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์จะเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้ผลงานชิ้นนี้มีความแตกต่างไปตามรูปแบบของความหลากหลายของการแสดงที่นำมาใช้ ดังนั้น ในการตั้งคำถามถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ จึงมีความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานผ่านรูปแบบองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสร้างงานนาฏศิลป์ได้อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการออกแบบการแสดง และการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

การคำนึงถึงแนวคิดทางทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์

แนวคิดทางทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ความสำคัญที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึง เพราะในการสร้างภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวที (Spectacle) นั้น จะต้องมีการศึกษาและเอกภาพเดียวกัน เนื่องด้วยศาสตร์ทางศิลปะการแสดงเป็นการทำงานร่วมกันจากศาสตร์ที่หลากหลายแขนง อาทิ นาฏศิลป์ การละคร ดุริยางคศิลป์ นฤมิตศิลป์ ทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ เป็นต้น ดังที่ จุติกา โกศลเหมมณี กล่าวว่า “แนวคิดทางด้านศิลปกรรมและการออกแบบเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการอธิบายถึงความเป็นมา ตลอดจนแนวทางในการสร้างสรรค์ของผลงานของศิลปินได้อย่างชัดเจน” (จุติกา โกศลเหมมณี, 2556: 115)

นอกจากนี้ ภคมน เหมะจันทร์ ได้อธิบายถึงการนำแนวคิดการบูรณาการ ศาสตร์ทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ มาใช้ในการสร้างสรรค์ทางนาฏยศิลป์ ไว้ว่า

การสื่อสารแก่นเรื่องของการแสดงทางด้านนาฏยศิลป์นั้น การออกแบบพื้นที่ ฉาก และอุปกรณ์ประกอบการแสดง รวมถึงการใช้เสียงและดนตรีประกอบการแสดงนั้นควรมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน ดังนั้นในกระบวนการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์นั้น ผู้ออกแบบสร้างสรรค์จำเป็นต้องรู้วิธีการ และการบูรณาการนำแนวคิดทางด้านศิลปกรรมและการออกแบบแขนงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทัศนศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ให้มีเอกภาพเดียวกัน (ภคมน เหมะจันทร์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ดังนั้น กระบวนการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญด้านการบูรณาการศาสตร์ทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ผ่านรูปแบบการสร้างงานผลงานทั้ง 8 องค์ประกอบ โดยการคำนึงถึงองค์ประกอบในความคิด (Conceptual Elements) องค์ประกอบที่มองเห็นได้ (Visual Elements) และองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน (Relational Elements) นอกจากนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการคำนึงถึงแนวคิดศิลปะแห่งการหยิบยืมมาใช้ การคิดคำนึงถึงแนวคิดการบูรณาการศาสตร์ทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ จะช่วยส่งเสริมให้ภาพการแสดงที่ปรากฏบนเวทีมีความสมบูรณ์เหมาะสม ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ที่ผู้วิจัยจะต้องตั้งคำถามเกี่ยวกับแนวคิดการบูรณาการศาสตร์ทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำประเด็นนี้มาใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์องค์ประกอบด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดง การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ และการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

การคำนึงถึงแนวคิดสัญลักษณ์ในงานนาฏยศิลป์

การคำนึงถึงแนวคิดสัญลักษณ์ที่นำมาใช้ในผลงานทางด้านนาฏยศิลป์เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับกระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดมิติใหม่ในการนำเสนอผลงานทางนาฏยศิลป์ เพราะสัญลักษณ์เป็นสิ่งที่นำมาใช้สามารถสื่อสารแทนคำพูด จากการตีความหมายตรง และการตีความหมายโดยแฝง กาญจนา แก้วเทพ ได้อธิบายถึง สัญลักษณ์ ไว้ว่า “สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายจะมีการจัดเข้าระบบที่ซับซ้อนโดยรหัส และรหัสเหล่านี้จะเป็นตัวสื่อความหมายกับสารที่ต้องการสื่อ” (กาญจนา แก้วเทพ, 2547: 138) ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความหมายระหว่างผู้ส่งสาร

คือ ตัวผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ และผู้รับสารคือ ผู้ชม นอกจากนี้ ฤทธิรงค์ จิวากานนท์ ได้อธิบายถึงสัญลักษณ์ขององค์ประกอบการแสดงที่มีความสัมพันธ์กัน ที่สามารถแสดงออกได้ถึงความคิด เนื้อหา ความรู้สึก ความงาม จนเกิดเป็นคุณค่าทางสุนทรียะ ได้ดังนี้

การสร้างภาพที่เกิดขึ้นบนเวทีการแสดงนั้น ในการสื่อสารความหมายอย่างตรงไปตรงมา ผู้ออกแบบสร้างสรรค์จะนำเสนอภาพในลักษณะภาพสมจริง ส่วนการให้ข้อมูลในเชิงสัญลักษณ์ให้แก่ผู้ชม ในลักษณะการลดทอนความสมจริงลงให้เหลือเป็นภาพเป็นกึ่งนามธรรมนั้น การเล่าเรื่องราวในเชิงรูปธรรม อาทิ การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ฉาก เครื่องแต่งกาย แสง อุปกรณ์ประกอบการแสดง หรือแม้แต่การจัดวางตำแหน่งของนักแสดงบนเวที ให้ผู้ส่งสาร (นักแสดง) และผู้รับสาร (ผู้ชม) การสร้างจินตนาการ และทำให้ผู้ชมเกิดประสบการณ์ทางสุนทรียะต่อไป (ฤทธิรงค์ จิวากานนท์, 2558: 158-159)

จากทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่สามารถสื่อสารความหมายตรง และความหมายแฝง ช่วยเสริมให้ภาพของการแสดงนั้นมีมิติ และสามารถสื่อสารให้กับผู้ชมเกิดประสบการณ์ร่วมไปกับการแสดงได้ อย่างไรก็ตาม ซึ่งผู้วิจัยจะนำคำถามเหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่จะไปปรากฏในองค์ประกอบทางด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง เครื่องแต่งกาย และแสง ต่อไป

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยได้นำระเบียบวิธีวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาทำการศึกษา รวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไปสู่แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน เครื่องมือที่เหมาะสมผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์ สื่อสารสนเทศ การสำรวจข้อมูลภาคสนาม การสนทนา เถกเถียงมาตรฐานศิลปิน และประสบการณ์ของผู้วิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัย หรือบทความทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แยกประเด็นดังนี้ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ แต่อย่างไรก็ตาม ขณะที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารอยู่นั้น พบว่ามีหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นมาระหว่างทำการวิจัย คือ หนังสือ “ทำเนียบนามศิลปินร่วมสมัย สาขาศิลปะการแสดง พ.ศ. 2561” ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับทุนสนับสนุนการจัดพิมพ์จากกองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม โดยหนังสือเล่มดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ “สร้างสื่อกลางทางด้านข้อมูลให้ผู้ที่สนใจในศิลปะการแสดงร่วมสมัย ใช้เป็นจุดเริ่มต้นทำความเข้าใจศิลปิน ผู้ทำงานเกี่ยวกับการแสดงร่วมสมัย ทั้งในด้านการศึกษาและกิจกรรมทางวิชาชีพ” (เวลา อมตธรรมชาติ, ชินินาถ แสงระวี, ชาระที เมืองอยู่ และประภาพรณ สุธีราวุธ. [กองบรรณาธิการ]. 2561: คำนำ) โดยมีการจำแนกกลุ่มศิลปินร่วมสมัยออกเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ละคร 2) การเคลื่อนไหวและการเต้น 3) ละครใบ้ 4) ละครหุ่น และ 5) การแสดงทดลองและศิลปะการแสดงสด

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือดังกล่าว กลับพบว่า หนังสือยังขาดความสมบูรณ์ของรายชื่อและการรวบรวมผลงานของนาฏศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทยอยู่จำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในแวดวงของผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ร่วมสมัย นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย หรือนาฏศิลป์พื้นเมืองร่วมสมัยก็ดี ซึ่งรายชื่อของศิลปินที่ยังไม่สมบูรณ์ในเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกองบรรณาธิการ ได้กล่าวเอาไว้ในคำนำ ความตอนหนึ่งว่า

ข้อมูลศิลปินภายในเล่ม เป็นการรวบรวมรายชื่อ ประวัติ และตัวอย่างผลงานของศิลปินร่วมสมัยสาขาศิลปะการแสดง ที่มีการสร้างสรรค์ผลงานต่อเนื่องถึงปัจจุบัน จากการสำรวจในช่วงเดือน มกราคม – เมษายน พ.ศ. 2561 ทำเนียบนามเล่มนี้ ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นทำเนียบนามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ยังมีศิลปินอีกจำนวนหนึ่งที่ทางคณะผู้จัดทำ ยังไม่สามารถเก็บข้อมูลได้เสร็จสิ้น (เวลา อมตธรรมชาติ, ชินินาถ แสงระวี, ชาระที เมืองอยู่ และประภาพรณ สุธีราวุธ. [กองบรรณาธิการ]. 2561: คำนำ)

จากกล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยไม่อาจสามารถนำข้อมูลที่ปรากฏในหนังสือดังกล่าวมาทำการศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางการรวบรวมการสร้างสรรค์ผลงานดุซกฏินิพนธ์ในครั้งนี้ได้ อีกทั้งในกระบวนการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ระดับดุซกฏินิพนธ์ทางนาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น ต้องเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นเหตุและเป็นผลอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงเห็นควรเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง

อาศัยข้อมูลที่เป็นปฐมภูมิเป็นสำคัญ อันได้มาจากการศึกษาต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงอื่น ๆ กล่าวคือ การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การฝึกปฏิบัติ การหรือการรับความรู้ในลักษณะอื่น จากศิลปินต้นแบบซึ่งยังมีชีวิตอยู่ เพื่อให้สามารถได้มาซึ่งข้อมูลชั้นต้น นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพัฒนาหรือต่อยอดในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ในระดับชุมชนนิพนธ์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการวิจัยในลักษณะการค้นคว้าเชิงเอกสาร ซึ่งสืบค้นจากเอกสารที่มีความสมบูรณ์ในด้านเนื้อหา ร่วมกับการสัมภาษณ์ศิลปินต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยขออธิบายกระบวนการลงในวิธีดำเนินการวิจัย ดังกล่าวมาข้างต้น

3.4.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี

การวิจัยที่ได้แรงบันดาลใจจากผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เพื่อมาสร้างสรรค์นิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี ผ่านรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษา ค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวศิลปิน อาทิ ภูมิหลัง ชีวิตประวัติ ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน การสร้างสรรค์ผลงานของตัวศิลปินทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (ดูหัวข้อ 2.3.2 หน้า 21) โดยแบ่งการศึกษา ค้นคว้าจากความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน คือ 1. นักแสดง 2. นักออกแบบสร้างสรรค์และ 3. นักวิชาการ นำไปสู่การพัฒนาผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ครั้งนี้

3.4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ

ผู้วิจัยทำการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเชิงเอกสารในประเด็นของการจัดนิทรรศการ ซึ่งถือเป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาเป็นรูปแบบในการนำเสนอเพื่อสะท้อนเอกลักษณ์ผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยต้องทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี ที่เป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ นราพงษ์ จรัสศรี ถือเป็นศิลปินนักวิชาการ ผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ร่วมสมัยในประเทศไทย ที่มีผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ในฐานะด้านนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ ตลอดจนในฐานะนักวิชาการ ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ทั้งระดับชาติ และนานาชาติ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยต้องจากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัย หรือบทความทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามประเด็นดังกล่าว แต่ทั้งนี้

หนังสือที่เกี่ยวข้องกับนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทยบางเล่ม หรือที่เกี่ยวข้องกับทำเนียบศิลปินร่วมสมัย 2561 ที่เป็นข้อมูลชั้นทุติยภูมินั้น ยังคงมีข้อมูลของศิลปิน และผลงานสร้างสรรค์ในช่วงปีดังกล่าวที่ไม่ครบถ้วน จึงทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถนำมาเป็นเอกสารในการอ้างอิงได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์ศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี โดยตรง และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลชั้นปฐมภูมิที่ครบถ้วนสมบูรณ์เป็นปัจจุบันอย่างแท้จริง ดังจะกล่าวรายละเอียดต่อไปนี้

3.4.2 การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิที่มีความสำคัญอย่างมาก ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่เปิดกว้าง ไม่จำกัดคำตอบ กับตัวศิลปินและที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม อันได้แก่ 1. นราพงษ์ จรัสศรี และ 2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี 3. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการ การออกแบบเพื่อการแสดง และด้านศิลปกรรมต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสัมภาษณ์ศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี

การสัมภาษณ์นราพงษ์ จรัสศรี ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นการให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึก มุมมอง ทักษะคิดของตัวศิลปิน อันประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลัง ประวัติทางการศึกษา การดำเนินชีวิตประสบการณ์การทำงานทั้งในประเทศและต่างประเทศผลงานสร้างสรรค์ที่เผยแพร่ทั้งระดับชาติและนานาชาติ แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ประสบการณ์ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์นำไปสู่การพัฒนาแนวคิดในการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ต่อไป

2. การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี

การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี ในลักษณะแบบกลุ่มเป้าหมาย (Focus Group) ในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม อันได้แก่

2.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มบุคคลผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ความเป็นเลิศ ได้แก่

- 1) ด้านนักแสดง : กลุ่มผู้ที่เคยร่วมงานเบื้องหลังการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี
- 2) ด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ : กลุ่มผู้ที่ร่วมงานในฐานะนักแสดงของศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี
- 3) ด้านนักวิชาการ : กลุ่มผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้กับนราพงษ์ จรัสศรี

3. การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการ การออกแบบเพื่อการแสดง และด้านศิลปกรรม

- 1) กลุ่มผู้ทำงาน หรือเชี่ยวชาญด้านการจัดนิทรรศการ
- 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเพื่อการแสดง
- 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม

3.4.3 การสังเกตการณ์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์วิธีการสอนของนราพงษ์ จรัสศรี ในรายวิชานาฏยศิลป์สากล ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาทิ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยวิธีการสังเกตการณ์ และการบันทึกภาพวิดีโอ เพื่อนำมาเป็นข้อมูล ในด้านวิชาการการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่ และในขณะนั้นผู้วิจัยได้เข้าร่วมชมการแสดงนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ในระดับศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2559 ในการนำเสนองานวิทยานิพนธ์นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์ ได้แก่ ชุดการแสดงการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัยจากแนวคิดความหลากหลายทางเพศ โดย สรร ถวัลย์วงศ์ศรี ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนราพงษ์ จรัสศรี

ภาพที่ 3.1 ภาพวาดพื้นการแสดง ชุด การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัย
จากแนวคิดความหลากหลายทางเพศ โดยสรร ถวัลย์วงศ์ศรี

ที่มา: ผู้วิจัย

จากการสังเกตการณ์การแสดงชุดนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดเรื่องการนำศิลปะแห่งการหยิบยืมในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงและสะท้อนเอกลักษณ์ของศิลปินต้นแบบ โดยการบูรณาการศาสตร์ทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ เข้ามาใช้งานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ สามารถส่งเสริมให้การแสดงนั้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถสร้างจินตนาการให้ผู้ชมเกิดการวิเคราะห์และตีความร่วมไปกับการแสดงได้ดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ชมการแสดงเทศกาลศิลปะการแสดงครั้งที่ 7 จัดแสดงวันที่ 28-30 กันยายน พ.ศ. 2561 ห้องสตูดิโอ ชั้น 4 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ในชุดการแสดง “บทประพันธ์สำหรับเปียโนและแห่งถ่าน (Concerto for Piano and Charcoal)” โดย 2 ศิลปิน ได้แก่ ไอ้ต มณเฑียร ศิลปิน นักเขียนและนักวาดภาพประกอบชาวไทย และโจนัส เดปท์ นักเปียโนชาวเบลเยียม ที่นำบทประพันธ์คลาสสิกของโมซาร์ท (Mozart) มาดัดแปลงให้เกิดการแสดงร่วมสมัยด้วยการบูรณาการศาสตร์ทางด้านดุริยางคศิลป์ และศาสตร์ทางด้านทัศนศิลป์ทำให้เกิดลีลาการเคลื่อนไหวผ่านเส้นสายทางด้านทัศนศิลป์

ภาพที่ 3.2 การแสดง คอนเซอร์โต้ ฟอร์ เปียนโนแอนด์ ซาโคว์ (Concerto for Piano and Charcoal)

หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ที่มา: สรร ถวัลย์วงศ์ศรี

จากการสังเกตการณ์การแสดงชุดนี้ พบว่า ดุริยางคศิลป์นั้นในมีความสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างอารมณ์และความรู้สึก เรื่องราวของการแสดงได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยคาดว่าน่าองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเกตการณ์นำมาประยุกต์ใช้และเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ในครั้งนี้ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเกตการณ์มาประยุกต์ใช้ และผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ในครั้งนี้

3.4.4 สื่อสารสนเทศอื่น ๆ

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางด้านสื่อสารสนเทศเป็นการได้ข้อมูลที่มีความทันสมัยและรวดเร็ว โดยผู้วิจัยพิจารณาการใช้สื่อสารสนเทศจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ วิทยุทัศน์ส่วนตัวบันทึกการแสดงสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี และช่องทางการสื่อสารสนเทศที่เป็นสาธารณะ อันได้แก่ระบบการสืบค้นข้อมูลทางสารสนเทศต่าง ๆ เช่น กูเกิล (Google) เว็บไซต์ที่ให้บริการวิดีโอผ่านอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ยูทูบ (Youtube) และ วีมีโอ (Vimeo) เว็บไซต์ที่ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ก (Facebook) ในชื่อ “ผู้บุกเบิกนาฏยศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทย Naraphong Charassri” ซึ่งข้อมูลที่ได้จากสื่อสารสนเทศเหล่านี้จะสามารถช่วยทำให้ผู้วิจัยมีข้อมูลที่หลากหลายในมุมมองต่าง ๆ กันออกไป ตามประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษา

3.4.5 การสัมมนา

ผู้วิจัยได้เข้าร่วมการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ และงานด้านศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) งานเสวนาวิชาการ หัวข้อแนวคิดและการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย

งานเสวนาวิชาการ หัวข้อแนวคิดและการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในปัจจุบันมีให้พบเห็นอยู่เสมอ ข้อมูลเนื้อหาสาระของงานเสวนาในบางครั้งอาจมีทั้งที่เป็นการเปิดเผย ข้อมูลสู่สาธารณชน อาทิ เอกสารประกอบการเสวนา หรือบางครั้งอาจจะไม่ได้รับการเปิดเผยเป็น สาธารณชน เนื่องด้วยข้อมูลประเด็นสำคัญบางอย่างที่ไม่ปรากฏเผยแพร่เป็นเอกสาร หรือบางครั้งเป็น ข้อมูลที่มาจากประสบการณ์ส่วนบุคคลของวิทยากร และผู้เข้าร่วมเสวนา การได้ฟังอภิปราย การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น การฝึกปฏิบัติทดลอง (Workshop) ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการเข้าร่วม สัมมนาจึงนับว่าเป็นข้อมูลที่ควรค่าแก่การนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้คำตอบของการวิจัย ในการ สัมมนาที่ผู้วิจัยเข้าร่วมนั้นคาดว่าจะนำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานวิจัยชิ้นนี้ ประกอบงานเสวนา ดังนี้

โครงการเสวนาวิชาการในหัวข้อ “แนวคิดและการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ”

จัดขึ้นเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ ห้องกิจกรรม (Theatre Room) หอสมุดปว้ย อิงภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จัดโดยสาขาวิชาการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อนำเสนอแนวคิด และการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัย เพื่อให้นักวิชาการ นักวิจัย และศิลปินทางด้านนาฏยศิลป์ได้รับ องค์ความรู้และเข้าใจในหลักการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ร่วมสมัยในปัจจุบัน ตลอดจนเป็นแนวทาง ในการนำองค์ความรู้ไปบูรณาการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ต่อไปได้

ภาพที่ 3.3 ภาพโปสเตอร์งานเสวนาวิชาการ แนวคิดและการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย
ที่มา : สาขาวิชาการละครอน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยากรผู้บรรยายคือ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ผู้บุกเบิกและบุคคลสำคัญของวงการนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของประเทศไทย กล่าวว่า ในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์นั้น จะต้องให้ความสำคัญแนวคิดกับการสร้างสรรค์ใหม่ ให้มีลักษณะที่หลากหลาย การนำสัญลักษณ์มาใช้สื่อสารทางการแสดงกับผู้ชมได้ง่าย อีกทั้งการผสมผสานทฤษฎีนาฏศิลป์และทัศนศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานที่ได้จากการบรรยายในครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้และพัฒนาผลงานงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ต่อไป

โครงการเครือข่ายศิลปวัฒนธรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการและมหกรรมศิลปะดนตรี และการแสดง ครั้งที่ 8 (The 8th SWU International Festival of Arts and Culture 2018)

ระหว่างวันที่ 14-15 มิถุนายน พ.ศ. 2561 ณ หอดนตรีและการแสดงอโศกมนตรี 1 (ชั้น 4) อาคารนวัตกรรม : ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี จัดโดยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นการนำเสนอผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา ในหลักสูตรวิชานาฏศิลป์ ชั้นนำทั่วประเทศ วัตถุประสงค์ให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมที่หลากหลาย การบูรณาการรากเหง้าวัฒนธรรม และนำมาสร้างสรรค์ให้นาฏศิลป์

ของไทยก้าวหน้าในยุคไทยแลนด์ 4.0 อีกทั้งยังส่งต่อให้กับคนรุ่นใหม่ได้มีความภาคภูมิใจในผลงานสร้างสรรค์ของตนเอง

ภาพที่ 3.4 สื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์โครงการ มหกรรมศิลปะ ดนตรี และการแสดง ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่มา: ระวีวรรณ วรณไชย

จากการเข้าร่วมเสวนาปฏิบัติการ ผู้วิจัยพบว่า การแสดงแต่ละชุดนั้นมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมหลากหลาย แตกต่างไปตามที่มาของภูมิภาค นำมาถ่ายทอดสื่อสารในรูปแบบใหม่ที่สามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยี และสิ่งที่เป็นสมัยนิยม ยกตัวอย่างเช่น การใช้ลีลาท่าทางการเชิดหนังตะลุง ตัวท่ง ทางภาคใต้ มาผสมผสานกับการเต้นป๊อปปิ้ง (Popping Dance) การเต้นแท็ป (Tap Dance) พร้อมกับเพลงแร็ป (Rap) ทำให้ผู้วิจัยคาดว่าจะนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของผู้วิจัยต่อไป

นิทรรศการ มานูเอล ลูทเกนฮอส์ท์ Manuel Lütgenhorst : ในความทรงจำและมิตรภาพกับโลกศิลปะ

จัดขึ้นเมื่อวันที่ 1-10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ณ ห้องสตูดิโอชั้น 4 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร นิทรรศการนี้เป็นการรวบรวมประวัติ เรื่องราวศิลปะการแสดงในสาขาต่าง ๆ ตลอดจนภาพผลงานการออกแบบงานศิลป์ของมานูเอล ลูทเกนฮอส์ท์ (Manuel Lütgenhorst) ศิลปินชาวเยอรมัน ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ งานด้านการออกแบบมาตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2511 จากการเป็นนักออกแบบแสง และเครื่องแต่งกาย จนเมื่อปี พ.ศ. 2521 ได้เข้าสู่วงการละครเวที โดยรับหน้าที่ในการออกแบบฉาก การกำกับศิลป์ให้แก่วงการละครเวทีเกือบทั่วโลก ทั้งในประเทศเยอรมัน อเมริกา อินเดีย เกาหลี อินโดนีเซีย รวมถึงประเทศไทย

การจัดนิทรรศการมานูเอล ลูทเกนฮอส์ท์ Manuel Lütgenhorst : ในความทรงจำ และมิตรภาพกับโลกศิลปะ ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลงานการออกแบบและกำกับลีลาของนราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย ผู้มีความเป็นเลิศในด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ ในฐานะผู้ออกแบบและกำกับลีลาให้การแสดงชุด"จิตวิญญาณแห่งบูรพา" (Spirit of Asia) ในพิธีเปิดกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 หน้าพระที่นั่ง ณ สนามราชมิ่งคลาสิกกีฬาสถาน กำกับศิลป์ โดยมานูเอล ลูทเกนฮอส์ท์ (Manuel Lütgenhorst) จึงเป็นเครื่องมือชี้วัดได้ว่านราพงษ์ จรัสศรี เป็นบุคคลที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับกับศิลปินต่างชาติ ผู้วิจัยยังได้เข้าร่วมฟังเสวนาในเรื่อง วิธีคิด ออกแบบงานศิลปะกับการแสดงสดขนาดใหญ่และละครเวทีของมานูเอล ด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 3.5 บรรยากาศในงานนิทรรศการของมานูเอล ลูทเกนฮอส์ท์ (Manuel Lütgenhorst)
ที่มา: ผู้วิจัย

จากการเข้าร่วมชมนิทรรศการผู้วิจัยพบว่า มีการแบ่งพื้นที่ของนิทรรศการออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่เล่าเรื่อง (Narrative Space) ทางเดินเข้าห้องจัดนิทรรศการ มีการจัดแสดงภาพผลงานของศิลปิน ตลอดจนถึงห้องจัดนิทรรศการ และพื้นที่ปฏิบัติการ (Performative Space)

สำหรับการจัดเสวนาและการแสดง ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะนำไปใช้ในการออกแบบพื้นที่การแสดงที่เป็นพื้นที่ภายนอก และพื้นที่ภายในต่อไป ธนาฉน์ ปิติพรเทพิน ได้กล่าวเสริมว่า “การใช้พื้นที่ทางความคิดนั้นจะต้องมองเห็นภาพของพื้นที่ที่จัดแสดงนั้น ให้เป็นพื้นที่โล่งว่างเปล่า ที่ผู้ออกแบบจะหยิบองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าไปใส่ในพื้นที่นั้นให้เกิดความสมบูรณ์เหมาะสมกับการแสดง” (ธนาฉน์ ปิติพรเทพิน, สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2562)

3.4.6 ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย

ผู้วิจัยมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับงานด้านศิลปกรรมและการออกแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการจัดนิทรรศการ และการออกแบบเพื่อการแสดง ประกอบกับประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้เชี่ยวชาญ มาเป็นเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ วิชชุตตา วุธาติตย์ ได้กล่าวถึง ประสบการณ์ของศิลปิน ในเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน กับ การสร้างสรรค์ผลงาน ไว้ว่า

สิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากของศิลปินผู้สร้างสรรคงาน คือ ประสบการณ์การแสดงและการสร้างสรรค์งานศิลปะการแสดง ยิ่งศิลปินผู้สร้างสรรคมีประสบการณ์และทักษะในการทำงานมากเท่าไรนั้น จะทำให้ศิลปินผู้สร้างสรรคนั้นมีทางเลือกมากขึ้น ซึ่งประสบการณ์เปรียบเสมือนแบบฝึกหัดในการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญ ให้มีมากขึ้น ทำให้การสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามไปเช่นกัน (วิชชุตตา วุธาติตย์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากทรรศนะที่กล่าวมาข้างต้น ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัยจึงมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดง โดยผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัยในฐานะนักออกแบบที่ได้เคยสร้างสรรค์ และสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่น สามารถแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.4.6.1 ประสบการณ์การศึกษาทางด้านศิลปกรรม

ผู้วิจัยเริ่มสนใจศาสตร์ทางการวาดภาพมาตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา ได้รับรางวัลการประกวดวาดภาพเป็นประจำเรื่อยมา จนกระทั่งเข้ามาศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มเรียนวิชาศิลปกรรมโดยตรง โดยเป็นแผนการเรียนที่เน้นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านทัศนศิลป์ อาทิ ประวัติศาสตร์ศิลปะ การวาดเส้น การวาดภาพสีน้ำ

สีน้ำมัน การจัดองค์ประกอบศิลป์ และการออกแบบ เป็นต้น ในระหว่างการศึกษ ผู้วิจัยได้มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการแสดง โดยเฉพาะงานด้านฉากเวที และฉากในงานกีฬา ลี จนจบการศึกษาในระดับมัธยมปลาย จากนั้นผู้วิจัยได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาการออกแบบเพื่อการแสดง ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในขณะนั้น ผู้วิจัยเริ่มหลงใหลในศาสตร์ทางด้านละครเวที โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบฉากสำหรับการแสดง ด้วยเสน่ห์ของศิลปะการแสดงที่ต้องการความสดใหม่ในการแสดงอยู่เสมอ และนอกเหนือไปจากฉากละครเวที ศิลปะการแสดงยังเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งซึ่งผู้วิจัยได้มีประสบการณ์ร่วม คือ ศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ เนื่องจากในระหว่างเรียนผู้วิจัยมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับนิสิตในสาขานาฏศิลป์อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นงานทางด้านฉาก แสง และเครื่องแต่งกายสำหรับงานนาฏศิลป์ เช่นกัน

หลังจากจบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยได้เข้าศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิต สาขาแพชชั่นและศิลปะสิ่งทอ ภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถือว่าเป็นการพลิกผันกระบวนการคิดข้ามศาสตร์จากศิลปะการแสดงสู่วงการธุรกิจแพชชั่นที่เป็นอุตสาหกรรมศิลป์ ด้วยพื้นฐานทักษะทางด้านการวาดรูป การออกแบบเครื่องแต่งกายทำให้ผู้วิจัยสามารถบูรณาการองค์ความรู้ และทักษะไปสู่ศาสตร์ทางศิลปกรรมอีกแขนงได้อย่างดี ด้วยความชื่นชอบทางด้านศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ ประกอบกับใกล้ชิดกับบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ จึงทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้ชมการแสดงที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์อยู่เสมอ จนมาถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาศิลปกรรม (นาฏศิลป์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นการข้ามศาสตร์อีกครั้งในการพัฒนาตนเองต่อไป

3.4.6.2 ประสบการณ์การทำงานทางด้านศิลปะการแสดง (การละคร)

ผู้วิจัยมีความสามารถทางด้านทักษะด้านการออกแบบเพื่อการแสดง รวมถึงงานทางด้านการออกแบบ การจัดแสดงนิทรรศการ ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยมีโอกาสได้ร่วมทำการออกแบบฉากให้แก่องค์กรเอกชนในวงการบันเทิงอาทิ บริษัท แอ็กแซ็ก จำกัด บริษัท เจเอสแอล เป็นต้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ผลงานแรกในฐานะนักออกแบบฉากคือฉากละครเพลง เรื่อง บางกอก 2485 จัดแสดงที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย จากนั้นเข้าทำงานเป็นอาจารย์ประจำในสาขาวิชาการออกแบบแพชชั่นและศิลปะสิ่งทอ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระยะเวลา 3 ปี ซึ่งในขณะเดียวกันผู้วิจัยเป็นอาจารย์พิเศษสอนในรายวิชาการออกแบบฉาก และงานฉากเวที ของสาขาวิชาการออกแบบเพื่อการแสดง คณะ

ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปี พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยได้เข้ามาเป็นอาจารย์ประจำ สาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา รับผิดชอบใน รายวิชาที่เกี่ยวกับการออกแบบเพื่อการแสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบฉาก อีกทั้งผู้วิจัย เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ของตนเองกับคณาจารย์ต่างสถาบันการศึกษาในการร่วมกันตั้งกลุ่ม คณะละครขนาดเล็ก ที่ชื่อ อาร์ต ฮับ กรุ๊ป (Arts Hub Group) ประกอบด้วย ปณิตทัต โพธิเวชกุล อาจารย์ประจำภาควิชานาฏยสังคีต มหาวิทยาลัยศิลปากร และอาชวิษญ์ กฤษณสุวรรณ หัวหน้า ภาควิชาวิทยุโทรทัศน์และวารสารศาสตร์ดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2562) โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มคณะละครนี้ เพื่อสร้างสรรค์ ผลงานทางด้านศิลปะการละคร และเพื่อเป็นช่องทางหนึ่งให้นักศึกษาที่เรียนทางด้านศิลปะการละคร ได้เข้ามาฝึกทักษะ ประสบการณ์ในการทำงานจริง นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ร่วมงานในฐานะนัก ออกแบบฉากให้กับเทศกาลละครควีเรียร์ กรุงเทพ (Bangkok Queer Theatre Festival 2014) เป็น เทศกาลการรวมตัวของศิลปินและนักแสดงที่ทำงานเกี่ยวกับละครเพื่อความหลากหลายทางเพศจัด โดย สรร ถวัลย์วงศ์ศรี ผู้ก่อตั้งคณะซัน ดานซ์ เธิเอเตอร์ (Sun Dance Theatre) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยัง ได้ทำงานร่วมกับนักออกแบบฉากที่มีชื่อเสียงคือ ณิชฐคม แซ่มเย็น อาจารย์ประจำสาขาวิชาการการ ละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาจารย์พิเศษสาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ อยู่เสมอ ปัจจุบันผู้วิจัยคงสอนและทำงานทางด้าน การ ออกแบบฉากให้กับองค์กรภาครัฐ และเอกชน รวมประสบการณ์การสอนและการทำงานทางด้าน ศิลปะการแสดงเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี

ภาพที่ 3.6 ผลงานการออกแบบฉากละครเวทีเรื่อง พุดเดิ้ลน้อยทาโร่
จัดแสดงที่ ชัน ดานซ์ เธิเอเตอร์ (Sun Dance Theatre)
ที่มา: ผู้วิจัย

ผลงานการออกแบบฉากละครเวทีเรื่อง พุดเดิ้ลน้อยทาโร่ ผู้วิจัยมีกระบวนการออกแบบจากการศึกษาบทละครเรื่อง พุดเดิ้ลน้อยทาโร่ เรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของเพศที่ 3 คนหนึ่ง ที่ต้องต่อสู้ ฝ่าอุปสรรคจากครอบครัว บริบททางสังคม เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากคนในครอบครัวและสังคม ผู้วิจัยจึงนำดอกไม้มาแทนสัญลักษณ์ของความสวยงามอย่างผู้หญิง จากการตีความบทละคร การแฝงนัยยะความแปลกประหลาดที่คนในสังคมมองว่า เพศที่ 3 คือสิ่งประหลาด และสิ่งปลอม จึงทำให้ภาพของดอกไม้ที่นำมาใช้บนเวทีนั้น เป็นดอกไม้ปลอมที่ทำจากกระดาษแก้วที่ดูขนาดรูปทรงให้มีขนาดใหญ่ สีสันทึบที่แปลกตาเกินความเป็นจริง เพื่อช่วยให้ภาพของการแสดงมีความน่าสนใจมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยคาดว่าจะนำแนวคิดในเรื่องสัญลักษณ์ และคำนี้ถึงองค์ประกอบที่มีปฏิสัมพันธ์ในด้านภาพ (Visual Element) มาใช้ในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

3.4.6.3 ประสบการณ์การทำงานทางด้านศิลปะการแสดง (นาฏยศิลป์)

ผู้วิจัยมีประสบการณ์การทำงานทางด้านศิลปะการแสดงทางด้านนาฏยศิลป์ เนื่องด้วยผู้วิจัยมีความใกล้ชิดกับบุคคลที่มีความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และทักษะทางด้านนาฏยศิลป์อยู่เสมอ จึงทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้ทำงานเกี่ยวกับการออกแบบเพื่อการแสดงทางด้านนาฏยศิลป์ อาทิ เทศกาลเต้น (Dance Festival by SSRU Theatre) ในฐานะผู้ออกแบบแสง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยสร้างสรรค์การแสดงร่วมสมัยชุด สวากำกับลีลาโดยวนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ ร่วมด้วยนักแสดงรับเชิญ อาจารย์ ดร.ธนกร สรรยัวรวิภา อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์สากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและผู้วิจัยในฐานะผู้กำกับศิลป์

ภาพที่ 3.7 การแสดงร่วมสมัย ชุด สว

ที่มา: ผู้วิจัย

จากประสบการณ์การทำงานทางด้านศิลปะการละครและนาฏศิลป์ ผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างทางด้านรูปแบบในการนำเสนอ สำหรับงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์นั้น ภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวทีจะต้องมีความเรียบง่าย สนับสนุนส่งเสริม ลีลานาฏศิลป์และการเคลื่อนไหว เพื่อขบขันให้เห็นสรีระการเคลื่อนไหวของร่างกายนักแสดง

3.4.6.4 ประสบการณ์การทำงานทางการจัดแสดงผลงานนิทรรศการ

นอกจากประสบการณ์ทางด้านศิลปะการแสดงทั้งการละคร และนาฏศิลป์ แล้วนั้น ผู้วิจัยยังมีทักษะความเชี่ยวชาญทางการออกแบบ การจัดแสดงผลงาน นิทรรศการ และงานเชิงพาณิชย์ เมื่อปี พ.ศ. 2548–2552 ผู้วิจัยก่อตั้งบริษัทเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเพื่อการบันเทิง ในชื่อ บริษัทโฟฟา จำกัด (Fofa Organiz) ในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายควบคุมฝ่ายออกแบบ อาทิ ออกแบบงานนิทรรศการ ออกแบบเวที แสง การแสดง และออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ตัวอย่างผลงานการออกแบบของผู้วิจัย ได้แก่ งานออกแบบโครงสร้างและนิทรรศการเทศกาลโคมไฟ จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ช่วยออกแบบ งานนิทรรศการของบริษัท รักลูก ครั้งที่ 1 จัดแสดงที่อิมแพค เมืองทองธานี

ภาพที่ 3.8 ผลงานในฐานะผู้ช่วยออกแบบนิทรรศการ เทล แอนด์ ทอย (Tale and Toy)

เมื่อปี พ.ศ. 2556

ที่มา: ผู้วิจัย

การออกแบบนิทรรศการ เทล แอนด์ ทอย (Tale and Toy) เป็นการออกแบบนิทรรศการของการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างจินตนาการให้กับเด็กมีปฏิสัมพันธ์ไปกับนิทรรศการ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสื่อสารแบบการละคร จากภาพจะเห็นว่า ผู้วิจัยนำสัญลักษณ์ที่สำคัญมาออกแบบจัดองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ ให้มีขนาดที่เกินความจริง

เพื่อเป็นการสร้างจุดสายตาให้ผู้ชมสนใจ มีส่วนร่วมในนิทรรศการ จากแนวคิดในการออกแบบดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำการมีส่วนร่วมของผู้ชมมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่การแสดง

ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการออกแบบงานการแสดงมากกว่า 10 ปี ดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่ประจักษ์ได้ว่าผู้วิจัยเป็นผู้ที่มีความสามารถ ทักษะที่หลากหลายศาสตร์ทางด้านศิลปกรรม จากข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางตามประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยต้องตั้งคำถามและคำนึงถึง นำไปสู่การบูรณาการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

3.4.7 เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน

ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์มาตรฐานศิลปินของวิชชุตตา วุธาติตย์ มาใช้เป็นเครื่องมือในการหาคุณภาพของผลงานสร้างสรรค์ชุด การสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐานศิลปินจำนวน 11 ประการ ได้แก่ ปรัชญา ความหลากหลาย ผู้บุกเบิกและผู้นำ ผู้ถ่ายทอด ผู้หายาก ความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์ ความหลงใหล จรรยาบรรณและจริยธรรม รสนิยม และจิตวิญญาณ กระนั้นผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกใช้เกณฑ์มาตรฐานศิลปินเพียง 8 ประการ ที่สอดคล้องกับผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัยมาเป็นตัวชี้วัดคุณภาพ ได้แก่

เป็นผู้มีจิตวิญญาณและเป็นศิลปิน (Spiritual) ผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัยควรมีจิตวิญญาณของศิลปินผู้ศึกษามาศึกษา และสามารถถ่ายทอดอารมณ์และรู้สึกเคลือบแฝงอยู่ในการแสดงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จรรยาบรรณและจริยธรรม (Ethic) เนื่องด้วยหัวข้อในงานวิจัยชิ้นนี้ เกี่ยวข้องกับตัวศิลปินโดยตรง ฉะนั้นในการสร้างสรรค์ผลงานผู้วิจัยจึงต้องได้รับการอนุญาตจากศิลปิน ไม่ว่าจะป็นภาพผลงานสร้างสรรค์ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ การเข้าร่วมสังเกตการณ์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน อีกทั้ง ผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีคุณประโยชน์ และมีคุณค่าในการยกย่อง และเผยแพร่ เพื่อให้คนรุ่นใหม่สามารถนำผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ที่เคยปรากฏมาแล้วของนราพงษ์ จรัสศรี ไปเป็นตัวอย่างอ้างอิงเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไปในอนาคต

การมีประสบการณ์เรียนและการทำงานในฐานะที่เป็นศิลปิน (Experience) จากประสบการณ์การเรียน การทำงานของผู้วิจัยที่มีความหลากหลาย จึงนำมาบูรณาการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์นี้ ที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้อย่างมีความเหมาะสม

ความเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และความสามารถหลากหลายแบบ (Variety) ผู้วิจัยมีความสามารถรอบด้านและหลากหลายเพื่อนำมาใช้บูรณาการประยุกต์และปรับปรุงในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้มีความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. นักแสดง 2. นักออกแบบสร้างสรรค์ และ 3. นักวิชาการ

ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ต้องเป็นผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะตัวทางด้านนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ โดยคำนึงถึงบริบทและองค์ประกอบต่าง ๆ ประกอบด้วย รูปแบบของการแสดงตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ บนพื้นฐานความเหมาะสมของเวลา ความสามารถของนักแสดง กลุ่มผู้ชม รสนิยมของผู้ชม ความสามารถในการรับรู้ของผู้ชม เป็นต้น

รสนิยม (Taste) การเป็นผู้ที่มีรสนิยมของผู้วิจัย ที่เน้นความเรียบง่าย การลดทอนสิ่งที่ไม่จำเป็นออก ซึ่งสามารถสะท้อนถึงเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ศิลปินผู้ถ่ายทอดความรู้ (Communication) เป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูง มีความเป็นครูความเป็นศิลปินทางด้านศิลปะการแสดง และการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่

และความหลงใหล (Passion) เกณฑ์สุดท้ายที่เพิ่มเติมมาจากนราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย ผู้วิจัยมีความหลงใหลในผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี จึงเกิดเป็นแรงขับเคลื่อน สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยสร้างสรรค์ผลงานที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผ่านรูปแบบแนวคิดการจัดนิทรรศการ

จากเกณฑ์มาตรฐานศิลปินทั้ง 8 ประการ ที่ผู้วิจัยนำมาชี้วัดคุณภาพของผลงานสร้างสรรค์ จะสามารถสร้างผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีคุณภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้

3.5 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.5.1 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร จาก หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความทางวิชาการ วารสาร และสื่อสารสนเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.5.2 ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลภาคสนาม การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วมของการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ และงานนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.5.3 ดำเนินการสัมภาษณ์ศิลปิน ครูอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องทางด้านนาฏยศิลป์ ด้านการจัดนิทรรศการ และการออกแบบเพื่อการแสดง

3.5.4 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง โดยนราพงษ์ จรัสศรี

3.5.5 วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา เพื่อนำมาแนวทางในการพัฒนารูปแบบ และแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยต่อไป

3.5.6 ทดลองปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ ของ นราพงษ์ จรัสศรี

3.5.7 ขั้นตอนการประเมินและตรวจผลงานสร้างสรรค์ โดยศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏยศิลป์ และการจัดนิทรรศการพร้อมข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงผลงานสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.5.8 จัดแสดงผลงานการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

3.5.9 สรุปผลองค์ความรู้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.5.10 จัดทำเอกสารรูปเล่มวิทยานิพนธ์ ฉบับสมบูรณ์ โดยต้องผ่านการตรวจสอบ และประเมินผลจากคณะกรรมการสอบทั้งภายใน และภายนอก

3.6 ผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ เกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย รายนามผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และการสำรวจความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.6.1 เกณฑ์การคัดเลือกผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อเป็นกรอบการคัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย อันหมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.6.1.1 บุคคลที่มีประสบการณ์และความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ สร้างสรรค์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องมีประสบการณ์การเรียน การสอน งานวิจัย
หรือมีผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เป็นเวลามากกว่า 10 ปี และจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน

3.6.1.2 บุคคลที่มีประสบการณ์และความรู้ความสามารถทางด้านนิทรรศการการ ออกแบบเพื่อการแสดง และด้านศิลปกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับงานวิจัย

บุคคลที่เกี่ยวข้องมีประสบการณ์และความรู้ความสามารถทางด้าน
นิทรรศการ การออกแบบเพื่อการแสดง และด้านศิลปกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยอาทิ ศาสตร์
ทางด้านศิลปะการแสดง ทัศนศิลป์ นฤมิตศิลป์ ดุริยางคศิลป์ เป็นต้น เป็นเวลามากกว่า 10 ปี
และจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน

3.6.2 รายนามผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3.6.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัย เรื่องการสร้างสรรคนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทาง
นาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ผลงาน
นาฏศิลป์ผ่านแนวคิดการจัดนิทรรศการ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ ศาสตราจารย์
ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินผู้มีความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน อันประกอบด้วย 1.นักแสดง 2.นักออกแบบ
สร้างสรรค์ และ 3.นักวิชาการ

3.6.2.2 กลุ่มเป้าหมายรอง

ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มเป้าหมายรองออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี ประกอบด้วย กลุ่มผู้ที่เคย
ร่วมงานเบื้องหลังการสร้างสรรคผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ดังรายนามต่อไปนี้

- 1) อาจารย์กิตติ ศรีสัญญา อาจารย์ประจำสาขาวิชา
ศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- 2) อาจารย์ปริญญา ต๋องโพนทอง อาจารย์พิเศษประจำสาขาวิชา
ศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และนักออกแบบลีลาอิสระ

3) นายธนาวัฒน์ ปิติพรเทพิน กรรมการผู้จัดการบริษัทไลท์ซอร์ส

จำกัด

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมงานทางด้านวิชาการ และในฐานะนักแสดง
ของนราพงษ์ จรัสศรี ดังรายนามต่อไปนี้

1) อาจารย์ ดร.วิชชุดา วุธาติตย์ ตำแหน่งข้าราชการบำนาญ
ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) อาจารย์ ดร. ธรากร จันทนะสาโร ตำแหน่งอาจารย์ประจำ
สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3) อาจารย์ณัฐคม แซ่มเย็น อาจารย์ประจำสาขาวิชาการละครอน
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4) อาจารย์ ดร.ธนกร สรรยวราภิกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชา
นาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

5) อาจารย์ณัฐพัฒน์ ผลพิกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชา
นาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

6) อาจารย์ลักขณา แสงแดง อาจารย์ประจำสาขาวิชา
นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

7) อาจารย์ชนิดา จันทร์งาม หัวหน้าสาขาวิชา
นาฏศิลป์และการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

8) อาจารย์ศรียา หงส์ยี่สิบเอ็ด อาจารย์ประจำสาขา
วิชาศิลปการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

9) อาจารย์ธิดิมา อ่องทอง อาจารย์ประจำสาขานาฏศิลป์ไทย
คณะศิลปศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

10) อาจารย์กชกร ชิตท้วม อาจารย์ประจำสาขาวิชา
นาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

11) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ อาจารย์ประจำ
สาขาวิชาศิลปการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

12) อาจารย์นริรัตน์ พิณจันสาร ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขา
วิชาการละคร (นาฏยศาสตร์ไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

13) นายอภิชาติ เกตุแก้ว นิสิตหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎี
บัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นอาจารย์พิเศษทางด้านนาฏศิลป์
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

14) นายวิทวัส กรมณีโรจน์ นิสิตหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.6.2.3 ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ การออกแบบเพื่อการแสดงและด้านศิลปกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับงานวิจัย

- 1) คุณอภิศักดิ์ สنجด นักภัณฑารักษ์อิสระ
- 2) คุณอรรถสิทธิ์ พิพิธเมธานนท์ ผู้จัดการบริษัท Initial 9 จำกัด
- 3) คุณวีระชัย วรรณชัยกุล นักออกแบบฉาก บริษัทซีเนริโอ จำกัด
- 4) คุณศศวัต บุษยพันธ์ กรรมการบริษัท ACTS STUDIO จำกัด
- 5) คุณปรากรณ์ กาญจนศรีสุขกุล ผู้จัดการฝ่ายออกแบบ บริษัทไลต์ซอร์ส จำกัด
- 6) คุณสุพจน์ โสภณศิรินันท์ นักออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และนักออกแบบอิสระ
- 7) อาจารย์ ดร.กุสุมา เทพรัักษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- 8) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา สุวรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาการออกแบบและเทคโนโลยี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- 9) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจลักษณ์ เมืองมีศรี คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- 10) คุณสมศักดิ์ บุญเสริม นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาดนตรีสากล คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- 11) คุณศุภวัฒน์ หงษา นักเขียนบทอิสระ

ตารางที่ 3.1 ตารางกำหนดการสัมมนา

ที่มา : ผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ในการสัมมนา	ประเด็นที่สัมมนา
ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัส ศรี	ศาสตราจารย์วิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ประจำหลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรดุษฎี บัณฑิต คณะศิลปกรรม ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	-20 มีนาคม 2561 -30 กรกฎาคม ค.ศ. 2561 -20 กันยายน 2560 -18 ธันวาคม 2561 -20 กุมภาพันธ์ 2562	-นาฏยศิลป์ สร้างสรรค์ -การคัดเลือก นักแสดง -นาฏศิลป์ร่วมสมัย และนาฏศิลป์หลัง สมัยใหม่ -การแสดงชุดเบื้อง หน้า เบื้องหลัง การ เต้นระบำ ด้านซ์ ลา บอลาตอรี (Dance laboratory: Front and Back in Dance) -การแสดงชุด คราฟ (Craft) -การแสดงชุดโรตารี -การแสดงชุด ซาโล เม่ นางระบำขอหัว (Salome) -การออกแบบพื้นที่ การแสดง -การคำนึงถึง ความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านนาฏศิลป์ -การออกแบบลีลา นาฏศิลป์

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ในการสัมภาษณ์	ประเด็นที่สัมภาษณ์
		-25 มกราคม 2562 -27 มกราคม 2562	-การแสดงชุดคลาส สตัดดี (Glass Study) -การออกแบบพื้นที่ การแสดง -อธิบายชุดการแสดง เพน แลนด์ ไรส์ ฟิล (Plain Land Rise Filed) -อธิบายชุดการแสดง ทองปู (Tonpu)
อาจารย์กิตติ ศรีสัญญา	อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	-2 มกราคม 2562	-แนวทางในการ ออกแบบแสง
อาจารย์ปริญญา ต้องโพนทอง	อาจารย์พิเศษประจำ สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และ นักออกแบบลีลา	-26 พฤศจิกายน 2561	-ความคิดเห็นของผู้ ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย -ความคิดสร้างสรรค์ ในนาฏยศิลป์ -การร่วมงาน กับบรรพชัช จรัสศรี
นายธนาวัฒน์ ปิติพรเทพิน	กรรมการผู้จัดการบริษัทไไลท์ ซอร์ส จำกัด	-4 ธันวาคม 2561 -5 กุมภาพันธ์ 2562	-การออกแบบแสง -การออกแบบพื้นที่
อาจารย์ ดร. วิษชุดา วุธาทิพย์	ตำแหน่งข้าราชการบำนาญ ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-19 ตุลาคม 2561	-ความคิดเห็นของผู้ ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ในการสัมมนา	ประเด็นที่สัมมนา
อาจารย์ ดร. ธรากร จันทนะสาโร	อาจารย์ประจำสาขาวิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	-12 ธันวาคม 2561	-การคำนึงถึงการ สะท้อนเอกลักษณ์ ในผลงานนาฏศิลป์ ของ นราพงษ์ จรัสศรี
อาจารย์ณัฐคม เข้มเย็น	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการ ละครอน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	-28 กันยายน 2561 -29 กันยายน 2561 -5 พฤศจิกายน 2561 -20 มกราคม 2562	-ผลงานนาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี -การออกแบบพื้นที่ การแสดง -ความคิดเห็นของผู้ ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย -ภาพผลงานของ นราพงษ์ จรัสศรี
อาจารย์ ดร. ธนากร สรชัยวารากัญญา	อาจารย์ประจำสาขาวิชา นาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	20 กันยายน 2561	-การออกแบบเสียง และดนตรีที่ใช้ ประกอบการแสดง
อาจารย์ ณัฐพัชร์ ผลพิบูล	อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย โลยอลงกรณ์	-25 ตุลาคม 2561 -5 พฤศจิกายน 2561	-ภาพผลงานของ นราพงษ์ จรัสศรี -วิธีการสอนของ นราพงษ์ จรัสศรี
อาจารย์ลักษณะ แสงแดง	อาจารย์ประจำสาขาวิชา นาฏศิลป์และศิลปการแสดง	-10 พฤศจิกายน 2561	-ผลงานนาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ในการสัมภาษณ์	ประเด็นที่สัมภาษณ์
	คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏจันทรเกษม	-8 ธันวาคม 2561	-การแสดงชุดโรตารี ประสบการณ์ร่วมใน ด้านวิชาการ และ นักแสดงของนรา พงษ์ จรัสศรี
อาจารย์ชนิดา จันทร์งาม	หัวหน้าสาขานาฏศิลป์และ การแสดง คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏธนบุรี	-24 สิงหาคม 2561	-การคำนึงถึง ความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านนาฏศิลป์
อาจารย์ศรียา หงษ์ยี่สิบเอ็ด	อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่	-21 กันยายน 2561 -8 ธันวาคม 2561	-ความสำคัญของ การออกแบบลีลา นาฏศิลป์ -การแสดงชุดโรตารี (Rotary)
อาจารย์ฉติมา อ่องทอง	อาจารย์ประจำสาขาวิชา นาฏศิลป์ไทย คณะศิลปศึกษา วิทยาลัย นาฏศิลป์อ่างทอง สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์	-20 มกราคม 2562	-การคำนึงถึงแนวคิด ทางด้านทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริ ยางคศิลป์
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์วน ศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ	อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา	-25 พฤศจิกายน 2561 -10 มกราคม 2562	-นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ -การคัดเลือก นักแสดง
อาจารย์นริรัตน์ พินิจธนสาร	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการ ละคร (นาฏยศาสตร์ไทย)	-5 พฤศจิกายน 2561	-การออกแบบลีลา นาฏศิลป์

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ในการสัมภาษณ์	ประเด็นที่สัมภาษณ์
	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		
นายอภิโชติ เกตู่แก้ว	นิสิตหลักสูตรศิลปกรรม- ศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นอาจารย์พิเศษ ทางด้านนาฏยศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ	-27 กุมภาพันธ์ 2562	-การคำนึงถึงการจัด นิทรรศการ
นายวิฑูรย์ กรมนโรจน์	นิสิตหลักสูตรศิลปกรรม- ศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะ ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-10 ธันวาคม 2561	-ผลงานนาฏยศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี
คุณอภิศักดิ์ สนจด	ภัณฑารักษ์หอศิลป์ตาดู และ นักภัณฑารักษ์อิสระ	-30 พฤศจิกายน 2561 -6 ธันวาคม 2561	-การคำนึงถึงแนวคิด การจัดนิทรรศการ -ความคิดเห็นของผู้ ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย
คุณอรรถสิทธิ์ พิพิธเมธานนท์	กรรมการผู้จัดการบริษัท Initial 9 จำกัด	-15 มกราคม 2561	-การคำนึงถึงการจัด นิทรรศการ
คุณวีระชัย วรรณชัยกุล	นักออกแบบฉาก บริษัท ซีเนริโอ จำกัด	-24 ธันวาคม 2561	-การออกแบบ อุปกรณ์ ประกอบการแสดง
คุณศศวัต บุษยพันธ์	กรรมการบริหารบริษัท ACTS STUDIO จำกัด	-31 มกราคม 2562	-การคำนึงถึงแนวคิด ทางด้านทัศนศิลป์

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ในการสัมมนา	ประเด็นที่สัมมนา
			นาฏยศิลป์ และ ดุริยางคศิลป์
คุณปรากรม กาญจนศรีสุขกุล	ผู้จัดการฝ่ายออกแบบ บริษัทไลท์ซอร์ส จำกัด	-30 กันยายน 2561 -20 ธันวาคม 2561 -6 มกราคม 2562	-การออกแบบแสง -ความคิดเห็นของผู้ ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย -การออกแบบแสง
คุณสุพจน์ โสภณศิริพันธ์	นักออกแบบอุปกรณ์ ประกอบการแสดง และนัก ออกแบบอิสระ	-20 สิงหาคม 2561	-ความคิดเห็นของผู้ ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย
อาจารย์ ดร. กุสุมา เทพรัักษ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา	-29 สิงหาคม 2561	-งานวิจัยเชิง สร้างสรรค์ -งานวิจัยเชิงคุณภาพ
ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร. รุ่งนภา สุวรรณศรี	อาจารย์ประจำภาควิชาการ ออกแบบและเทคโนโลยี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี	-17 พฤศจิกายน 2561	-ความคิดสร้างสรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจลักษณ์ เมืองมีศรี	คณบดีคณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย ราชภัฏ วไลยอลงกรณ์	-30 สิงหาคม 2561	-งานวิจัยเชิงคุณภาพ
คุณสุพรรณิ สมบัติธินสุข	วิศวกรระบบเสียง	-30 ตุลาคม 2561 -5 พฤศจิกายน	-ความสำคัญของ เสียงและดนตรีที่ใช้ ประกอบการแสดง -การออกแบบเสียง

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	วัน/เดือน/ปี ในการสัมภาษณ์	ประเด็นที่สัมภาษณ์
		2561 -20 พฤศจิกายน 2561	-ความคิดเห็นของผู้ ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย
ภคมน เหมมะจันทร์	นักเต้น และอาจารย์สอน เต้นอิสระ	-29 พฤศจิกายน 2561	-การคำนึงถึง แนวทางทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริ ยางคศิลป์
คุณสุวิวัฒนา ร็อคแลนด์	นักออกแบบเครื่องแต่งกาย	-30 ตุลาคม 2561	-การออกแบบเครื่อง แต่งกาย
คุณสมศักดิ์ บุญเสริม	นักศึกษาศาสาดนตรีสากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา	-11 ธันวาคม 2561	-การออกแบบเสียง และดนตรีที่ใช้ ประกอบการแสดง
คุณศุภวัฒน์ หงษา	นักเขียนบทอิสระ	-26 ธันวาคม 2561	-การออกแบบบท การแสดง
คุณมนต์ณัฐ วงศ์ตั้งเจริญ	ศิลปินนักร้อง . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY	-26 มกราคม 2562)	-การออกแบบเสียง และดนตรีที่ใช้ ประกอบการแสดง
คุณมิตร โมฆดารา	ศิลปินนักร้อง .	-27 มกราคม 2562	-การออกแบบเสียง และดนตรีที่ใช้ ประกอบการแสดง

3.7 สรุปบท

จากบทที่ 3 ผู้วิจัยได้กล่าวถึงระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี อันประกอบด้วย รูปแบบการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์งานวิจัย คำถามในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ใน ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลงานวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกผู้เกี่ยวข้องและ

รายนามผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และตารางกำหนดการสัมมนาฯ ในบทที่ 4 กล่าวถึง กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงาน การทดลองปฏิบัติและพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงาน นาฏยศิลป์ การวิเคราะห์แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ และอภิปรายผล ดังที่ผู้วิจัยจะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 4

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์

4.1 อารัมภบท

จากบทที่ 3 ผู้วิจัยได้กล่าวถึงวิธีการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย การออกแบบวิจัยเชิงสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย และผู้เกี่ยวข้องในงานวิจัย ในส่วนบทที่ 4 จะกล่าวถึง กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ รูปแบบและแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ เรื่องการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เพื่อนำไปอภิปรายผล และสรุปบท โดยมีเนื้อหาในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ดังต่อไปนี้

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัย เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเด็น ได้แก่

- 1) รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี
- 2) แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยจะกล่าวรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ชุด “การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี”

ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านภูมิหลัง ประสบการณ์การทำงานที่สั่งสมจนมีความเป็นเลิศทั้ง

3 ด้าน ประกอบด้วย ในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ด้วยวิธีการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ตามรูปแบบองค์ประกอบการสร้างงานทางด้านนาฏศิลป์ที่สำคัญ 8 ประการ ได้แก่ 1) การออกแบบท่ารำแสดง 2) การคัดเลือกนักแสดง 3) การออกแบบลีลานาฏศิลป์ 4) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง 5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง 6) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 7) การออกแบบพื้นที่การแสดง และ 8) การออกแบบแสง ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงาน จำนวน 5 ครั้ง เพื่อนำไปสู่การนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์ โดยแต่ละครั้งมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1.1 การทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1

เบื้องต้นผู้วิจัยได้ออกแบบการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ครั้งนี้ โดยให้ความสำคัญกับการโครงเรื่องและบทรำแสดง ด้วยวิธีการใช้เทคนิคทางด้านศิลปะการละครที่ถือว่าเป็นศิลปะการแสดงแขนงหนึ่ง เนื่องด้วยการละครสามารถสื่อสารเนื้อหาสาระให้กับผู้ชมอย่างได้ตรงไปตรงมา ผ่านการสื่อสารด้วยบทสนทนา การเคลื่อนไหว การแสดงออกทางสีหน้าและอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งมีความใกล้เคียงกับกิจวัตรประจำวันของผู้คน หรือเสมือนเป็นภาพที่เลียนแบบชีวิตจริง ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กระบวนการทางศิลปะการละคร เพื่อมาเป็นวิธีการค้นหาแนวทางสำหรับรูปแบบการแสดง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การทดลองการออกแบบบทรำแสดง เพื่อสื่อถึงนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ผู้วิจัยต้องการสะท้อนผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรีผ่านบทรำแสดง โดยผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจจากภาพผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ดังที่ สมิท (Smith) ได้อธิบายถึงแรงบันดาลใจว่า “แรงบันดาลใจเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่เป็นตัวกำหนดหรือกระตุ้นจิตวิญญาณในการสร้างสรรค์ผลงาน อาจเกิดขึ้นจากสิ่งต่าง ๆ รอบกาย การมองเห็น การได้ยิน และการสัมผัส” (Smith, 1985: 29) อีกทั้ง สทาศัย พงศ์ศิริกุล ได้กล่าวเสริมแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ไว้ว่า

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์นั้น นอกจากสิ่งเร้า รสนิยม ความพึงพอใจ และประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ แล้วนั้น

สิ่งที่เป็นแรงขับเคลื่อนในการสร้างสรรค์ผลงานคือ ตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์ของศิลปินที่ผู้สร้างสรรค์นำมาเป็นต้นแบบที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ (สทาศัย พงศ์ศิริณู, 2557: 35)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำแรงบันดาลใจมาเป็นแนวทางการสร้างโครงเรื่องและการออกแบบบทการแสดง ซึ่งสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน เริ่มต้นจากที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับดุขฎิบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านวิชาการ และด้านการจัดการ อีกทั้งผู้วิจัยได้มีโอกาสชมภาพผลงานทางนาฎยศิลป์สร้างสรรค์ของศิลปินรนาพงษ์ จรัสศรี ที่มีมากกว่าร้อยผลงาน แสดงให้เห็นถึงความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน อันประกอบด้วย นักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ ตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์จากการเข้าร่วมสังเกตวิธีการถ่ายทอดการเรียนการสอนของรนาพงษ์ จรัสศรี ในระดับปริญญาบัณฑิตจากหลายสถาบัน เช่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นต้น พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนของศิลปินท่านนี้ มีลักษณะการให้อิสระทางความคิด ด้วยวิธีการสอนที่อยู่ภายนอกห้องเรียน ภาพที่ผู้วิจัยหรือนิสิตพบเห็นนั้น คือ ภาพของการเรียนการสอนบริเวณลานหน้าคณะ สนามหญ้า หรือพื้นที่ใด ๆ สอดคล้องกับ ญัฎฐ์พัฒน์ ผลพิกุล กล่าวถึงวิธีการสอนของรนาพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

ครั้งแรกที่มาเรียนกับคุณครู ก็ยังสงสัยอยู่ว่าทำไม ให้มาเรียนนอกห้องเรียนจะเด่นอย่างไร แต่พอได้ลองทำในสิ่งที่คุณครูสอนก็พบว่า การไปเต้นกับเก้าอี้ ม้านั่งหน้าคณะ ซึ่งสามารถสร้างสรรค์ทำเด่นได้หลายอย่างมาก ทำให้เราได้ใช้ความคิดที่สร้างสรรค์มากขึ้น (ญัฎฐ์พัฒน์ ผลพิกุล, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2561)

จากข้อความข้างต้นวิธีการเรียนการสอนนอกห้องเรียนที่ช่วยเสริมสร้างอิสระทางความคิด ประกอบกับ ประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยพบว่า นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้มีวิธีการสื่อสาร การถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ซับซ้อน ให้ดูเรียบง่าย และชัดเจน เข้าใจ การให้อิสระทางความคิด และโอกาสกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ จากลักษณะการถ่ายทอดการเรียนการสอนข้างต้น ผู้วิจัยจะนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบบทการแสดง ให้นักแสดงมีบุคลิกลักษณะ (Character) ที่ใกล้เคียงกับลักษณะดังกล่าว

ภาพที่ 4.1 บรรยากาศภายนอกและภายในการนำเสนอผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: ผู้วิจัย

เนื่องด้วยการค้นหารูปแบบการแสดงของการทดลองและพัฒนาปฏิบัติ การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1 เป็นลักษณะของการตั้งโจทย์ให้นักแสดงมีส่วนร่วมในการออกแบบบทการแสดง ผู้วิจัยจึงได้อธิบายเกี่ยวกับภูมิหลัง ประวัติผลงาน และลักษณะเด่นของ นราพงษ์ จรัสศรี ให้กับนักแสดงเกิดความเข้าใจ จากนั้นให้นักแสดงหยิบยกตัวอย่างบุคคลที่มีอัตลักษณ์ใกล้เคียงกับ นราพงษ์ จรัสศรี มาทดลองสร้างบทการแสดงที่สื่อสารในรูปแบบนิทรรศการ โดยมุ่งเน้นองค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์ 5 องค์ประกอบ อันได้แก่ การออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงและการออกแบบพื้นที่การแสดง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การวางโครงเรื่องและการออกแบบบทการแสดง

การวางโครงเรื่องและการออกแบบบทการแสดงของการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยไม่ศึกษาลงเชิงลึก จึงเลือกนำวิธีการเทียบเคียงประสบการณ์ตรงของนักแสดง มาปรับใช้ในการกำหนดการวางโครงเรื่อง เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่บทการแสดงต่อไป ด้วยการนำทฤษฎีการแสดงในการเข้าถึงการแสดง (Approach) ด้วยวิธีการของการละคร (Method Acting) ของ ลี สตราเบิร์ก (Lee Strasberg) การเทียบเคียง (Substitution) และการใช้จินตนาการ (Imagination) มาใช้ในการทดลองวางโครงเรื่องและออกแบบบทแสดง ด้วยการเทียบเคียงตัวบุคคล และการเทียบเคียงสถานการณ์

การเทียบเคียงตัวบุคคล

การเทียบเคียงตัวบุคคลนราพงษ์ จรัสศรี กับบุคคลที่นักแสดงมีความใกล้ชิด คู่คนเคย ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวใกล้เคียงกับนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 2 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 บุคคลที่นำมาเทียบเคียง

ที่มา: ผู้วิจัย

คุณสมบัติที่เป็นอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี	บุคคลเทียบเคียง	บุคลิกลักษณะ	
ด้านทักษะปฏิบัติสร้างสรรค์	มี ทักษะ ทางด้านนาฏศิลป์หลากหลายรูปแบบ อาทิ นาฏศิลป์ไทย บัลเลต การเต้นร่วมสมัย การเต้นแจ๊ส การเต้นหลังสมัยใหม่ เป็นต้น มีผลงานการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ทั้งการแสดงเดี่ยว และการแสดงร่วมกับนักแสดงและนัก	 <p>อาจารย์กิตติ ศรีสัญญา</p>	อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะการแสดง ผู้ที่มีทักษะความสามารถทั้งด้านการกำกับ การแสดง และการออกแบบเพื่อการแสดงเชี่ยวชาญในสายปฏิบัติการ

คุณสมบัติที่เป็นอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี	บุคคลเทียบเคียง	บุคลิกลักษณะ
	ออกแบบลีลานาฏศิลป์ ในระดับนานาชาติ	
ด้านการ จัดการ	เป็นผู้ที่มีทักษะด้าน การจัดการ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการจัดการ บริหารทรัพยากรคน มี การใช้ศักยภาพของคน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	 <p data-bbox="874 902 1029 999">อาจารย์ชาตรี ตั้งวงษ์พิมพ์</p> <p data-bbox="1118 521 1377 898">มีความถนัด ชื่นชอบ ในงานทางด้านการจัด การที่เกี่ยวข้องกับ ละครเวที อาทิ การ บริหารคน การกำหนด ตารางการควบคุมดูแล ทีมงาน</p>

การเทียบเคียงสถานการณ์

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำเอาการเทียบเคียงประสบการณ์ตรงจากกิจกรรมเปิดบ้าน (Open House) ของทางคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีมาเป็นสถานการณ์ในการวางโครงเรื่อง ซึ่งลักษณะงานเปิดบ้าน (Open House) นี้มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ สาระ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนที่จะเข้ามาทำการศึกษาในสาขาที่ตนเองชื่นชอบ จะเห็นได้ว่าไม่แตกต่างไปจากการจัดนิทรรศการที่เป็นการนำเสนอผลงานได้เช่นกัน ฉะนั้น โครงเรื่องจะเกิดจากกระบวนการทำงานที่แบ่งออกเป็นฝ่าย และบทการแสดงที่จะเกิดจากบทสนทนาในการทำงาน โดยผู้วิจัยเลือกใช้คำพูดที่นิยมใช้เป็นประจำ และเป็นคำพูดที่จดจำได้ง่าย เพื่อให้ผู้ชมเกิดภาพที่ชัดเจนและสามารถทำให้ผู้ชมเกิดประสบการณ์ร่วมได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงกล่าวถึงรายละเอียดการนำรูปแบบลักษณะงานแบบเปิดบ้าน (Open House) เทียบเคียงกับการจัดนิทรรศการ การเทียบเคียงตัวละครจากประสบการณ์ตรงกับศิลปินผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ภาพที่ 4.2 การเทียบเคียงสถานการณ์การจัดนิทรรศการในลักษณะเปิดบ้าน (Open House)

ที่มา: BU Theatre

2) การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะทางด้านศิลปะการแสดง เนื่องด้วยการละครเป็นศิลปะการแสดงอีกแขนงหนึ่งที่สามารถสื่อสารได้กับผู้ชมอย่างตรงไปตรงมา ผ่านทักษะของการพูด การเคลื่อนไหว และการแสดงอารมณ์ มีความใกล้เคียงกับกิจวัตรประจำวันของผู้คน สดใส พันธุมโกมล ได้กล่าวถึงความสำคัญของนักแสดงไว้ว่า “ละครจะไม่สามารถสมบูรณ์ได้ ถ้าหากขาดนักแสดงที่มีหน้าที่ในการสื่อสาร ถ่ายทอดเรื่องราว และความคิดที่อยู่ในบทละคร ออกมาสู่ผู้ชม” (สดใส พันธุมโกมล, 2542: 8) จากความสำคัญที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกคุณสมบัติของนักแสดง ดังนี้

บุคลิกลักษณะตัวละคร (Character) เป็นคุณสมบัติแรกๆที่ผู้วิจัยคำนึงถึง เนื่องจากลักษณะบุคลิกของตัวละครนั้น เป็นสิ่งแรกๆที่ผู้ชมจะเห็นบนเวที ผู้วิจัยจึงมีเกณฑ์การเลือกจากบุคลิกลักษณะของตัวละครที่สอดคล้องกับนักแสดงทั้งภายนอก อาทิ ลักษณะรูปร่าง สีผิว ท่าทางการแสดงออก และบุคลิกลักษณะภายใน อาทิ ความสุขุม ความนิ่ง ฉะนั้นในการคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยต้องคัดเลือกนักแสดงที่สามารถถ่ายทอด อารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลที่นำมาเทียบเคียงได้

ความสามารถทักษะทางการแสดง (Acting) การคัดเลือกนักแสดง นอกจากบุคลิกลักษณะของตัวละครที่ผู้ชมเห็นเป็นสิ่งแรกเมื่อปรากฏบนเวทีแล้วนั้น การกระทำของตัวละคร มีผลต่อการแสดงด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือกนักแสดงจากผู้ที่มีทักษะความสามารถทางการแสดง คือมีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ตัวละครเพื่อที่สามารถสื่อสารถ่ายทอดอารมณ์ผ่านส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็น สีหน้า แววตา ท่าทางการเดิน

จากคุณสมบัติที่กล่าวมาทั้ง 2 ประการ ข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกนักแสดงจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่มีทักษะทางการแสดง และมีความใกล้ชิดและความคุ้นเคยในการทำงานกับตัวบุคคลที่นำมาเทียบเคียงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในสื่อสาร และการสร้างจินตนาการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งตัวละครออกเป็น 2 ตัวละครหลัก คือ ตัวละครหลัก ประกอบด้วย ผู้เล่าเรื่อง (Narrator) นักแสดงหลัก (Main Character) และนักแสดงประกอบ ที่เป็นตัวส่งสารให้กับผู้ชม ดังนี้

ตารางที่ 4.2 นักแสดงในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1
ที่มา: ผู้วิจัย

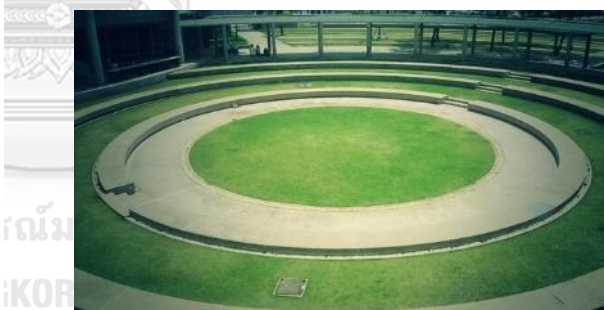
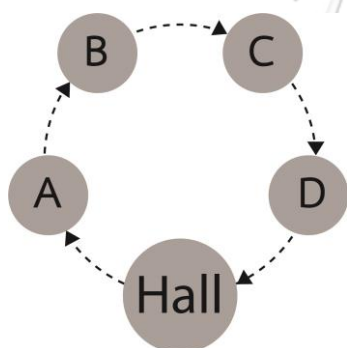
ภาพนักแสดง	ชื่อ-สกุล/สังกัด	ความสามารถ	วิเคราะห์ตัวละคร
	ชื่อ: นางสาวพอกาล นามสกุล: เพทายพนากิจ สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	ทักษะด้าน การแสดง	ผู้เล่าเรื่อง(Narrator) อัตลักษณ์ความเป็น นักจัดการของ นราพงษ์ จรัสศรี เทียบเคียงตัวบทบาท ของ อาจารย์ชาตรี ตั้งวงษ์พิมุข ที่มี ทักษะทางการ จัดการเกี่ยวกับศิลปะ การละคร

ภาพนักแสดง	ชื่อ-สกุล/สังกัด	ความสามารถ	วิเคราะห์ตัวละคร
	<p>ชื่อ: นางสาวศุภรดา นามสกุล: สุนันท์สถาพร สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ</p> 	<p>ทักษะด้าน การแสดง และ การ เคลื่อนไหว ร่างกาย</p>	<p>นักแสดงหลัก (Main Character) อัตลักษณ์ความเป็น นักปฏิบัติสร้างสรรค์ ของนราพงษ์ จรัสศรี โดย นักแสดง เทียบเคียงกับ บทบาทของ อาจารย์ กิตติ ศรีสัญญา ผู้ที่ มีทักษะทางด้าน การกำกับการแสดง และการออกแบบ เพื่อการแสดง</p>

ภาพนักแสดง	ชื่อ-นามสกุล/ สังกัด	ความสามารถ
	<p>ชื่อ: นางสาวพรรณภา นามสกุล: พูนบรรเทิง</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ</p>	<p>ทักษะด้านการแสดง</p>
	<p>ชื่อ: นายภาณุเดช นามสกุล: ป้อมหิน</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ</p>	<p>ทักษะด้านการแสดงและ การเคลื่อนไหวร่างกาย</p>
	<p>ชื่อ: นายอดุลย์วัฒน์ นามสกุล: อุ่นแท้่น</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาควิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ</p>	<p>ทักษะด้านการแสดงและ การเคลื่อนไหวร่างกาย</p>

3) การออกแบบลีลานาฏยศิลป์

จากการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยมุ่งเน้นการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ในรูปแบบศิลปะการละคร โดยใช้ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) ที่สื่อถึงท่าทางการเคลื่อนไหวในการทำงานของแต่ละฝ่ายที่พบเห็นในโรงละคร มีการใช้เทคนิคการหยุดนิ่ง (Freeze) ลักษณะคล้ายภาพถ่าย ด้วยบุคคลิกท่าทางที่เป็นเอกลักษณ์ และท่าทางที่พบเห็นเป็นประจำของบุคคลที่ผู้วิจัยเลือกนำมาเทียบเคียง เพื่อให้นักแสดงเกิดภาพจำที่เป็นประสบการณ์ร่วมทิศทางการเดินของนักแสดงแบบตามเข็มนาฬิกา ดาร์เรน ได้กล่าวเกี่ยวกับการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์กับความสัมพันธ์เรื่องรูปร่าง ไว้ว่า “ส่วนแขนและขาของร่างกาย คือจินตนาการที่ประกอบด้วยการเล่นที่ในลักษณะคล้ายวงกลมของกลุ่มดาว (Circling Constellations)” (Royston Darren, 2014: 15) อีกทั้งผู้วิจัยนำแนวคิดการจัดระบบห้องนิทรรศการแบบห้องต่อห้อง (Room to Room Arrangement) โดยที่ไม่มีการย้อนกลับ ซึ่งสอดคล้องกับพื้นที่การแสดงที่มีลักษณะวงกลม

ภาพที่ 4.3 การออกแบบทิศทางการเคลื่อนที่ของกลุ่มนักแสดง A B C และ D แบบต่อเนื่อง (Room to Room Arrangement) กับพื้นที่การแสดงแบบวงกลม

ที่มา: ผู้วิจัย

ตารางที่ 4.3 ตารางการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ครั้งที่ 1
ที่มา : ผู้วิจัย

บท การแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติม
การแสดง ชุดที่ 1	 <p>นักแสดงหญิง (ผู้เล่าเรื่อง) ยืนอ่านใบประกาศ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักเรียนเข้ามาชม งานนักแสดงที่ได้รับบทเป็นนักเรียน ค่อย ๆ เดินเข้ามายืนฟัง</p>	สื่อถึงการเตรียมความพร้อมใน การเข้าชมงาน
	 <p>นักแสดงหญิง (ผู้เล่าเรื่อง) ฝายมือออกไปทาง ขวามือ พร้อมพูดเชิญชวนให้เข้าชมนิทรรศการ กลุ่มนักแสดงประกอบยืนอยู่ด้านหน้าอย่าง ตั้งใจ</p>	สื่อถึงการเตรียมความพร้อมใน การเข้าชมงานนิทรรศการ

บท การแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="470 1014 986 1115">กลุ่มนักแสดงประกอบค่อย ๆ เดินตามนักแสดงหญิง (ผู้เล่าเรื่อง) ด้วยท่าทีที่สนุกสนาน</p>	<p data-bbox="1018 409 1380 510">สื่อถึงการเดินเข้าไปชมงานนิทรรศการภายในโรงละคร</p>
	 <p data-bbox="470 1507 986 1765">นักแสดงหญิง (ผู้เล่าเรื่อง) ยื่นเอกสารไปพร้อมกับพูดบรรยายให้กลุ่มนักแสดงประกอบในขณะเดียวกัน นักแสดงหลักหญิงที่ยืนทางด้านซ้ายเคลื่อนไหวร่างกายตามบทบรรยาย</p>	<p data-bbox="1018 1160 1380 1317">สื่อถึงการแนะนำ อธิบายหน้าที่ และกระบวนการในการทำละครเวที การกำกับการแสดง</p>

บท การแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="470 1077 979 1350">นักแสดงหลักหญิง ทำท่าทางยื่นแขน เอาแขนลงไปข้างหน้า ท่าทางการทำงานอย่างจริงจัง พร้อมทั้งพูดคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยมีกลุ่มนักแสดงประกอบทำท่าทางยืนฟังอย่างตั้งใจ สนุกสนาน</p>	<p data-bbox="1018 409 1378 786">สื่อถึงการสาธิตกระบวนการทำงานของแต่ละฝ่ายในละครเวที คำพูดที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น “ปรับโฟกัสหน่อย” “ขยับบันไดไปทางขวานิด” “เฮ้ย ตั้งใจทำงานกันหน่อย” เป็นต้น</p>

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ในการแสดงสำหรับการทดลอง ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยเน้นเสียงที่เกิดจากคำสำคัญ (Keyword) ของนักแสดง อาทิ “สวัสดีครับ....น้อง ๆ” “ภาควิชาศิลปะการแสดง” โดยเสียงที่เกิดขึ้นจากนักแสดงนั้น นักแสดงต้องใช้เทคนิคด้านการออกเสียงของละครเวที ด้วยการนำเสียงให้ออกมาจากช่องท้องทำให้เสียงที่ออกมานั้นมีพลังและมีลักษณะของเสียงที่พุ่งไปข้างหน้าโดยเทคนิคนี้เรียกว่า การโปรเจ็คเสียง (Project) และเสียงสร้างบรรยากาศ (Ambience) ให้กับสถานการณ์ และสถานที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่อง อันได้แก่ เสียงที่เกิดจากการจอบจอบของผู้คนหรือเสียงของกลุ่มคน (Walla Group) เสียงที่เกิดจากการกระชิบ และการพูดคุย

4) การออกแบบพื้นที่ในการแสดง

การออกแบบพื้นที่ในการแสดงสำหรับการทดลอง ครั้งที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดศิลปะแบบเฉพาะที่ (Site Specific) มาใช้ในการกำหนดพื้นที่การแสดง (Acting Area) โดยแบ่งพื้นที่การแสดงออกเป็น 4 ส่วน สื่อถึงเป็นการนำเสนอผลงานตามฝ่ายต่าง ๆ ของโรงละคร โดยเลือกการใช้พื้นที่เอนกประสงค์บริเวณหน้าอาคารเรียน คณะนิเทศศาสตร์ ที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นพื้นที่โล่งแจ้ง ทรงกลม ซึ่งสอดคล้องกับ ศรียา หงษ์ยี่สิบเอ็ด ที่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

รูปแบบวิธีการเรียนการสอนของนราพงษ์ จรัสศรี เน้นให้ผู้เรียนมีอิสระทางความคิดให้มากที่สุด พยายามให้ผู้เรียนได้ออกมาสร้างสรรค์ผลงานภายนอกห้องสี่เหลี่ยม ให้นิสิตได้ใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์พื้นที่การแสดงจากสิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ศรียา หงษ์ยี่สิบเอ็ด, สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2561)

ภาพที่ 4.4 การแบ่งส่วนพื้นที่การแสดงตามแนวคิดของศิลปะเฉพาะที่ (Site Specific)

ที่มา : ผู้วิจัย

พื้นที่การแสดงส่วนที่ 1 สื่อแทนบริเวณพื้นที่ส่วนต้อนรับด้านหน้าโรงละคร

พื้นที่การแสดงส่วนที่ 2 สื่อแทนบริเวณพื้นที่ภายในบริเวณโรงละครที่เป็นจุดเริ่มต้นของนิทรรศการ

พื้นที่การแสดงส่วนที่ 3 สื่อแทนบริเวณพื้นที่ภายในบริเวณโรงละคร พื้นที่ทำการแสดงสาธิตการทำงานในฝ่ายกำกับการแสดง

และพื้นที่การแสดงส่วนที่ 4 สื่อแทนบริเวณพื้นที่ภายในบริเวณโรงละคร พื้นที่ทำการแสดงสาธิตการทำงานในฝ่ายการออกแบบเพื่อการแสดง อาทิ ฝ่ายฉาก ฝ่ายแสง และฝ่ายเครื่องแต่งกาย

ตารางที่ 4.4 สรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์

ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1

ที่มา: ผู้วิจัย

องค์ประกอบทางนาฏศิลป์	ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
การวางโครงเรื่องและออกแบบบทการแสดง	การใช้จินตนาการเทียบเคียง ทั้งในเรื่องของสถานการณ์และตัวบุคคล และเรื่องราวที่ต้องการสื่อสารในแต่ละองก์นั้น ยังไม่มีความชัดเจน อาจจะทำให้ผู้ชมเกิดความสับสนได้	ผู้วิจัยควรศึกษาในเชิงลึกให้มากขึ้น ประกอบกับหาภาพประกอบในลักษณะภาพที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก (Mood and Tone) และรูปภาพอ้างอิงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งาน ในส่วนขององก์แต่ละองก์ของการแสดง อาจจะต้องมีการเสริมรายละเอียดลงไปให้มากกว่านี้
การคัดเลือกนักแสดง	เนื่องด้วยนักแสดงมีเพียงประสบการณ์ด้านการแสดงไม่มากพอ และยังไม่เข้าใจในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสาร จึงส่งผลให้นักแสดงขาดความมั่นใจในการแสดง	ผู้วิจัยต้องอธิบายสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสารให้นักแสดงเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งพร้อมทั้งมีภาพที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก (Mood and Tone) และรูปภาพอ้างอิง ประกอบ เพื่อให้นักแสดงสามารถใช้จินตนาการในการเทียบเคียง นำไปสู่ความมั่นใจในการแสดงมากขึ้น

องค์ประกอบทาง นาฏยศิลป์	ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
การออกแบบลีลา นาฏยศิลป์	ผู้วิจัยเน้นลีลาท่าทางกิจวัตรประจำวัน ที่พัฒนามาจากลักษณะการทำงานที่พบเจอในแต่ละฝ่ายของการทำงาน เช่น ฝ่ายกำกับการแสดง ฝ่ายการแสดง และฝ่ายองค์ประกอบศิลป์ นักแสดงที่ผู้วิจัยเลือกมานั้นมีความถนัดทางฝ่ายด้านการแสดง จึงทำให้ท่าทางลีลาในส่วนของการทำงานฝ่ายองค์ประกอบศิลป์ ยังไม่มีความชัดเจน เช่น ลักษณะท่าทางการจับอุปกรณ์ช่างต่าง ๆ	ผู้วิจัยมีความถนัดทางด้านงานองค์ประกอบศิลป์ จึงเข้าไปแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือ และใช้วิธีการสื่อสารด้วยภาพ และผู้วิจัยมีการนำวัสดุที่มีรูปร่างใกล้เคียงกับอุปกรณ์ช่างให้นักแสดงได้ลองนำมาใช้ประกอบในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์
การออกแบบเสียงและดนตรีในการแสดง	เสียงบรรยากาศ ดังกว่าบทพูดของนักแสดงจึงทำให้สิ่งที่นักแสดงต้องการสื่อสารไม่ชัดเจน	ให้นักแสดงฝึกฝนการออกเสียงให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะให้ดียิ่งขึ้น
การออกแบบพื้นที่ในการแสดง	ลักษณะของพื้นที่การแสดงเป็นพื้นที่โล่ง ภายนอกอาคาร ทำให้ขอบเขตของภาพที่จะปรากฏบนเวทีการแสดงมีความกว้าง ส่งผลให้จุดโฟกัสของเวทีมีมากเกินไป จึงทำให้ภาพที่ปรากฏบนเวทีไม่มีความน่าสนใจ	ผู้วิจัยอาจจะต้องกำหนดขอบเขตของพื้นที่การแสดงเป็นหลัก หรืออาจจะมี การนำโครงสร้างบางอย่าง เช่น โครงไม้มาติดตั้งเพื่อดีงดูสายตาให้ผู้ชมมองภาพเพียงแค่นั้นในส่วนที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ

4.2.1.2 การทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 2

จากการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1 เป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบสนองกับหัวข้องานวิจัยจากนักแสดงที่มีทักษะทางศิลปะการละคร ผู้วิจัยได้พบปัญหาการเทียบเคียงบุคคลและสถานการณ์ที่นำมา ยังไม่สามารถสื่อสารเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ ซึ่งในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยมีรายละเอียดในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ดังนี้

1) การออกแบบบทการแสดง

การวางโครงเรื่องและการออกแบบบทการแสดงสำหรับการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1 ที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบปัญหาด้านวิธีการใช้จินตนาการเทียบเคียงตัวบุคคลและสถานการณ์ ที่มีความเกี่ยวข้องกับอ้อม ทำให้การสื่อสารเรื่องราวของนราพงษ์ จรัสศรี ยังไม่มีความชัดเจน ฉะนั้นในการทดลองออกแบบบทการแสดงครั้งที่ 2 นี้ ผู้วิจัยยังคงใช้กระบวนการตั้งโจทย์ให้กับนักแสดงได้มีส่วนร่วมในการวางโครงเรื่องและการออกแบบบทการแสดงเช่นเดิม และมุ่งเน้นการหาภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี รวมถึงภาพที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก (Mood and Tone) รวมถึงการอภิปรายร่วมกับนักแสดงที่มีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบบทการแสดงสร้างมิติที่หลากหลายให้กับรูปแบบการแสดง ประกอบกับนักแสดงเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ตรงร่วมกับนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในรายวิชานาฏศิลป์สากล

ดังนั้น การออกแบบบทการแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงให้อิสระแก่นักแสดงในการพิจารณา นำบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี ทั้งทางตรงและทางอ้อมมาเป็นแนวทางในการค้นหารูปแบบ ดังนี้

การทดลองการออกแบบบทการแสดง ชุดที่ 1

การวางโครงเรื่องบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี นำเสนอในรูปแบบห้องนิทรรศการแสดงผลงานของศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี ที่นักแสดงได้รับแรงบันดาลใจมาจากเพลง นินจา ของศิลปินคริสติน่า อากีล่าร์ โดยนราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้ออกแบบ

ลีลา ซึ่งเป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยมมากในปี พ.ศ. 2535 จนได้รับรางวัลมิวสิกวิดีโอยอดเยี่ยม จาก เอ็ม ทีวี อวอร์ด (M TV. Award)

การทดลองการออกแบบบทการแสดง ชุดที่ 2

การวางโครงเรื่องบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี ทางอ้อม บทเพลงที่สามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ตัวตนของนราพงษ์ จรัสศรี โดยได้รับแรงบันดาลใจจากเพลง คีฟออน ดานซ์ซิ่ง (Keep on Dancing) ของศิลปินราเชล แบร์เรอร์ (Rachel Bearer) ความหมายของบทเพลงแสดงถึงความฝันของนักเต้นที่ไม่ใช่เพียงแค่ใช้ร่างกาย แต่ใช้จิตวิญญาณใส่ลงไปใน การเต้น การรู้จักและเข้าใจหัวใจตัวเอง แล้วดำเนินรอยตามมันไป อุปสรรคระหว่างทางจะเป็นเครื่องชี้วัดกำลังแรงใจให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ตั้งใจไว้

2) การคัดเลือกนักแสดง

ผู้วิจัยมีการคัดเลือกนักแสดงจากผู้ที่มีทักษะปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์สากลเป็นหลัก และเป็น ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนราพงษ์จรัสศรี เพื่อนำไปสู่แนวทางในการออกแบบบทการแสดง และการออกแบบลีลานาฏศิลป์ โดยในการทดลองออกแบบบทการแสดงผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ชุดการแสดง แต่ละชุดการแสดงเป็นลักษณะการแสดงเดี่ยว ในรูปแบบนาฏศิลป์ที่แตกต่างกัน อาทิ การเต้นบัลเลต์ และการเต้นแบบสมัยนิยม สอดคล้องกับความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะนักแสดง ผู้ที่มีทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ที่หลากหลาย ซึ่งในการคัดเลือกนักแสดงจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

ทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นนักแสดงที่มีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ลีลาการเคลื่อนไหว ฉะนั้นนักแสดงจึงต้องมีทักษะทางด้านนาฏศิลป์เป็นสำคัญเพื่อให้สอดคล้องและตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่เป็นการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์

ความสามารถทางการตีความ

บทการแสดงนำมาจากเพลงที่สื่อถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวนราพงษ์ จรัสศรี แล้วนั้น ซึ่งในการวิเคราะห์และตีความหมายของบทเพลงจึงมีความสำคัญ เพราะบทเพลง

เปรียบเสมือนบทละครที่ต้องมีการตีความ เพื่อให้นักแสดงสามารถถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึกผ่านลีลาท่าทาง การเคลื่อนไหวได้อย่างสมบูรณ์ ดังที่ ธีรกร จันทนะสาโร ได้กล่าวว่า “เพลงหรือดนตรีที่ใช้ประกอบในการแสดงนาฏศิลป์ นอกจากเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ร่างกายกับเสียงเพลงและดนตรีแล้วนั้น เสียงและดนตรียังสามารถบอกเล่าเรื่องราว ช่วยให้นักแสดง เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้เป็นอย่างดี” (ธีรกร จันทนะสาโร, 2557: 79)

ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของผู้วิจัย

ผู้วิจัยมีกระบวนการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และแนวคิดในการสร้างสรรค์ ผลงาน ด้วยวิธีการสื่อสารด้วยการประมวลภาพที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก (Mood and Tone) ที่สะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี และภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน นำไปสู่การออกแบบสร้างสรรค์ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย

โดยการออกแบบบทการแสดงในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ชุด การแสดงเดี่ยว นักแสดงจึงต้องมีคุณสมบัติทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ การตีความ ผู้วิจัยได้นิเทศชั้นปีที่ 1 สาขาวิชานาฏศิลป์ตะวันตก ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับความอนุเคราะห์จากศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ในการแนะนำนิเทศชั้นปีดังกล่าวมาทดลองสร้างสรรค์ผลงานการแสดงครั้งนี้

ตารางที่ 4.5 นักแสดงในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 2
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพนักแสดง	ชื่อ-นามสกุล/ สังกัด	ความสามารถ
	<p>ชื่อ: นางสาวปณิดา นามสกุล: พุ่มไพบูลย์</p> <p>สังกัด: นิสิตชั้นปีที่ 1 สาขานาฏศิลป์ตะวันตก ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>นาฏศิลป์ตะวันตก</p>
	<p>ชื่อ: นางสาวอภินุช นามสกุล: สุคนธชาติ</p> <p>สังกัด: นิสิตชั้นปีที่ 1 สาขานาฏศิลป์ตะวันตก ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>นาฏศิลป์ตะวันตก</p>

3) การออกแบบลีลานาฏยศิลป์

จากการทดลองออกแบบลีลานาฏยศิลป์ในครั้งที่ 1 ผู้วิจัยมุ่งเน้นค้นหาลีลาที่มาจากนักแสดงที่มีทักษะทางด้านการแสดง ด้วยการใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) เป็นหลัก เพื่อให้เกิดมิติที่หลากหลายในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ ส่วนในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ครั้งที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นนักแสดงผู้ที่มีทักษะปฏิบัติทางด้านนาฏยศิลป์ ได้แก่ การเต้นแบบสมัยนิยม การเต้นบัลเลต์ (Ballet) เนืองด้วยเป็นรูปแบบการเต้นที่นักแสดงมีความถนัด ในลักษณะการด้นสด (Improvisation) ไปกับทำนองและความหมายของเพลง ดังที่ มัทนี รัตนิน ได้อธิบายเกี่ยวกับการด้นสด ไว้ว่า

การด้นสด คือ พื้นฐานของศิลปะการแสดงที่นักแสดงต้องสมมติ เหตุการณ์ สถานที่ เวลา อารมณ์ความรู้สึกและบุคลิกลักษณะของตัวเองอย่างสังเขป จากนั้นนักแสดงจะใช้จินตนาการผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายบนเวที แสดงอารมณ์ภายในจิตใจออกมาให้เป็นธรรมชาติ (มัทนี รัตนิน, 2549: 14)

ลักษณะการเต้นแบบด้นสดสามารถสร้างความสนุก และทำให้นักแสดงสนุกไปกับการเคลื่อนไหวประกอบเสียงหรือดนตรี ได้อย่างอิสระ ดังที่ ดาริณี ชำนาญหมอ ได้กล่าวถึงการด้นสด ว่า “การด้นสดถือเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่นักแสดงสามารถนำมาใช้ค้นหาการเคลื่อนไหวในรูปแบบใหม่ และศักยภาพของตนเอง อย่างเป็นธรรมชาติและมีความสุข” (ดาริณี ชำนาญหมอ, 2557: 88)

ตารางที่ 4.6 ภาพการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ ครั้งที่ 2

ที่มา : ผู้วิจัย

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
ชุดการแสดง 1	 <p>นักแสดงประกอบนำโครงไม้สี่เหลี่ยมเข้ามาวางตรงกลาง นักแสดงยืนจับโครงไม้อยู่ข้างหน้ามือซ้ายจับโครงไม้ด้านบน มือขวาจับโครงไม้ด้านข้าง และยกขาซ้ายขึ้นมาวางบนขอบโครงไม้ ลักษณะคล้ายการยืนพิง</p>	สื่อถึงภาพผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี
	 <p>นักแสดงเดินออกมาจากโครงไม้ แล้วหยุดยืนอยู่ตรงกลาง ด้วยท่าทางแยกขาออกเล็กน้อยมือขวาจับศีรษะก่อนไปทางด้านหลัง</p>	สื่อถึงตัวผลงานของศิลปินนราพงษ์ จรัสศรีที่เดินออกมาจากกรอบรูป

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p>นักแสดงประกอบเดินถือโครงไม้ออกไปทางด้านซ้าย ในขณะที่นักแสดงหลักยังคงยืนอยู่ตรงกลาง แขนขวาดั้งขนานกับพื้น มือเอียงเข้าศีรษะ</p>	<p>สื่อถึงผลงานของศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี หลุดออกมาจากกรอบรูป</p>
	 <p>นักแสดงเริ่มวาดแขนและขาขวามาด้านหน้า นักแสดงนำแขนขวามาไว้ด้านหลังบริเวณศีรษะ แขนซ้ายกางออกมาระดับไหล่ ขาขวาไขว้มาด้านหน้าซ้อนกับขาซ้าย</p>	<p>สื่อถึงทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ของศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะนักแสดง</p>

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p>นักแสดงกระโดดกางขาออกระดับไหล่ทั้งสองข้าง แขนซ้ายชูขึ้นเหนือศีรษะ แขนขวาเหวี่ยงมาข้างหน้ามาปิดบริเวณอก พร้อมกับเบี่ยงตัวเล็กน้อย</p>	สื่อถึงความรู้สึกดีใจที่ได้เป็นอิสระ หลุดออกจากกรอบ
	 <p>นักแสดงเอามือซ้ายปิดหน้า แขนขวาเหวี่ยงไปด้านหลัง ยกขาขวาขึ้นเล็กน้อยโดยที่ทั้งน้ำหนักตัวไปทางขาซ้าย</p>	สื่อถึงความรู้สึกดีใจที่ได้เป็นอิสระ หลุดออกจากกรอบ
	 <p>นักแสดงยื่นแขนขวาออกมาและงอศอก แขนซ้ายยกขึ้นมาปิดบริเวณใบหน้า ขาซ้ายยกขึ้นไปทางด้านหลัง ใช้น้ำหนักมาที่ขาขวา</p>	

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p>นักแสดงยกมือทั้งสองข้างขึ้นมาบริเวณ ศีรษะ มือซ้ายไว้ด้านหน้า มือขวาไว้ด้านหลัง ศีรษะ โยกสะโพกไปทางด้านขวา</p>	
	 <p>นักแสดงยกขาขวาขึ้นให้ขนานกับพื้น พร้อม กับกางแขนทั้งสองข้างออกมาด้านข้าง</p>	<p>สื่อถึงความรู้สึกดีใจอย่างที่สุด ในการได้เป็นนักแสดง</p>
	 <p>นักแสดงยืนขึ้นยกขาซ้ายไปทางด้านหลัง เอียงศีรษะไปทางด้านขวานำมือซ้ายไว้บน มือขวา ยกขาซ้ายขึ้นไปด้านหลังสะบัดหัวไป ทางด้านขวา</p>	

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="533 748 1015 958">นักแสดงยืนกางขาออกกว้างประมาณเท่าความยาวบ่า ย่อขาลงเล็กน้อย ใช้น้ำหนักไปทางขาซ้าย ยกมือซ้ายไขว้บนมือขวา ระดับบริเวณใบหน้า สบัดศีรษะไปทางด้านขวา</p>	<p data-bbox="1042 409 1378 506">สื่อถึงการเดินทาง การก้าวข้ามผ่านอุปสรรคต่าง ๆ</p>
	 <p data-bbox="533 1317 1015 1581">นักแสดงยกแขนซ้ายขึ้นมาปิดหน้า และเหวี่ยงแขนขวาไปทางด้านหลัง พร้อมกับก้มศีรษะลงเล็กน้อย ขาขวาก้าวมาด้านหน้า พร้อมกับใช้น้ำหนักมาด้านหน้าเพื่อเตรียมกระโดด</p>	

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p>นักแสดงกระโดดยกขาซ้ายขึ้นโดยปลายเท้าชี้ขึ้น ให้นำหนักไปที่ขาขวาพร้อมกับยกแขนทั้งสองข้างขึ้นเหนือศีรษะ</p>	สื่อถึงความดีใจ ชัยชนะของการเดินทาง การกลับมาเป็นอิสระอีกครั้ง
การแสดงชุด 2	 <p>นักแสดงยืนเฉียงตัวไปทางซ้าย มือทั้งสองประสานมือแนบอก ศีรษะตรง ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า</p>	สื่อถึงการบอกเล่าเรื่องราวที่อยู่ภายในจิตใจ
	 <p>นักแสดงยืนเฉียงตัวไปทางซ้าย มือทั้งสองประสานมือแนบอก ศีรษะเอียงซ้าย ก้าวเท้า</p>	สื่อถึงการบอกเล่าเรื่องราวที่อยู่ภายในจิตใจ

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	ขวาไปข้างหน้า	
	 <p>นักแสดงยืนเฉียงตัวไปทางซ้าย มือทั้งสองเหยียดตั้งไปข้างหน้า ศีรษะตรง ยกเท้าขวาขึ้นพร้อมทั้งกดปลายเท้าลง</p>	สื่อถึงความพยายามในการก้าวเดินออกจากกรอบ
	 <p>นักแสดงยืนเฉียงตัวไปทางซ้าย ยกมือซ้ายขึ้นระดับศีรษะ แขนขวาทอดลงจอแขนเล็กน้อย ศีรษะตรง ตะเท้าซ้าย</p>	สื่อถึงการทบทวนในการก้าวเดินออกจากกรอบ

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="523 831 1018 1039">นักแสดงยืนเฉียงตัวไปทางซ้าย ยกมือขวา ขึ้นระดับศีรษะ ศีรษะตรง ก้มตัวเล็กน้อย แขนซ้ายทอดแขนลง เท้าซ้ายก้าวไปข้างหน้า</p>	<p data-bbox="1038 409 1378 562">สื่อถึงการก้าวเดินออกจากกรอบ ด้วยความรู้สึกที่ยังไม่มั่นใจ</p>
	 <p data-bbox="523 1514 1018 1664">นักแสดงยืนเฉียงตัวไปทางซ้าย ยกมือซ้าย ระดับศีรษะ แขนขวาทอดลงอแขน ศีรษะตรง เท้าซ้ายก้าวไปหน้าเขย่งเท้าขึ้น</p>	<p data-bbox="1038 1066 1358 1099">สื่อถึงความรู้สึกที่ได้รับอิสระ</p>

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="523 1173 1018 1489">นักแสดงหันตัวไปทางขวา กางแขนออก ด้านข้างแขนตั้ง ศีรษะตรง เท้าขวาไป ด้านข้าง จากนั้นหมุนรอบตัว จากนั้นหันตัว ไปทางซ้าย เทียบตแขนออกด้านข้างลำตัว ศีรษะตรง เท้าซ้ายก้าวไปข้างหน้า ยกเท้า ขวาไปข้างหลัง</p>	<p data-bbox="1038 412 1380 562">สื่อถึงอิสระ เสรีภาพ การหลุด ออกจากกรอบที่อยู่ภายใน ของตัวเอง</p>

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="528 1211 1018 1480">นักแสดงหันหน้าตรง กางแขนทั้งสองออก ด้านข้าง แขนงอเล็กน้อย ศีรษะเอียงซ้าย เล็กน้อย เท้าซ้ายก้าวไปข้างหน้า จากนั้น นักแสดงหันหน้าตรง มือทั้งสองจับ ศีรษะ ตรง เท้าทั้งสองชิดเท้า</p>	<p data-bbox="1038 412 1378 613">สื่อถึงอิสระ เสรีภาพ การหลุด ออกจากกรอบ สภาวะการคิด คำนึง ทบทวนที่อยู่ภายใน จิตใจของตัวละคร</p>
	 <p data-bbox="528 1951 970 1995">นักแสดงหันหน้าตรง มือทั้งสองกางแขน</p>	<p data-bbox="1038 1507 1378 1653">สื่อถึงการกลับมาเย็นที่เดิมที่ อยู่ในกรอบ แต่พยายามที่จะ โหยหาอิสระภาพ</p>

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	ออกด้านข้างลำตัว ศีรษะตรง เท้าทั้งสองชิดกัน	
	 <p>นักแสดงหันหน้าตรง แขนทั้งสองทอดลงแนบลำตัว ศีรษะตรง ก้มตัวเล็กน้อย ยืนเท้าทั้งสองชิด ย่อเข่า</p>	สื่อถึงภาวะความกดดันของตัวละคร
	 <p>นักแสดงหันหน้าตรง มือทั้งสองทอดลงข้างลำตัว ศีรษะเอียงขวา ถอยเท้าซ้าย เท้าขวาเหยียดไปด้านข้างแล้วแตะด้วยปลายเท้า</p>	สื่อถึงการถอยหลังไปตั้งหลักเมื่อเกิดอุปสรรค

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	จากนั้นหันหลัง มือทั้งสองประสานกัน ศีรษะตรง ยกเท้าซ้ายขึ้น ขาดิ่ง	
	 <p data-bbox="523 880 1018 1048">นักแสดงหันหน้าตรง มือทั้งสองไขว้กัน ข้างหน้า ศีรษะเอียงซ้าย เท้าขวาก้าวไปข้างหน้า</p> <p data-bbox="523 1408 1018 1682">นักแสดงหันหน้าตรง มือทั้งสองเหยียดแขน ออกด้านข้างลำตัว ศีรษะตรง แตะเท้าซ้าย จากนั้นหันหน้าตรง มือทั้งสองเหยียดแขนไป ข้างหน้าระดับอก งอแขน ศีรษะตรง เท้า ขวาก้าวไปข้างหน้า</p>	สื่อถึงการก้าวเดินไปอยู่ อีสระภาพด้วยความสนุกสนาน

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="523 1709 1018 1973">นักแสดงหันตัวทางขวา มือขวายกขึ้นเหนือศีรษะ มือซ้ายแนบลำตัว ศีรษะตรง ก้มตัวลงเล็กน้อย ตะเท้าขวาไปข้างหน้าโดยใช้ปลายเท้า นักแสดงหันเฉียงทางขวา มือทั้งสองทอดแขนลงเหยียดตึงไปข้างหลัง ศีรษะ</p>	<p data-bbox="1038 472 1380 573">สื่อถึงความพร้อมที่เปี่ยมไปด้วยพลัง ในฐานะนักแสดง</p>

บทบาท การแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	ตรง เท้าขวาก้าวไปข้างหน้าเขย่งเท้า	

4) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

องค์ประกอบการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยมิได้ทำการออกแบบสร้างสรรค์แต่อย่างใด แต่เป็นการคัดเลือกบทเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี ทั้งทางตรงที่เป็นเพลง เพลง นิินจา ของศิลปินคริสติน่า อากีล่าร์ ศิลปินนักร้องที่นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้ออกแบบลีลา และเพลงที่สื่อสารทางอ้อม ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากนราพงษ์ จรัสศรี สื่อสารด้วยเพลงคิฟ ออน ดานซ์ซิ่ง (Keep on Dance) ของศิลปินราเชล แบร์เบอร์ (Rachel Bearer) ด้วยการเปิดจากเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

การใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงเข้ามาช่วยสร้างความน่าสนใจในการทดลองครั้งที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของการจัดนิทรรศการมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ “การแสดงภาพผลงาน” ดังภาพจำที่คนทั่วไปคุ้นเคยกับคำว่า “นิทรรศการ” กรอบภาพ มักพบใช้ในการจัดนิทรรศการ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงนำลักษณะโครงสร้างของกรอบภาพมาเป็นแนวทางในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง เพื่อสะท้อนความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านนักแสดงจากการศึกษาการแสดงชุด บัลเลรีน่า นางระบำปลายเท้าผู้เวทนา (Ballerina: The Pathetic Creature) ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่มีลักษณะเป็นกรอบรูปผ้าดิบขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ตรงกลางเวที ในขณะที่นักแสดงหลักที่รับบทโดยนราพงษ์ จรัสศรี แสดงทำยีนระบำอยู่บนปลายเท้า ภาพวาดที่ปรากฏบนกรอบผ้าดิบเหมือนเป็นเงาสท้อนภาพของศิลปินที่อยู่เบื้องหน้า

ภาพที่ 4.5 การแสดงเดี่ยวชุด บัลเลรีนา นางระบำปลายเท้าผู้เวทนา
(Ballerina: The Pathetic Creature) โดยนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: BU Theatre

จากแนวคิดกรอบภาพที่ปรากฏในผลงานการแสดงเดี่ยวของนราพงษ์ จรัสศรี ดังที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ตามแนวคิดความเรียบง่าย (Simplicity) และแนวคิดสัญลักษณ์ (Sign) กล่าวคือ คือ “กรอบภาพ” หมายถึงวัตถุที่มีลักษณะรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส สามารถนำภาพวาด หรือผลงานทางด้านทัศนศิลป์เข้ามาใส่กรอบให้เกิดความเรียบง่าย สวยงาม ในขณะที่ “กรอบภาพ” ความหมายโดยนัยะนั้นหมายถึง การเปิดเผยให้เห็นเพียงโครงไม้เปลือยเปล่า ภาพประสพการณ์เฉพาะบุคคลที่นักแสดงใช้

ภาพที่ 4.6 กรอบรูปที่มีลักษณะเป็นโครงไม้เปลือยเปล่า และเมื่อมีนักแสดงสื่อความหมายแทนภาพ
ที่มา : ผู้วิจัย

6) การออกแบบเครื่องแต่งกาย

การทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 1 ที่ผ่านมา ผู้วิจัยไม่มีการออกแบบเครื่องแต่งกาย เนื่องจากผู้วิจัยต้องการข้อมูลจากนักแสดงในด้านทักษะนาฏศิลป์ ในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 2 ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยมีการออกแบบเครื่องแต่งกายตามยุคสมัยนิยมของศิลปิน และออกแบบจากอารมณ์ความรู้สึกของบทเพลงที่นำมาใช้จากทฤษฎีของวณศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ กล่าวถึงแนวคิดในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับการแสดง ไว้ว่า “เครื่องแต่งกายควรออกแบบให้เข้ากับบุคลิกของตัวละครให้มากที่สุด อาจจะมีการใส่ความหมายเชิงสัญลักษณ์ไว้ มีความเหมาะสมในการเคลื่อนไหวไม่กระทบต่อการแสดง อีกทั้งตัวละครจะต้องสามารถสวมใส่ได้จริง (วณศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ, 2558: 215)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 4.7 ลักษณะเครื่องแต่งกายจากเพลง นินจา

ที่มา : ผู้วิจัย

ดังนั้น การทดลองออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยแบ่งการแสดงได้เป็น 2 ชุดการแสดง คือ การแสดงชุดที่ 1 เพลง นินจา ซึ่งเป็นเพลงในยุคสมัยปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ.1990) ดังนั้น ลักษณะของเครื่องแต่งกายในยุคสมัยใหม่ (Modern) ซึ่งเน้นรูปทรงเข้ารูปมีความเท่ โฉบ มีความทะมัดทะแมงอย่างเพศชาย แต่คงโดดเด่นด้วยการสะท้อนแสงของพื้นผิวของเครื่องแต่งกาย สวมร้องเท้าบูตส์สูงยาวถึงหัวเข่า คล้ายกับเครื่องแต่งกายของนินจา

ภาพที่ 4.8 ลักษณะเครื่องแต่งกายจากเพลงคีฟ ออน ด้านซ์ซิ่ง (Keep on Dancing)

ที่มา : ผู้วิจัย

การแสดงชุดที่ 2 ออกแบบเครื่องแต่งกายจากบทเพลง คีฟ ออน ด้านซ์ ซิ่ง (Keep on Dancing) ของศิลปินราเชล แบร์เรอร์ ความหมายของเพลงต้องการสื่อสารถึงการเต้นรำ เปรียบเสมือนการได้มีชีวิต การได้ดำเนินชีวิตของตัวเองไปในเส้นทางที่ตัวเองเป็นผู้กำหนด ปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไปตามสัญชาตญาณ ให้หัวใจเป็นตัวกำหนดที่อยู่ภายในของตัวละคร ลักษณะเครื่องแต่งกายที่สื่อถึงความอ่อนไหว อ่อนโยน ด้วยสีโทนชมพูอ่อน สีขาวครีม และพื้นผิวของเนื้อผ้าที่มีความโปร่ง ที่ถูกซ่อนทับด้วยเนื้อผ้าที่มีความหนา สื่อถึงภายใต้ความอ่อนโยนที่ถูกปกปิดด้วยความเข้มแข็ง สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ภายใต้ความเข้มแข็ง ความเด็ดเดี่ยว ความมีระเบียบการจัดการ ความเข้มงวดกับศิษย์ ยังคงแฝงถึงความปรารถนาที่ดีต่อศิษย์เสมอ

ตารางที่ 4.7 สรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 2

ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ประกอบทางนาฏศิลป์	ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
การออกแบบบทการแสดง	เนื่องด้วยบทการแสดงในการทดลองครั้งนี้มาจากเพลง	ผู้วิจัย ควรมีแนวทางในการออกแบบบทการแสดงที่

องค์ประกอบทาง นาฏยศิลป์	ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
	บทการแสดงที่เกิดขึ้นจึงไม่มีความต่อเนื่อง ขาดจุดเชื่อมโยงในแต่ละบทการแสดง	ชัดเจนขึ้น อาจจะกำหนดกรอบจากเหตุการณ์ที่สำคัญในยุคสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี หรือ การกำหนดกรอบจากประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
การคัดเลือกนักแสดง	นักแสดงขาดประสบการณ์ และมีทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ไม่เพียงพอ	ผู้วิจัยต้องมีการคัดเลือกนักแสดงจากผู้ที่มีประสบการณ์เชี่ยวชาญทางด้านนาฏยศิลป์ที่มากกว่านี้
การออกแบบลีลานาฏยศิลป์	เนื่องด้วยการแสดงแบบด้นสด (Improvisation) ไปกับทำนองและเนื้อความของเพลง ทำให้ลีลานาฏยศิลป์ของนักแสดงยังไม่มี ความชัดเจนเท่าที่ควร	นักแสดงควรฝึกซ้อมให้มากขึ้น วิเคราะห์บทเพลงให้ชัดเจนขึ้น
การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ในการแสดง	พื้นที่ในการแสดงเป็นพื้นที่โล่ง ทำให้คุณภาพของเสียงไม่ดีเท่าที่ควร	ในกรณีที่เป็นพื้นที่เปิดโล่ง สำหรับการทดลองในครั้งต่อไป ผู้วิจัยต้องมีอุปกรณ์เครื่องขยายเสียงที่เอื้ออำนวยให้กับนักแสดง
การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง	กรอบรูปที่นำมาใช้ นักแสดงขาดปฏิสัมพันธ์ร่วมกับกรอบรูป ส่งผลให้ภาพการแสดงยังไม่ชัดเจน	ควรมีการฝึกซ้อมการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงให้มากขึ้น เข้าใจลักษณะโครงสร้างและข้อจำกัดของอุปกรณ์การแสดง
การออกแบบเครื่องแต่งกาย	สีของเครื่องแต่งกายในส่วนของการแสดงชุดที่ 2 นั้นยังไม่สื่อสาร	ผู้วิจัยต้องศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะเครื่องแต่งกายของ

องค์ประกอบทาง นาฏยศิลป์	ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
	ถึงอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี เท่าที่ควร	นราพงษ์ จรัสศรีให้มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถนำไปเป็น แนวทางทางการออกแบบครั้ง ต่อไป

4.2.1.3 การทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ ครั้งที่ 3

จากการทดลองและพัฒนาสร้างสรรค์บทการแสดงในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ที่ผ่านมา ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เป็นเพียงภาพกว้างจากนักแสดงที่มีทักษะทางการแสดง ละคร และนักแสดงที่มีทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ ดังนั้นการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นไปที่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี มากขึ้น โดยดำเนินการออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ และเพิ่มเติมการค้นหาวีเคราะห์รูปแบบองค์ประกอบทางการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง และการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

1) การออกแบบบทการแสดง

จากประเด็นปัญหาในเรื่องการออกแบบบทการแสดง ในการทดลองครั้งที่ 1 และ 2 ที่มาผ่าน ในการสื่อสารด้วยวิธีการเทียบเคียงตัวบุคคล และการนำบทเพลง ไม่สามารถทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาได้อย่างชัดเจน สิ่งที่สำคัญคือ นักแสดงควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จะทำให้นักแสดงสามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ของศิลปิน ผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ให้ผู้ชมเกิดจินตนาการร่วมไปกับการแสดง เนื่องจากนักแสดงของผู้วิจัยไม่เคยรู้จักศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี ฉะนั้นในการทดลองการออกแบบบทการแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการให้นักแสดงศึกษาจากวีดิทัศน์การแสดงชุด เบื้องหน้า เบื้องหลัง การเต้นระบำ (Dance Laboratory : Front and Back in Dance) ของนราพงษ์ จรัสศรี เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกชุดการแสดงนี้มาเป็นเครื่องมือในการศึกษาเนื่องจากเป็นชุดการแสดงที่ผู้วิจัยเห็นว่า สามารถสะท้อน

อัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้เป็นอย่างดี การสื่อเรื่องราวของศิลปินนักเต้น ที่วุ่นวายกับการซ้อม การแสดงความอดทนต่อความบาดเจ็บ ภาพเบื้องหน้าเบื้องหลังของการแสดงจริง ที่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของศิลปินในการระลึกถึงอดีต ผ่านการลีลา นาฏศิลป์ที่หลากหลายรูปแบบ อาทิ บัลเลต คลาสสิก (Ballet Classic) การเต้นแท็ป (Tap Dance) การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) และการเต้นแบบสเปน (Spain Dance) ในรูปแบบนาฏกรรมการแสดง (Dance Theatre) ที่เป็นการใช้ลีลาทางด้าน นาฏศิลป์ที่มีการแสดงอารมณ์ สีสันแบบการละคร ที่สะท้อนเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะนักแสดง ผู้ที่มีทักษะความสามารถที่หลากหลาย

หลังจากให้นักแสดงศึกษาวิดิทัศน์การแสดงชุด เบื้องหน้า เบื้องหลัง การเต้นระบำ (Dance Laboratory : Front and Back in Dance) ผู้วิจัยได้ร่วมอภิปราย การแสดงชุดนี้ร่วมกับนักแสดง เพื่อให้ได้แนวทางในการออกแบบบทการแสดง พบคำสำคัญในการสร้างบทการแสดง คือ การเดินทาง ผู้วิจัยมีการวางแผนเรื่องที่ต้องการนำเสนอคือ การเดินทางสู่ความสำเร็จของนราพงษ์ จรัสศรี และจากนั้นคำสำคัญที่มาอธิบายแก่นเรื่อง คือ ภายใต้อำนาจความสำเร็จ นั้น ต้องฟันฝ่า อุปสรรค ความอดทนต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่เข้ามากระทบ บทการแสดงที่เกิดขึ้นจะถูกกำหนดจากสถานที่ในการนำเรื่องเรียงร้อยจากลำดับ จากภูมิหลัง สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัย สนามบิน สถานีรถไฟ ห้องซ้อมการแสดง เป็นต้น ผู้วิจัยแบ่งบทการแสดงออกได้ 3 ฉาก ดังนี้ ฉากที่ 1 มหาวิทยาลัย สื่อถึงกิจวัตรประจำวันของนิสิตในมหาวิทยาลัย ฉากที่ 2 การเดินทาง สื่อถึงความตั้งใจและความพยายามค้นหาตัวตน และฉากที่ 3 การต่อสู้ ความมุมานะเพื่อให้ได้เป็นศิลปินนักแสดง

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2) การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดงสำหรับการทดลองปฏิบัติการทดลองสร้างสรรค์ครั้งที่ 3 นี้ ผู้วิจัยใช้นักแสดงที่มีความถนัดและมีทักษะทางการแสดงมากกว่าทักษะนาฏศิลป์ เพื่อการสื่อสารจินตภาพ อารมณ์ และความรู้สึกเป็นสำคัญ ดังที่ ซูโรมาน เวศยาภรณ์ ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับนักแสดงไว้ว่า “บุคคลผู้ที่มีทักษะความสามารถด้านการแสดงออกทั้งทางลีลา การเคลื่อนไหวของร่างกาย และการสื่อสารทางอารมณ์ จิตใจ สามารถใช้ร่างกายเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แสดงออกตามจุดมุ่งหมายหรือแนวคิดของตัวละครนั้น ๆ ได้” (ซูโรมาน เวศยาภรณ์, 2541: 12) ฉะนั้นการนำนักแสดงที่มีทักษะการด้านแสดง และทักษะทางนาฏศิลป์ที่น้อยในลักษณะที่เรียกว่า “อันทราน” (Untrain) ตามที่นราพงษ์ จรัสศรี ได้อธิบายความหมายของคำว่า “อันทราน”

ไว้ว่า “การนำนักแสดงที่ไม่มีทักษะทางด้านนาฏศิลป์มาก่อน มาฝึกซ้อม ซึ่งโดยมากใช้การเคลื่อนไหวในลักษณะกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) ได้แก่ การเดิน การวิ่ง เป็นต้น” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2561) มีผลดีต่อการใส่ข้อมูลลงไปให้นักแสดงสามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกผ่านลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ ด้วยการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยนำรูปแบบการแสดงนาฏยการแสดง (Dance Theatre) มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยทักษะความสามารถที่หลากหลายของนักแสดง จะส่งผลให้การสร้างสรรค์งานวิจัยชิ้นนี้มีความน่าสนใจมากขึ้น

การคัดเลือกนักแสดงในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นักแสดงที่มีทักษะทางด้านศิลปะการละคร อีกทั้งเป็นผู้ที่มีทักษะปฏิบัติทางด้านนาฏศิลป์ที่ไม่มากพอในลักษณะอันทรน (Untrain) จากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 สาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มาเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวภูมิหลัง การต่อสู้ และการเดินทางของนราพงษ์ จรัสศรี ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ตารางที่ 4.8 นักแสดงในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการทดลองสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ครั้งที่ 3
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพนักแสดง	ชื่อ-นามสกุล/สังกัด	ความสามารถ
	ชื่อ: นางสาวกระเกต นามสกุล: เวชกุล สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	ทักษะนาฏศิลป์ไทย รำมโนราห์ และนาฏศิลป์ ร่วมสมัย เต็มแจ๊ส

ภาพนักแสดง	ชื่อ-นามสกุล/สังกัด	ความสามารถ
	<p>ชื่อ: นายจรัญ</p> <p>นามสกุล: ปาหลา</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 3</p> <p>สาขาวิชาศิลปการละคร</p> <p>คณะศิลปกรรมศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะด้านสื่อสารอารมณ์ในการแสดง การเต้นบัลเลต์ และนาฏยศิลป์ร่วมสมัย</p>
	<p>ชื่อ: นายสถาพร</p> <p>นามสกุล: พลายไถ</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 3</p> <p>สาขาวิชาศิลปการละคร</p> <p>คณะศิลปกรรมศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะนาฏยศิลป์ร่วมสมัย</p>
	<p>ชื่อ: นายธีระวัฒน์</p> <p>นามสกุล: พิเชฐพนธ์</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 3</p> <p>สาขาวิชาศิลปการละคร</p> <p>คณะศิลปกรรมศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะการใช้ลีลาท่าทางในการเคลื่อนไหวร่างกาย</p> <p>นาฏยศิลป์ร่วมสมัย</p>

ภาพนักแสดง	ชื่อ-นามสกุล/สังกัด	ความสามารถ
	<p>ชื่อ: นางสาวอนุชศรา</p> <p>นามสกุล: รักเจริญนาวิน</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 3</p> <p>สาขาวิชาศิลปการละคร</p> <p>คณะศิลปกรรมศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะความสามารถการเต้น</p> <p>ลูกทุ่ง เต็มแจ๊ส เต็มแอโรบิก</p> <p>มวยไทย</p>
	<p>ชื่อ: นายรัชตะ</p> <p>นามสกุล: พงษ์เจริญ</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 3</p> <p>สาขาวิชาศิลปการละคร</p> <p>คณะศิลปกรรมศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะทางด้านการแสดง</p> <p>ร้องเพลง และนาฏยศิลป์ร่วมสมัย</p>
	<p>ชื่อ: นายอนันต์เทพ</p> <p>นามสกุล: ปูขาว</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 3</p> <p>สาขาวิชาศิลปการละคร</p> <p>คณะศิลปกรรมศาสตร์</p> <p>มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะความสามารถ</p> <p>นาฏยศิลป์ร่วมสมัย</p>

ภาพนักแสดง	ชื่อ-นามสกุล/สังกัด	ความสามารถ
	<p>ชื่อ: นายณัฐพล</p> <p>นามสกุล: สุขโกศา</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะความสามารถด้าน การแสดง และนาฏยศิลป์ ร่วมสมัย</p>
	<p>ชื่อ: นายภิมพศ</p> <p>นามสกุล: สุนันท์</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาศิลปการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะการเต้นบ๊อปปี้ การ เต้นฮิปฮอป และการเต้นแบบ สตรีท ดีนซ์</p>
	<p>ชื่อ: นายชญาญ</p> <p>นามสกุล: ปานรุ่ง</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาศิลปการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะความสามารถด้าน การแสดง การร้องเพลงลูกทุ่ง นาฏยศิลป์ไทย การเต้นสมัย นิยม ฮิปฮอป</p>

3) การออกแบบลีลานาฏศิลป์

การออกแบบลีลานาฏศิลป์ นำมาจากแก่นความคิดหลักของบทการแสดง นั่นคือ การเดินทางสู่ความสำเร็จของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยนำเทคนิคที่เรียกว่า “อันทรน ดันซ์เซอร์” (Untrain Dancer) ที่หมายถึง การนำนักแสดงที่ไม่มีทักษะ หรือมีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ที่น้อยมาก มาทำการฝึกฝนลีลาโดยการใช้ลักษณะการเคลื่อนไหวที่เน้นลีลาในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) เช่น การเดิน การวิ่ง การก้าวสลับวิ่ง การกระโดด เพื่อนำไปสู่การออกแบบลีลานาฏศิลป์ที่มีอิสระ โดยที่นักแสดงไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องเทคนิคการเต้นในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ สมพร พูราจ ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับเทคนิคการใช้ร่างกายในกิจวัตรประจำวัน ไว้ว่า “ในการเคลื่อนไหวร่างกายที่คิดว่าเป็นไปตามธรรมชาตินั้น แท้จริงแล้วลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวเหล่านั้นถูกกำกับจากวัฒนธรรม โดยสถานะทางสังคม และอาชีพที่เป็นตัวกำหนดเทคนิคของการใช้ร่างกาย ว่าจะต้องทำเช่นไร” (สมพร พูราจ, 2554: 82) ในการทดลองออกแบบลีลานาฏศิลป์ครั้งนี้ ผู้วิจัยทดลองใช้แนวคิดเส้นทางการสัญจรของผู้ชมนิทรรศการในลักษณะการสัญจรในลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit) และเส้นทางการสัญจรแบบผังรูปพัด (Fan Shape)

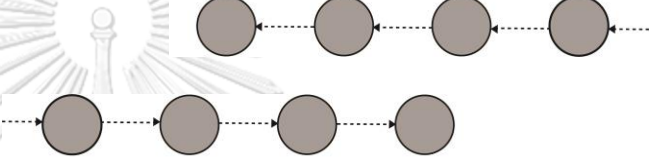
จากข้อมูลข้างต้น การออกแบบลีลานาฏศิลป์สำหรับการทดลองสร้างสรรค์ครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกการใช้ลีลานาฏศิลป์ในรูปแบบ ลีลากิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวที่ได้รับแรงบันดาลใจจากคำสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากบทการแสดง สถานการณ์ วัตถุประสงค์ของตัวละคร ที่ส่งผลต่อการกระทำ มาสร้างสรรค์ลีลานาฏศิลป์ ดังนี้

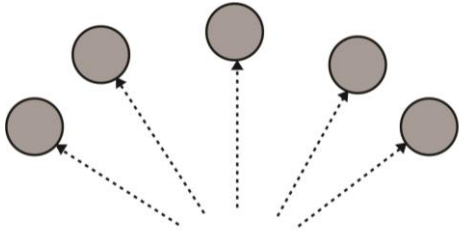
ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์รูปแบบลีลากิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement)

กับแนวคิดการจัดนิทรรศการ

ที่มา: ผู้วิจัย

ฉาก	สถานที่	ลักษณะลีลากิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) กับแนวคิดการจัดนิทรรศการ
ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย	กิจวัตรประจำวันของนิสิตในรั้วมหาวิทยาลัย การเดินการนั่ง พุดคุย การหยอกล้อ การนั่งอ่านหนังสือ การรอ การวิ่ง การพักท่าย

ฉาก	สถานที่	ลักษณะลีลากิจกรรมประจำวัน (Everyday Movement) กับแนวความคิดจัดนิทรรศการ
การเดินทาง	สนามบิน	<p>ลีลาท่าทางที่พบเห็นที่สนามบิน อาทิ การยืนรอ การนั่งคอย การดูนาฬิกา การวิ่ง การนั่งอ่านหนังสือพิมพ์ การเข้าแถว การมองหาคน การเดินลากกระเป๋า การยกกระเป๋าเดินทางผู้วิจัย นำลักษณะ</p> <p>การสัญจรในลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit) มาทดลองใช้โดยเปรียบเสมือนเส้นทางของการยืนต่อแถว ขึ้นเครื่อง เส้นทางการเก็บกระเป๋า เส้นทางของเครื่องบิน</p>
		
	รถไฟฟ้าใต้ดิน	<p>ลีลาท่าทางที่พบเห็นที่สถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน อาทิ การยืนเข้าแถว การเดินเปลี่ยนขบวนรถไฟ การถือกระเป๋า การเดิน การนั่ง การยืนจับราวบนรถไฟฟ้า ผู้วิจัยนำลักษณะการสัญจรในลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit) มาทดลองใช้ โดยเปรียบเสมือนเส้นทางวางรถไฟของสถานีรถไฟ เส้นทางขบวนรถไฟ</p>
การต่อสู้	ห้องซ้อม	<p>ลีลาท่าทางที่พบเห็นในห้องซ้อมเต้น อาทิ การบริหารอบอุ่นร่างกาย (Warmup) นาฏยศิลป์ร่วมสมัย การเต้นบัลเลต์ การเต้นสมัยนิยมแบบป๊อปปิ้ง ผู้วิจัยนำเส้นทางการสัญจรแบบผังรูปพัด (Fan Shape) เพื่อสื่อถึงความสามารถที่หลากหลายของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

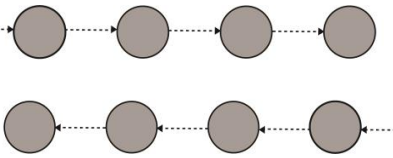
ฉาก	สถานที่	ลักษณะลีลากิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) กับแนวความคิดจัดนิทรรศการ
		

ตารางที่ 4.10 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ครั้งที่ 3

ที่มา: ผู้วิจัย

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย	 <p>นักแสดงแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ด้านซ้ายและขวา ด้วยท่าที่นิ่งและยืน</p>	<p>ศิลปะการจัดวางได้ถูกนำมาใช้จัดกระเป๋าดูหนังให้อยู่ตรงกลางของพื้นที่การแสดง ในขณะที่นักแสดงมีการทยอยถือ สื่อถึงกิจวัตรประจำวันของนิสิตภายในมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งมีเสียงบรรยากาศความวุ่นวายของนักศึกษา</p>

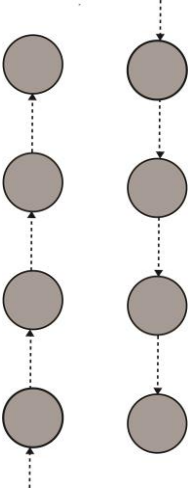
บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	<p>พูดคุยกัน และมีนักแสดงยืนอยู่ตรงกลาง ในลักษณะท่าทางยื่นกอดหน้าอก นักแสดงกลุ่มที่อยู่ด้านหน้ายังคงนั่ง แต่มีนักแสดงอีกคนยื่นก้มหน้าสองมือประสานกันด้วยท่าทางที่สงบ</p>	
	 <p>นักแสดงกลุ่มชายและขวยังคงนั่งและยืนพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง นักแสดงอีกคนเดินถือหนังสือเข้ามา นักแสดงกลุ่มชายและขวยังคงนั่งและยืนพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง นักแสดงอีกคนเดินไปหยิบกระเป๋าเดินทางมาวางตั้งด้านหน้า</p>	<p>ศิลปะการจัดวางได้ถูกนำมาใช้จัดกระเป๋าเดินทางให้อยู่ตรงกลางของพื้นที่การแสดง ในขณะที่นักแสดงมีการหยอกล้อ สื่อถึงกิจวัตรประจำวันของนิสิตภายในมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งมีเสียงบรรยากาศความวุ่นวายของนักศึกษา</p> <p>เปลี่ยนฉากสถานที่ด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง ที่สื่อถึงการเดินทาง</p> <p>ในการออกแบบทิศทางการเคลื่อนที่ในลักษณะเส้นตรง</p> <p>(A Rectilinear Circuit) สื่อถึงการเริ่มเดินทางไปข้างหน้าอย่างมีจุดมุ่งหมาย</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	<p>นักแสดงที่เหลือยังคงปฏิบัติท่าทางในชีวิตประจำวัน</p> <p>นักแสดงคนที่ชายคนที่ 1 เดินตรงมาที่กองกระเป๋า นักแสดงหญิงคนที่ 2 เดินมาก้มลงหยิบกระเป๋าเดินทางด้วยแขนซ้ายพร้อมเดินมาตั้งกระเป๋าเดินทาง นักแสดงชายคนที่ 3 โน้มลำตัวไปหยิบกระเป๋าเดินทางไปสุดท้ายด้วยมือซ้าย</p>	<p>เปลี่ยนฉากสถานที่ด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง ที่สื่อถึงการเดินทาง</p> <p>ในการออกแบบทิศทางการเคลื่อนที่ในลักษณะเส้นตรง</p> <p>(A Rectilinear Circuit) สื่อถึงการเริ่มเดินทางไปข้างหน้าอย่างมีจุดมุ่งหมาย</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="491 1462 946 1839"> นักแสดงด้านหลังนั่งไขว่ขา มีอวาทที่เอว นักแสดงด้านหน้าซ้ายมือ เดินก้าวไป ข้างหน้า นักแสดงตรงกลางใช้มือทั้งสอง ข้างเท้าสะเอวแล้วมองไปข้างหน้า นักแสดงยืนเป็นระนาบเส้นตรงแนวนอน 2 แถว หน้าหลัง นักแสดงที่อยู่แถวหน้า หันลำตัวไปทางซ้าย หยิบกระเป่า </p>	

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="478 1458 948 1727">นักแสดงวางกระเป๋าเดินทางลง แล้วเดินสลับตำแหน่งไปหยุดอยู่ตามกระเป๋าเดินทาง จากนั้นนักแสดงทุกคนลากกระเป๋าไปกับพื้น จากนั้นไปหยุดอยู่ตรงมุมทางด้านขวา</p>	<p data-bbox="970 353 1378 734">การเปลี่ยนฉากสถานที่ด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง ที่สื่อถึงการเดินทางในการออกแบบทิศทางทางการเคลื่อนที่ในลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit) สื่อถึงการเริ่มเดินทางไปข้างหน้าอย่างมีจุดมุ่งหมาย</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="480 1442 946 1827">นักแสดงหยิบกระเปาะเดินทางมาตั้งในลักษณะตัววี นักแสดงเดินมายืนข้างหน้ากระเปาะด้วยลักษณะท่าที่เตรียมพร้อม ขากางออกโน้มตัวไปด้านข้างพร้อมทั้งนำหนักตัวไปด้านข้างเช่นกัน จากนั้นนั่งลงชันเข่าตั้งชันมาการหันแบบกลับ (Full Back) อยู่ด้านข้าง</p>	<p data-bbox="970 344 1367 846">สื่อถึงการเริ่มต้นการเดินทางอีกครั้งที่มีความมุ่งมั่น ลักษณะการหันแบบกลับ (Full Back) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อต้องการสื่อถึงการซ่อนเร้น การเอาชนะเป้าหมาย ที่อยู่ภายในตัวละคร อีกทั้ง ผู้วิจัยเลือกทิศทางการเคลื่อนที่แบบพัด (Fan Shape) มาใช้ในการสื่อถึงความสามารถที่หลากหลายของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="480 1025 946 1350">นักแสดงเดินถือกระเป๋าเดินทางด้วยมือทั้งสองข้างในระดับเอว พร้อมทั้งเดินแปรแถวเป็นเส้นตรงในแนวตั้ง จากนั้นนักแสดงแยกออกเป็น 2 แถว ถือกระเป๋าเดินทางไว้ด้านข้างลำตัว แล้วเดินแยกออกไปทางด้านซ้ายและขวา</p>	<p data-bbox="970 353 1369 678">ผู้วิจัยใช้ทิศทางการเคลื่อนที่ลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit) มาจัดเรียงในทิศทางใหม่จากแนวระนาบมาเป็นแนวตั้ง สื่อถึงเส้นทางชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลง</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
<p>การเดินทาง (สถานีรถไฟ ใต้ดิน)</p>	 <p>นักแสดงถือกระเป๋าเดินทางแนบลำตัว เดินสลับตำแหน่งกันไปมา นักแสดงใช้มือ ขวาจับกระเป๋าเดินทาง เดินกระจายตัวใช้ พื้นที่เต็มเวที จากนั้นมารวมตัวตรงกลาง เวที</p>	<p>การแสดงออกซึ่งสีหน้า อารมณ์ และความรู้สึก แบบนาฏยการแสดง ที่สื่อถึงความวุ่นวาย ความเหนื่อยล้า จากการเดินทาง พร้อมกับมีเสียง บรรยากาศที่สื่อถึงเครื่องบินกำลังลง</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
ห้องซ้อม	 <p data-bbox="480 1350 946 2011">นักแสดงบางส่วนหยิบกระเป๋าแล้วเดินแยกออกไปด้านข้างของเวที นักแสดงอีก 4 คน เดินจับปลายเส้นเหล็กหัวท้ายชูขึ้นเหนือศีรษะออกมาจากตรงกลาง จากนั้นนักแสดงยืนถือกระเป๋าเดินทางยืนรออยู่ด้านหน้า เมื่อนักแสดงที่จับเหล็กเดินออกมาหยุดตรงหน้า นักแสดงที่ถือกระเป๋าเดินทาง เดินเข้าไปใกล้กับนักแสดงที่จับเหล็ก จากนั้นนักแสดงทุกคนเดินด้วยปลายเท้าไปข้างหน้า</p>	<p data-bbox="970 353 1375 734">สื่อถึงรูปแบบการเดินทางด้วยรถไฟใต้ดิน ซึ่งผู้วิจัยออกแบบทิศทางการเคลื่อนที่ในลักษณะเส้นทางของรถไฟที่เป็นเส้นตรงสอดคล้องกับรูปแบบการสัญจรในงานนิทรรศการในลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit)</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p>นักแสดง 1 หันตัวไปทางซ้าย ยืนเท้าชิด ตั้งเข่าผสานมือข้างหน้า ก้มตัวลง นักแสดง 2 หันตัวไปทางขวา ยืนเท้าชิด งอเข่าขวาเล็กน้อย ศีรษะตรง มือขวาอยู่ ข้างลำตัว มือซ้ายเหยียดออกเฉียงกับ ลำตัว นักแสดง 3 หันหลัง อยู่ในท่าวิ่ง นักแสดง 4 หันตัวไปทางขวา ยืนแยกเท้า มือซ้ายจับหน้า มือขวาทอดแขนลง</p> <p>ปฏิบัติทำต่อเนื่อง นักแสดง 1 หันหน้าตรง แยกขาทั้งสอง งอเข่าขวา เอนตัวมาทาง ขวา มือขวาจับเข่าขวา มือซ้ายเท้าสะเอว นักแสดง 2 เขย่งเท้าโดยที่เท้าขวาอยู่ ข้างหน้า ศีรษะตรง แขนซ้ายทอดแขนลง แนบลำตัว มือซ้ายกางแขนออกเล็กน้อย นักแสดง 3 ทำลีลาท่าทางเลียนแบบ นักแสดงคนที่ 2 นักแสดง 4 เท้าไขว้แตะ ข้างหน้า ศีรษะตรง แขนทั้งสองทอดแขน ลงกางออกเล็กน้อย</p>	<p>สื่อถึงอิริยาบถต่าง ๆ ภายในห้อง ซ้อมการแสดง การอบอุ่นร่างกาย อารมณ์ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความ มุ่งมั่น</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p>ปฏิบัติทำต่อเนื่อง นักแสดง 1 หันตัวไปทางซ้าย งอเข่าขวาส่งเท้าไปข้างหลัง มือทั้งสองจับเท้าขวา นักแสดงหญิงด้านหลัง 2 คน ยืนแยกขาอหิวเข่าลงพร้อมทั้งเอามือวางไว้บนหน้าขา มีนักแสดงหญิงนั่งเหยียดขาตรงมือประสานยื่นไปข้างหน้า</p>	<p>สื่อถึงอิริยาบถต่าง ๆ ภายในห้องซ้อมการแสดง เช่น การอบอุ่นร่างกาย อารมณ์ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความมุ่งมั่น โดยพื้นที่การแสดงถูกแบ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อสื่อถึงการแสดงศักยภาพของนักแสดงทีละคน ด้วยลีลา นาฏยศิลป์ที่หลากหลาย อาทิ นาฏยศิลป์ร่วมสมัย การเต้นบัลเลต์ และการเต้นสมัยนิยมแบบป๊อปปิ้ง</p>
	 <p>นักแสดงหญิง 2 คนด้านคนที่ 1 หลังยกขาขึ้นโดยที่ปลายเท้าชี้ขึ้น คนที่ 2 ยกแขนซ้ายขึ้นเฉียงไปด้านข้างลำตัว โดยที่นักแสดงคนอื่น ๆ หยุดนิ่ง</p> <p>นักแสดงคนกลางด้านซ้ายยืนขาชิดด้วย</p>	<p>สื่ออารมณ์ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความมุ่งมั่นของนักแสดง และสื่อถึงพื้นที่การต่อสู้ทักษะความสามารถด้านนาฏยศิลป์ร่วมสมัย เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มุ่งหวัง เพื่อเป็นที่ยอมรับ</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	<p>ปลายเท้า พร้อมทั้งกางแขนชี้ขึ้นไปด้านข้าง ใบหน้าเซิดขึ้นเล็กน้อย นักแสดงคนกลางด้านขวายืนจับเหล็กเส้นอยู่ด้านหลัง ส่วนนักแสดงคนอื่นหยุดนิ่ง</p> <p>นักแสดงคนกลางด้านซ้ายยืนบนปลายเท้าด้วยขาซ้าย พร้อมทั้งยกขาขึ้นเล็กน้อยมือประสานอยู่ด้านหน้าลำตัวในตำแหน่งระดับสะดือ ส่วนนักแสดงคนอื่นหยุดนิ่ง</p> <p>นักแสดงชายยืนแยกขาออกเท่าความยาวของหัวไหล่ ยกแขนขึ้นระดับเอว เคลื่อนหัวไหล่ไปทางซ้ายและขวาสลับกัน ส่วนนักแสดงคนอื่นหยุดนิ่ง</p>	<p>สื่อถึงอิริยาบถต่าง ๆ ภายในห้องซ้อมการแสดง อารมณ์ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความมุ่งมั่น และสื่อถึงพื้นที่การต่อสู้ทักษะความสามารถด้านการแสดงบัลเลต์ เพื่อเป็นที่ยอมรับ</p> <p>สื่อถึงอิริยาบถต่าง ๆ ภายในห้องซ้อมการแสดง อารมณ์ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความมุ่งมั่น และสื่อถึงพื้นที่การต่อสู้ทักษะความสามารถด้านการเต้นสมัยนิยมรูปแบบป๊อปปิ้ง เพื่อเป็นที่ยอมรับ</p>

บทแสดง	ภาพประกอบและคำอธิบายภาพ	คำอธิบายเพิ่มเติมและอื่นๆ
	 <p data-bbox="475 745 943 1014">นักแสดงชายยืนกางขาออกเท่าความยาวของหัวไหล่ มือซ้ายทอดแขนลง มือขวางอแขนเข้าหาอก พร้อมทั้งเคลื่อนหัวไหล่ไปทางซ้ายและขวาสลับกัน ส่วนนักแสดงคนอื่นหยุดนิ่ง</p> <p data-bbox="475 1424 943 1585">นักแสดงยืนตรงขาชิด ตามตำแหน่งต่าง ๆ นักแสดงคนที่ 3 หันหน้าตรงในลักษณะหน้าตรง (Full Front)</p>	<p data-bbox="970 1081 1377 1350">สื่อถึงบรรยากาศในการประกาศผลการคัดเลือกนักเต้น นักแสดงชุดมองตรงไปข้างหน้า สื่อถึงการเผชิญหน้า การต่อสู้กับความรูสึกถึงความคาดหวัง</p>

จากการออกแบบลีลานาฏศิลป์ สามารถสรุปการทดลองสร้างสรรค์ ดังนี้ ผู้วิจัยใช้ลีลานาฏศิลป์ที่เกิดจากกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) ตามแนวคิดของนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ และรูปแบบการสัญจรของนิทรรศการมาเป็นองค์ประกอบหลักในการออกแบบสร้างสรรค์ จึงได้ลีลานาฏศิลป์ที่มีความสอดคล้องกับหัวข้องานวิจัย

4) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

ผลการทดลองการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง จากการทดลองครั้งที่ 2 ยังขาดการเชื่อมต่อของบทเพลงในแต่ละชุดการแสดง ดังนั้น ผู้วิจัยมีการคัดเลือกเสียงและดนตรีมาจากบทการแสดง กล่าวคือ เสียงและดนตรีที่นำมาต้องสามารถสื่อสารเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครในสถานการณ์ที่ปรากฏขึ้นในบทการแสดงได้อย่างเหมาะสม ดังที่ วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับดนตรีที่ใช้ประกอบบรรยากาศของการแสดงไว้ว่า “ลักษณะของดนตรีประกอบการแสดง จะช่วยส่งเสริม นำพาและดึงอารมณ์ของผู้ชมให้อยู่ร่วมกับการแสดงได้จนจบ” (วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ, 2558: 116) โดยจำแนกการใช้เสียงและดนตรีที่แตกต่างกันออกไปสอดคล้องกับทรรศนะของ จารุณี หงส์จากรู ที่กล่าวถึงบทบาทของดนตรีสำหรับการแสดง ดังนี้ “ดนตรีที่เป็นส่วนประกอบของการแสดงประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศ การคล้อยตามเนื้อเรื่อง นำเรื่อง การเชื่อมฉาก การเพิ่มสุนทรีย์ และประกอบการเต้นรำ” (จารุณี หงส์จากรู, 2550: 133) ฉะนั้น ในการออกแบบเสียงและดนตรีสำหรับการทดลองการแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการคัดเลือก ดังนี้

ฉากที่ 1 ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยเลือกใช้เสียงที่เป็นการสร้างบรรยากาศของเรื่อง ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับการแสดง เสียงบรรยากาศที่นำมา ได้แก่ เสียงพูดคุย เสียงสัญญาณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

ฉากที่ 2 การเดินทาง

ในฉากการแสดงนี้ ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบการเดินทางเป็น 2 สถานที่ ประกอบด้วย

การเดินทางด้วยสนามบิน ได้แก่ เสียงผู้คนสนทนากันที่ หลากหลายเชื้อชาติ เสียงเครื่องบินกำลังขึ้น เสียงประกาศภายในสนามบินเรียกขึ้นเครื่องบิน โดยเน้น คำสำคัญที่สามารถสื่อถึงสถานที่ได้อย่างชัดเจน ได้แก่ คำว่า “ลาส คอล” (Last Call) จากนั้นคือเสียง เครื่องบินลงจอด ดนตรีที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้ในการเชื่อมจากฉากหนึ่งไปสู่ฉากหนึ่ง โดยยังคำนึงถึง คำสำคัญที่สามารถสื่อสารเรื่องราว ได้แก่ เพลง ลอนดอน คอลลิ่ง (London Calling) ของศิลปินเดอะแคลช (The Clash) วงดนตรีพังก์ร็อก (Punk Rock) จากประเทศอังกฤษ ก่อตั้งขึ้นใน

ปี ค.ศ. 1976 เป็นหนึ่งในวงฟังก์ชั่นบุกเบิกของสหราชอาณาจักร ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สอดคล้องกับ ภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี ในยุคสมัยที่นราพงษ์ จรัสศรี เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ

การเดินทางด้วยรถไฟใต้ดิน เสียงที่ผู้วิจัยนำมายังคงเป็นเสียงที่ เสริมสร้างบรรยากาศของการแสดง ได้แก่ เสียงบรรยากาศภายในสถานีรถไฟ เสียงการเคลื่อนที่ของ รถไฟ

ฉากที่ 3 ห้องซ้อม

ผู้วิจัยมีการคัดเลือกเพลงจากการวิเคราะห์เอกลักษณ์ ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านนักร้องแบบสร้างสรรค์ที่เน้นความเรียบง่าย (Simplicity) การลดทอนสิ่ง ที่ไม่จำเป็น ในการออกแบบลักษณะมินิมอลลิสม์ (Minimalism) พบว่าสอดคล้องกับบทเพลง แชนจิ้ง โอปิเนีย (Changing Opinion) ของ ฟิลิป กลาส (Philip Glass) นักประพันธ์เพลงชาวอเมริกัน ในยุคโมเดิร์น ค.ศ. 1937 หลักในการประพันธ์เพลงของฟิลิป กลาส คือ ที่ใช้ทำนองเพลงที่ไม่มาก การบรรเลงในลักษณะการซ้ำ ๆ (Repetitive) ของทำนอง จากนั้นจึงเริ่มทำนองต่อไป โดยพัฒนา เพิ่มเติมตัวโน้ตเข้าไปทีละ 2 ตัว และทำไปเรื่อยๆ จนกลายเป็นแนวทำนองใหม่ที่มีความยาวเพิ่มขึ้น สีสันในบทเพลงของกลาสจะมีการผสมผสานเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์อยู่ด้วย ดังที่ นราพงษ์ จรัส ศรี ได้อธิบายถึงการนำบทเพลงนี้มาใช้ว่า “บทเพลง แชนจิ้ง โอปิเนีย (Changing Opinion) ของ ฟิลิป กลาส (Philip Glass) ที่นำมาประกอบการแสดงชุดกลาส สตัดดี้ (Glass Study) ถือได้ว่าเป็นสิ่ง ใหม่ของวงการนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่ยังไม่มีปรากฏในประเทศไทยมาก่อน” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2561)

จากที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับความหมายของบทเพลงนี้ นำไปสู่การวิเคราะห์ บทเพลง แชนจิ้ง โอปิเนีย (Changing Opinion) พบว่าความหมายของเสียงในเพลงนั้นเปลี่ยนไป ตามใจเรารู้สึก หากเรารู้สึกกลัว เสียงนั้นอาจจะเป็นเสียงของความหวาดกลัวที่เราสร้างขึ้น หากเรา รู้สึกเศร้า เสียงนั้นอาจจะเป็นเสียงของร้องไห้ที่ดังมาจากที่ไกล ๆ หรืออาจจะเป็นเสียงของความสุข หรือ อาจจะเป็นเสียงของความหวังก็เป็นได้ และเพียงแค่ว่าถอนตัวออกจากความรู้สึกเหล่านั้น เรียกสติ กลับคืนมาได้ เสียงนั้นอาจจะเป็นเพียงแค่เสียงของเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในห้อง จากการวิเคราะห์บท เพลง แชนจิ้ง โอปิเนีย (Changing Opinion) ผู้วิจัยจึงนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องราว ภูมิหลัง ที่นำเสนอ แก่นเรื่องการเดินทางสู่ความสำเร็จของนราพงษ์ จรัสศรี กล่าวถึง การต่อสู้และเปลี่ยนผ่านในช่วงชีวิต

ด้วยความหวัง และความมุ่งมั่น จนประสบความสำเร็จมีความเป็นเลิศในด้านนักแสดง ที่คาดว่าจะปรากฏในฉากห้องซ้อมการแสดง

5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยนำแนวคิดการบูรณาการทางทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ มาใช้วิเคราะห์แก่นสำคัญของเรื่อง “การเดินทางสู่ความสำเร็จ” ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่เป็นประเด็นที่สำคัญของบทการแสดง ประกอบกับแนวคิดเรื่องนิทรรศการ มาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ได้แก่

กระเป๋าเดินทาง

เป็นสิ่งของที่พบเห็นบ่อยครั้งเมื่อมีการกล่าวถึง การเดินทาง ผู้วิจัยต้องการสื่อถึงช่วงระยะเวลาการเดินทาง การสั่งสมประสบการณ์ทำงานที่ยาวนานของนราพงษ์ จรัสศรี ในต่างแดน ดังนั้นลักษณะรูปร่างของกระเป๋าเดินทางที่คัดเลือกมานั้น จึงมีความหลากหลายเรื่องของ ยุคสมัย รูปร่าง และประเภทการใช้งาน

ภาพที่ 4.9 กระเป๋าเดินทาง อุปกรณ์ประกอบการแสดง ในการทดลองสร้างสรรค์การแสดง ครั้งที่ 3
ที่มา: ผู้วิจัย

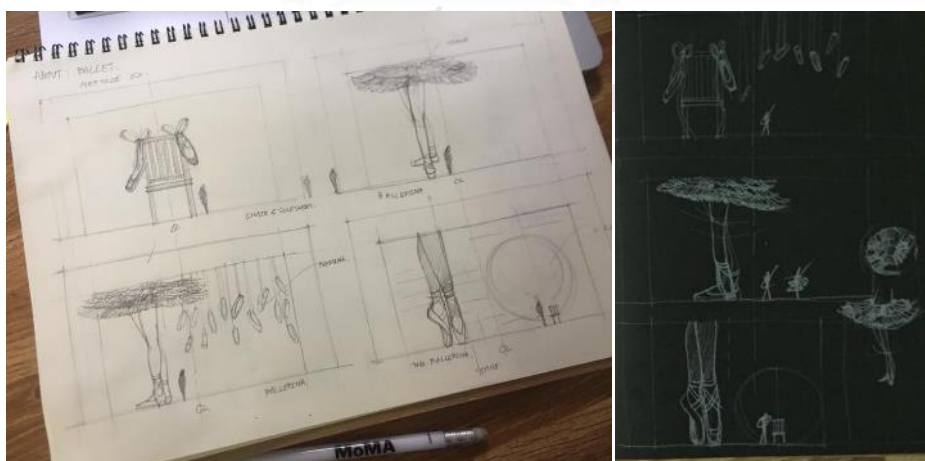

ท้อเหล็ก

ผู้วิจัยนำลักษณะรูปทรงที่พบเห็นได้ชัดเจนจากลักษณะภายในของรถไฟฟ้า และรถเมล์ จากนั้นเปลี่ยนความหมายของสิ่งนั้นให้กลายเป็นอีกความหมาย โดยจากการวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะทางกายภาพที่มองเห็นของสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสาร อันได้แก่ รถไฟฟ้า รถเมล์ และห้องซ้อม ผู้วิจัยพบว่า ลักษณะที่พบเห็นได้ชัดเจนจากสถานที่ที่กล่าวมา คือ ราวจับ และบาร์บัลเลต์ ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ รูปทรงกระบอกขนาดเล็กและยาว ผู้วิจัยจึงนำท้อเหล็กสำหรับแขวนม่าน มาสื่อแทนเป็นอุปกรณ์ ประกอบการแสดง

ผู้วิจัยยังได้มีแนวคิดในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ที่สื่อให้เห็นถึง นิทรรศการทางศิลปะ ด้วยกระเป๋าดูหนัง และรองเท้าบัลเลต์ ในรูปแบบศิลปะจัดวางที่สามารถสื่อสารแนวคิดจากบทการแสดงที่สะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ ผู้วิจัยมีกระบวนการวิเคราะห์จากแก่นเรื่อง ดังนี้ “การเดินทางไปสู่ความสำเร็จ”

“การเดินทาง” ผู้วิจัยใช้ “รองเท้าบัลเลต์” มาออกแบบเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ (Set Prop) สัญลักษณ์ที่ตีความตามความหมายตรง (Denotation) รองเท้าบัลเลต์ และการตีความหมายโดยแฝงของรองเท้า คือ การเดินทาง การต่อสู้

ภาพที่ 4.10 ภาพร่างแบบ“รองเท้าบัลเลต์” อุปกรณ์ประกอบการแสดง

ที่มา: ผู้วิจัย

ตารางที่ 4.11 สรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์

ผลงานนาฏศิลป์ ครั้งที่ 3

ที่มา : ผู้วิจัย

องค์ประกอบทาง นาฏศิลป์	ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
การออกแบบบท การแสดง	บทการแสดงมีการพัฒนาในทุกครั้ง ทำให้รูปแบบการแสดงยังขาดความ ชัดเจน อีกทั้งบทการแสดงในฉากที่ 1 ของการทดลองครั้งนี้ยังไม่ค่อย สื่อถึงอัตลักษณ์นราพงษ์ จรัสศรี เท่าที่ควร คำสำคัญที่นำมาใช้การ ในสร้างบทยังไม่มีความหลากหลาย ขาดความน่าสนใจ	ให้นักแสดงศึกษาจากวีดิทัศน์ การแสดงชุดอื่น ๆ ของนราพงษ์ จรัสศรี จากสื่อ ออนไลน์ และผู้วิจัยสัมภาษณ์ ในลักษณะคำถามแบบไม่มี โครงสร้างกับนราพงษ์ จรัสศรี ให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางใน การสร้างบทให้เกิดความ น่าสนใจ
การคัดเลือกนักแสดง	นักแสดงมีทักษะความสามารถด้าน การแสดงมากกว่าทักษะทางด้าน นาฏศิลป์	จัดหาผู้เชี่ยวชาญมาฝึกทักษะ ทางด้านนาฏศิลป์ให้กับ นักแสดงเพิ่มเติม
การออกแบบลีลา นาฏศิลป์	ลีลาในลักษณะกิจวัตรประจำวัน บางท่ายังไม่สามารถสื่อความหมาย ได้ตามบทการแสดง	ให้นักแสดงศึกษาค้นคว้ากิจวัตร ประจำวัน การจากสังเกต วีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ ที่ปรากฏในบทการแสดง โดย การกำหนดทิศทางให้นักแสดง จำภาพที่เป็นจุดสำคัญที่ น่าสนใจ
การออกแบบเสียงและ ดนตรีที่ใช้ในการแสดง	เสียงและดนตรีที่นำมาอย่างขาด จุดเชื่อมฉากในแต่ละฉาก	นำเสียงและดนตรีมาทำการตัด ต่อด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ดนตรีนักแสดงต้องกลับไปฟัง

องค์ประกอบทาง นาฏยศิลป์	ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา
	นักแสดงยังไม่เข้าใจความหมายของเนื้อเพลงที่นำมาจึงทำให้การถ่ายทอดลีลานาฏยศิลป์ยังไม่สามารถสื่อความหมายได้เท่าที่ควร	เพลงวิเคราะห์และตีความหมายของเพลงให้เข้าใจ อาจจะศึกษาสังเกตจากมิวสิควิดีโอ สื่อสารสนเทศ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงในยุคสมัยนั้น
การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง	เป็นการทดลองครั้งแรกที่นำอุปกรณ์ประกอบการแสดงมาใช้และด้วยขนาดของกระเป๋าเดินทางบางใบ ไม่สัมพันธ์กับสรีระร่างกายของนักแสดง จึงทำให้ลีลาการเคลื่อนไหวของนักแสดงไม่คล่องตัวเท่าที่ควร	นักแสดงต้องฝึกการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงให้มีความคล่องแคล่วมากขึ้น

4.2.1.6 การทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ ครั้งที่ 5

ผลของการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ ครั้งที่ 4 ผู้วิจัยได้นำประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น มาปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการออกแบบสร้างสรรค์รูปแบบองค์ประกอบการสร้างสรรค์ทั้ง 8 ประการ ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1) การออกแบบบทรการแสดง

จากการออกแบบบทรการแสดงการทดลองครั้งที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะจากศิลปินนาฏยศิลป์ จรัสศรี ในประเด็นเรื่องการเพิ่มระยะเวลาในการแสดง เพื่อจะทำให้เนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอมีความชัดเจน สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากคำแนะนำดังกล่าว ผู้วิจัยจึง

นำมาปรับปรุงและพัฒนาบทบาทการแสดง ด้วยวิธีการเพิ่มบทบาทแสดงให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดนิทรรศการที่เป็นหัวใจหลักของงานวิจัย จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่มีความเชี่ยวชาญทางด้าน การออกแบบนิทรรศการ และการออกแบบเพื่อการแสดง ทำให้ผู้วิจัยพบว่า การหยิบยืมผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี มาสร้างเป็นแรงบันดาลใจในการวางโครงเรื่อง และออกแบบบทบาทแสดง สอดคล้องกับทฤษฎีของศุภวัฒน์ หงษา กล่าวไว้ว่า

กระบวนการเขียนบทไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว วิธีการที่ได้มาซึ่งบทละครก็มีความแตกต่างกันแต่โดยพื้นฐานต้องมาจากการศึกษาประวัติศาสตร์ หรือ ภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการจะเล่า เนื้อหาสิ่งอื่นใดคือผู้ที่เขียนบทต้องมีประสบการณ์ร่วมไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ที่มีชุดเชื่อมโยงกันไปกับบทบาทแสดงที่ตนเองสร้างสรรค์ (ศุภวัฒน์ หงษา, สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2561)

จากคำแนะนำและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นแนวทางการออกแบบบทบาทแสดง ประกอบด้วย องค์ 1 ภูมิหลัง จำนวนฉากย่อย 5 ฉาก และองค์ 2 จำนวนฉากย่อย 5 ฉาก รายละเอียดต่อไปนี้

องค์ 1 ภูมิหลัง

ฉาก 1 กล่าวถึงภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี

ฉาก 2 การเดินทาง นำเสนอการเดินทาง

ฉาก 3 การแข่งขัน และการถูกคัดเลือกจากโรงเรียน เดอะ รอยัล บัลเลตต์ สคูล (The Royal Ballet School)

ฉาก 4 นาฏศิลป์การแสดง

ฉาก 5 ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ของนราพงษ์ จรัสศรี

ส่วนบทบาทแสดงองค์ 2 เป็นส่วนที่เพิ่มเติมขึ้นจากคำแนะนำของศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี เพื่อให้บทการแสดงครั้งนี้ มีความหลากหลายขึ้น บทการแสดงในองค์ 2 นิทรรศการ ศิลปิน จำนวน 5 ฉาก ดังนี้

องค์ 2 นิทรรศการศิลป์

ฉาก 1 โหมโรง (ภายนอกโรงละคร) สื่อถึงการเดินทางของภาพผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ฉาก 2 กาลเวลา ที่สื่อถึงเรื่องราวการเดินทางที่พบเจอกับผู้คนที่หลากหลาย ความมุ่งมั่น ที่ไปพร้อมกับความเป็นผู้นำ จนเป็นที่ยอมรับภาคภูมิใจในตนเอง

ฉาก 3 หอศิลป์ ภาพความว่างเปล่า ผ่านกาลเวลาที่หล่อหลอมจนเกิดเป็นนราพงษ์ จรัสศรี

ฉาก 4 ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้านของนราพงษ์ จรัสศรี นักแสดงผู้หลงใหลในการเต้นและการแสดงออก นักออกแบบสร้างสรรค์ การให้อิสระ เป็นการเปี่ยมที่ทางความคิดให้ผู้ชม และนักวิชาการผู้ถ่ายถอดองค์ความรู้ และแรงบันดาลใจสู่คนรุ่นใหม่

ฉาก 5 หอศิลป์ ประสบการณ์การเดินทาง การต่อสู้ พินฝ่ากับอุปสรรคที่เกิดขึ้นแต่ในระยะเวลา สั่งสมให้นราพงษ์ จรัสศรี ถือเป็นบุคคลที่ควรค่าแก่การยกย่อง

จากแนวคิดการจัดนิทรรศการที่เป็นประเด็นหลักในงานวิจัย อรรถสิทธิ์ สุขขำ (2555: 22) กล่าวถึงการรับรู้ของผู้ชมในการชมนิทรรศการไว้ 3 ส่วน ได้แก่ 1.การดู (Visual) การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางสายตา ของสื่อที่ปรากฏ 2.การฟัง (Audio) การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางการได้ยิน จากบทบรรยาย การเล่าเรื่อง การสนทนา หรือการร่วมอภิปราย และ 3.การสัมผัส (Kinesthetic) ด้วยการสัมผัสของจริง หรือของจำลอง การเคลื่อนไหว ที่ได้ลองปฏิบัติจริง ผู้วิจัยมีกระบวนการวิเคราะห์จิตวิทยาการจัดนิทรรศการกับการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ไว้ดังนี้

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์การรับรู้ในงานนิทรรศการผ่านแนวคิดนาฏศิลป์สร้างสรรค์
ที่มา: ผู้วิจัย

การรับรู้ในนิทรรศการ	รูปแบบองค์ประกอบนาฏศิลป์สร้างสรรค์
ภาพที่ปรากฏ (Visual)	การสร้างสรรค์ภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวทีผ่านรูปแบบองค์ประกอบทั้ง 6 ประการ ได้แก่ บทการแสดง การคัดเลือก ลีลานาฏศิลป์ เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง และแสง
เสียง (Audio)	ผ่านองค์ประกอบด้านบทการแสดง นักแสดง เสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง
การเคลื่อนไหว (Kinetic)	ผ่านองค์ประกอบด้านลีลานาฏศิลป์ อุปกรณ์ประกอบการแสดง ด้วยการนำแนวคิดศิลปะแห่งการหีบยืม มาจัดวางองค์ประกอบ เสียงและดนตรี และแสงที่สื่อถึงการเคลื่อนไหว

วิธีการนำเสนอยังคงเป็นการเล่าเรื่อง (Storytelling) ที่เป็นการร้อยเรียงเรื่องราวชีวิตภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี ภาพความทรงจำในห้องซ้อมการแสดงที่ เดอะ รอยัล บัลเลต สคูล (The Royal Ballet School) สหราชอาณาจักร สื่อให้เห็นถึงการต่อสู้และการฟันฝ่าอุปสรรค จนเป็นที่ยอมรับ จากนั้นเป็นการนำเสนอบทการแสดงด้วยเทคนิคการปะติด (Collage) ที่ไม่มีการร้อยเรียงเรื่องราว เป็นเพียงการวางภาพเหตุการณ์ ภาพความประทับใจ หรือเอกลักษณ์ที่เด่นชัดในแต่ละยุคสมัยตามความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ของนราพงษ์ จรัสศรี

2) การคัดเลือกนักแสดง

ผู้วิจัยยังคงใช้นักแสดงจากการทดลองครั้งที่ผ่านมา มาสร้างสรรค์การแสดงแต่ในขณะเดียวกันองค์ 2 จาก 4 ที่สื่อเรื่องราวความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านนักวิชาการนั้น ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมนักแสดงโดยพิจารณาเกณฑ์คุณสมบัติจากผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนราพงษ์ จรัสศรี โดยตรงจากหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาศิลปกรรม (นาฏศิลป์) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ภัทรฤทัย กันตะกนิษฐ อาจารย์ชนิดา จันทร์งาม อาจารย์นริรัตน์ พินิจนสาร และอาจารย์ณัฐพัฒน์

ผลพิกุล นักแสดงที่เป็นตัวแทนของเด็กรุ่นใหม่จำนวน 1 คน คือ นายเกียรติศักดิ์ พรรณรังสี รวมทั้งสิ้น 5 คน

ตารางที่ 4.13 นักแสดงเพิ่มเติมของการแสดงองค์ 2 ฉาก 4 ความเป็นเลิศทางนันทนาการ
ของนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพนักแสดง	ชื่อ-นามสกุล/สังกัด	ความสามารถ
	ชื่อ: อาจารย์ภัทรฤทัย นามสกุล: กันตะกนิษฐ์ สังกัด: อาจารย์ประจำสาขา นาฏศิลป์ไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช ภัฏนครราชสีมา	ทักษะความสามารถ นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ พื้นเมือง และนาฏศิลป์ ร่วมสมัย ทักษะการร้อง เพลง
	ชื่อ: อาจารย์ชนิดา นามสกุล: จันทรงาม ตำแหน่ง: ประธานสาขาวิชา นาฏศิลป์และการแสดง สังกัด: คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี	ทักษะความสามารถ นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ พื้นเมือง ทักษะการร้อง เพลง

ภาพนักแสดง	ชื่อ-นามสกุล/สังกัด	ความสามารถ
	<p>ชื่อ: อาจารย์นริรัตน์ นามสกุล: พินิจนสาร</p> <p>สังกัด: อาจารย์ประจำสาขา วิชาการละคอน (นาฏยศาสตร์ไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</p>	<p>ทักษะความสามารถ นาฏยศิลป์ไทย นาฏศิลป์ พื้นเมือง</p>
	<p>ชื่อ: อาจารย์ณัฐพัฒน์ นามสกุล: ผลพิกุล</p> <p>สังกัด: อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์</p>	<p>ทักษะความสามารถ นาฏศิลป์ตะวันตก และ นาฏศิลป์ร่วมสมัย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการ การออกแบบลีลานาฏศิลป์</p>
	<p>ชื่อ: นายเกียรติศักดิ์ นามสกุล: พรรณรังสี</p> <p>สังกัด: นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา</p>	<p>ทักษะการเต้นสมัยนิยม การเต้นป๊อปปิ้ง (Popping) การเต้นแร็ป(Rap) ทักษะ การเคลื่อนไหวร่างกาย ทักษะด้านการออกแบบฉาก</p>

3) การออกแบบลีลานาฏศิลป์

จากการปรับปรุงบทบาทการแสดงใหม่ ทำให้ผู้วิจัยมีทิศทางในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ที่ชัดเจนมากขึ้น ที่ต้องคำนึงความสอดคล้องกับบทบาทแสดงอันประกอบด้วย

องค์ 1 ฉาก 1 กล่าวถึงภูมิหลัง ของนราพงษ์ จรัสศรี ใช้ลีลาท่าทางตามบทบาทแสดงลีลาท่าทางที่เป็นลีลาพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย การเต้นบัลเลต์ และการเต้นร่วมสมัย

ฉาก 2 การเดินทาง นำเสนอเรื่องราวการเดินทาง ใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) เช่น การเดิน การนั่ง การวิ่ง การถือกระเป๋า เป็นต้น

ฉาก 3 ห้องซ้อมการแสดง สื่อให้เห็นถึงการฟันฝ่าอุปสรรค การต่อสู้จนเป็นที่ยอมรับ ใช้ลีลาท่าทางที่หลากหลาย เช่น นาฏศิลป์ร่วมสมัย การเต้นแบบสมัยนิยมด้วยการเต้นแบบป๊อปปิ้ง (Popping) การเต้นแร็ป (Rap) และลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement)

ฉาก 4 นาฏศิลป์การแสดง ใช้ลีลาท่าทางการเต้นแจ๊สแบบอย่าง บ็อบ ฟอสซี่ (Bob Fosse) ลักษณะเด่นด้วยลีลาท่าทางที่เ้ายาวน เน้นสร้อยร่างกาย สื่อสารทางอารมณ์ แบบการละคร ดังที่ สรร ถวัลย์วงศ์ศรี ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับรูปแบบการแสดงแบบนาฏศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ไว้ว่า “เป็นการแสดงที่มีการผสมผสานศาสตร์ทางด้าน การละครกับนาฏศิลป์ คัดเลือกองค์ประกอบของละครให้เกิดความน่าในใจ โดยเฉพาะการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร” (สรร ถวัลย์วงศ์ศรี, 2559: 16)

องค์ 2 นิทรรศการศิลปิน

ฉาก 1 โหมโรง (ภายนอกโรงละคร) สื่อถึงการเดินทางของภาพผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ใช้ลีลาในกิจวัตรประจำวันในท่าทางการเดิน และการถือภาพ

ฉาก 2 กาลเวลา ที่สื่อถึงเรื่องราวการเดินทางที่พบเจอกับผู้คนที่หลากหลาย ความมุ่งมั่น ไปพร้อมกับความเป็นผู้นำ จนเป็นที่ยอมรับภาคภูมิใจในตนเอง

ฉาก 3 หอศิลป์ ภาพความว่างเปล่า ผ่านกาลเวลาที่หล่อหลอมจน
เกิดเป็นนราพงษ์ จรัสศรี

ฉาก 4 ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้านของนราพงษ์ จรัสศรี อันได้แก่นักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ ด้วยการใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) และการแสดงแบบด้นสด (Improvisation) ซึ่งในส่วนของฉากการแสดงนี้นราพงษ์ จรัสศรี ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับ การแสดงแบบด้นสด ที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ขึ้นนี้ ไว้ว่า “กระบวนการในการเคลื่อนไหวลีลาแบบการด้นสดนั้น ผู้สร้างสรรค์ต้องยื่นโจทย์ให้นักแสดง และนักแสดงจะต้องทราบว่าในการเคลื่อนไหว มีวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของเส้นเรื่องอย่างไร เส้นห์ของการด้นสดคือ การให้อิสระทางความคิดกับนักแสดง” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2561) ผู้วิจัยกำหนดโจทย์ให้นักแสดง จากหัวข้อวิทยานิพนธ์ของตัวนักแสดงเอง สืบถึงการเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อันประกอบด้วย การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ชุด เดอะวิทรูเวียนแมน ของอาจารย์ ดร.ธนกร สรรยวราภิกุล ปีการศึกษา 2560 นักแสดงใช้ลีลานาฏศิลป์แบบการด้นสดการเคลื่อนไหวร่างกายตามหัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีปฏิสัมพันธ์ ความไร้ขีดจำกัดทางการแสดง เช่นการออกเสียงคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภาพ เดอะวิทรูเวียนแมน อาทิ คำว่าเส้น คำว่าสัดส่วน เป็นสิ่งที่ได้รับการเปิดโอกาสที่ทำให้นักแสดงสามารถใช้ช่วงเวลาบนพื้นที่แสดงได้อย่างอิสระ

การสร้างสรรคมนาฏศิลป์จากตำนานนกกิ้งกะหะร่าของชาวไทใหญ่ของผู้ช่วยศาสตราจารย์วันศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ ปีการศึกษา 2561 นักแสดงใช้ลีลานาฏศิลป์ด้วยการด้นสด เกิดจากการตีความตัวละครและคิดค้นหัวข้อโจทย์ที่ต้องการค้นหาของผู้วิจัย โดยนำบทการแสดงที่ได้กำหนดช่วงอารมณ์ไว้แล้วนั้นให้นักแสดงวิเคราะห์และตีความจากสิ่งที่ตนเองได้ศึกษา เช่น ศิล 5 ข้อ นักแสดงต้องถ่ายทอดลีลาข้อ 1 การฆ่าสัตว์ ผู้วิจัยจะกำหนดให้นักแสดงลองจินตนาการว่าตนเองเคยทำร้ายหรือฆ่าสัตว์อะไรบ้าง และสร้างสัตว์ที่ตัวเองจินตนาการขึ้นมาให้ชัดเจนที่สุด ซึ่งการฆ่านั้นนักแสดงต้องมีเหตุและผลของการกระทำด้วย ซึ่งวิธีการทำงานเช่นนี้ นราพงษ์ จรัสศรี มักให้คำแนะนำและข้อเสนอว่าสิ่งที่นักแสดงกระทำหรือเคลื่อนไหวร่างกายนั้นต้องมีเหตุและผล เพราะถ้าหากไม่ชัดเจน การแสดงที่น่าเสนอนั้นจะสร้างความสับสนให้ผู้ชม จากที่ผู้ชมจะได้รับสาระที่การแสดงจะนำเสนอ กลายเป็นความเบื่อหน่ายและไม่สนใจในการแสดงในที่สุด

การสร้างสรรคานาฏยศิลป์ที่สื่อถึงทฤษฎีสัมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ ทางด้านนาฏยศิลป์ ของอาจารย์ภัทรฤทัย กันตะกนิษฐ์ ปีการศึกษา 2561 นักแสดงการคำนึงถึง แนวคิดของศิลปินนักเต้นอิสตอรา ดันแคน (Isadora Duncan) จิตวิญญาณแห่งอิสระ (Free Spirit) เน้นลีลาท่าทางที่เรียบง่าย ไม่มีการวางแผนมาก่อนในลักษณะการแสดงแบบต้นสด (Improvisation) เดวิด กอร์ดอน (David Gordon) การไม่ยึดติดกับความไม่เป็นทางการ จนบางครั้งการแสดงคล้าย เป็นเรื่องบังเอิญ แนวคิดในการออกแบบลีลาเพื่อสื่อถึงทฤษฎีสัมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ทางด้าน นาฏยศิลป์ตามแนวคิดของศิลปินในยุคนั้น ๆ

การสร้างสรรคานาฏยศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์สตรีอีสานผ่าน หนังสกลางแปลง ของอาจารย์ชนิดา จันทร์งาน ปีการศึกษา 2561 นักแสดงใช้ลีลาในกิจวัตรประจำวัน ด้วยลักษณะการเดินที่เป็นลักษณะ 4 เหลี่ยม ตามลักษณะของพื้นผ้าใบจอบหนังสกลางแปลง โดยเดิน ตรงไปตามจุด 6 จุด และหยุดเพื่อนำเสนอลีลาท่าทางจากโจทย์ที่ได้รับ จุดที่ 1 นักแสดงร้องเพลง ลูกทุ่ง เพลงสาวขอนแก่น เพื่อให้ผู้ชมได้รู้จักว่าตนเองเป็นใคร โดยนำชื่อหัวข้อคือสตรีอีสาน และใช้ การเต้นประกอบเพลงในการยกไหล่ในช่วงดนตรี จุดที่ 2 นักแสดงเดินมายังจุดกลางเวทีและทำ ท่าทางโดยใช้มือทำเป็นกรอบสี่เหลี่ยมแล้วพูดว่า จุดที่ 3 นักแสดงร้องเพลงลูกทุ่ง เพลงสาวขอนแก่น จุดที่ 4 นักแสดงร้องเพลงลูกทุ่ง เพลงไอ้โง่บางกอก เพื่อให้การเดินทางของสตรีอีสานที่มีอยู่ทุกพื้นที่ ของสังคมไทย จุดที่ 5 นักแสดงพูดคำว่า จวด เต้ง เต้ง เต้ง ซึ่งเป็นคำพูดในบทการแสดง พร้อมกับทำ ท่าย่อเข้าทั้งสองข้างและใช้การยกสะโพก 3 ขึ้น 3 จังหวะ และจุดที่ 6 นักแสดงพูดคำว่าอยากกินตำ บักหุ้ง หมายถึง อยากกินส้มตำ พร้อมกับทำท่าตำส้มตำ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

การสร้างสรรคานาฏยศิลป์จากการตีความตัวละคร “ราม” ใน รามายณะผ่านทฤษฎีภาวะและรส ของอาจารย์นริรัตน์ พิณีจจนสาร ปีการศึกษา 2561 นักแสดง คำนึงถึงหัวข้อวิทยานิพนธ์ของตนเอง ในเรื่อง การตีความตัวละคร “ราม” ในรามายณะผ่านทฤษฎี ภาวะและรส และการสร้างสรรค์จากความหลงใหลในวรรณกรรม ประกอบกับความมีอิสระทาง ความคิดในกระบวนการสร้างสรรค์จึงแสดงออกถึงท่าทางอันสื่อถึงตัวละครนี้ และการพูดเชิงคำถาม แก่ผู้ชมว่า ราม นั้นเป็นเทพเจ้าหรือ รามนั้นเป็นมนุษย์ เพื่อเป็นการเปิดประเด็นให้เกิดความสนใจ และนำไปสู่การศึกษาในหัวข้อนี้

และการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากความหมายนามเต็มของ กรุงเทพมหานคร ของอาจารย์ณัฐพัฒน์ ผลพิกุล ปีการศึกษา 2561 นักแสดงออกแบบลีลาท่าทางที่แสดงถึงสัญลักษณ์ของการสร้างเมือง รวมทั้งการคำนึงถึงพื้นที่ในการแสดงเนื่องด้วยรูปแบบการแสดง เป็นลักษณะของการค้นสร่วมกับนักแสดงท่านอื่น การมีปฏิสัมพันธ์กับนักแสดง

จากนั้นนักแสดงทุกคนจับมือและเดินมาที่จุดกลางเวทีและพูดคำว่า “DFA” ที่เป็นชื่อย่อของหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉาก 5 หอศิลป์ ประสพการณ์การเดินทาง การต่อสู้ หล่อหลอมให้นราพงษ์ จรัสศรี ถือเป็นบุคคลที่มีความเป็นเลิศทั้ง 3 ประการ ควรค่าแก่การยกย่อง เน้นการใช้ลีลานาฏศิลป์ในกิจวัตรประจำวันที่มีความเรียบง่าย (Simplicity) ถือเป็นภาพแบบหนึ่งพร้อมกับการก้าวเดินด้วยจังหวะที่แตกต่างกัน ทิศทางการเคลื่อนไหวไปแบบมีจุดศูนย์กลางตามเข็มนาฬิกา สื่อถึงการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรีที่ไม่เคยหยุดนิ่ง และอยู่เหนือกาลเวลาด้วยลีลานาฏศิลป์ที่สงบนิ่งเพื่อขับเน้นให้ภาพผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรีมีความโดดเด่นขึ้นมา เห็นได้ว่า ในการออกแบบบทการแสดงครั้งนี้ มีความหลากหลายในรูปแบบของการแสดงมากขึ้น ทำให้การแสดงเกิดมิติที่หลากหลายสะท้อนภูมิหลัง ประสพการณ์การทำงาน และเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ตารางที่ 4.14 ภาพการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ครั้งที่ 5 (ซ้อมใหญ่)

ที่มา : ผู้วิจัย

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
<p>องก์ 1 ฉาก 1 กล่าวถึง ภูมิหลัง</p>	 <p>นักแสดงแสดงลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวันถือ รูปผลงานของนราพงษ์ จรัสศรีที่ถูกหุ้มด้วย กระดาษสีขาวเดินมาหยุดอยู่ตรงกลางด้านหน้า พื้นที่การแสดง จากนั้นนักแสดงก้าวเดินถอยหลัง</p>	<p>ลีลาการก้าวเดินที่สงบนิ่ง สื่อ ถึงความมั่นคง</p>

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	ไปอย่างช้า ๆ บริเวณพื้นที่หลังเวทีการแสดง	
	 <p data-bbox="475 913 1023 1048">ภาพฉายจากจอโปรเจ็คเตอร์ขึ้นคำว่า “Exhibitum”</p>	สื่อเรื่องราวของ นราพงษ์ จรัสศรี
	  <p data-bbox="475 1832 1023 2022">นักแสดงตั้งวงราวบนสลับบวงล่าง จากชั้นสาม ของโรงละคร ลงมาสู่ระเบียบทางเดินชั้น 2 นักแสดงคนที่สองเริ่มต้นบัลเลต์มาจากชั้นที่สอง</p>	สื่อถึงจุดเริ่มต้นของการ เดินทางจากนาฏศิลป์ไทย

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	<p data-bbox="475 443 1023 539">ของโรงละครเดินตามชั้นระเบียง ทำท่าทางต่อเนื่องกันเดินขึ้นไปรอบระเบียงของโรงละคร</p> <p data-bbox="475 1413 1023 1509">นักแสดงถ่ายทอดลีลานาฏยศิลป์ร่วมสมัยตรงกลางเวที</p>	<p data-bbox="1050 607 1241 725">สื่อถึงภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1167 1018 1391">นักแสดงประกอบนั่งและยืนค้ำท่า โดยมีนักแสดงผู้ชายลากกระเป๋ามาด้วยท่าทางในกิจวัตรประจำวัน นักแสดงประกอบที่เป็นนางรำย่อตัวลงวางชฎาลงกระเป๋าย</p>	<p data-bbox="1045 439 1378 786">สื่อถึงการเดินทางของนราพงษ์ จรัสศรี ที่หยิบนำเอารากเหง้าทางศิลปะนาฏศิลป์ไทย และความร่วมมือสมัยไปท่องโลกกว้าง</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1339 1023 1686">นักแสดงชายใช้มือขวาถือกระเป๋า เดินจนสุดพื้นที่การแสดง จากนั้นหันหลังแล้ววิ่งออกไปเลย นักแสดงชายเริ่มเดินยิบกระเป๋าเดินทางเพื่อออกเดินทางตามหาความฝันเดินมุ่งหน้าไปด้านของโรงละครนักแสดงชายเดินไปแล้วหันหน้ามองมาที่นักแสดงหมู่มวล</p>	<p data-bbox="1045 443 1241 539">สื่อถึงภูมิหลังของ นราพงษ์ จรัสศรี</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
<p>องค์ 1 ฉาก 2 การเดินทาง</p>	 <p>นักแสดงแสดงลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ตัวนทำทางการเดินเข้ามาในโรงละครทีละคน ตามลำแสงเข้ามายืนเรียงหน้ากระดานเป็นแถว นักแสดงหมู่วมวลเริ่มทำท่าทางหยิบกระเป๋าเมื่อ ยี่มครบทุกคนแล้ว นักแสดงเริ่มเดินทีละคน</p>	<p>สื่อถึงการเดินทางของ นราพงษ์ จรัสศรี</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1503 1023 1906">นักแสดงยังปฏิบัติลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน การเดินจนเป็นวงกลมเหมือนนาฬิกาแล้วเริ่มเพิ่มความเร็วจนให้เป็นสามระดับจากช้ามาก เร็วปานกลาง เร็วมากนักแสดงวิ่งได้สักระยะก็เริ่มมีนักแสดงชายเอากระเป๋าขว้างไว้ตรงกลาง นักแสดงที่วิ่งเข้าไปข้างโรงละครเริ่มเดินออกมาก โดยใช้การเดินแบบเชื่องช้า</p>	<p data-bbox="1042 443 1380 539">สื่อถึงการเดินทางไปตามกาลเวลานราพงษ์ จรัสศรี</p>

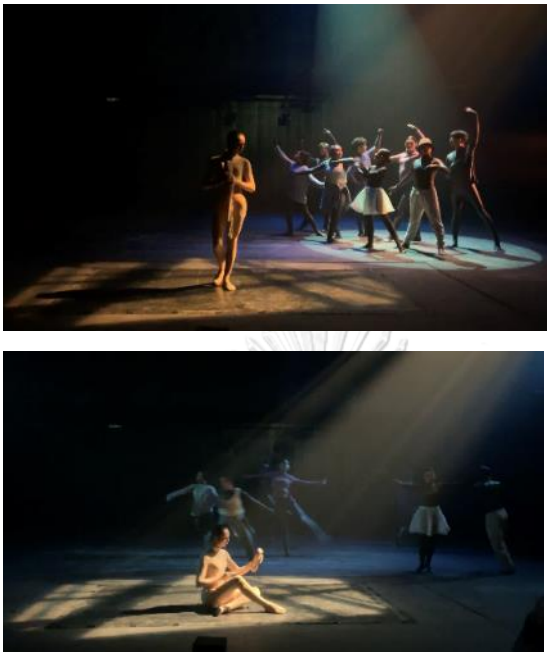
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1608 1023 2033">นักแสดงคนแรกโยนกระเป๋าให้คนกลางเหมือนลำเลียง นักแสดงชายยืนอยู่ด้านซ้าย นักแสดงชายเดินถือกระเป๋าเดินทางเข้ามาจากด้านข้าง โยนกระเป๋าไปที่นักแสดงชายด้านซ้าย นักแสดงชายตรงกลางรับกระเป๋าแล้วนำมาตั้งกองไว้ เมื่อโยนกระเป๋าเสร็จแล้วนักแสดงจะเดินวนรอบกระเป๋า</p>	<p data-bbox="1045 443 1380 604">ลีสลาท่าทางกระโยนกระเป๋า เหมือนลีสลาท่าทางยกกระเป๋า ขึ้นเก็บบนเครื่องบิน</p>

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1173 1023 1581">นักแสดงมุ่งหน้าไปที่กระเป๋าท่าทางกำลังจะหยิบกระเป๋านักแสดงหยิบกระเป๋ายกขึ้นเหนือหัวเรียงตามคนนักแสดงคนต่อ ๆ นักแสดงค้างท่าข้างไว้นักแสดงหม่อมวล โดยมีนักแสดงชายคอยเดินตามมาด้านหลังนักแสดงเดินลากกระเป๋าไปจนสุดแถวของนักแสดงคนหน้า นักแสดงคนหน้ากำลังทำท่ายิ่งบนกระเป๋</p>	<p data-bbox="1043 432 1321 539">สื่อถึงการเดินทางไปตามกาลเวลา</p>

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1227 1023 1697">นักแสดงเดินเรียงตามกันใช้แขนทั้งสองข้างต่อกัน เคลื่อนแขนให้เป็นรอยต่อเหมือนรถไฟนักแสดง ทำท่าทางต่อเนื่องเป็นรถไฟเดินเรียงตามคนหน้า ไปเรื่อยๆ ด้านซ้ายของโรงละครนักแสดงคนหน้า ให้จังหวะหยุดแล้วนักแสดงหมู่รวมตัวทำท่าทาง เอียงตัวกันเป็นคลื่นเฉียงไปด้านหลังนักแสดงยึด ตัวขึ้นตรงใช้แขนต่อกันเป็นแนวตั้งฉากกับคน ด้านหน้า</p>	<p data-bbox="1042 443 1380 622">สื่อเรื่องราวการเดินทาง นักแสดงออกแบบลีลาท่าทาง ให้คล้ายกับขบวนรถไฟ</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
<p>องค์ 1 ฉาก 3 ห้องซ้อม การแสดง</p>	 <p>นักแสดงกระจายตัวออกไปด้านข้างซ้ายมือของโรงละครโดยมีนักแสดงคนหนึ่งถือกระเป๋าออกมาวางด้านข้างซ้ายของโรงละครนักแสดงทำท่าทางถอดเสื้อโดยมีนักแสดงคนอื่นกำลังจะเตรียมตัวออกมา นักแสดงคนแรกถอดเสื้อคลุมออกแล้วเก็บใส่กระเป๋านักแสดงคนแรกใส่ชุดเสร็จแล้วถือกระเป๋าเดินออกไปข้างโรงละครด้านซ้ายมือ นักแสดงคนอื่นเริ่มทยอยเดินออกมาเต้นและค้างลีลาท่าของตัวเอง</p>	<p>สื่อถึงภาพบรรยากาศภายในห้องซ้อมการแสดงที่ เดอะรอยัล บัลเลตต์ สคูล (The Royal Ballet School) ที่สหราชอาณาจักร</p> <p>ภาพด้านหลังฉายภาพบรรยากาศการซ้อมบัลเลตต์ สื่อถึงภาพความหลัง ความทรงจำ</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1167 1023 1637">นักแสดงทั้งหมดค้ำทำเป็นกลุ่มเต้นเหมือนเป็นรูปปั้นนักบัลเลต์ที่มีชื่อเสียง นักแสดงทำท่าทางต่อเนื่องค้ำทำทางที่ต่างกันและนิ่งมองไว้อย่างภาคภูมิใจ นักแสดงนำแสดงลีลาท่าทางเดิน และพุ่งตัวเข้าไปหากลุ่มนักแสดง แทรกตัวเข้าไปในกลุ่ม หมุดรอด เดินออกมาและเดินเข้าไปใหม่ ปฏิบัติท่าทางเช่นนี้ 5 รอบ โดยแต่ละครั้งที่เดินเข้าไป ท่าทางและสีหน้าจะแสดงออกมากขึ้น</p>	<p data-bbox="1045 432 1378 719">สื่อถึงการเผชิญหน้าต่อสู้กับอุปสรรค ที่อยู่เบื้องหน้าความมุ่งมั่นที่มีความปรารถนา ต้องการจะเป็นนักแสดง นักเต้น</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1189 1023 1413">นักแสดงถือรองเท้าบัลเลต์ ด้วยลีลาทางศิลปะในรูปแบบกิจกรรมประจำวัน ทำทางนิกคิดการนั่งลงตรงกลาง นักแสดงหนุ่มเริ่มเคลื่อนไหวตัวแยกออกจากกลุ่ม</p>	<p data-bbox="1042 439 1380 904">สื่อถึงการกลับมาคิดทบทวน ความมุ่งมั่น แสงที่ส่องลงตรงกลุ่มนักแสดง เปลี่ยนทิศทางมาสู่นักแสดงหลัก เพื่อสื่อถึงโอกาสที่เคลื่อนที่มายังนักแสดงหลัก ให้ออกนอกกรอบความมืดในห้วงความฝันของตัวเอง</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1196 1023 1417">นักแสดงหนุ่มวอลกระจายตัวเดินไปตามทิศทางของแต่ละคน เริ่มทำท่าทางการอบอุ่นร่างกาย นักแสดงกลุ่มคนแรกเริ่มลีลานาฏศิลป์สมัยนิยมด้วยการเต้นป๊อปปิ้ง (Popping)</p>	<p data-bbox="1043 439 1378 539">สื่อถึงบรรยากาศภายในห้องซ้อม</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	  <p data-bbox="475 1205 1023 1317">นักแสดงหมู่รวม 2 คน แสดงลีลานาฏยศิลป์สมัยนิยมแบบการเต้นฮิปฮอป (Hiphop)</p>	<p data-bbox="1042 432 1378 723">สื่อถึงบรรยากาศภายในห้องซ้อม เหมือนเป็นพื้นที่ในการต่อสู้ที่นักแสดงแต่ละคนต้องแสดงความสามารถของตนเอง</p>
	 <p data-bbox="475 1720 1023 1944">นักแสดงหมู่รวมคนที่ 3 แสดงลีลานาฏยศิลป์สมัยร่วมสมัย การผสมผสานระหว่างการเต้นฮิปฮอป (Hiphop) กับมวยไทย นักแสดงหมู่รวมคนอื่นหยุดยืนมอง</p>	<p data-bbox="1042 1346 1378 1637">สื่อถึงบรรยากาศภายในห้องซ้อม เหมือนเป็นพื้นที่ในการต่อสู้ที่นักแสดงแต่ละคนต้องแสดงความสามารถของตนเอง</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
<p>องค์ 1 ฉาก 4 นาฏยศิลป์ การแสดง</p>	 <p>นักแสดงกลุ่มแรกเริ่มเดินออกมาจากด้านขวาของโรงละคร นักแสดงกลุ่มที่สองเริ่มเดินเดินออกมาจากด้านซ้ายของโรงละครนักแสดงสองกลุ่มเดินเข้ามาโดยเต้นหันหน้าเข้าหากันเป็นจังหวะ นักแสดงหันหลังทำท่าทางยกนิ้วข้างซ้ายขึ้นเหนือหัวและนิ้วด้านขวาตั้งฉากแนบข้างลำตัว</p>	<p>สื่อถึงประสบการณ์การทำงานในช่วงยุคสมัยโมเดิร์น ดานซ์ (Modern Dance) ด้วยการใช้ลีลาการเต้นแบบแจ๊ส (Jazz Dance) แบบ ศิลปินบ็อบ ฟอสซี่ (Bob Fosse) นักออกแบบลีลาที่ นราพงษ์ จรัสศรี ชื่นชอบ ด้วยเอกลักษณ์การเต้นแจ๊สแบบ บ็อบ ฟอสซี่(Bob Fosse) มี 3 ประการ คือ ลีลาการใช้หัว เข้าเข้าด้านใน การเปลี่ยนเท้า ไปข้างหลัง และการหมุน หัวไหล่ ที่สื่ออารมณ์ความ เย้ายวน เน้นสรีระร่างกาย</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1585 1023 2011">นักแสดงหันหน้ากลับมาพร้อมสະบัดมือตั้งฉาก แขนข้างลำตัวนักแสดงทำท่าทางย่อขา ด้านซ้าย และขา ด้านขวาเหยียดตรงด้านข้างนักแสดงย่อขา ด้านซ้ายลงและเหยียดขา ด้านขวาไปด้านข้าง นักแสดงเต้นเป็นจังหวะพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง นักแสดงทำท่าทางก้าวขาไปด้านหน้าและหลัง สลับกัน</p>	<p data-bbox="1042 432 1380 1350">สื่อถึงประสบการณ์การทำงานในช่วงยุคสมัยโมเดิร์น ดานซ์ ด้วยการใช้ลีลาการเต้นแบบ แจ๊ส (Jazz Dance) แบบศิลปินบ็อบ ฟอสซี่ (Bob Fosse) นักออกแบบลีลา ที่ นราพงษ์ จรัสศรี ชื่นชอบ ด้วยเอกลักษณ์การเต้นแจ๊สแบบ บ็อบ ฟอสซี่ (Bob Fosse) มี 3 ประการ คือ ลีลาการใช้หัว เฝ้าเข้าด้านใน การเปลี่ยนเท้าไปข้างหลัง และการหมุนหัวไหล่ ที่สื่ออารมณ์ความเย้ายวน เน้น สรีระร่างกาย</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p>นักแสดงชายทำท่าทางเดินก้าวตรงมาข้างหน้า พร้อมกับยกมือทั้งสองข้างขึ้นเหนือศีรษะ นักแสดงชายหันหน้ากลับเข้าไปหานักแสดงตรงกลางของโรงละครโดยทำท่าทางใช้แขนทั้งสองข้างกางออกไปด้านซ้ายและขวานักแสดงหันหน้าออกมาด้านหน้าของโรงละครโดยยืนทำท่ายืนตรงขาทั้งสองข้างกางออกเล็กน้อยมือทั้งสองข้างแนบลำตัว นักแสดงยัดขาซ้ายออกไปด้านข้างแล้วย่อขาด้านขวาลงเล็กน้อยก้าวขาด้านซ้ายไปข้างหน้าหันตัวไปด้านข้างซ้ายมือของโรงละครนักแสดงค้างท่า</p>	
<p>องค์ 2 ฉาก 1 โหมโรง</p>		<p>สื่อให้เห็นถึงจุดเริ่มต้นการเดินทางของภาพผลงาน ความภาคภูมิใจ ประสบการณ์ในการทำงาน มนแต่ละช่วงชีวิตของนราพงษ์ จรัสศรี กลุ่มนักแสดง เปรียบเสมือนขาตั้งแสดงผลงาน</p>

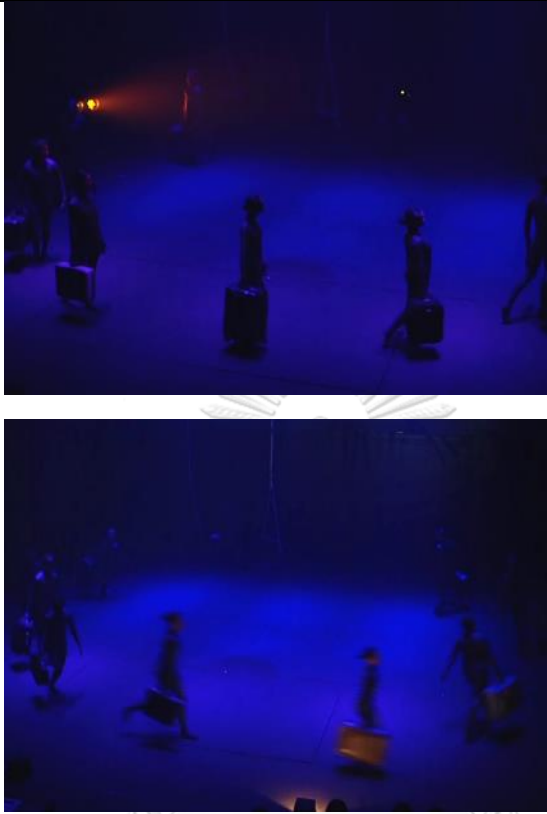
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p>กลุ่มนักแสดงยืนด้วยการจัดวางท่าทาง ประกอบการถือภาพ ด้วยสไลด์กิจวัตรประจำวัน ที่มีการแสดงออกทางอารมณ์ ผ่านสีหน้าและ ท่าทาง ที่ชั้นบันไดบริเวณทางขึ้นชั้น 2 ของ อาคาร</p>	
	 	<p>สื่อให้เห็นถึงจุดเริ่มต้น การเดินทางของภาพผลงาน ความภาคภูมิใจ ประสบการณ์ในการทำงาน แต่ละช่วงชีวิตของนราพงษ์ จรัสศรี กลุ่มนักแสดง เปรียบเสมือนขาตั้งแสดง ผลงาน</p>

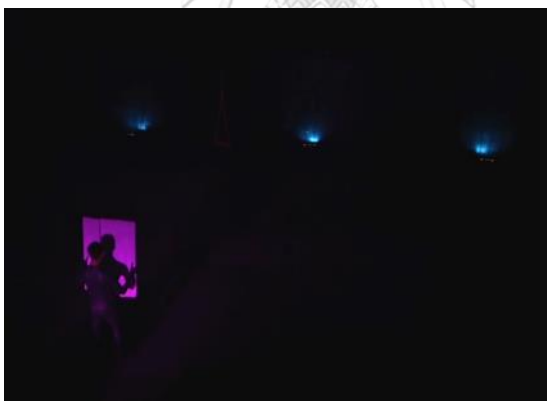
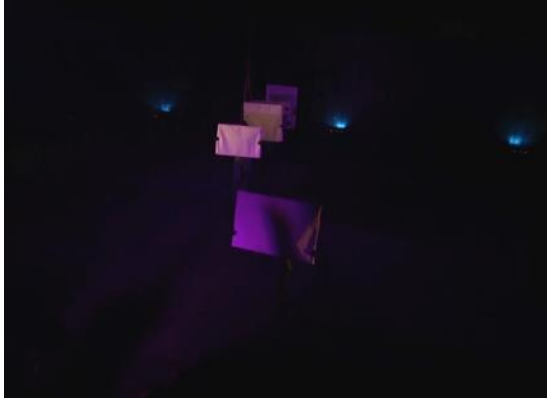
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1263 1023 1794">นักดนตรีชายเป่าแซกโซโฟนเดินนำ กลุ่มนักแสดงยังใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ด้วยการถือภาพบังหน้า ต่อเนื่องด้วยถ่ายภาพขึ้นเหนือศีรษะ และจากนั้นแยกตัวออกไปซ้ายและขวาพร้อมท้วเปลี่ยนทิศทางการถือไว้ข้างลำตัว เบี่ยงลำตัว ยกขึ้นระดับไหล่ หน้ามองตรง แสดงออกสีหน้าทางอารมณ์แบบละคร เดินเรียงเดี่ยวอย่างช้า ๆ ในลักษณะเส้นโค้งไปตามแสงเงาของอาคารที่ตกกระทบ</p>	

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1272 1023 1377">นักแสดงแสดงลีลาในกิจวัตรประจำวัน ด้วยลีลาท่าทางการเล่นชิงช้า</p>	<p data-bbox="1045 432 1181 481">พื้นที่ปฏิบัติ</p> <p data-bbox="1045 521 1316 571">(Performative Space)</p> <p data-bbox="1045 600 1380 1070">สื่อให้เห็นถึงนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ชุดการแสดง คราฟ (Craft) อีกทั้งผู้ชมมีส่วนร่วมกับการแสดงได้โดยสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับนักแสดง และอุปกรณ์ประกอบการแสดงได้</p>
<p data-bbox="319 1422 454 1467">องค์ 2 ฉาก</p> <p data-bbox="375 1489 406 1534">1</p> <p data-bbox="327 1568 454 1612">กาลเวลา</p>		<p data-bbox="1045 1411 1197 1456">พื้นที่เล่าเรื่อง</p> <p data-bbox="1045 1500 1276 1545">(Narrative Space)</p> <p data-bbox="1045 1579 1380 1982">ผู้วิจัยออกแบบให้ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการแสดง เพื่อสื่อให้เห็นถึงจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี โดยมีศิลปะ</p>

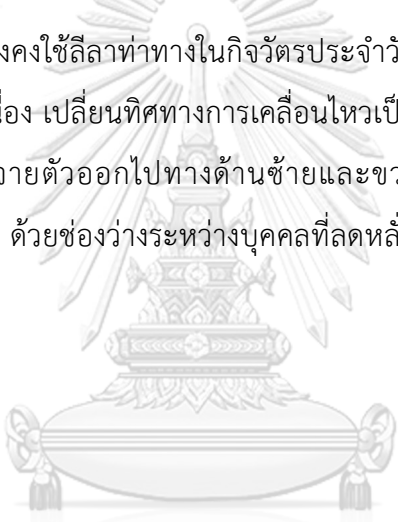
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	  <p data-bbox="475 1261 1023 1552">ผู้วิจัยนำร่องเท้าบัลเลต์เข้าไปวางบนกระเป๋าดูเดินทาง ที่ได้จัดวางตรงกลางเวทีการแสดง จากนั้นนักแสดงชายเดินออกมาจากด้านข้างเวทีทางซ้าย มาหยิบรองเท้าบัลเลต์และกระเป๋าดูเดินทาง</p>	<p data-bbox="1042 443 1380 846">การจัดวางด้วยกระเป๋าดูเดินทางที่ถูกวางซ้อนทับกัน สื่อสัญลักษณ์ความหมายตรง คือ การเดินทาง ความหมายแฝง คือ ความอดทนต่อความกดดัน ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง</p>
		<p data-bbox="1042 1597 1380 1944">สื่อถึงความหลากหลายที่เกิดขึ้นในการเดินทางของ นราพงษ์ จรัสศรี สายตาที่มีความมุ่งมั่นศรัทธา การมีเป้าหมายในการเดินทางของนักแสดง</p>

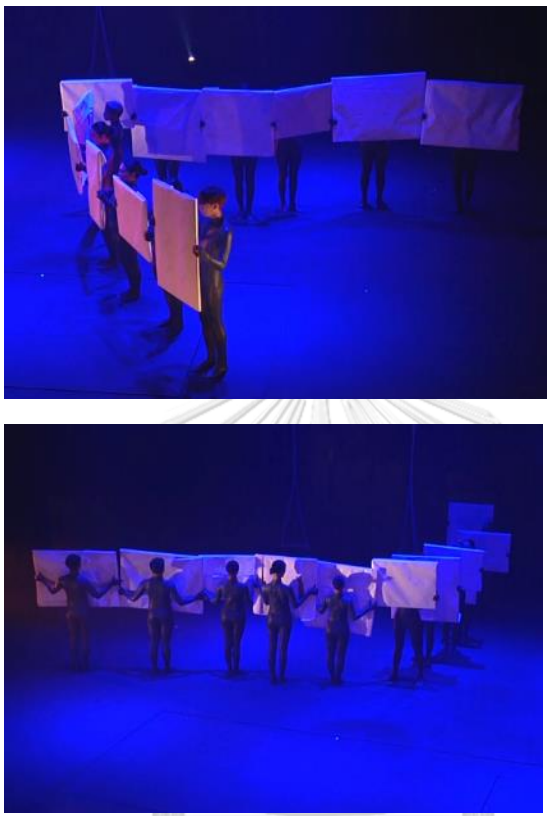
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1265 1023 1574">นักแสดงแสดงลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ด้วยลีลาการเดินเข้ามาหยิบกระเป๋า ทีละคน จากนั้นเดินไปยืนกระจายตามจุดต่าง ๆ ของพื้นที่การแสดง นักแสดงหันหน้าขึ้นมองไปที่แนวระเบียงชั้น 2</p>	

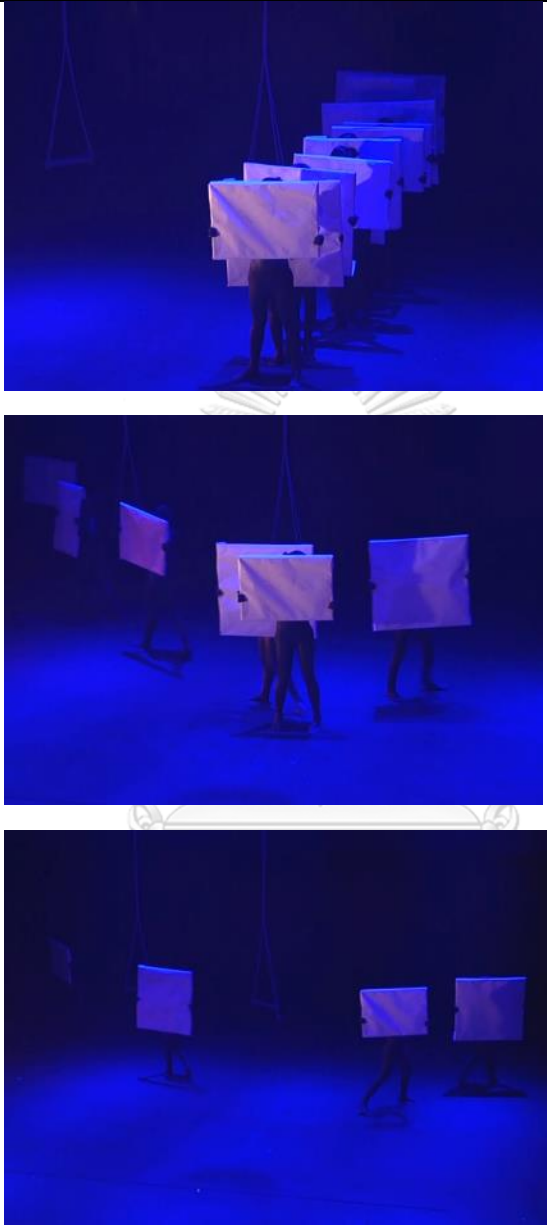
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1272 1023 1496">นักแสดงถือกระเป๋าทางด้านซ้ายมือ แสดงลีลาด้วยลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน เริ่มต้นด้วยเดิน เป็นวงกลม ต่อเนื่องด้วยการกึ่งเดิน กึ่งวิ่ง และจากนั้นวิ่งเป็นวงกลม</p>	<p data-bbox="1045 432 1380 1025">สื่อถึงการเวลาเดินทางของ นราพงษ์ จรัสศรี จากลีลา ท่าทางการเดิน เป็นวงกลม ต่อเนื่องด้วยการกึ่งเดิน กึ่งวิ่ง และจากนั้นวิ่งวนเป็นวงกลม ตามเสียงนาฬิกา สื่อถึงการ เคลื่อนที่ของประสบการณ์ใน การสร้างสรรค์ผลงาน นาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 846 1023 1048">ภาพนาฬิกาจากเครื่องฉายขึ้นด้านหลังเวทีการแสดง พร้อมมีเสียงนาฬิกาคลอ</p>	<p data-bbox="1042 432 1378 1048">สื่อถึงการเดินทางของนราพงษ์ จรัสศรี ผ่านการหมุนของเข็มนาฬิกา</p>
<p data-bbox="331 1059 448 1238">องก์ 2 ฉาก 3 หอศิลป์</p>	 	<p data-bbox="1042 1059 1378 1966">สื่อถึงภาพผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ที่รอคอยเวลาในการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงาน มาแต่เดิมให้เกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า</p>

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p>นักแสดงคนแรกถือภาพยกขึ้นบังหน้า แสดงลีลาในชีวิตประจำวัน ด้วยลีลาการก้าวเดินอย่างช้า มีทิศทางการเดินเข้ามา 3 ทิศทาง ด้านหน้าเวทีซ้ายและขวา และตรงกลางข้างหน้า เมื่อนักแสดงเดินเข้ามาในบริเวณพื้นที่การแสดง นักแสดงจะหมุนตัวหันหน้าออกไปทางผู้ชม จากนั้นเดินถอยหลังให้เป็นเส้นตรง</p>	
		<p>สื่อถึงภาพผลงานของ นราพงษ์ จรัสศรี ที่รอคอยเวลาในการหล่อหลอมประสบการณ์ในการทำงานมาแต่งเติมให้เกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า กระจายออกสู่สาธารณชนทั่วไป</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 846 1023 1137">นักแสดงยังคงใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวันอย่างต่อเนื่อง เปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนไหวเป็นแบบกระจายตัวออกไปทางด้านซ้ายและขวา สลับกันไป ด้วยช่องว่างระหว่างบุคคลที่ลดหลั่นกัน</p> <p data-bbox="539 1355 1054 1467">จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>	

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1350 1023 1570">นักแสดงปฏิบัติลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวันอย่างต่อเนื่อง ถือภาพด้านหน้า ด้วยการเดินก้าวไปกับจังหวะของเสียงนาฬิกา ทิศทางการเดินนักแสดงจะเดินไปตามเข็มนาฬิกา</p>	<p data-bbox="1043 443 1378 786">นักแสดงเปรียบเสมือนเข็มนาฬิกา เข็มสั้นและเข็มยาว เคลื่อนที่คล้ายการขยับของเข็มนาฬิกา สื่อถึงเวลาของการเดินทางสู่ความสำเร็จของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

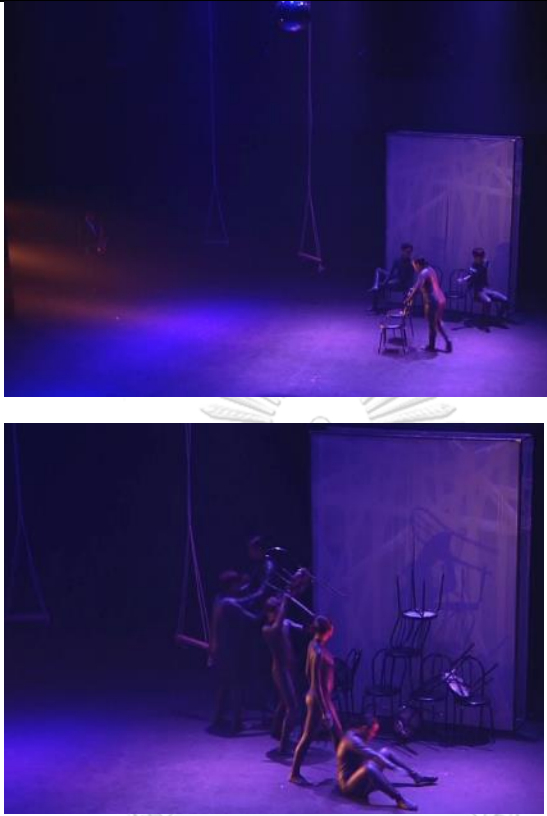
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1686 1023 1906">นักแสดงค้างด้วยทำยีนถือภาพบังหน้า ยืนเรียงกันเป็นเส้นตรงแนวตั้ง จากนั้นเดินถอยหลังออกไปแล้วเคลื่อนตัวไปทางด้านขวาและซ้ายของเวที</p>	<p data-bbox="1045 432 1377 622">สื่อถึงการออกเดินทางไปสู่ความสำเร็จของ นราพงษ์ จรัสศรี</p>

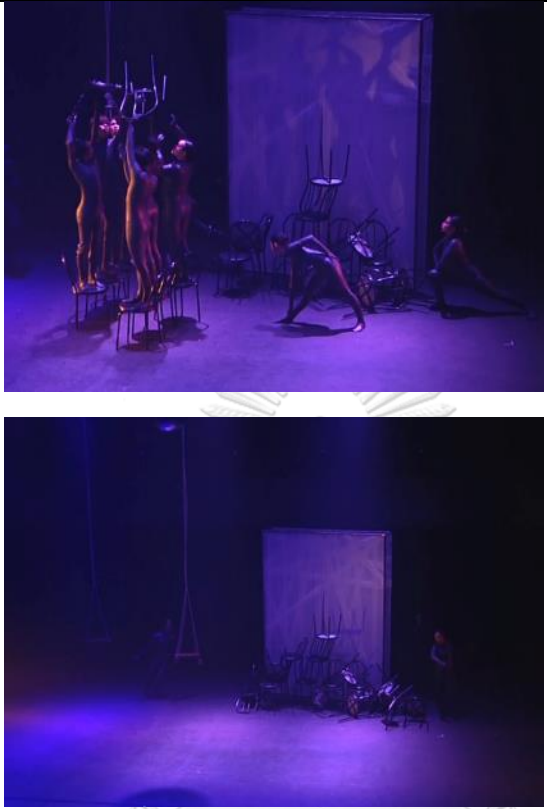
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
<p>องก์ 2 ฉาก 4 ความ เป็นเลิศ ทางด้าน นักแสดง และนัก ออกแบบ สร้างสรรค์</p>	 <p>นักแสดงชายเดินไปด้านหน้าเวทีทางซ้าย เคลื่อนหนังสือมาไว้ตรงเวทีทางด้านซ้ายเฉียงไปทางด้านหลัง</p>	<p>การบอกเล่าเรื่องราวการเดินทางสู่ความเป็นเลิศในด้านนักออกแบบสร้างสรรค์</p>

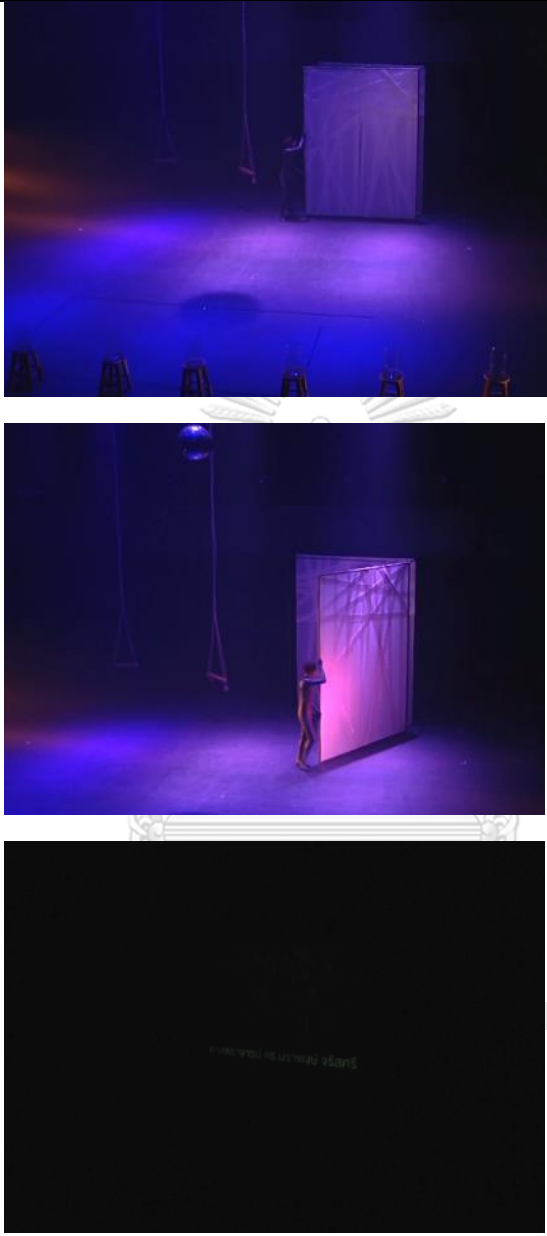
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1272 1023 1435">ภาพถ่ายผลงานสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในผู้เป็นเลิศทางการเป็นนักออกแบบ สร้างสรรค์</p>	<p data-bbox="1045 443 1380 723">การบอกเล่าเรื่องราวการเดินทางสู่ความเป็นเลิศในฐานะผู้ออกแบบสร้างสรรค์ ลีลาที่เป็นที่ประจักษ์ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ</p>

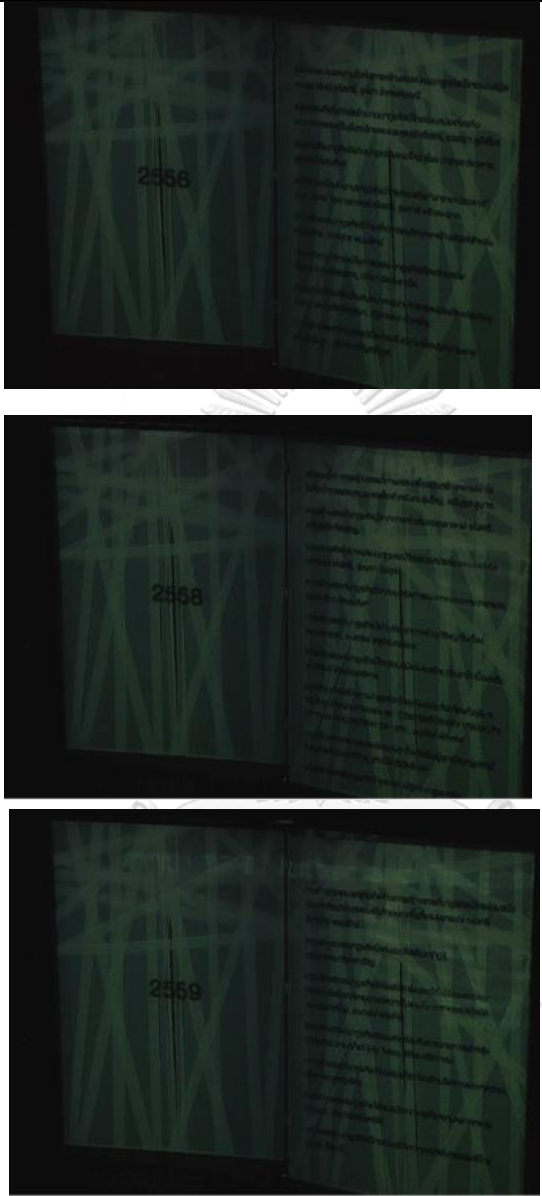
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	  <p data-bbox="475 1272 1023 1435">นักแสดงลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ด้วยลีลาทางเดินถือเก้าอี้เข้ามาอย่างช้า ๆ ทีละคนเป็นแนวระนาบขนานไปกับเวทีการแสดง</p>	<p data-bbox="1042 432 1380 786">สื่อถึงการหวนคำนึงถึงผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในอดีต แสดงถึงความเป็นนักออกแบบสร้างสรรค์ผลงานของ</p> <p data-bbox="1042 824 1380 869">นราพงษ์ จรัสศรี</p>
		<p data-bbox="1042 1469 1380 1823">สื่อถึงการหวนคำนึงถึงผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในอดีต แสดงถึงความเป็นนักออกแบบสร้างสรรค์ผลงานของ</p> <p data-bbox="1042 1861 1380 2033">นราพงษ์ จรัสศรี โหลแก้วที่อยู่ในวางเปล่า เป็นเสมือนการให้อิสระทางความคิดแก่</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1682 1023 1973">จากนั้นนักแสดงเดินถือโหลแก้วทรงกระบอกออกมา โดยคงการเคลื่อนไหวด้วยเส้นตรงแนวระนาบไปกับพื้นที่การแสดง การนั้นวางโหลแก้วลงพร้อมกัน ต่อจากนั้นเดินออกจากเวที เหลือคงไว้แค่เก้าอี้ โหลแก้วทรงกระบอก</p>	ผู้ชม

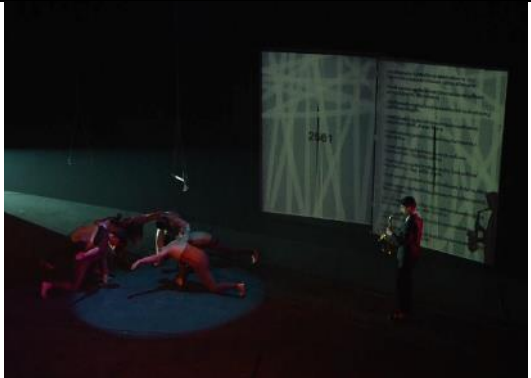
บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1272 1023 1435">นักแสดงปฏิบัติลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ด้วยการลากเก้าอี้เข้ามาจากทิศทางต่างๆ จากนั้นนักแสดงยกเก้าอี้ขึ้นซ้อนทับกัน</p>	<p data-bbox="1043 432 1378 969">สื่อถึงการทวนคำนึงถึงผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในอดีตแสดงถึงความเป็นนักออกแบบสร้างสรรค์ผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี โหลแก้วที่ภายในวางเปล่า เป็นเสมือนการให้อิสระทางความคิดแก่ผู้ชม</p>

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1265 1023 1552">นักแสดงปฏิบัติลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวันอย่างต่อเนื่อง ด้วยลีลาการยกเก้าอี้มาจัดเรียงให้เป็นทาง แล้วขึ้นไปยืนบนเก้าอี้พร้อมทั้งยกเก้าอี้ข้ามศีรษะนักแสดงแต่ละคน ไปวางซ้อนทับกันด้านหลัง จนเกิดเป็นศิลปะการจัดวาง</p>	<p data-bbox="1045 432 1378 784">สื่อถึงการหวนคำนึงถึงผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในอดีตแสดงถึงความเป็นนักออกแบบสร้างสรรค์ผลงานของ</p> <p data-bbox="1045 817 1378 1075">นราพงษ์ จรัสศรี โหลแก้วที่อยู่ในวางเปล่า เป็นเสมือนการให้อิสระทางความคิดแก่ผู้ชม</p> <p data-bbox="1045 1187 1378 1500">เงาเบื้องหลังสื่อถึงภาพการแสดงที่เป็นทั้งเบื้องหน้า เบื้องหลัง ที่ผู้วิจัยหยิบยืมมาจากผลงานสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
<p>องก์ 2 ฉาก 4 ความ เป็นเลิศ ทางด้าน นักวิชาการ</p>	 <p>นักแสดงเดินมาเปิดหนังสือขนาดใหญ่ที่อยู่ด้านหลังพื้นที่การแสดงออก จากนั้นฉายภาพตัวอักษร คำว่า ศาสตราจารย์ ดร. นราพงษ์ จรัสศรี ลงที่หนังสือ</p>	<p>สื่อถึงเอกลักษณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการของ นราพงษ์ จรัสศรี ที่มีความน่าค้นหา</p>

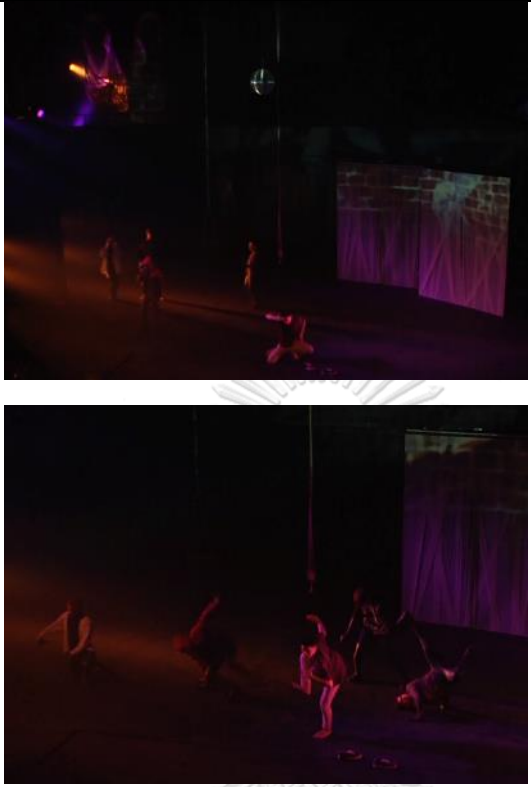
บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1653 1018 1877">ภาพถ่ายตัวอักษรบนหนังสือ ทางขวามือเป็นการบอก ปี พ.ศ. ส่วนทางด้านซ้ายคือ รายชื่อวิทยานิพนธ์ในปี พ.ศ. นั้นประกอบกับรายชื่อผลงานสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี</p>	<p data-bbox="1042 432 1380 741">สื่อถึงเอกลักษณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการของนราพงษ์ จรัสศรี การซ้อันทับกันรายชื่อผลงานสร้างสรรค์ของ</p> <p data-bbox="1042 786 1380 1010">นราพงษ์ จรัสศรี และรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ สื่อให้เห็นว่า นอกจาก</p> <p data-bbox="1042 1055 1380 1335">นราพงษ์ จรัสศรี จะเป็นบุคคลที่มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการแสดงนั้น ยังคงมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการควบคู่ไปด้วยเช่นกัน</p>

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
		<p>สื่อถึงเอกลักษณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ นิสิตในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต การใช้นักแสดงจากบุคคลจริงผู้ที่เป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดจาก นราพงษ์ จรัสศรี จริงเสริมสร้างให้การแสดงมีความสมจริง</p>

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p>นักแสดงเดินทะเลออกมาจากหนังสือ ด้วยการแสดงลีลาท่าทางที่สื่อถึงชื่อผลงานสร้างสรรค์ของนักแสดง ประกอบด้วยนักแสดงที่เป็นนิสิตในระดับดุขฎีบัณฑิต ทั้งสิ้น 6 ท่าน แสดงลีลาท่าทางทั่วพื้นที่การแสดง พร้อมทั้งออกเสียงคำพูดที่เป็นคำสำคัญของผลงานสร้างสรรค์ของนักแสดง จากนั้นนักแสดงเดินเข้ามาเป็นวงกลม ในขณะที่นักดนตรีบรรเลงเพลงไปพร้อมกับการแสดง</p>	

บทการ แสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
		<p>สื่อถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ สู่คนรุ่นใหม่ และการให้ความ อิสระทางพื้นที่ในความคิด และการแสดงออก ของนราพงษ์ จรัสศรี</p>
	  <p>นักแสดงชายเดินเข้ามาในโรงละคร แล้วหยุดยืน มองเก้าอี้ที่มีโหลแก้วทรงกระบอกวางอยู่เบื้อง หน้า จากนั้นนักแสดงชายเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกับอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่วางไว้ ด้วย ลีลาท่าทางการเอามือเข้าไปในโหล ต่อเนื่องด้วย ท่าทางยกมือขึ้นลง</p>	

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1238 1007 1653">นักแสดงชายยืนมองขึ้นไประเบียงชั้น 2 ด้วยความสนใจ อยากรู้ ที่บริเวณชั้น 2 ประกอบด้วยโรงทำบิลเลียดขนาดใหญ่ มีนักแสดงหญิงยืนด้วยท่าที่ค้ำ จากนั้นนักแสดงชายแสดงลีลาท่าทางด้วยการเต้นสดไปกับ เพลงแร็ป (Rap) ที่หนุ่มวลนักแสดงชายออกมาร้อง ประกอบฉายภาพผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี</p>	<p data-bbox="1045 432 1380 723">สื่อถึงภาพความฝันผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่นักแสดงชายอยากมีความสามารถอย่างนราพงษ์ จรัสศรี</p> <p data-bbox="1045 763 1380 1167">เพลงแร็ปที่หนุ่มวลนักแสดงชายร้อง ได้แรงบันดาลใจมาจากเกณฑ์มาตรฐานศิลปินของวิชชุตตา วุธาทิตย์ ซึ่งนราพงษ์ จรัสศรี เป็นบุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติตรงกับเกณฑ์ทุกประการ</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 1243 1023 1467">นักแสดงชายแสดงลีลาท่าการदनस्त- พร้อมกับนักแสดงหมู่มวलयร้องเพลงแร็ปประกอบ จากนั้นนักแสดงหมู่มวलयทั้งหมดเริ่มแสดงลีลาท่าทางตามนักแสดงชายไปด้วย</p>	<p data-bbox="1042 432 1380 907">สื่อถึงคนรุ่นใหม่ที่กำลังก้าวไกล ย่องนราพงษ์ จรัสศรี จากผู้บุกเบิกสู่ผู้สร้างแรงบันดาลใจ ให้เด็กรุ่นใหม่ นานราพงษ์ จรัสศรี เป็นศิลปินต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยรูปแบบวิธีการถ่ายทอดเป็นเพลงแร็ป (Rap)</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
<p>องค์ 2 ฉาก 5 หอศิลป์</p>	 <p>นักแสดงถือภาพออกมาอีกครั้ง จากทางซ้ายและขวาของเวทีด้านหลัง</p>	<p>สื่อถึงภาพผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ถูกสร้างสรรค์ผ่านประสบการณ์ ถูกบันทึกถ่ายทอดผ่านภาพ</p>
	 	<p>ภาพที่เอาระดาศีขาวเผยให้เห็นภาพผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ นักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ การเดินไปตามเข็มนาฬิกา แสดงลีลาท่าทางในลักษณะการย้อนกลับ สื่อถึงการวนกลับไปสู่เริ่มต้น</p>

บทการแสดง	ภาพประกอบ/คำอธิบาย	คำอธิบายเพิ่มเติม
	 <p data-bbox="475 840 1023 1064">นักแสดงใช้ลีลาท่าทางในลักษณะกวีจรประจำวัน ด้วยลีลาการเดินด้วยการถือภาพขึ้นบังหน้า ทิศทางในการเคลื่อนไหวไปตามเข็มนาฬิกา พร้อมกับการก้าวเดินไปกับเสียงนาฬิกา</p> 	<p data-bbox="1042 432 1380 667">สื่อถึงจุดเริ่มต้นของการเดินทางอีกครั้ง ทำให้ภาพนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี สมบูรณ์</p>

4) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

ผู้วิจัยทำการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงเพิ่มเติมจากการทดลองครั้งที่ผ่านมา ด้วยการเพิ่มเสียงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ เสียงนาฬิกา เพื่อสื่อถึงการเดินทาง และการเคลื่อนไหว อีกทั้งในองค์ 2 ฉาก 4 ความเป็นเลิศในด้านนักวิชาการผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ อีกทั้งผู้วิจัยประพันธ์เพลงแร็ป (Rap) ขึ้นมาใหม่ ด้วยเอกลักษณ์ของเนื้อเพลงแร็ป (Rap) คือ การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายอย่างตรงไปตรงมา เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี กับคนรุ่นใหม่ได้ สอดคล้องกับทฤษฎีของ มนต์ฉัตร วงศ์ตั้งเจริญ ที่ให้ความหมายของเพลงแร็ป ไว้ว่า

เพลงแร็ป (Rap) มีเสน่ห์ในตัวเองตรงที่สามารถถ่ายทอดชีวิตจริงหรือสิ่งที่พบเจออยากบอก เหมือนกระจกที่สะท้อนตัวตนศิลปิน การสะท้อนสังคมในมุมต่าง ๆ การ Rap ไม่จำเป็นจะต้อง Rap ด่า หรือ Rap ในด้านที่ไม่ดีเท่านั้น แค่นั่งรถเมล์ไปตามทาง แล้วสะดุดตากับบางสิ่งที่น่าสนใจ ก็สามารถนำมาเขียนเพลงได้แบบไร้ขีดจำกัด (มนต์ฉัตร วงศ์ตั้งเจริญ, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2562)

จากข้อความข้างต้น เห็นได้ว่า เพลงแร็ป (Rap) เป็นการใช้ภาษาที่เรียบง่าย ชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา ทำให้สามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้จากกระแสเพลงแร็ป จากศิลปินที่มีเพิ่มขึ้น รวมถึงรายการโทรทัศน์ เดอะ แร็ปเปอร์ ทางช่องโทรทัศน์ดิจิทัล เวิร์คพอยท์ ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน ดังที่ มิตร โมซดารา ได้ให้ทฤษฎีเกี่ยวกับเพลงแร็ปสำหรับคนรุ่นใหม่ ไว้ว่า

“โดยส่วนตัวมองว่าสมัยที่เป็นเพลงป๊อป (Pop) ที่กำลังดังช่วง 80-90 นั้นเข้าถึงได้ง่ายกว่า เพราะสมองคนจะจำคำพูดพร้อมทำนอง (Melody) ได้แม่นยำกว่าแต่ยุคนี้ที่เด็ก ๆ ชอบกันน่าจะมาจากกระแสของการหลีกเลี่ยงความจำเจของเพลงป๊อป (Pop) เพลงร็อก (Rock) หรือเพลงแนวลีคทรอนิกส์ ดันซ์ มิวสิค (EDM) ที่ครองซ่าไปมา ยาวนานและการที่เพลงแร็ป (Rap) เด็ด ๆ มองว่ามันเท่ เพราะคนที่ร้องเพลงแร็ป (Rapper) ที่ต่างประเทศจะร้องเพลงแร็ป (Rap) เรื่องจริงของชีวิตลุยจริง ๆ ทำจริง ๆ เคยผ่านอะไรมาตามในเนื้อเพลงเค้าจริง ๆ มันเกิดความแตกต่างจากเพลงแต่ง

ทั่วไปที่เน้นชั้นเธอรักกันเล็กกันแบบตัวละครสมมุติ ทำให้เพลงแร็ป (Rap) เนื้อหา
ตื่นเต้นน่าสนใจสะใจไม่เสแสร้ง และดนตรีสนุกสนานตรึงใจเด็กยุคนี้” (มิตร โมชดารา
, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2562)

ฉะนั้น การประพันธ์เพลงแร็ป (Rap) ที่ต้องการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็น
เลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ด้านนี้ ผู้วิจัยนำเกณฑ์มาตรฐานศิลปินของวิซุตา วุธาติตย์ ทั้ง 10
ประการ และการเพิ่มเติมจากนราพงษ์ จรัสศรี อีก 1 ประการ รวมเป็น 11 ประการ อันประกอบด้วย
การมีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน การมีประสบการณ์การเรียนและการทำงาน มีความสามารถ
หลากหลาย เป็นผู้นำและผู้บุกเบิก การมีปรัชญาในการทำงานมีการสร้างสรรค์ การมีรสนิยม
การถ่ายทอดองค์ความรู้ เป็นผู้หายาก มีจรรยาบรรณ และมีความหลงใหล มาเป็นแรงบันดาลใจใน
การประพันธ์เพลงแร็ป (Rap) ขึ้นมาใหม่ จากนั้นไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์บทเพลงร่วมกับผู้แต่ง
เพลงด้วยวิธีการศึกษาสังเกตจากวีดิทัศน์ผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี
เพิ่มเติมเพื่อนำไปเป็นแนวทางให้การประพันธ์เพลงตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยให้มากที่สุด
ผู้ประพันธ์เพลงโดยนภนต์ เทียนธวัช ดังเนื้อความต่อไปนี้

(*) ศิลปิน เอ้ คือคำที่ทุกคนได้ยินมา ...

ศิลปิน เอ้ ใครใคร ก็อยากที่จะร้อง ...

ศิลปิน เอ้ ง่ายอย่างที่ใครใครมองศิลปิน มันไม่...

ศิลปิน เอ้ ศิลปิน เชื่อกใจให้ดี ๆ ก่อนที่จะร้อง

อ้อ มันไม่เกี่ยวที่ใครจะ ... Wanna be หรือไม่ว่าใคร จะเกิดมาเพื่อเป็น Born to be

อ้อ นั่น คือสิ่งที่เราเป็น จะ ... Wan จะ Born ยังไงมันก็คือสิ่งที่เราเป็น (อ้าหะ)

เอ้จะทำยังไงก็ได้ ขอให้เป็นที่รัก จะล้มจะลุกจะสู้ ยังไงก็ได้...

อ้าเป็นให้เหมือนกับตัวครู่ตัม ที่เป็นศิลปิน ที่ครบเครื่องในทุกทุกด้าน

ศิลปินที่ดีมันต้องครบทุกข้อ ทุกกฎเกณฑ์ ต้องให้คนอื่นมาวัดให้ ไม่ใช่มากำหนดเอง

การจะผ่านเกณฑ์การวัดของศิลปิน ต้องผ่านอะไรมากมายกว่าที่คุณนั้นเคยได้ยิน

สิบเอ็ด เกณฑ์การวัด ของศิลปิน มันไม่ใช่เรื่องง่ายที่คนหนึ่งคน จะมีครบทุกทุกสิ่ง อ้า
แต่ ครูตั้ม นราพงษ์ มีครบทุกทุกสิ่ง ที่ศิลปินพึงจะต้องมี

- (*)One มีจิตวิญญาณของศิลปิน คือพลัง ชีวิตจิตใจ ของงานศิลป์
- Two การมีรสนิยม มีความนิยมศิลปะที่งามถึงระดับสุนทรีย์
- Three มีประสบการณ์ มีคุณวุฒิและวัยวุฒิผ่านการฝึกฝน และก็ศึกษามา
- Four มีปรัชญาในการทำงาน ศรัทธา ยึดมั่น อันทรงคุณค่า สะท้อนสู่ผลงาน
- Five การเป็นพหุสูต ผู้นำที่แสดงถึงความสามารถ วิเศษที่ไม่สิ้นสุด
- Six มีการสร้างสรรค์ผลงาน สร้างศิลปะ ที่ประยุกต์ความรู้ เข้ากับความงาม
- Seven มีความเป็นผู้นำ สะท้อนเอกลักษณ์ของตนที่นิยม และยอมรับไปในสังคม
- Eight การถ่ายทอดองค์ความรู้ การเป็นครูผู้สร้าง ให้กับวงการนาฏศิลป์ อ้า
- Nine เป็นผู้ท้าทาย เป็นปราชญ์ที่รอบรู้ หาใครจะมาเทียบยาก
- Ten การมีจรรยาบรรณ เป็นการบำเพ็ญตน เป็นศิลปินที่อยู่ในศีลธรรม
- Eleven มีความการหลงใหล หลงใหลในสิ่งที่รัก ในสิ่งที่ทำ ไม่ว่าจะเวลาจะผ่านไปนานสักแค่ไหน
นี่มันคือ ส่วนหนึ่ง ในสิ่งที่ต้องมี ศิลปินที่ดี ที่พึงควร จะต้อง
- และนี่คือคำเชิดชู จากเด็กยุคสมัยใหม่ ที่เล่าเรื่องราวผ่านเร้าบบยุคสมัยใหม่
- ถ้าถามว่าใครสุดยอดที่สุดในยุคนี้ พุดได้ชื่อเดียว ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี

5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงครั้งนี้มีความสมบูรณ์ ด้วยการนำแนวคิดทฤษฎีการทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ สื่อสารผ่านสัญลักษณ์ที่สามารถสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ด้าน ผ่านแนวคิดในการจัดนิทรรศการ

ผู้วิจัยแบ่งอุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้ดังนี้ 1.อุปกรณ์ประกอบการแสดงขนาดใหญ่สามารถเคลื่อนย้ายได้ (Set Props) 2.อุปกรณ์ประกอบการแสดงสำหรับนักแสดง (Props) และอุปกรณ์ประกอบการแสดงสำหรับตกแต่ง (Props Decoration)

ตารางที่ 4.15 การแบ่งลำดับอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่จะปรากฏบนเวทีการแสดง
(Props Breakdown)

ที่มา: ผู้วิจัย

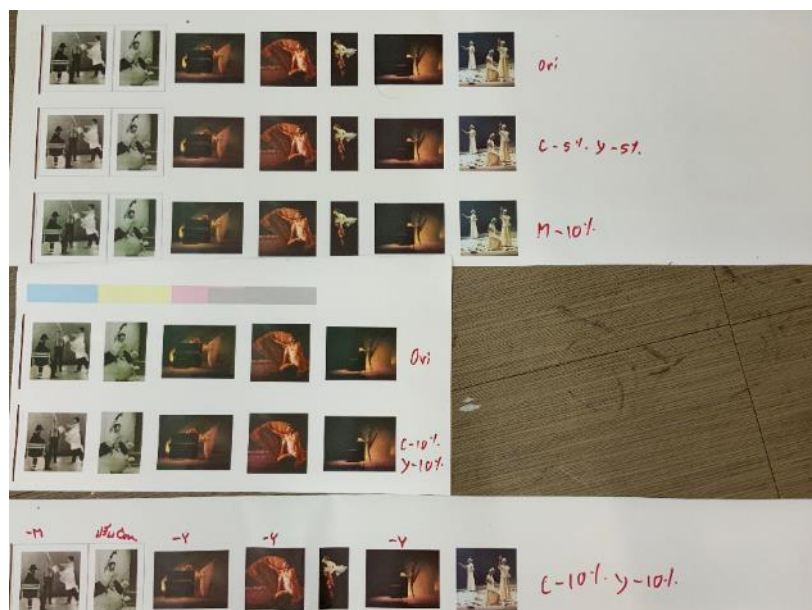
องค์	ฉาก การแสดง	ประเภทของอุปกรณ์ประกอบการแสดง		
		Set Props	Props	Props Decoration
1. ภูมิหลัง	1. ภูมิหลัง	-	ภาพที่ปิดด้วย กระดาษสีขาว	-
	2. การเดินทาง	-	กระเป๋าเดินทาง	-
	3. การแข่งขัน และการถูกคัด เลือก	-	กระเป๋าเดินทาง รองเท้าบัลเลต์	-
	4. นาฏยการละคร	-	-	-
	5. ความเป็นเลิศ	รองเท้าบัลเลต์ ขนาดใหญ่	ภาพผลงาน	-
2. นิทรรศการ ศิลป์	1. โหมโรง	-	ภาพที่ปิดด้วย กระดาษสีขาว	โหลทรงกระบอก แก้ว ชิงช้า
	2. กาลเวลา	-	กระเป๋าเดินทาง รองเท้าบัลเลต์	ชิงช้า
	3. ทอศิลป์	-	ภาพที่ปิดด้วย กระดาษสีขาว	ชิงช้า
	4. ความเป็นเลิศ	หนังสือขนาด ใหญ่	โหลทรงกระบอก แก้ว หนังสือเล่มเล็ก	รองเท้าบัลเลต์ ขนาดใหญ่ ชิงช้า

องค์	ฉาก การแสดง	ประเภทของอุปกรณ์ประกอบการแสดง		
		Set Props	Props	Props Decoration
	5. หอศิลป์	หนังสือขนาดใหญ่	ภาพผลงาน โหลทรงกระบอก เก้าอี้	รองเท้าบัลเลต์ ขนาดใหญ่ ชิงช้า

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่ของอุปกรณ์ประกอบการแสดงตามลำดับของบทการแสดง มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพผลงาน

การพิจารณาคัดเลือกผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของภาพการแสดงที่สมบูรณ์นั้น ผู้วิจัยคำนึงถึงเกณฑ์มาตรฐานศิลป์ในด้านจรรยาบรรณและจริยธรรม การขออนุญาตภาพผลงานจากตัวศิลปิน และศิลปินเป็นผู้คัดเลือกภาพผลงานด้วยตนเอง ให้สอดคล้องกับความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ นักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ อีกทั้ง กระบวนการผลิตภาพต้องมีความใกล้เคียงกับภาพผลงานเดิมให้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงต้องผลิตภาพต้นแบบขนาดเล็ก เพื่อนำมาตรวจสอบถึงค่าสีแต่และค่าของโรงพิมพ์ โดยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากพิมพ์และการขึ้นรูปจากบริษัท คัลเลอร์มาเนีย จำกัด (Colormaniam Company)

ภาพที่ 4.11 ภาพพิมพ์ทดสอบคุณภาพของสีพิมพ์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: ผู้วิจัย

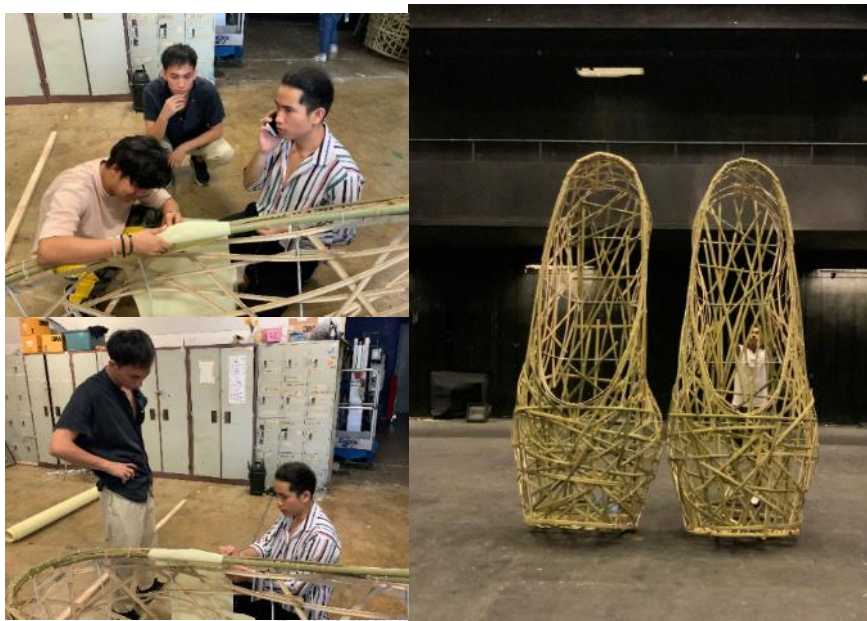
ภาพที่นำมาเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่เป็นเสมือนหัวใจหลักสำคัญในการสื่อสาร และถ่ายทอดผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้อย่างตรงไปตรงมา ขนาดและวัสดุในการผลิตเป็นสิ่งที่ควรคำนึง ผู้วิจัยเลือกการพิมพ์ลงวัสดุจากผ้าใบลักษณะคล้ายผ้าแคนวาส (Canvas) วาดภาพของงานด้านทัศนศิลป์ เนื่องด้วยพื้นผิวจะไม่มี การสะท้อนของเงาสี และไม่เกิดเงาสท้อนเมื่อแสงจากเวทีส่องกระทบ และความหนาของผ้าใบ สัมพันธ์กับโครงสร้างที่เป็นไม้โครงขนาดเบาด้านหลัง ต้องเหมาะสมกับการเคลื่อนไหวของนักแสดงด้วยเช่นกัน

รองเท้าบัลเลต์

การออกแบบรองเท้าบัลเลต์ ผู้วิจัยนำเอกลักษณ์การผสมผสานวัฒนธรรม ตะวันตกและตะวันออกในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี และความเรียบง่าย (Simplicity) ประกอบกับแนวคิดสัญญาในงานนาฏศิลป์ที่สื่อความหมายตรงเกี่ยวกับการเดินทาง และความหมายแฝงคือการसानไม้ไผ่ ลักษณะเครื่องจักรสาน ที่สะท้อนความเป็นไทยอัตลักษณ์ ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในบททดลองครั้งที่ผ่าน มาเป็นแนวทางในการออกแบบ จากบทการแสดงในองก์ 1 และ 2 ของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานสร้างสรรค์ ของนราพงษ์ จรัสศรี กล่าวคือ

องก์ 1 รองเท้าบัลเลต์ คือ อุปกรณ์ประกอบการแสดงขนาดใหญ่ ที่เคลื่อนย้ายได้ (Set Prop) วึ่งเคลื่อนย้ายโดยนักแสดงมาวางไว้ตรงพื้นที่การแสดง จากนั้นนักแสดง จะมีปฏิสัมพันธ์ด้วย อีกทั้งยังสามารถจัดแสดงในรูปแบบ ศิลปะการจัดวาง (Installation Art) ได้อีก ด้วย จากทรรศนะของวีระชัย วรรัตน์ชัยกุล เกี่ยวกับรองเท้าบัลเลต์ ที่ใช้ในการแสดง กล่าวว่า “รองเท้าบัลเลต์ เปรียบเสมือนสิ่งแทนตัวศิลปิน ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวผ่านวัตถุที่ผู้วิจัยต้องการ นำเสนอ ซึ่งคล้ายกับศิลปะการจัดวาง ที่จัดในพิพิธภัณฑ์ หรือสถานที่ทั่วไป การให้อิสระกับผู้ชมในการตีความ” (วีระชัย วรรัตน์ชัยกุล, สัมภาษณ์, 24 ธันวาคม 2561)

องก์ 2 รองเท้าบัลเลต์ คือ อุปกรณ์ประกอบการแสดงสำหรับตกแต่ง (Prop Decoration) ที่ถูกนำไปวางตรงตำแหน่งระเบียบชั้น 2 ของพื้นที่การแสดง มีหน้าที่สร้างบรรยากาศ ของฉากการแสดงให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 4.12 รองเท้าบัลเลต์แบบสมบูรณ

ที่มา: ผู้วิจัย

กระเป๋าดินทาง

การนำกระเป๋าดินทางมาเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง เพื่อสื่อความหมายให้ตรงตาม แก่นเรื่อง “การเดินทางสู่ความสำเร็จ” นอกจากจะเป็นอุปกรณ์ประกอบสำหรับนักแสดงแล้วนั้น กระเป๋าดินทางยังเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงสำหรับตกแต่ง (Pros Decoration) ในการนำมาจัด

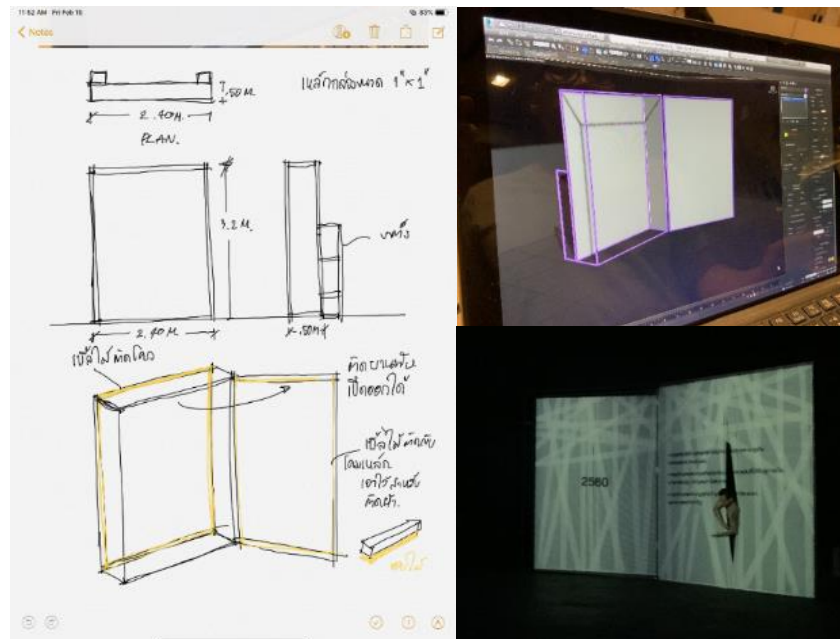
วางเรียงกันตรงกลางพื้นที่การแสดง คล้ายกับเป็น ศิลปะการจัดวาง (Installation Art) ในงานนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ภาพที่ 4.13 การใช้กระเป๋าเดินทางในลักษณะที่เป็นศิลปะการจัดวาง และอุปกรณ์ประกอบการแสดง
ที่มา: ผู้วิจัย

หนังสือ

หนังสือ เป็นสื่อสัญลักษณ์ที่นำมาใช้ในการสื่อสารเอกลักษณ์ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการระดับการศึกษาดุษฎีบัณฑิต และดำรงตำแหน่งทางวิชาการในระดับศาสตราจารย์ โดยการออกแบบหนังสือให้มีขนาดใหญ่ (Visual Element) สามารถเคลื่อนย้ายได้ (Set Prop) คำนี้ถึงแนวคิดในการออกแบบที่เรียบง่าย (Simplicity) การลดทอนรูปทรงที่มีความหนาของตัวหนังสือ ให้คงไว้ซึ่งโครงสร้างที่สื่อความหมายเท่านั้น การนำผ้าขาวบางมาขึงกับโครงสร้างกรอบทรงสี่เหลี่ยม พร้อมกับการตัดผ้าเป็นเส้นนำมาสานสอดคล้องไปกับอุปกรณ์ประกอบการแสดงส่วนอื่น เช่น รองเท้าบัลเลต์ ให้เกิดเอกภาพเดียวกัน อีกทั้งเป็นการเพิ่มมิติให้กับพื้นผิวไม่ให้เป็นจืดจางไป ที่สำคัญคือลักษณะโครงสร้างต้องสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักแสดงได้ (Relational Element) เนื่องด้วยในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการให้นักแสดงก้าวเดินออกมาจากโครงหนังสือขนาดใหญ่ เพื่อสื่อถึงผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนราพงษ์ จรัสศรี

ภาพที่ 4.14 กระบวนการออกแบบจนถึงผลิต หนังสือ ที่เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ที่มา: ผู้วิจัย

เก้าอี้ และโหลแก้วทรงกระบอก และชิงช้า

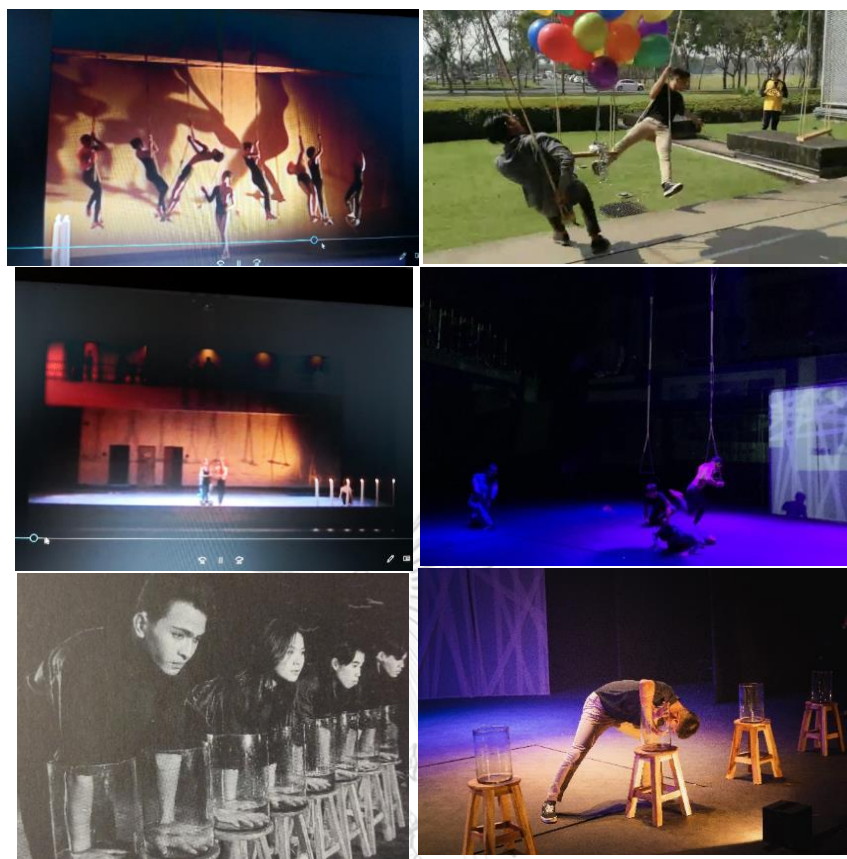
การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดศิลปะแห่งการหยิบยืม (Appropriate Art) มาเป็นแนวทางในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง เพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี อย่างตรงไปตรงมาจากผลงานการแสดงชุด นอสตราเจีย (Nostalgia) เป็นการหวนคำนึงถึงภาพผลงานในอดีต ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของณัฐคม แซ่มเย็น เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ ไว้ว่า

สิ่งที่อยากเห็นในผลงานการแสดงที่เกี่ยวกับนราพงษ์ จรัสศรี คือ ภาพผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในอดีต เนื่องด้วยในอดีตนั้นระบบการสื่อสารและเทคโนโลยี ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าปัจจุบัน การเผยแพร่ผลงานในอดีตจึงเป็นสิ่งที่ค่อนข้างยากลำบาก ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ การหวนกลับของผลงานในอดีต ก็น่าจะสร้างความประทับใจให้กับผู้ชมและตัวศิลปินได้ (ณัฐคม แซ่มเย็น, สัมภาษณ์, 20

มกราคม 2562) ความคาดหวังของผลงานนราพงษ์ จรัสศรี สอดคล้องกับพระศนะของณัฏฐ์พัฒน์ ผลพิกุล กล่าวว่

การเผยแพร่ผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี นั้นมีคุณค่าอย่างมาก ภาพผลงานสร้างสรรค์ในอดีตที่ได้กรุ่นใหม่ไม่มีโอกาสได้เห็น ด้วยเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย จึงทำให้ผลงานที่มีคุณค่า ไม่ได้ถูกการเผยแพร่ การนำภาพผลงานในอดีตกลับมาสร้างสรรค์ใหม่ เป็นสิ่งที่อยากเห็น เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนรุ่นใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงาน (ณัฏฐ์พัฒน์ ผลพิกุล, สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม 2561)

จากพระศนะข้างต้น จึงเป็นที่มาของการนำแนวคิดศิลปะแห่งการหิบบิยม (Appropriate Art) มาเป็นแนวทางในคัดเลือกผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี นำไปสู่การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงครั้งนี้ ประกอบด้วยการแสดงชุด คราฟ (Craft) ที่มี ชิงช้า เป็นส่วนประกอบการแสดง และการแสดงชุด นอสตราเจีย (Nostalgia) ที่ใช้ แก้วอี้ และโหลแก้ว ทรงกระบอกสูง อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ปรากฏในการแสดงทั้ง 2 ชุดการแสดง สื่อถึงเรื่องราวของการลิ้มลิือนของวิถีชีวิตของคนไทย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความสำเร็จของวัยเด็ก การเติบโต เรียนรู้ของมนุษย์ในสังคมไทย

ภาพที่ 4.15 ผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี และผลงานการสร้างสรรค์ของผู้วิจัย
ตามแนวคิดศิลปะแห่งการหยิบยืม (Appropriate Art)

ที่มา: ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 6) การออกแบบเครื่องแต่งกาย

การออกแบบเครื่องแต่งกายในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยคำนึงถึงความเรียบง่าย (Simplicity) และแนวคิดสัญลักษณ์มาเป็นแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์ ดังรายละเอียด

องค์ 1 ฉาก 1 ภูมิหลัง ผู้วิจัยใช้เครื่องแต่งกายที่เข้ารูปที่เน้นสีรีะร่างกายของนักแสดง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการเคลื่อนไหวลีลาในกิจกรรมประจำวัน การเดิน ที่เรียบง่าย สีเทาของเครื่องแต่งกายสื่อถึงความเป็นกลาง อีกทั้งสวมทับด้วยเสื้อยืดสีดำ มีลายตัวอักษรพิมพ์ คำว่า Exhibitum มาจากภาษาลาติน แปลว่า การจัดนิทรรศการ ด้วยลักษณะโครง

เสื้อผ้า และสี ที่เรียบง่ายนั้น ยังสามารถทำให้ภาพผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่นักแสดง ถู้อมานั้น มีความโดดเด่น ขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ 4.16 เครื่องแต่งของนักแสดงเน้นความเรียบง่าย

ที่มา: ผู้วิจัย

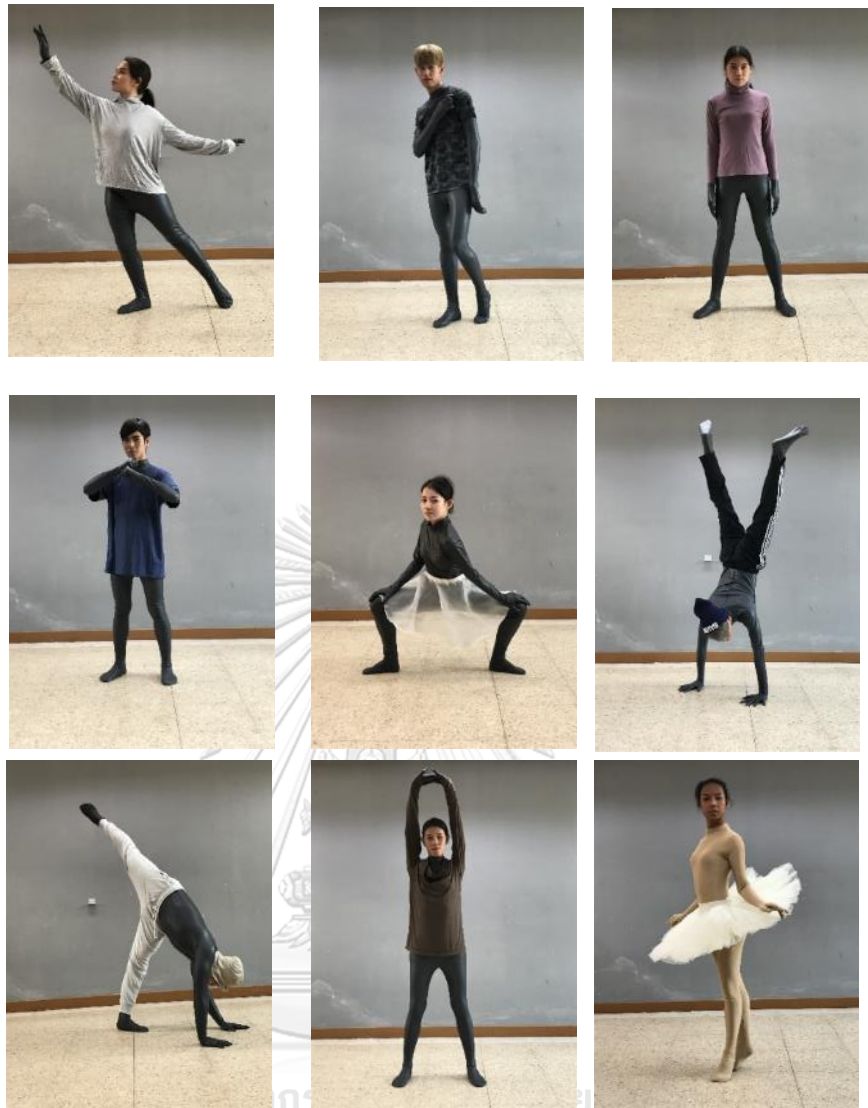
จากบทการแสดงองค์ 1 ฉาก 1 ภูมิหลัง สื่อเรื่องราวภูมิหลังที่นราพงษ์ จรัสศรี มีพื้นฐานนาฏศิลป์จากการรำไทย ศึกษาการเต้นบัลเลต์ จนมาสู่ศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ สร้างสรรค์ร่วมสมัยในประเทศไทย จากบทการแสดงดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำสัญญาณมาใช้เป็นแนวคิดในการออกแบบที่เน้นความเรียบง่ายด้วยเช่นกัน นาฏศิลป์ไทย นำสัญญาณของชฎา ผ้าสไบ และผ้าโจงกระเบน โดยผู้วิจัยดึงเอาลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ไทย 3 ส่วน ตั้งแต่ส่วนบนศีรษะ ส่วนลำตัว และส่วนขา จึงปรากฏเป็นสัญญาณแทนความเรียบง่ายในเครื่องแต่งกายของการแสดงครั้งนี้ ได้แก่ สัญญาณจากส่วนบนศีรษะ คือ ชฎา ส่วนลำตัว คือ ผ้าสไบ และส่วนขา คือ ผ้านุ่งโจงกระเบน โดยการออกแบบเครื่องแต่งกายที่นำเอาลักษณะเด่นมาจากเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยยึดเอาโครงสร้างเดิมเป็นสำคัญ กล่าวคือ ชฎา ใช้เป็นลักษณะของเกี้ยวที่ครอบมวยผม แต่ใช้เป็นวัสดุเทียมเคลือบด้วยสีขาว เนื่องด้วยผู้วิจัยต้องการให้ชฎามีความเรียบง่ายให้มากที่สุด ผ้าสไบใช้เป็นผ้าสไบที่เป็นเครื่องแต่งกายของนาฏศิลป์ไทย และการนุ่งผ้าโจงกระเบนใช้การตัดเย็บแบบสำเร็จรูปที่เป็นกางเกงที่ยังคงรูปร่างของโจงกระเบนอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการสวมใส่ประกอบการแสดง นาฏศิลป์ร่วมสมัย สื่อสัญญาณด้วย หมวกมีปีกสีดำ

ภาพที่ 4.17 เครื่องแต่งกายที่นำแนวคิดสัญลักษณ์มาใช้ ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 1

ที่มา: ผู้วิจัย

องค์ 1 ฉาก 2 การเดินทาง และฉาก 3 การแข่งขันและการคัดเลือก ผู้วิจัยเน้นความเรียบง่าย เครื่องแต่งกายที่นำสวมใส่ทับชุดเข้ารูป ไม่ได้มีการตัดเย็บ ใช้วิธีการหยิบยืมจากบุคคลรอบข้าง และจากตัวนักแสดงเอง เนื่องด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับฉากการแสดงนี้ ผู้วิจัยต้องการสื่อบุคลิกลักษณะของตัวนักแสดงให้ชัดเจนมากที่สุด เป็นการสร้างความหลากหลายให้กับการแสดงให้มีมิติมากขึ้น

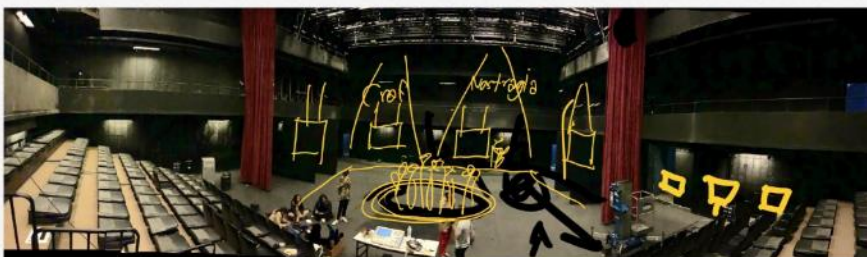

CHULALONGKORN UNIVERSITY
 ภาพที่ 4.18 เครื่องแต่งกายของนักแสดงที่เน้นความเรียบง่าย
 ที่มา: ผู้วิจัย

7) การออกแบบพื้นที่การแสดง

การออกแบบพื้นที่การแสดงสำหรับการแสดงครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งพื้นที่การแสดงออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นภายนอกโรงละคร (FOH) ที่เป็นพื้นที่โล่ง และส่วนพื้นที่ภายในโรงละคร เป็นพื้นที่ปิดลักษณะโครงสร้างอาคารเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส สูง 3 ชั้น มีพื้นที่การแสดงตรงกลาง ในลักษณะแบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์ (Black Box Theatre) ซึ่งแนวคิดของศิลปะ

แบบเฉพาะที่ (Site Specific Art) ที่ผู้วิจัยนำมาคำนึงในการออกแบบพื้นที่แต่ละส่วนนั้น มีผลต่อการออกแบบสถาปัตยกรรมศิลป์ ดังที่นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับการใช้พื้นที่การแสดงไว้ว่า “พื้นที่ว่าง (Space) นั้น มีความสัมพันธ์กับทิศทางการเคลื่อนไหว ระยะเวลา การขนาน จังหวะ ระยะช่องไฟ และสัดส่วน” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2561)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 4.19 พื้นที่การแสดงทั้งภายในโรงละคร และภายนอกแบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์

(Black Box Theatre) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ที่มา: ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

8) การออกแบบแสง

การออกแบบแสงในงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการ ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยมีกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบแสง เริ่มต้นจากการประชุม ปรึกษา กับผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การออกแบบแสงโดยตรง เพื่อหาแนวทางในการออกแบบให้มีความเหมาะสมกับหัวข้องานวิจัย จากบทการแสดงที่แบ่งออกเป็น 2 องก์ องก์ 1 ภูมิหลัง และองก์ 2 นิทรรศการศิลป์

องค์ 1 ภูมิหลัง ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากบริษัทไลท์ซอร์ท จำกัด เป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านผู้ออกแบบแสงคุณปรากรม์ กาญจนศรีสุขกุล และคุณณัชชา จันทระธร ผู้ควบคุมแสง คุณกชวรา โพธิ์หอม ฝ่ายปฏิบัติการ และอุปกรณ์โคมไฟต่าง ๆ

องค์ 2 นิทรรศการศิลปิน ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ภาควิชา ศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในด้านผู้ออกแบบแสง ทีมงาน และอุปกรณ์ โคมไฟ ผู้ออกแบบแสง อาจารย์กิตติ ศรีสัญญา

จุดประสงค์สำคัญของการออกแบบแสงสำหรับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ชมได้มองเห็นการแสดงและ องค์ประกอบอื่น ๆ ในการแสดง เช่น ฉาก เสื้อผ้า อุปกรณ์ประกอบฉาก และในการทำให้ผู้ชมได้เห็น สิ่งใด หรือไม่เห็นสิ่งใดก่อนหลังตามลำดับ นับเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญในการออกแบบแสงเช่นกัน การใช้แสงได้ถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ของนักแสดงในหลาย ๆ ช่วงของชีวิต เช่น การเริ่มต้น การเรียนรู้ การเติบโต กระบวนการออกแบบแสงผู้วิจัยคำนึงถึงการสร้างความเข้าใจที่ ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ออกแบบแสง ด้วยการใช้บทการแสดง และภาพวีดิทัศน์ที่บันทึกภาพ การซ้อมการแสดง และภาพมวลอารมณ์ความรู้สึกของเรื่อง เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ดังที่ ปรากรม์ กาญจนศรีสุขกุล ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการออกแบบแสงของการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ ไว้ว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Concept Design

หลังจากขั้นตอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Concept Design) คือ การนำสิ่งที่คิดไว้ ไปสร้างให้เกิดภาพจริงบนเวที ผู้ออกแบบจะต้องรู้จักสถานที่ แสดง วิธีที่ผู้สร้างสรรค์ใช้เวทีและฉาก งบประมาณ ระยะเวลาในการทำงาน และรายละเอียดอื่น ๆ ที่ได้จากการเข้าไปดูการซ้อม เพื่อนำมาประมวลและกำหนด อุปกรณ์ที่ต้องการใช้ จำนวนทีมงาน ระยะเวลาทำงานที่สมเหตุสมผล รวมถึงจัดทำ โครงร่างอุปกรณ์แสง (Lighting Plot) ซึ่งเป็นแบบสำหรับติดตั้งอุปกรณ์แสง (ปรากรม์ กาญจนศรีสุขกุล, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2562)

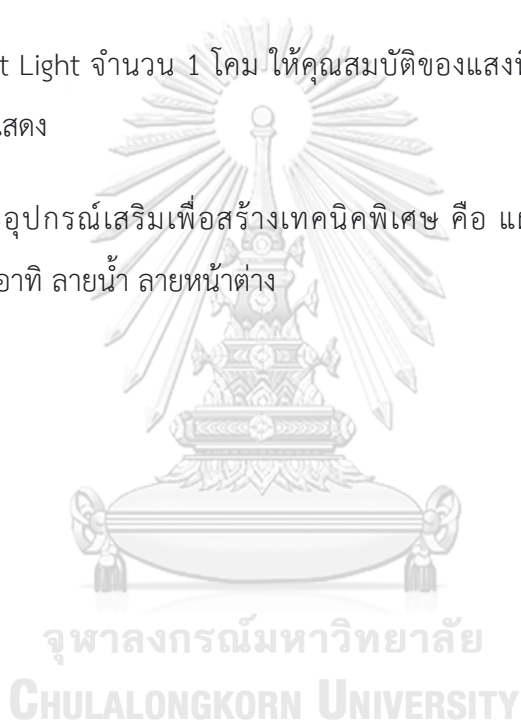
Profile จำนวน 10 โคม สามารถปรับคุณสมบัติของลำแสงให้มีขนาดแคบและกว้างได้ ลักษณะของแสงที่ได้จะมีความคมชัด นำมาใช้ในฉากที่ต้องการพื้นที่เฉพาะเจาะจง

Moving Head จำนวน 8 โคม คุณสมบัติให้ลำแสงที่คม สามารถเปลี่ยนสีของแสงได้ โดยที่ไม่ต้องใช้แผ่นกรองแสงและสามารถมีลวดลายได้เช่นกัน อีกทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนตำแหน่งทิศทางของลำแสงได้ทันที

Moving LED จำนวน 6 โคม ให้คุณสมบัติของแสงที่กระจาย มีกำลังไฟสูงกว่า เหมาะสำหรับสร้างบรรยากาศของการแสดง สามารถผสมได้หลายเฉดสี

Foot Light จำนวน 1 โคม ให้คุณสมบัติของแสงที่กระจายในวงกว้าง เพื่อสร้างบรรยากาศให้กับการแสดง

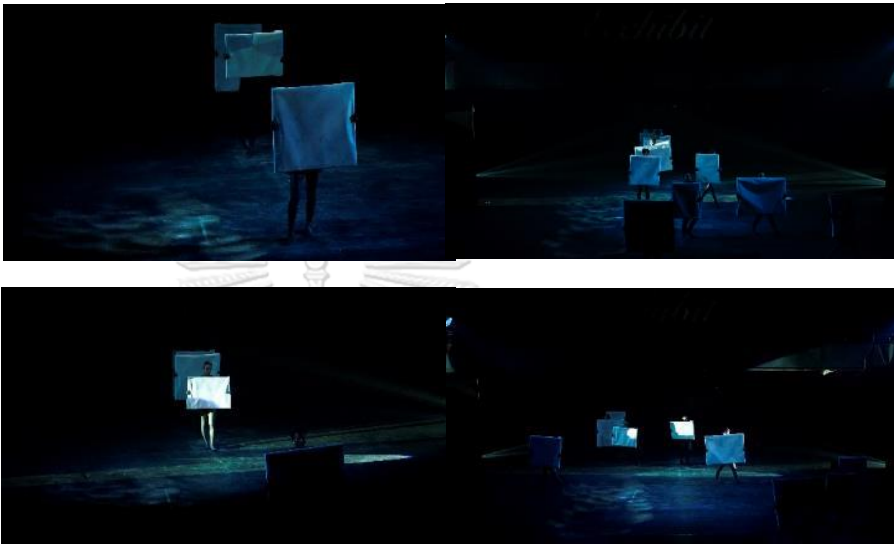
และอุปกรณ์เสริมเพื่อสร้างเทคนิคพิเศษ คือ แผ่นลวดลายฉลุ (Gobo) เสริมบรรยากาศการแสดง อาทิ ลายน้ำ ลายหน้าต่าง

ตารางที่ 4.16 การออกแบบแสงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงาน

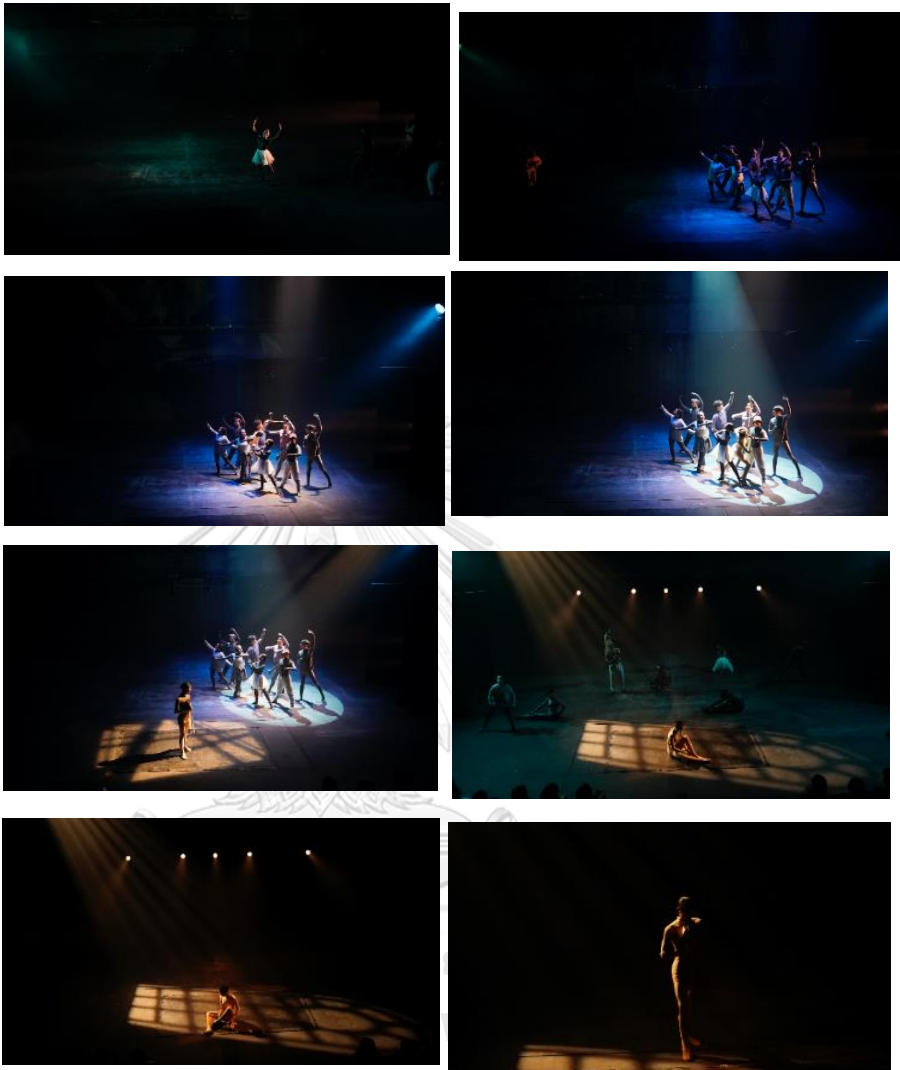
นาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี องค์กร 1

ที่มา: ผู้วิจัย

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
องค์กร 1 ฉาก 1 ภูมิหลัง	 <p>ลักษณะของแสงเป็นการสื่อเงาสะท้อนของสายน้ำ ความลึกกลับน่าค้นหา ความมีชีวิตชีวาที่มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ สายน้ำที่ไหลผ่านไปเรื่อย ๆ เสมือนสิ่งที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของนราพงษ์ จรัสศรี มีการใช้โทนสีโทนเย็น สื่อบรรยากาศยามค่ำคืน คล้ายภาพในความฝัน อุปกรณ์โคมไฟ Movinglight ใส่ Gobo ลายน้ำ นอกจากนี้ในเรื่องทิศทางของแสง : ด้านข้าง ซ้ายและขวา ระดับความเข้มของแสงไม่มากนัก</p>

องค์/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
องค์ 1 ฉาก 2 การ เดินทาง	 <p>จุดเริ่มต้นของผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ตั้งแต่ นาฏศิลป์ไทย บัลเลต์ นาฏศิลป์สมัยใหม่ นาฏศิลป์ร่วมสมัย และนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ เริ่มแสงธรรมชาติ จากนั้นสีสั่นเพิ่มขึ้นตามลำดับ เสมือนความสามารถที่หลากหลายของนราพงษ์ จรัสศรี ใช้โทนแสงสีส้ม แทนนาฏศิลป์ไทย สื่อเห็นถึงความอบอุ่น โทนแสงสีชมพูอ่อน ให้ความรู้สึกละมุนในลักษณะการเต้นแบบบัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย สื่อด้วยโทนแสงสีฟ้า ที่ให้ความรู้สึกสิ้นไหลเหมือนน้ำ จากนั้นทุกความสามารถมารวมกันตรงกลางเวที แสงส่องลงพื้นเวที (Top Side) ลงเฉพาะตรงกลุ่ม จากนั้น B/O (Black Out) โทนแสงสีเหลือง อีกทั้งทิศทางของแสง : Foot Light ระเบียงชั้น 3 และชั้น 2 และ Top Side พื้นที่การแสดงชั้น 1 ด้วยแสงจากอุปกรณ์โคมไฟแบบ Profile เน้นให้นักแสดงตรงกลางเด่น</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
องค์กร 1 ฉาก 3 การ เดินทาง	 <p data-bbox="475 1249 1374 1630">แสงสีสถานที่ต่าง ๆ ในการเดินทาง การเคลื่อนไปทางซ้ายและขวาจากแสงจากโคมด้านข้างเวทีทั้งสองข้าง สื่อแทนความวุ่นวายจากการเดินทาง แสงลักษณะเจาะจงพื้นที่ตรงกระเปาะเดินทาง เพื่อเน้นย้ำเรื่องการเดินทางของนราพงษ์ จรัสศรี ใช้สีแสงโทนเย็น เพื่อสื่อคล้ายภาพเก่าที่อยู่ในห้วงคำนึง นอกจากนี้ ทิศทางของแสง : ด้านข้างซ้ายขวา ด้วยการเคลื่อนที่ของลำแสง จากอุปกรณ์ Moving Head ให้ลำแสงที่คมชัด สื่อถึงแสงจากหน้ารถยนต์ รถไฟ ในการเดินทาง แสงจากทิศทาง Back Light ถูกแทนความหมายเป็นแสงในสถานีรถไฟใต้ดิน</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
<p>องค์กร 1</p> <p>ฉาก</p> <p>3 การ</p> <p>แข่งขัน</p> <p>และการ</p> <p>คัดเลือก</p>	 <p>The photographs show a variety of lighting techniques used on stage. Top-left: A single performer is illuminated by a green spotlight on a dark stage. Top-right: A group of performers is lit with blue spotlights. Middle-left: A group of performers is lit with blue spotlights. Middle-right: A group of performers is lit with blue spotlights. Bottom-left: A group of performers is lit with warm, yellowish spotlights. Bottom-middle: A group of performers is lit with warm, yellowish spotlights. Bottom-right: A single performer is lit with a warm spotlight. The bottom-most photo shows a single performer in a dark setting, lit by a warm spotlight.</p>

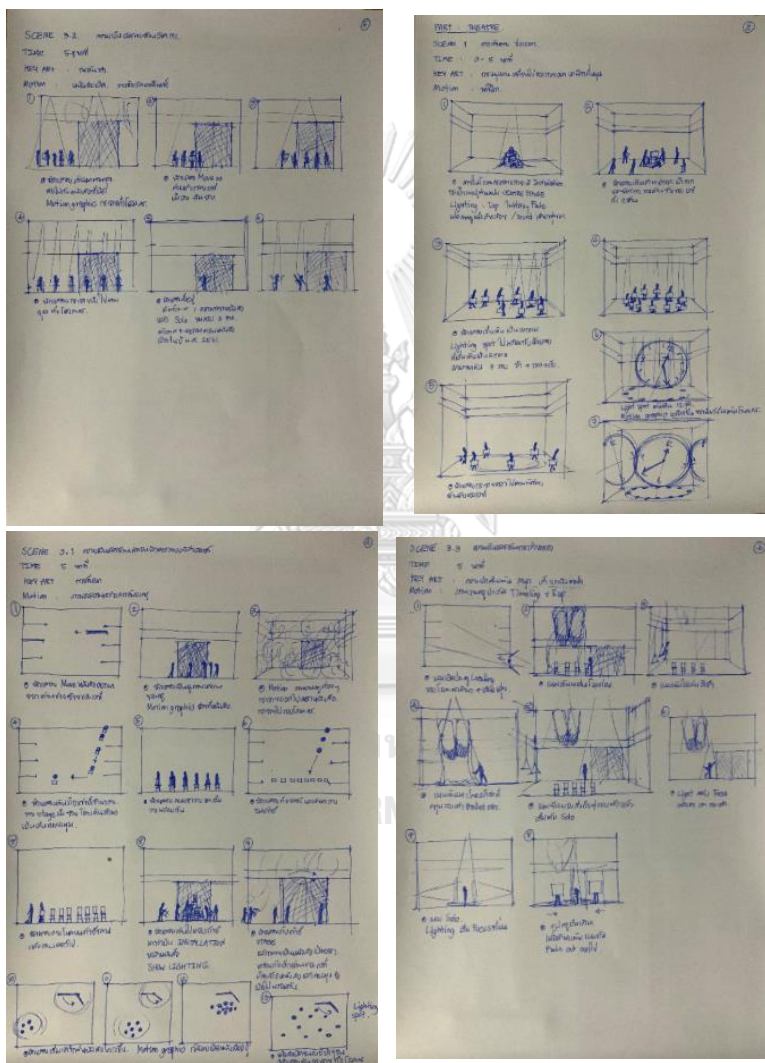
องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
	<div data-bbox="497 461 1366 701" data-label="Image"> </div> <p data-bbox="470 757 1378 1480">แสงสื่อถึงภาพความฝัน ภาพของแรงบันดาลใจ การต่อสู้ ไปสู่ความหวัง ภาพความฝันที่เลื่อนกลาง เริ่มชัดขึ้น จากนั้นแสงได้กำหนดพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นกลุ่มนักแสดง ภาพความฝัน จะแทนด้วยโทนสีม่วงน้ำเงิน ลำแสงชัดขึ้น และส่วนที่เป็นนักแสดงหลัก ภาพความเป็นจริง ถูกแทนค่าโทนสีเหลือง จะเห็นได้ว่าการแบ่งพื้นที่การแสดงด้วยสัญญาณของลำแสงที่เกิดขึ้น ภาพวงกลม และภาพกรอบสี่เหลี่ยม แสดงถึงความขัดแย้งที่อยู่ภายในตัวละคร จากนั้นแสงเปลี่ยนสถานที่เป็นห้องซ้อม ด้วยสัญญาณของแสง ที่เป็นกรอบหน้าต่างในตำแหน่งที่ทิศทางที่เปลี่ยนไป ลักษณะของแสงในฉากนี้ เน้นที่ตัวนักแสดงหลัก ฉะนั้นพื้นที่การแสดงที่อยู่รอบข้างนั้น แสงจะมีหน้าที่ช่วยเสริมบรรยากาศของเรื่อง โดยการใช้แสงจากมุมบน (Top Side) ลงตามตำแหน่งของนักแสดงที่แสดงลีลาท่าทางเดี่ยว ด้วยอุปกรณ์โคมไฟแบบPAR 64 ที่ให้ลำแสงกว้าง และทิศทางด้านหลัง (Back Light) เพื่อให้เห็นนักแสดงแค่เงาเท่านั้น</p> <p data-bbox="470 1435 901 1480">โทนสีที่ใช้คือ สีโทนเย็น และสีโทนร้อน</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
องค์กร 1 ฉาก 4 นาฏยศิลป์ การแสดง	 <p data-bbox="470 1294 1378 1563">เน้นสีของแสงให้เข้ากับบทเพลง Big Spender ในรูปแบบนาฏยศิลป์การแสดง (Dance Theatre) สื่ออารมณ์เ้ายาวน นำค้นหา ความสนุกไร้ขีดจำกัด มีการใช้แสงโทนสี ม่วง แดง น้ำเงิน ฟ้ำ เขียว อีกทั้ง ทิศทางของแสง มาจากทั่วโรงละคร แต่เน้นทิศทางด้านข้าง และด้านหลัง เพื่อสื่อให้เห็นสรีระร่างกายของนักแสดงให้ชัดเจน</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
<p>องค์กร 1 ฉาก 5 ความเป็น เลิศ</p>	 <p>แสงที่เน้นอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน คือ นักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ โดยใช้ทิศทางของแสง เป็นแสงย้อมรองเท้าบัลเลต์ (Side Light) แสงเฉพาะจุด (Spot Light) ตรงนักแสดงหญิงที่อ่านกลอน และแสงจากทิศทางพื้นด้านข้างเวที (Side Foot) ส่องนักแสดงที่ร่าอยู่ด้านหน้า เพื่อแยกส่วนกับรองเท้าบัลเลต์ด้านหลัง โดยย้อมเป็นโทนชมพู ม่วง ฟ้ำ ให้รองเท้าดูน่าค้นหา มีเรื่องราว มีแสงจากด้านหลังรองเท้าให้ดูความน่าสนใจ</p> <p style="text-align: center;">CHULALONGKORN UNIVERSITY</p>

ในส่วนขององค์กร 2 นิทรรศการศิลป์ ผู้วิจัยมีกระบวนการทำงานจากการร่วมพูดคุยกับ อาจารย์กิตติ ศรีสัญญา อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำกับการแสดง การออกแบบแสง และการกำกับภาพบนเวที ในการแลกเปลี่ยนแนวความคิด มุมมองภาพการแสดง สิ่งที่คุณวิจัยต้องการนำเสนอ รวมถึงร่วมซักถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะที่อาจารย์กิตติ ศรีสัญญา เป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการออกแบบลีลานาฏศิลป์ และได้เคยร่วมงาน ในฐานะผู้ออกแบบฉากให้แก่การแสดงชุด อังว้าง (Loneliness) กับนราพงษ์ จรัสศรี โดยเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการสื่อสารเรื่องราว ภาพความคิดของงานวิจัยชิ้นนี้ กับอาจารย์กิตติ ศรีสัญญา คือ ภาพร่างเรื่องราว

(Storyboard) เพื่อให้ภาพที่เกิดขึ้นบนเวทีมีทิศทางในการสื่อสาร อารมณ์และความรู้สึกเดียวกัน ดังที่ กิตติ ศรีสัญญา ได้กล่าวว่า “การจัดแสงที่ตินักออกแบบแสงควรต้องมีภาพในความคิดอยู่แล้วว่า แสงที่จะปรากฏขึ้นบนเวที หรือพื้นที่การแสดงนั้น ต้องการให้ภาพออกมามีลักษณะอย่างไร สื่อสารอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างไรบ้าง” (กิตติ ศรีสัญญา, สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2561)

ภาพที่ 4.21 แบบร่างเรื่องราว (Storyboard) การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการ ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้สื่อสารกับผู้ออกแบบแสง
ที่มา: ผู้วิจัย

เห็นได้ว่า แบบร่างเรื่องราว (Storyboard) ของการแสดงผลงานสร้างสรรค์นี้ แสดงภาพรวมของแสง ที่เป็นแนวคิดของผู้วิจัย แนวคิดนี้ไม่ใช่แนวคิดขั้นสุดท้ายในกระบวนการสร้างสรรค์ แบบร่างเรื่องราว (Storyboard) นี้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการเคลื่อนที่ และสื่อสารให้ผู้วิจัยและผู้ออกแบบแสง ได้เห็นภาพที่จะเกิดขึ้นบนเวทีโดยภาพรวม ดังจะอธิบายแสง ดังนี้

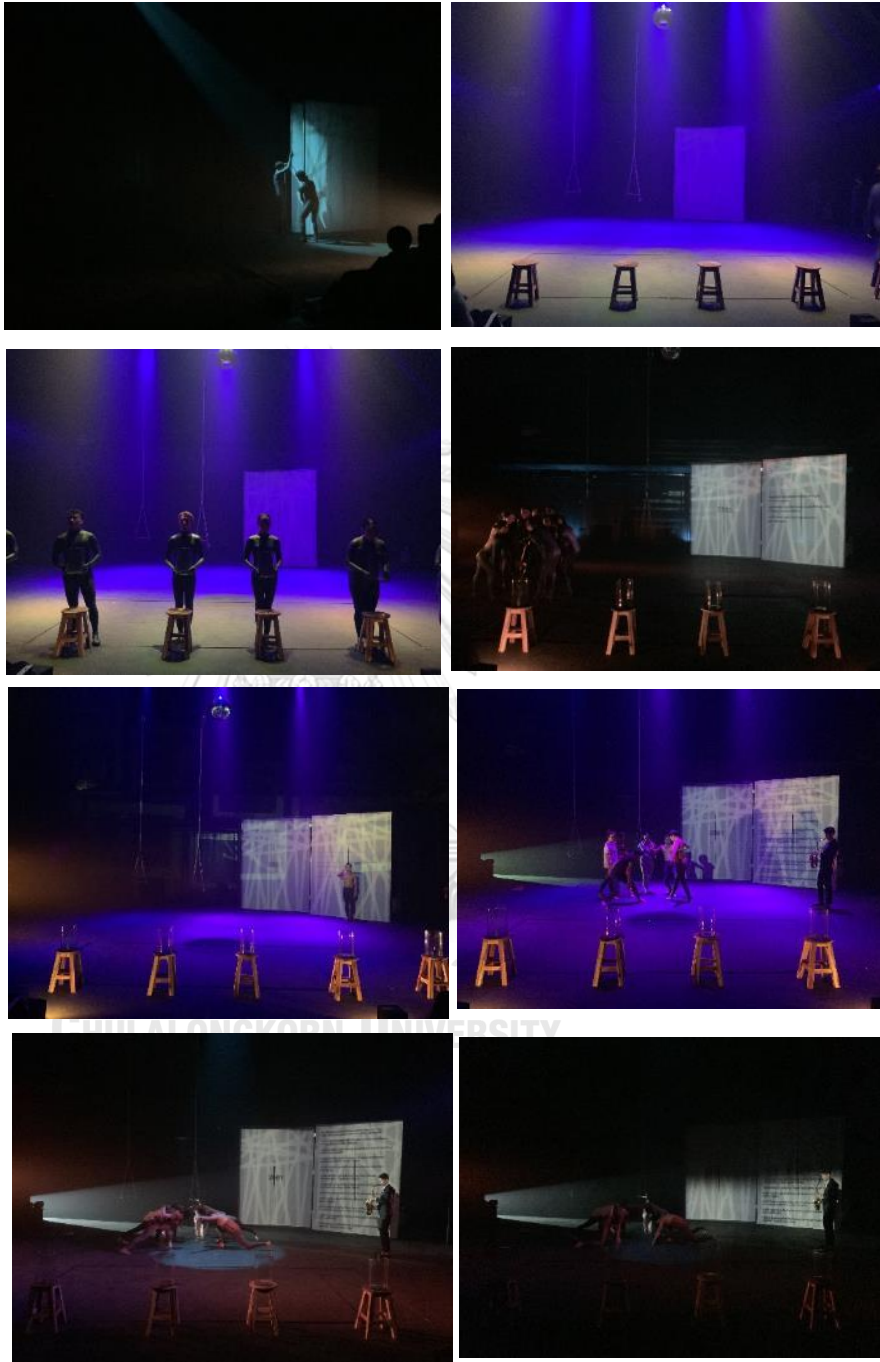
ตารางที่ 4.17 การออกแบบแสงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงาน

นาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี องค์กร 2

ที่มา: ผู้วิจัย

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
องค์กร 2 ฉาก 2 กาลเวลา	 <p data-bbox="496 1912 1378 2011">เริ่มต้นด้วยแสงส่องลงมาจากทิศทางด้านบน (Top Side) เพื่อเน้นกระเป๋าดินทาง จากนั้นแสงสีม่วง ส่องมาจากด้านข้างเวที นักแสดงเดินออกมา จึงทำให้</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
	<p>เห็นนักแสดงแค่เงา จากนั้นแสงเริ่มเปลี่ยนสี ไปเป็น เหลือง แดง เพื่อสื่อให้เห็นถึงความหลากหลายในการเดินทาง เมื่อนักแสดงเดินมาขึ้นเป็นวงกลม ลำแสงจะส่องลงมาเป็นจุดเฉพาะ สื่อถึงจุดเริ่มต้นของการเดินทาง ที่หมุนเวียนไปตามเข็มนาฬิกา</p>
<p>องค์กร 2 ฉาก 3 ทอศิลป์</p>	<div data-bbox="499 651 1390 1626"> </div> <p>แสงทำหน้าที่ย้อมบรรยากาศของการแสดง ด้วยอุปกรณ์โคมไฟแบบ (Moving LED) ทิศทางของแสงจากด้านข้างระเบียงชั้น 2 ลงมา ด้วยโทนสีฟ้า ม่วง เพื่อสื่อถึงภาพความฝัน จากนั้นเสริมด้วยอุปกรณ์โคมไฟแบบ (Foot Light) แสงกระจายโทนแสงสีเหลือง ที่มีทิศทางมาจากพื้น เพื่อช่วยเสริมบรรยากาศ</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
	 <p>The photographs illustrate a stage production with the following lighting and equipment details:</p> <ul style="list-style-type: none"> Top Left: A single performer is silhouetted against a bright light source, creating a dramatic effect. Top Right: A stage set featuring a central rectangular light fixture and four stools arranged in a row, illuminated by blue light. Middle Left: Four performers stand behind their respective stools, lit by blue stage lights. Middle Right: A group of performers is positioned on stage, with a large projection screen displaying a grid pattern in the background. Bottom Left: A performer is seen from behind, standing on a stool, with a large projection screen showing a grid pattern. Bottom Middle: A group of performers is on stage, with a large projection screen displaying a grid pattern. Bottom Right: A performer is on stage, with a large projection screen displaying a grid pattern. Bottom Far Right: A performer is on stage, with a large projection screen displaying a grid pattern.

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
	<div data-bbox="491 421 1378 1055"> </div> <p data-bbox="491 1104 1378 1659">แสงในส่วนนี้มีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน ประกอบด้วย 1.แสงที่ช่วยเสริมบรรยากาศของเรื่อง ด้วยการใช้อุปกรณ์โคมไฟแบบ Moving LED 2.แสงที่ช่วยเน้นการแสดง โดยพื้นที่การแสดงแบ่งออกเป็น 3 พื้นที่ ได้แก่ 1. พื้นที่การแสดงส่วนระเบียงชั้น 2 ใช้อุปกรณ์โคมไฟแบบFoot Light โทนแสงสีฟ้าม่วง และไม่ต้องการให้เห็นนักแสดงชัดมากจนเกินไป เพื่อสื่อแบบความฝัน อุปกรณ์ไฟเส้น LED เพื่อขับเน้นโครงสร้างของรองเท้าให้ชัดมากขึ้น และม่านดาว เพื่อสื่อถึงความฝันตามคำคืน 2. พื้นที่การแสดงด้านหน้า Downstage จะใช้อุปกรณ์โคมไฟแบบ PAR 64 วางที่พื้นด้านหน้า และด้านข้าง เพื่อเน้นลีลาการเคลื่อนไหวของนักแสดง และ 3 พื้นที่การแสดงทั้งหมด ด้วยโทนแสงสีน้ำเงินฟ้า จากนั้น ใช้แสงที่เฉพาะเจาะจงเพื่อเน้นการแสดงให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ด้วยอุปกรณ์โคมไฟแบบ Profile</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพการออกแบบแสง/ คำอธิบาย และอุปกรณ์โคมไฟ
องค์กร 2 ฉาก 5 หอศิลป์	 <p data-bbox="488 1010 1380 1153">ใช้แสงเช่นเดียวกับการแสดงฉาก 1 แต่เพิ่มโทนแสงสีเหลืองให้มากขึ้น เพื่อแสดงถึงความรุ่งเรือง การมีคุณค่าในผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

สื่อมัลติมีเดีย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สื่อมัลติมีเดีย ผู้วิจัยออกแบบสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับบทการแสดง ด้วยการคำนึงถึงสัญญาณที่นำมาใช้สื่อความหมายความเป็นเลิศ ทั้ง 3 ด้าน ของนราพงษ์ จรัสศรี ในการออกแบบสร้างสรรค์สื่อมัลติมีเดียสำหรับการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ครั้งนี้ผู้วิจัยทำงานร่วมกับนักศึกษานักศึกษานาฏยศิลป์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ด้วยมีรายรายละเอียด ดังนี้

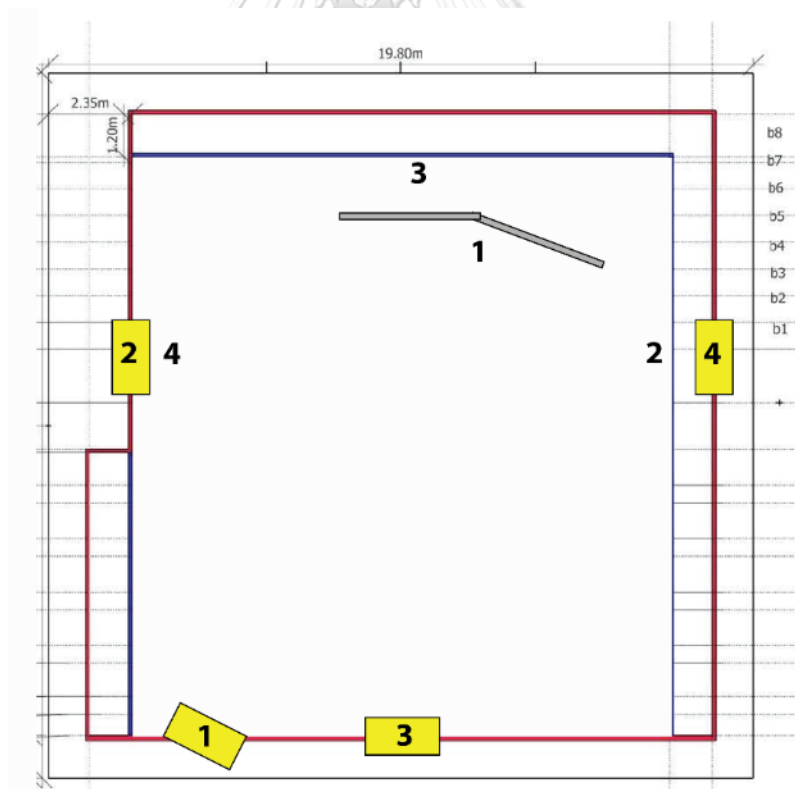
จุดเริ่มต้นของความเป็นเลิศนั้น ผู้วิจัยกล่าวถึงการเดินทาง ฉะนั้นการเดินทาง สื่อสัญญาณที่นำมาใช้สำหรับการแสดงนี้ คือ นาฬิกา ที่สื่อถึงเวลาที่มีการเคลื่อนที่ไปข้างหน้าเสมอ

ความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง ผู้วิจัยนำภาพผลงานการแสดงเดี่ยว และการแสดงกลุ่มของนราพงษ์ จรัสศรี มาออกแบบให้อยู่ในภาพ ลักษณะคล้ายหอแสดงภาพ

ความเป็นเลิศด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ ผู้วิจัยนำภาพที่เป็นผลงานการออกแบบลีลาของนราพงษ์ จรัสศรี มาออกแบบด้วยลักษณะการวางภาพแบบซ้อนทับกัน

ความเป็นเลิศด้านนักวิชาการ ผู้วิจัยนำรายชื่อผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี และรายชื่อคุณิพนธ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ถึง ปัจจุบัน ที่นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา มาออกแบบภาพในลักษณะการเปิดหนังสือ

จากบทการแสดง และแนวคิดการจัดนิทรรศการ ภาพเคลื่อนไหวถือเป็นสื่อที่สำคัญของการรับรู้ในผลงาน ดังนั้นในการออกแบบสร้างสรรค์นี้ผู้วิจัยนำเครื่องฉายภาพ (Projectors) จำนวนทั้งสิ้น 4 เครื่อง มาทำการฉายภาพให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องรอบบริเวณการแสดง ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ภาพที่ 4.22 ภาพแสดงตำแหน่งการติดตั้งเครื่องฉายภาพ (Projector) และพื้นที่ที่ถูกฉาย
ที่มา: ผู้วิจัย

ตำแหน่งของเครื่องฉายภาพ (Projectors) มีอยู่ 4 ตำแหน่ง ประกอบด้วย
ตำแหน่งเครื่องที่ 1 อยู่ทางด้านซ้ายล่าง ฉายภาพลงพื้นที่หมายเลข 1
ที่เป็นโครงหนังสือ

ตำแหน่งเครื่องที่ 2 อยู่ทางด้านซ้าย ฉายภาพบริเวณพื้นที่หมายเลข 2
บนโครงสร้างโรงละคร

ตำแหน่งเครื่องที่ 3 อยู่ทางด้านหน้าตรงกลาง ฉายภาพบริเวณพื้นที่
หมายเลข 3 บนโครงสร้างโรงละคร

ตำแหน่งเครื่องที่ 4 อยู่ทางด้านขวา ฉายภาพบริเวณพื้นที่หมายเลข 4
บนโครงสร้างโรงละคร

ผู้วิจัยมีกระบวนการทำงานจ่อฉายภาพในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์
จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ดังนี้

การฉายภาพบริเวณพื้นที่การแสดง ที่ลักษณะเป็นโรงละครแบบแบล็ค
บ็อกซ์ เรียเตอร์ (Black Box Theatre) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ แบ่งจอโปรเจคเตอร์ทั้งหมด 4 ตัว
ด้วยกัน จอสำหรับฉายลงผนังของโรงละคร 3 เครื่อง 3 ด้าน ประกอบด้วยทางด้านซ้าย ด้านขวา
และตรงกลางของบริเวณพื้นที่การแสดง ส่วนอีก 1 เครื่อง นำมาฉายลงบนหนังสือขนาดใหญ่ที่ผู้วิจัย
ได้ออกแบบไว้ ฉะนั้นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เป็นตัวควบคุม ทั้งหมด 4 เครื่อง เช่นกัน ด้วยการใช้
โปรแกรม แมดแมพเปอร์ (Mad Mapper)

วิธีการฉายภาพ ได้แบ่งตัวจอออกมาทั้งหมด 4 ตัว แต่ละตัวเครื่องจะมี
หมายเลขและตัววิดีโอที่กระจายภาพต่างกันไป เริ่มจากเครื่องหมายเลข 1 จะเป็นวิดีโอที่ฉายในส่วน
ของหนังสือขนาดใหญ่ และส่วนมุมล่างของเวที เครื่องหมายเลขที่ 2 คือเครื่องที่อยู่ทางด้านขวาของ
เวทีที่จะฉายลงไปที่ผนังของทางด้านซ้ายของเวที เครื่องหมายเลขที่ 3 คือเครื่องที่ฉายในผนังส่วนตรง
กลางเวที และเครื่องหมายเลขที่ 4 คือเครื่องที่อยู่ทางด้านซ้ายของเวทีและฉายไปที่ผนังด้านขวาของ
เวที วิดีทัศน์ที่นำมาฉายของแต่ละจอจะมีภาพเริ่มต้นที่แตกต่างกัน ซึ่งทางผู้สร้างสรรค์แบ่งการใช้จอ
ในฉากต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 4.18 ลำดับการเปิดวีดิทัศน์

ที่มา: ผู้วิจัย

รายละเอียด	เครื่อง หมายเลข 1	เครื่อง หมายเลข 2	เครื่อง หมายเลข 3	เครื่อง หมายเลข 4
วิดีโอตัวที่ 1 รูปนาฬิกา		/	/	/
วิดีโอตัวที่ 2 ภาพที่ลอยออกจาก หนังสือ	/	/	/	/
วิดีโอตัวที่ 3.1 ภาพเนื้อหาข้างใน หนังสือ	/			
วิดีโอตัวที่ 3.2 ตัวหนังสือ ประมวลผลงานแต่ ละปี		/	/	/
วิดีโอตัวที่ 3.3 ประมวลภาพ ผลงานใส่กรอบ		/	/	/
วิดีโอที่ 4 เพลง Exhibitum		/	/	/
วิดีโอที่ 5 “Exhibitum”			/	

ลำดับการฉายวีดิทัศน์แต่ละเครื่อง มีดังต่อไปนี้

วีดิทัศน์ตัวที่ 1 รูปนาฬิกาใช้เครื่องฉายทั้งหมด 3 เครื่อง ได้แก่ เครื่องหมายเลขที่ 1 และ 4 เริ่มฉายพร้อมกัน

วีดิทัศน์ตัวที่ 2 ภาพที่ล่อยออกจากหนังสือใช้เครื่องฉายทั้งหมด 4 ตัวและเริ่มฉายที่ เครื่องหมายเลขที่ 1 ที่ฉายจากตัวหนังสือขนาดใหญ่ และที่เหลืออีก 3 เครื่องค่อยมาพร้อมกัน

วีดิทัศน์ตัวที่ 3 ภาพเนื้อหาข้างในหนังสือ / ตัวหนังสือ ประมวลผลงานแต่ละปี / ประมวลภาพผลงานใส่กรอบใช้เครื่องฉายทั้งหมด 4 ตัว เริ่มฉายที่เครื่องหมายเลข 1 และค้างภาพไว้ ในส่วนของเครื่อง หมายเลขที่ 2-4 ที่เป็นวิดีโอตัวหนังสือ ประมวลผลงานแต่ละปี และต่อด้วยเป็นวิดีโอประมวลภาพผลงานใส่กรอบ

วีดิทัศน์ตัวที่ 4 เพลง Exhibitum ใช้เครื่องฉายทั้งหมด 3 เครื่อง ได้แก่ เครื่องหมายเลขที่ 2-4 ตัวและเริ่มฉายพร้อมกัน

วีดิทัศน์ตัวที่ 5 Exhibitum ใช้เครื่องฉายทั้งหมด 1 เครื่อง ได้แก่ เครื่องหมายเลขที่ 3

ตารางที่ 4.19 ภาพจากสื่อมัลติมีเดียการสร้างสรรคานาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์
ของนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: ผู้วิจัย

ลำดับ	ภาพสื่อมัลติมีเดีย/คำอธิบาย	
การเดินทาง	 <p data-bbox="491 1854 1378 2002">ภาพนาฬิกาฉายลงตำแหน่งพื้นที่หมายเลข 3 ด้านหลังพื้นที่การแสดง เช็มนาฬิกาเดินจากช้าไปจนถึงเร็ว ประมาณ 2 นาที สื่อถึงกาลเวลาที่เดินหมุนไปของนราพงษ์ จรัสศรี</p>	

ลำดับ	ภาพสื่อมัลติมีเดีย/คำอธิบาย
	 <p data-bbox="491 913 1369 1064">ภาพถ่ายผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เคลื่อนที่จากที่หมายเลข 2 ไป 3 และ 4 ไปประมาณ 3 นาที สื่อถึงความเป็นเลิศด้านนักแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี</p>
<p data-bbox="320 1093 443 1294">ความเป็นเลิศ: นักออกแบบสร้างสรรค์</p>	 <p data-bbox="496 1688 1369 1839">ภาพถ่ายผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เคลื่อนที่จากที่หมายเลข 2 ไป 3 และ 4 จังหวะการเคลื่อนที่ของภาพเริ่มจากช้าไปจนถึงเร็ว ประมาณ 3 นาที สื่อถึงความเป็นเลิศด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

ลำดับ	ภาพสื่อมัลติมีเดีย/คำอธิบาย
<p>ความเป็น เลิศด้านผู้ ถ่ายทอด</p>	 <p data-bbox="571 1357 1023 1406">จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p data-bbox="491 1420 1374 1749"> ภาพฉายผลงานนาฏศิลป์การแสดงเดี่ยว และภาพเดี่ยวของนราพงษ์ จรัสศรี ในอิริยาบถที่สะท้อนความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ภาพที่สื่อความเป็นเลิศในฐานะ นักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ ลักษณะของภาพที่ฉายจะเป็น รูปแบบศิลปะแนวสตรีทอาร์ต (Street Art) เพื่อให้สอดคล้องกับบทเพลงแร็ป (Rap) ที่ประพันธ์ขึ้นมาใหม่ ภาพฉายเคลื่อนไหวไปที่ตำแหน่งพื้นที่หมายเลข 1 2 3 และ 4 ไปประมาณ 7 นาที </p>

4.2.2 การวิเคราะห์แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคนาฏศิลป์ ชุด “การสร้างสรรคนาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี”

ผลการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จำนวน 5 ครั้ง ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์แนวคิดที่ได้ภายหลังการสร้างสรรคนาฏศิลป์ มีรายละเอียดดังนี้

4.2.2.1 การคำนึงถึงการสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

การสะท้อนเอกลักษณ์ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นประเด็นที่มีความสำคัญถือเป็นหัวใจที่ต้องคำนึงถึง ผู้วิจัยพบว่า เอกลักษณ์ที่ปรากฏในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีรูปแบบทางด้านนาฏศิลป์ที่หลากหลาย อาทิ นาฏศิลป์ไทย บัลเลต์ นาฏศิลป์สมัยใหม่ นาฏศิลป์ร่วมสมัย และนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนไทย ที่นำมาเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก มีการใช้ลีลานาฏศิลป์ในลักษณะการแสดงเดี่ยว (Solo) และการแสดงแบบกลุ่มจากนักแสดงที่มีทักษะความสามารถที่หลากหลาย ผ่านรูปแบบการแสดงออกทางสีหน้า และอารมณ์ตามแบบนาฏศิลป์การแสดง (Dance Theatre) นอกจากนี้เอกลักษณ์ในการออกแบบองค์ประกอบการแสดงที่ปรากฏบนเวที (Spectacle) อันประกอบด้วย การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง การออกแบบพื้นที่การแสดง และการออกแบบแสงของนราพงษ์ จรัสศรี มุ่งเน้นความเรียบง่าย จากพื้นฐานองค์ความรู้ทางด้านการออกแบบของนราพงษ์ จรัสศรี ในศาสตร์ทางด้านสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดองค์ประกอบทางด้านทัศนศิลป์ จากประสบการณ์ในการทำงานได้หล่อหลอมให้นราพงษ์ จรัสศรี เป็นบุคคลที่มีความเป็นเลิศ 3 ด้าน ได้แก่ ในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ ควรค่าแก่การยกย่องในการเผยแพร่ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยพบว่าในงานวิจัยสร้างสรรค์ละครเพลงร่วมสมัย เรื่องศิลป์ผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในประเทศไทย ของธัญปณีย์ สังสิทธิวงค์ มีการนำเสนอเรื่องราวชีวิตประวัติของนราพงษ์ จรัสศรี บุคคลผู้มีผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่เป็นที่ประจักษ์ทั้งระดับชาติและนานาชาติ การเป็นศิลปิน และผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน

ต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ในงานวิจัยของวิชชุดา วุธาติตย์ นำเสนอการแสดงผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ในรูปแบบละครเพลงแบบสร้างสรรค์ (Creative Musical) โดยฐาปนีย์ สังสิทธิวงศ์ ได้อธิบายเกี่ยวกับส่วนหนึ่งที่สำคัญที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า

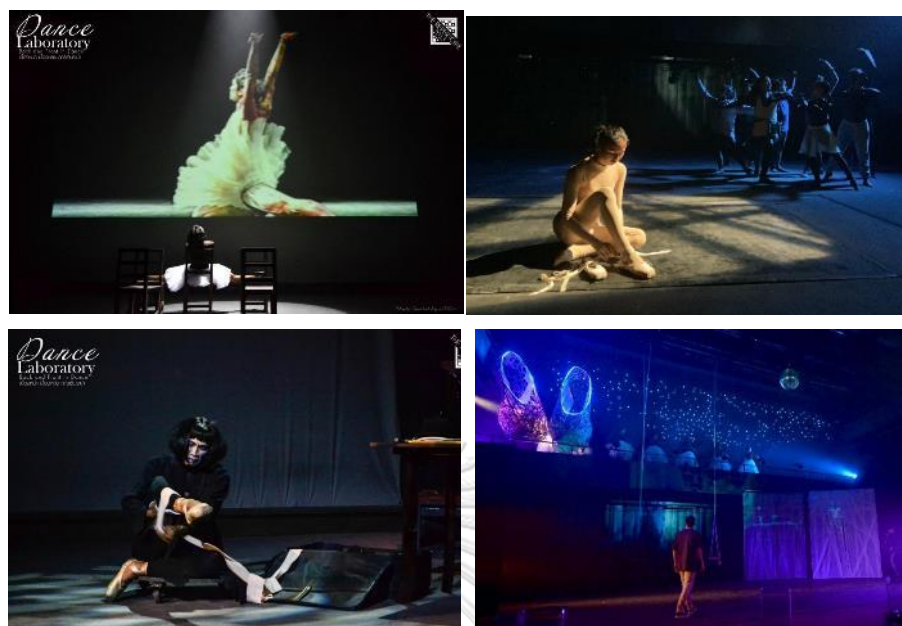
การสร้างสรรค์ละครเพลงร่วมสมัย เรื่องศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในประเทศไทย ที่ได้แรงบันดาลใจจากเกณฑ์มาตรฐานศิลปินของวิชชุดา วุธาติตย์ นั้น ประเด็นที่ถือเป็นหัวใจที่สำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานคือการให้ความสำคัญกับการเป็นผู้นำและผู้บุกเบิก (Pioneer) การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยคนแรกในประเทศไทย ประกอบกับการเป็นผู้มีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน (Spiritual) ความมุ่งมั่น การอุทิศตนเองในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยความรักและความศรัทธา (ฐาปนีย์ สังสิทธิวงศ์, 2558: 317-318)

การศึกษาวิดิต์ค้นบันทึกภาพการแสดงชุด เบื้องหน้าเบื้องหลังการเต้นระบำ

(Dance Laboratory: Front and Back in Dance) ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าเป็นการแสดงที่สะท้อนอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้เป็นอย่างดี ในด้านนาฏศิลป์ที่มีความหลากหลาย อาทิ การเต้นบัลเลต์แบบคลาสสิก การเต้นแจ๊ส การเต้นแท็ป การเต้นแบบสเปน และการเต้นแบบหลังสมัยใหม่ด้วยลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน เพื่อสื่อเรื่องราวชีวิตในอดีตของนราพงษ์ จรัสศรี การเดินทาง การต่อสู้ ความมุ่งมั่น

นอกจากนั้นนราพงษ์ จรัสศรี ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแสดงชุด เบื้องหน้าเบื้องหลังการเต้นระบำ (Dance Laboratory: Front and Back in Dance) ว่า

เป็นการสื่อเรื่องราวของนักเต้นระบำทีุ่่นวายอยู่กับการซ้อมการแสดงในภาพเบื้องหลัง จนบาดเจ็บ แต่ก็ยังคงทำการแสดงในเบื้องหน้าต่อไป ด้วยการใช้ลีลาท่าทางนาฏศิลป์ที่หลากหลาย นำเสนอภาพเบื้องหลังการซ้อม สิ่งของที่ถูกกลืนเลือนท่ามกลางความคำนึงถึงภาพของการแสดงในอดีตที่ยังคงจดจำได้ (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2562)

ภาพที่ 4.23 ภาพการแสดงชุด เบื้องหน้าเบื้องหลังการเต้นระบำ
(Dance Laboratory: Front and Back in Dance) ของนราพงษ์ จรัสศรี
และภาพการแสดงการสร้างสรรคผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี โดย ผู้วิจัย
ที่มา: BU Theatre

จากตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ข้างต้น พบว่าการคำนึงถึงการสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานได้ปรากฏในองค์ประกอบการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ทั้ง 8 ประการ ดังนี้

การออกแบบบทการแสดง ผู้วิจัยที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์จากภูมิหลัง ประวัติ ประสพการณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่นำไปสู่ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้านของนราพงษ์ จรัสศรี

การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงจากผู้ที่มีทักษะทางด้านศิลปะการละครมากกว่าทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ เนื่องด้วยรูปแบบการแสดงสำหรับงานวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอการแสดงในแบบนาฏยศิลป์การแสดง (Dance Theatre) เป็นการสื่อสารสีหน้าทางอารมณ์ในแบบการละคร เอกลักษณ์ในการคัดเลือกนักแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี คือ นักแสดง

ส่วนมากจะมีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ที่น้อย หรือที่เรียกว่า อันเทรน (Untrain) นี้ไม่ได้ยึดติดกับเทคนิคทางด้าน การเต้นแต่อย่างใด ส่งผลให้ลีลาท่าทางสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ

การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยมีการออกแบบลีลานาฏศิลป์ที่สะท้อนความเป็นเลิศของศิลปินในด้าน นักแสดง อันประกอบด้วย ลีลานาฏศิลป์ไทย การเต้นบัลเลต์ (Ballet) นาฏศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary) ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 1 การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 4 นาฏศิลป์การแสดง การเต้นแบบหลังสมัยใหม่ (Postmodern Dance) ด้วยลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) ที่ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 2 การเดินทาง ฉาก 3 การแข่งขัน องค์ 2 ฉาก 1 โหมโรง ฉาก 2 กาลเวลา ฉาก 3 หอศิลป์ ฉาก 4 ความเป็นเลิศด้าน นักออกแบบสร้างสรรค์ และฉาก 5 หอศิลป์ การเต้นแบบด้นสด (Improvisation Dance) ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 5 และ องค์ 2 ฉาก 4 ความเป็นเลิศในด้านนักวิชาการ อีกทั้งผู้วิจัยเลือกนำการเต้นแบบสมัยนิยม เข้ามาเสริมให้การแสดงดูมีมิติและสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้อย่างดี ได้แก่ การเต้นป๊อปปิ้ง (Popping) และการเต้นฮิปฮอป (Hiphop)

ด้านการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง จากเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี พบว่า การผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกที่ผู้วิจัยคำนึงถึงนั้น ประกอบด้วย 1. การประพันธ์ดนตรีขึ้นมาใหม่จากแก่นของเรื่อง ถ่ายทอดผ่านเสียงขลุ่ย และการประพันธ์เพลงแร็ป (Rap) ขึ้นมาใหม่ที่ได้อรรถาธิบายจากเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ได้ไปปรากฏเครื่องดนตรีไทย คือ ขลุ่ย ในองค์ 1 ฉาก 5 และเครื่องดนตรีตะวันตก ได้แก่ แซกโซโฟน (Saxophone) กลอง เบส อิเล็กโทรน และกีตาร์ ในองค์ 1 ฉาก 3 และ 4 ประกอบกับการสร้างเสียงบรรยากาศของการแสดงด้วยเสียงที่สื่อถึงความน่าค้นหาจากเสียงจิ้งจั่น ในองค์ 1 ฉาก 1 และเสียงนาฬิกา องค์ 2 ฉาก 2 และ 3

ด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดยที่ผู้วิจัยคำนึงถึงแก่นที่เป็นหัวใจของบทการแสดง คือ การเดินทางสู่ความสำเร็จ และความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านนักแสดงที่สื่อถึงการเดินทาง ความมุ่งมั่น การต่อสู้ รองเท้าบัลเลต์จึงถูกนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบ

ภาพที่ 4.24 รองเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่ อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สะท้อนความเป็นเลิศทางด้าน

นักแสดง

ที่มา: ผู้วิจัย

รองเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่ ที่ผู้วิจัยนำเอกลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ดำเนินการเชื่อมโยงวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกเป็นแนวทางในการออกแบบ กล่าวคือ รองเท้าบัลเลต์ เป็นภาพแทนวัฒนธรรมตะวันตก และวัฒนธรรมตะวันออกด้วยการนำเส้นไม้ไผ่มาสาน ที่มีลักษณะคล้ายเครื่องจักรสานของไทย และการบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านทัศนศิลป์ การขยายรูปทรงของรองเท้าให้มีขนาดใหญ่ เพื่อสร้างจุดนำสายตาที่น่าสนใจ และเป็นการเน้นย้ำ เรื่องราวของการเดินทาง ของนราพงษ์ จรัสศรี ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 5 ความเป็นเลิศ

ประกอบกับอัตลักษณ์ในตัวนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีความเป็นเลิศในฐานะนักออกแบบสร้างสรรค์จากจิตว่างองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ เก้าอี้ ถือเป็นเอกลักษณ์ในการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่เรียบง่ายของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ผู้วิจัยนำมาสร้างสรรค์การแสดงนี้ ได้ปรากฏในองค์ 2 ฉาก 4 ความเป็นเลิศ

ภาพที่ 4.25 แก้อี้ อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สะท้อนความเป็นเลิศทางด้านนักร้องแบบสร้างสรรค์
ที่มา: ผู้วิจัย

เอกลักษณ์ในการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง อีกประการหนึ่งที่มีความโดดเด่นของ นราพงษ์ จรัสศรี คือ การหยิบใช้สิ่งของ วัตถุที่ใกล้ตัว และความเรียบง่ายมาสร้างสรรค์การแสดง ลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งของ (Relational Element) ที่นำมาใช้ได้อย่างกลมกลืน เป็นเอกภาพเดียวกัน แก้อี้ จึงถูกนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจมาจากศิลปะแห่งการหยิบยืม จากภาพการแสดงชุด เบื้องหน้าเบื้องหลังการเต้นระบำ (Dance Laboratory: Front and Back in Dance) มาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานที่สื่อความเป็นเลิศด้านนักร้องแบบสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี

นอกจากนี้ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยสะท้อนออกมาด้วยการออกแบบ หนังสือขนาดใหญ่

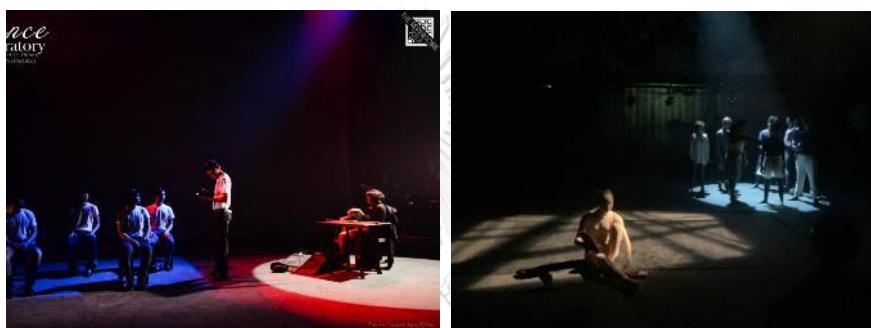

ภาพที่ 4.26 หนังสือขนาดใหญ่ อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สะท้อนความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ
ที่มา: ผู้วิจัย

ผลงานทางนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี มีความโดดเด่นอย่างชัดเจนทางด้านการจัดวางองค์ประกอบทางด้านทัศนศิลป์ จากเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ดังที่กล่าวมา จึงนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ หนังสือขนาดใหญ่ ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง ที่ปรากฏในองก์ 2 ฉาก 4 ความเป็นเลิศ เพื่อสะท้อนเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ทางด้านวิชาการ

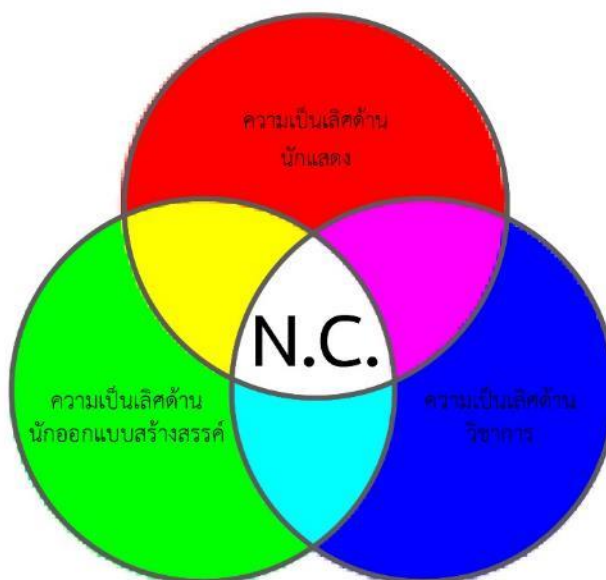
ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยคำนึงถึงการสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในประเด็นของความเรียบง่าย ซึ่งผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบด้วยการสวมใส่เครื่องแต่งกายเข้ารูปทั้งลำตัวสีเทา ด้วยค่าสีของสีเทานั้นมีความเป็นกลางสามารถอยู่ได้กับทุกโทนสีทั้งโทนร้อนและโทนเย็น ประกอบกับการเลือกลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายที่บ่งบอก สื่อสารอารมณ์ ของนักแสดงจากพื้นฐานภูมิหลัง ประวัติ และประสบการณ์ การสร้างสรรค์ผลงาน อาทิ นาฏศิลป์ไทย ที่ผู้วิจัยนำชฎา ผ้าสไบและการนุ่งผ้าโจงกระเบน มาใช้ในการแสดง ปรากฏในองก์ 1 ฉาก 1 กระโปรงทูตู (Tutu) ปรากฏในองก์ 2 ฉาก 4

ด้านการออกแบบแสง ผู้วิจัยนำแก่นเรื่อง ในประเด็นการเดินทางสู่ความสำเร็จ มาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังปรากฏในองค์ 1 ฉาก 1 ที่มีการใช้แสงในการสื่อถึง ความลึกซึ้งว่าค้นหาในตัวผลงานการแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี ผ่านเทคนิคทางด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ให้แสง ลักษณะเหมือนเงาสะท้อนของน้ำ อีกทั้งยังสะท้อนได้ถึงภูมิหลังที่พำนักอาศัยของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีที่พำนักติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา อีกทั้งแสงที่มีการเคลื่อนที่สื่อถึงการเดินทาง และแสงจากหลอดลายพิเศษที่ฉลุเป็นลายกรอบหน้าต่าง ซึ่งสื่อถึงบรรยากาศในห้องซ้อมการแสดงที่ เดอะ รอยัล สคูล บัลเลต์ (The Royal School Ballet) ที่ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 3 ดังภาพที่ 4.33

ภาพที่ 4.27 ภาพแสงจากการแสดงเดี่ยวชุด เบื้องหน้าเบื้องหลังการเต้นระบำ (Dance Laboratory: Front and Back in Dance) ของนราพงษ์ จรัสศรี และ ภาพแสงการนำแก่นเรื่อง การเดินทางสู่ความสำเร็จ ของผู้วิจัย ที่มาใช้ในการออกแบบบทการแสดง

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 4.28 เอกลักษณ์ความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี

ที่มา: ผู้วิจัย

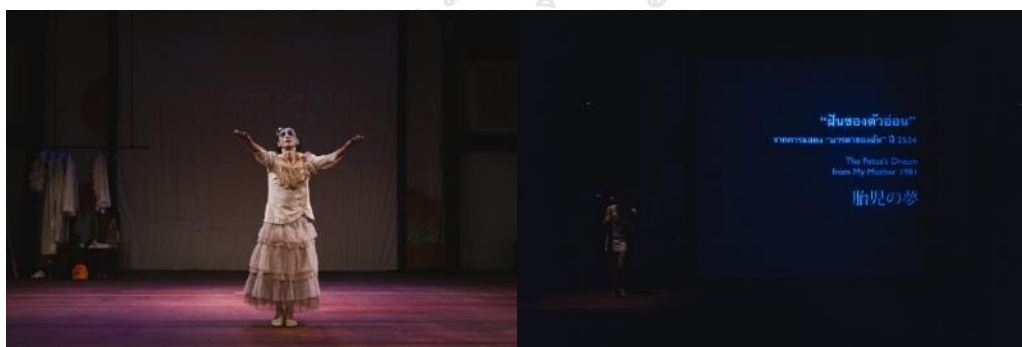
จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์ผลงานในการคำนึงถึงการสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญได้ไปปรากฏอยู่ในทุกองค์ประกอบของการสร้างสรรค์ทั้ง 8 ประการ ดังนี้ การออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบพื้นที่ในการแสดง และการออกแบบแสง

4.2.2.2 การคำนึงถึงแนวคิดการจัดนิทรรศการ

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ต้องคำนึงถึง กระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์และมีระบบด้วยการวิเคราะห์ ตีความ และการสังเคราะห์ ในฐานะความเป็นเลิศด้านนักแสดง การออกแบบการแสดงทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มากกว่า 100 ชิ้น

ผลงานที่สะท้อนความเป็นเลิศด้านนักร้องแบบสร้างสรรค์ และในด้านนักวิชาการ ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับดุซงกีบัณฑิต และการดำรงตำแหน่งทางวิชาการสูงสุดในระดับศาสตราจารย์ ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน แสดงให้เห็นถึงคุณค่าในตัวศิลปิน และผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ควรค่าแก่การเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้ทราบถึงการริเริ่มการเป็นผู้นำและการเป็นผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ในประเทศไทย

จากความสำเร็จที่กล่าวมาข้างต้น การคำนึงถึงแนวคิดการจัดนิทรรศการ จึงมีความสำคัญอย่างมาก โดยผู้วิจัยได้บูรณาการศาสตร์ทางด้านนิทรรศการและนาฏศิลป์ในการนำเสนอผลงาน วัตถุประสงค์ หรือผลงานสร้างสรรค์ แนวคิดของศิลปินในการสร้างสรรค์ผลงาน การคำนึงถึงพื้นที่ เส้นทางการสัญจรของผู้ชมนิทรรศการ ตลอดจนหลักในการนำเสนอผลงาน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาผลงานการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี พบว่ามีการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงที่มีความสอดคล้องทางด้านบทบาทการแสดงหรือเป็นประเด็นในการนำเสนอที่มีความใกล้เคียงกับหัวข้องานวิจัย คือ การแสดงชุด อะเบ้าท์ คาซึโอะ โอนะ (About Kazuo Ohno) จัดแสดง ในวันที่ 26-28 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ณ โรงละครช้าง เป็นการแสดงเดี่ยวซึ่งสื่อสารเรื่องราวการชบชีวิตในผลงานชิ้นเอกของปรมาจารย์บูโต คาซึโอะ โอนะ เพื่อที่จะค้นหาความเชื่อมโยงและถ่ายทอดระหว่างศิลปินและผู้ชม

ภาพที่ 4.29 ผลงานการแสดงชุด อะเบ้าท์ คาซึโอะ โอนะ (About Kazuo Ohno)
การแสดงเดี่ยวของ ทาคาโอะ คาวากูจิ

ที่มา: เจแปน ฟาวเดชั่น (Japan Foundation)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ศิลปินที่ถ่ายทอด “การเดินแห่งจิตวิญญาณ” ของคาซึโอะ โอนะ ได้นำองค์ประกอบที่เป็นส่วนหนึ่งของภาพการแสดงของศิลปินต้นแบบมาใช้ในการแสดง ผสมกับการฉายภาพ ชื่อเรื่อง วันที่จัดแสดงในอดีต เพื่อให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ในการหวนคำนึงถึงผลงานของศิลปินในอดีต ที่ให้ความหมายสอดคล้องกับหัวข้อของผู้วิจัยในแง่ของศิลปะแห่งการหิบบิยิม เช่นเดียวกับการหิบบิยิมนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี มาใช้ในการออกแบบบทการแสดง การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

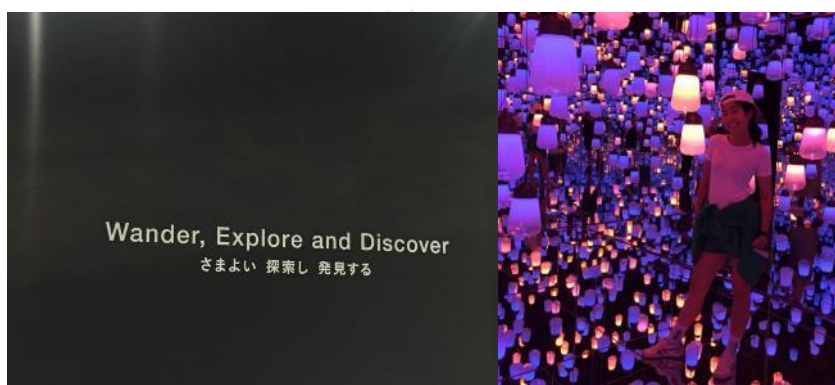

ภาพที่ 4.30 นิทรรศการของศิลปินคาซึโอะ โอนะ
ที่มา: เจแปน ฟาวเดชัน (Japan Foundation)

จากภาพตัวอย่างข้างต้น ยังมีการจัดนิทรรศการขนาดเล็กหน้าบริเวณโรงละคร ซึ่งมีการนำเสนอสิ่งของส่วนตัว เอกสารผลงาน กระบวนการทำงานของคาซึโอะ โอนะ ไม่ว่าจะเป็น โปสเตอร์ วีดิทัศน์บันทึกการแสดง และภาพแบบร่างต่าง ๆ ในชื่อนิทรรศการว่า การเดินสมัยใหม่จวบจนบุโต: จากหอบันทิกคาซึโอะ โอนะ (Modern Dance to Butoh: from Kazuo Ohno Archive) ที่สื่อความหมายใกล้เคียงกับหัวข้องานวิจัยในประเด็นของการจัดแสดงผลงาน เช่นเดียวกับนิทรรศการทางด้านนาฏยศิลป์ของผู้วิจัย แต่แตกต่างกับงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัยตรงรูปแบบวิธีการนำเสนอผลงาน ที่ต้องการให้ผู้ชมมีประสบการณ์ร่วมไปกับผลงานนาฏยศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี

ปัจจุบันการรับรู้และการมีส่วนร่วมของผู้ชมในการจัดนิทรรศการนั้น เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในด้านการสร้างความน่าดึงดูดใจ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ใน นิทรรศการศิลปะโลกที่ไร้ขอบเขต) Borderless (จัดแสดงวันที่ มิถุนายน พ.ศ. 2561 21สถานที่จัดแสดง โมริ บิวดีง ดิจิทัล อาร์ต มิวเซียม (MORI Building DIGITAL ART MUSEUM) สร้างสรรค์ผลงานโดย เอ็ปสัน ทีม

แล็บ (EPSON TeamLab) ซึ่งเกี่ยวกับการเข้าใจและรู้จักโลกผ่านประสาทสัมผัสทางร่างของตนเอง ที่มีการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ และสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้ร่างกายได้รู้จักตัวเองภายใต้ความคิดที่แตกต่างกัน และในบางครั้งอาจนำมารวมเข้าไว้ด้วยกัน ผ่านรูปแบบผลงานศิลปะแบบดิจิทัลอาร์ต (Digital Art (ด้วยวิธีการฉายภาพลงบนผนังห้องจัดนิทรรศการ ผลงานศิลปะเคลื่อนที่ออกจากห้องอย่างอิสระโดยการเชื่อมต่อและสานสัมพันธ์กับผู้คน ซึ่งการเดินทางงานศิลปะชิ้นนี้ ไม่มีการกำหนดทิศทางเส้นทางการสัญจรในการเข้าชมนิทรรศการอย่างชัดเจน เป็นการให้อิสระกับผู้ชมการแสดงตามแนวคิดโลกที่ไร้พรมแดน

ภาพที่ 4.31 นิทรรศการ โลกไร้พรมแดน (Borderless) ห้องป่าของโคมไฟ (Forest of Lamps) สถานที่ โมริ บิวดีง ดิจิทัล อาร์ต มิวเซียม (MORI Building DIGITAL ART MUSEUM) สร้างสรรค์ผลงานโดย เอ็ปสัน ทีมแล็บ (EPSON TeamLab)

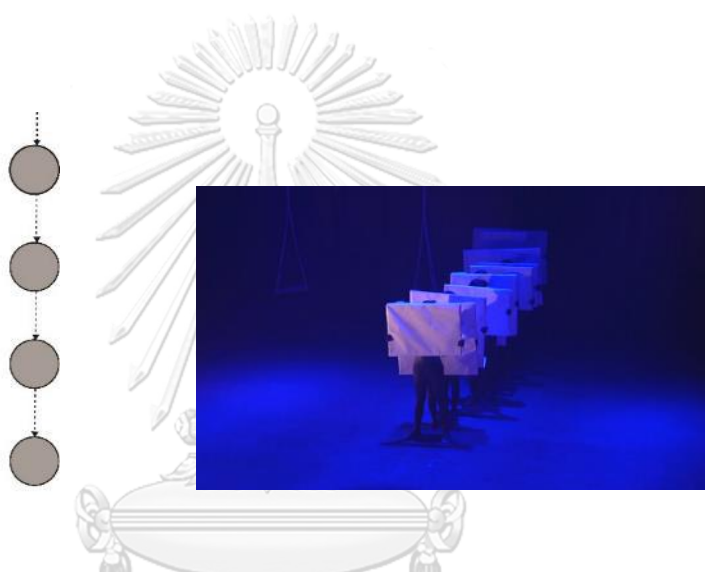
ที่มา: ผู้วิจัย

จากตัวอย่างผลงานนิทรรศการศิลปะ โลกที่ไร้พรมแดน (Borderless) สู่ถึงห้องป่าของโคมไฟ (Forest of Lamps) จะเห็นได้ว่าการนำโคมไฟที่มีขนาดเท่ากันและสามารถเปลี่ยนแสงสีได้ ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ นำมาจัดวางแขวนให้มีระดับความสูงต่ำที่แตกต่างกัน ซึ่งให้ความหมายที่ใกล้เคียงกับหัวข้องานวิจัยในแง่ของ การนำเสนอผลงาน เช่นเดียวกับแนวคิดนิทรรศการของผู้วิจัยแต่แตกต่างกันตรงวิธีการนำเสนอโดยในผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัยใช้ วิธีการนำเสนอด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เข้าร่วมงาน ที่จะเป็นคนสร้างเรื่องราวให้กับผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

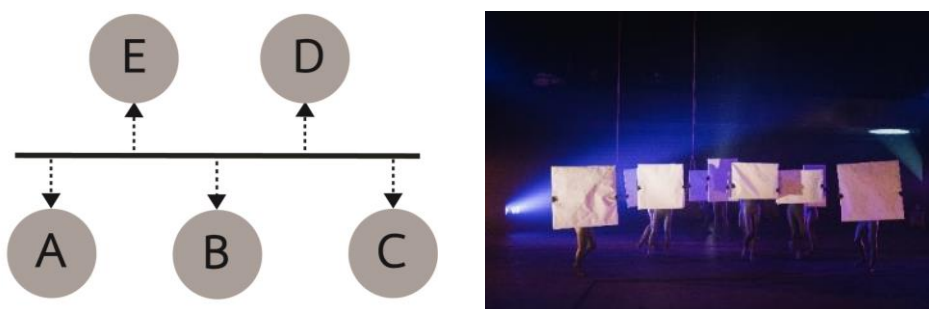
ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ได้คำนึงถึงแนวคิดการจัดนิทรรศการ ดังที่ปรากฏใน

องค์ประกอบการแสดง ด้านการออกแบบลีลา นาฏยศิลป์ การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการออกแบบพื้นที่การแสดง ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ด้านการออกแบบลีลา นาฏยศิลป์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเส้นทางการสัญจรการชมนิทรรศการมาใช้ในการจัดวางแบบรูป (Pattern) ทิศทางการเคลื่อนที่ของนักแสดง ดังเช่น ลักษณะการสัญจรในลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit) การสัญจรทางเดินแบบเฉลียงยาว (Corridor to Room Arrangement) และเส้นทางการสัญจรแบบการผสมผสาน (Tree Arrangement) และการวางผังแบบต่อเนื่องโดยการนำส่วนที่แตกต่างมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน (Chain Layout)

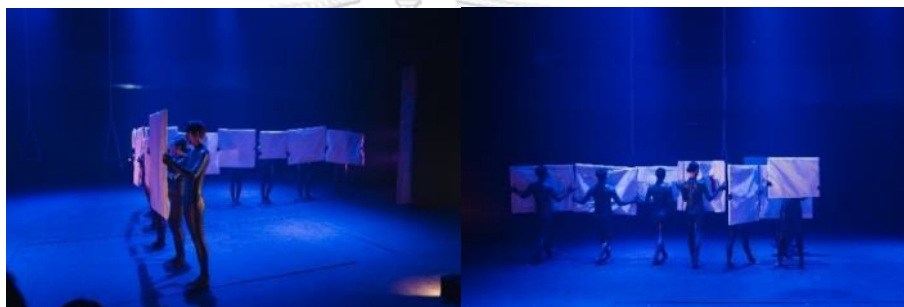
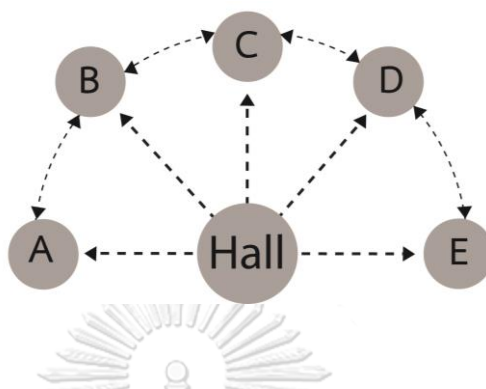

ภาพที่ 4.32 ทิศทางการเคลื่อนไหวในลักษณะเส้นตรง (A Rectilinear Circuit)
ที่มา: ผู้วิจัย

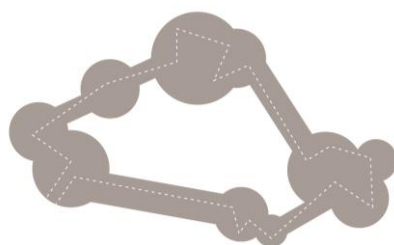
ภาพที่ 4.33 ทิศทางการเคลื่อนไหวในลักษณะแบบเฉลียงยาว
(Corridor to Room Arrangement)

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 4.34 ทิศทางการเคลื่อนไหวในลักษณะแบบการผสมผสาน (Tree Arrangement)

ที่มา: ผู้วิจัย

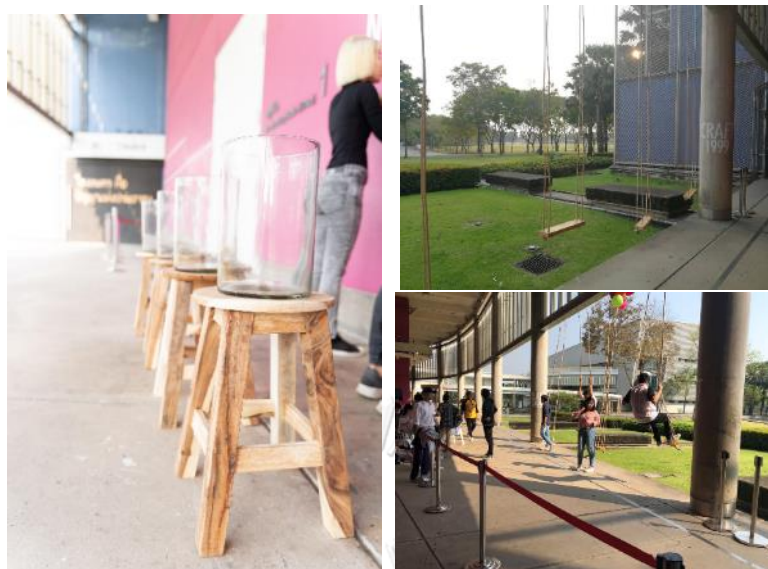

ภาพที่ 4.35 การวางผังแบบต่อเนื่องโดยการนำส่วนที่แตกต่างมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน
(Chain Layout)

ที่มา: ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

การคำนึงถึงการจัดนิทรรศการในผลงานชิ้นนี้ ดังปรากฏในองค์ประกอบด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ปรากฏในผลงานการแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี ในอดีตผ่านศิลปะการจัดวางด้วยการนำชิงช้า และเก้าอี้กลมกับโหลแก้ว มาจัดแสดงหน้าโรงละครเพื่อให้นักแสดงได้มีประสบการณ์ร่วมไปกับการแสดง โดยมุ่งเน้นความสำคัญ ที่ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จากผลงานการแสดง ชุด คราฟ (Craft) ที่มีการใช้ชิงช้ามาเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง ทั้งนี้ส่งผลให้ผู้วิจัยนำชิงช้ามาเป็นศิลปะการจัดวาง การติดตั้งแขวนด้วยระดับความสูงที่ต่างกันไป โดยการคำนึงถึงลักษณะโครงสร้างของอาคาร ที่เปิดโล่ง เห็นบรรยากาศภายนอกสนามหญ้า ท้องฟ้า ต้นไม้ และชิงช้า โดยสื่อถึงความเป็นอิสระของเด็กที่ไร้เดียงสา

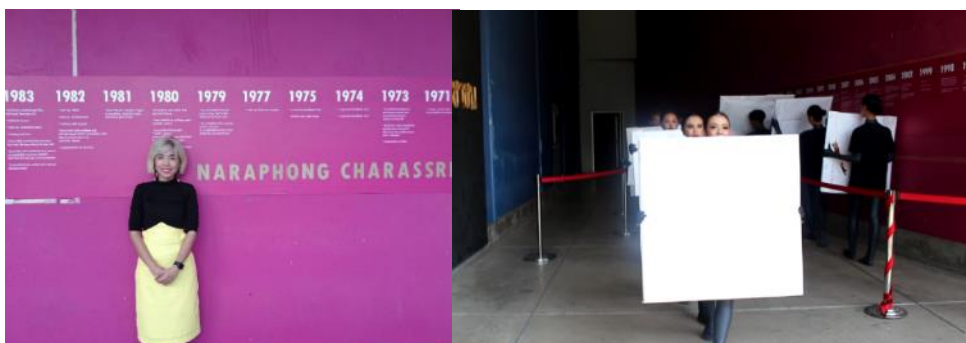

ภาพที่ 4.36 การใช้พื้นที่บริเวณภายนอก

ที่มา: ผู้วิจัย

อีกทั้งผู้วิจัยยังได้คำนึงถึงแนวคิดนิทรรศการ ที่ปรากฏในองค์ประกอบด้านการออกแบบพื้นที่การแสดง ได้แก่ พื้นที่เล่าเรื่อง (Narrator Space) คือบริเวณพื้นที่ในโรงละคร และพื้นที่ปฏิบัติ (Performative Space) คือบริเวณพื้นที่ภายนอกโรงละคร โดยคำนึงถึงการใช้ลักษณะทางกายภาพของอาคารเป็นสำคัญ ด้วยการออกแบบที่สื่อถึงภูมิหลังและการเดินทาง ด้วยการใช้พื้นที่เฉพาะในการสร้างสรรค์การแสดง ประวัติ ประสพการณ์การทำงานของนราพงษ์ จรัสศรี และการจัดสรรพื้นที่ในการแสดงให้กลมกลืนไปกับลักษณะโครงสร้างภายนอกของอาคาร ดังที่อัตถสิทธิ์ พิพิธเมธานนท์ ได้แสดงทรรศนะ เกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ ว่า

การจัดนิทรรศการที่ดีนั้นต้องสามารถสื่อสารเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน ความเรียบง่ายในการออกแบบนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญ การหยิบภาพผลงานหรือสิ่งของส่วนตัวของศิลปินที่นำมาจัดนิทรรศการนั้น ก็เป็นอีกหนึ่งวัตถุ ที่จะทำให้ผู้ชมเกิดประสบการณ์ร่วมไปกับนิทรรศการนั้น และเป็นการยกย่องคุณค่าในผลงานของศิลปินอีกด้วย (อัตถสิทธิ์ พิพิธเมธานนท์, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2562)

ภาพที่ 4.37 การนำแนวคิดนิทรรศการใช้ในการสร้างสรรคานาฏยศิลป์

ที่มา: ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดังนั้น การสร้างสรรคานาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงการจัดนิทรรศการเป็นสำคัญในการถ่ายทอดภูมิหลัง และประสบการณ์การทำงาน ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางด้านนาฏยศิลป์ สรรสร้างสรรคของนราพงษ์ จรัสศรี อันนำไปสู่การจัดแสดงผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ตามแนวคิด 3 E คือ ดึงดูดใจ (Entice) ได้จากเสียงเป่าแซ็กโซโฟนและการเคลื่อนไหวของนักแสดงที่ใช้พื้นที่แบบศิลปะเฉพาะที่ (Site Specific) บริเวณระเบียงชั้น 2 เดินลงมาพื้นชั้นล่าง โดยการเดินล่อไปกับแสงที่ส่องตึกเกิดเงาพาดลงพื้น การให้องค์ความรู้ (Educate) เกิดจากป้ายข้อความ (Speaking Sign Language) ประวัติผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี และการให้ความเพลิดเพลิน (Entertain) ด้วยการหยิบผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในการแสดงชุดนอสตราเจีย (Nostalgia) โดยเลือกนำเอาอุปกรณ์ประกอบการแสดงมาจัดวางเรียงใหม่ และการนำ

ชิงช้า ที่เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผลงานการแสดง ชุด คราฟ (Craft) มาติดตั้งบริเวณพื้นที่ปฏิบัติ (Performative Space) ด้วยแนวคิดจากศิลปะแห่งการหีบยิม (Appropriate Art)

4.2.2.3 การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์

การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ จะช่วยให้เกิดผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่มีความแปลกใหม่ ที่โดดเด่นแตกต่างจากผลงานอื่น ๆ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์มีพื้นฐานมาจากแรงบันดาลใจ หรืออิทธิพลการบูรณาการจากศาสตร์ที่หลากหลาย รวมถึงต้นแบบประสบการณ์ที่สั่งสมของศิลปินรุ่นก่อนมาเป็นสิ่งเ้าในการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยขอกล่าวถึงตัวอย่างที่มีการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ได้แก่ ผลงานการแสดงชุด เพน แลนด์ ไรซ์ ฟิลด์ (Plain Land Rice Filed) ของ นราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งเป็นรูปแบบการแสดงที่ให้ความหมายและหน้าที่ของวัตถุสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่แตกต่างไปจากปกติ กล่าวคือ การใช้พื้นที่แสดงที่มีใช้โรงละคร ที่เป็นลานโล่งของบ้านศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี มาเป็นพื้นที่แสดง ในลักษณะของศิลปะแบบเฉพาะที่ (Site Specific Art) ที่นักแสดงสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างอิสระ อีกทั้งอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่นราพงษ์ จรัสศรี นำมาใช้ นั้น เป็นเพียงผืนหญ้าเทียม และมีการใช้เทปกาวสีดำมาวางคาดลงไปบนผืนผ้านั้น เพื่อสื่อถึงนาขั้นบันได ซึ่งถือได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของคนไทยด้วยเช่นกัน นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ที่ปรากฏในองค์ประกอบทางด้านแสงของการแสดงชุดนี้เพิ่มเติม ไว้ว่า

แสงที่เกิดจากอุปกรณ์ในลักษณะอื่นที่นอกเหนืออุปกรณ์โคมไฟ จากชุดการแสดง เพน แลนด์ ไรซ์ ฟิลด์ (Plain Land Rice Filed) เป็นแสงที่เกิดภาพจากการเครื่องฉายภาพ (Projector) การฉายภาพลงพื้นที่การแสงด้วยทิศทางมุมสูงลงบนตัวนักแสดงที่สวมใส่เครื่องแต่งกายเพียงกางเกงขาสั้น และหมวกคลุม เพียงอย่างเดียว ฉะนั้น แสงที่ส่งลงบนตัวนักแสดงจึงเปรียบเสมือนเครื่องแต่งกายด้วยเช่นกัน (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2562)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า มีงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ที่มีการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์สตรีอีสานผ่านหนังสือกลางแปลง โดยชนิตา จันทร์งาม ได้นำหนังสือกลางแปลงซึ่งเป็นมหรสพที่นิยมจัดบริเวณพื้นที่กลางแจ้ง มาจัดในโรงละคร นับได้ว่าเป็นการนำเสนอในรูปแบบใหม่ที่ยังมีไม่ปรากฏมาก่อน

(ชนิดา จันทร์งาม, สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2561) ผู้วิจัยจึงเห็นว่าความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ของชนิดา จันทร์งาม นั้นมีความคิดสร้างสรรค์ในประเด็นการจัดแสดงผิดที่ผิดทาง จึงนับว่าเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์ผลงานชิ้นดังกล่าว

จากตัวอย่างข้างต้นที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ถึงการคำนึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์นั้นพบว่า ประเด็นความแปลกใหม่ที่เกิดจากการจัดวางตำแหน่ง หรือจัดแสดงที่ผิดแปลกไปจากสมมติฐานที่ยังไม่ปรากฏมาก่อน ถือว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงนำประเด็นการใช้ที่ผิดแปลกไปจากเดิม มานำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างไปจากตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ ซึ่งไปปรากฏในองค์ประกอบการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ยกย่องมาตรฐานศิลปินของวิซซุตตา วุธาติศย์ ทั้ง 11 ประการที่เป็นผลงานทางด้านวิชาการ มาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เป็นคำร้องในเพลงแร็ป (Rap) ซึ่งเนื้อหาของเพลงแร็ปเป็นการ สื่อสารที่ตรงไปตรงมาผนวกกับการใช้ภาษาที่ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย โดยส่วนมาเป็นเนื้อหาที่สะท้อนสิ่งที่อยู่ภายในความอัดอั้น การระบายออกมาเป็นคำพูด จากประเด็นสิ่งใกล้ตัว และบริบททางสังคม การอยู่ผิดที่ของนัยยะของเพลงแร็ป ที่สื่อสารออกมาให้เห็นคุณค่าความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้านของนราพงษ์ จรัสศรี แต่ยังคงภาษาที่ยังเข้าใจง่าย เพื่อให้การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงสำหรับการแสดงนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น ตลอดจนเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความเป็นตามสมมติฐาน มาสู่งานศิลปะเพื่อศิลปะ (Art for Art's Sake)

นอกจากความคิดสร้างสรรค์ในด้านการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงแล้วนั้น ผู้วิจัยยังคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์การนำศาสตร์ทางด้านการจัดนิทรรศการที่เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานบูรณาการร่วมกับศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์

ภาพที่ 4.38 แนวคิดการจัดนิทรรศการกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์
ที่มา: ผู้วิจัย

ความคิดสร้างสรรค์ในการนำแนวคิดการจัดนิทรรศการมาใช้ในการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ ผู้วิจัยพบว่า 1. การเคลื่อนไหวในงานนิทรรศการ (Kinetic) นำไปสู่การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ การใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่นำแนวคิดจากศิลปะแห่งการหิบบีมผลงานสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี มาจัดวางให้ผู้ชมสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการชมนิทรรศการ ทำให้นิทรรศการเกิดการเคลื่อนไหว หรือ เกิดมีชีวิต 2. ภาพในงานนิทรรศการ (Visual) ผู้วิจัยนำไปสู่การจัดวางองค์ประกอบทางด้านการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ ภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวที ด้วยองค์ประกอบของอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการออกแบบแสง และ 3. เสียงในนิทรรศการ (Audio) เพื่อช่วยสร้างอารมณ์และบรรยากาศ ซึ่งนำไปสู่การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงด้วยการใช้เครื่องดนตรีและเสียงที่เชื่อมโยงวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกเข้าไว้ด้วยกัน ที่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี

4.2.2.4 การคำนึงถึงแนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง

การคำนึงถึงความหลากหลายของรูปแบบการแสดงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยทำให้การแสดงมีมิติที่หลากหลาย สร้างความแปลกใหม่ให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น อีกทั้งแนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง ยังสะท้อนออกมาถึงผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี บุคคลผู้ที่มีความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง ที่มีทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ทั้งตะวันตกและตะวันออก ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการคำนึงถึงแนวคิดความหลากหลายรูปแบบการแสดงจากการศึกษาพบว่า การแสดงชุด ทอนปู (Tonpu) ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้สะท้อนแนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง ในด้านศิลปินนักแสดงที่ประกอบด้วย ศิลปิน 3 ท่าน ได้แก่ เคโกะ ทาเคย่า (Keikko Takeya) ศิลปินชาวญี่ปุ่น ที่มีทักษะความสามารถทางด้านศิลปะการละคร และเทคนิคการเต้นแบบมารา เกรแฮม (Matha Graham) เทรุ กอย (Teru Goi) ศิลปินชาวญี่ปุ่น ที่มีทักษะความสามารถทางการแสดงแบบบูโตะ และนราพงษ์ จรัสศรี ผู้ที่มีทักษะทางด้านนาฏยศิลป์หลากหลาย อาทิ นาฏยศิลป์ตะวันออก รำไทย บัลเลต์ นาฏยศิลป์ร่วมสมัย นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ การเต้นแจ๊ส ทั้งนี้ นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึง การแสดงชุด ทอนปู (Tonpu) ในประเด็นการคำนึงถึงความหลากหลายของรูปแบบการแสดง เพิ่มเติมไว้ว่า “การแสดงชุดนี้นอกจากความหลากหลายของอัตลักษณ์ศิลปินแล้วนั้น ยังมีการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงสื่อสัญลักษณ์ความหมายของการเดินทาง ที่มีความหลากหลายอันสอดคล้องกับวัฒนธรรมของศิลปินผู้นั้น อาทิ การนำหินมาจัดเรียงเป็นเส้นทาง สื่อความหมายถึงความเรียบง่าย สงบนิ่ง ตามลัทธิศาสนาเซน (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2562)

นอกจากนี้พบว่า ในการสร้างสรรค์ละครเพลงร่วมสมัย เรื่องศิลปินผู้บุกเบิก นาฏยศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทย ของฐาปนีย์ สังสิทธิ์วิงศ์ มีการคำนึงถึงความหลากหลายของ รูปแบบปรากฏในการแสดงองค์ 2 ตอน 3 ผู้นำ ผู้บุกเบิก ฐาปนีย์ สังสิทธิ์วิงศ์ ได้อธิบายไว้ว่า “นักแสดงสวมใส่เครื่องแต่งกายยืนเครื่องโขนพระ นาง ยักษ์ และลิง ที่สื่อให้เห็นถึงความเป็นไทย ในอัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี นักแสดงสะท้อนวิถีวงจรชีวิตของคน ด้วยท่าทางแบบกบฏจักร ประจำวัน ตรงกลางเวทีปรากฏภาพนักแสดงชายหญิงด้วยลีลาท่าท่างนาฏยศิลป์ร่วมสมัย ที่สื่อให้เห็นถึงการอนุรักษ์ที่ศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม”(ฐาปนีย์ สังสิทธิ์วิงศ์, 2558: 316)

จากแนวคิดความหลากหลายรูปแบบการแสดงที่ผู้วิจัยได้คำนึงถึงเป็นประเด็นที่สำคัญ และต้องสามารถสื่อสารให้เห็นถึงเอกลักษณ์ผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ประการ ได้ปรากฏในองค์ประกอบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ และการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ดังอธิบายได้ดังนี้

ด้านการออกแบบบทการแสดง ผู้วิจัยคำนึงถึงความหลากหลายที่สะท้อนเอกลักษณ์ ผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ตั้งแต่ภูมิหลัง ประวัติการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับศิลปินที่มีชื่อเสียงระดับโลกทั้งในและต่างประเทศ

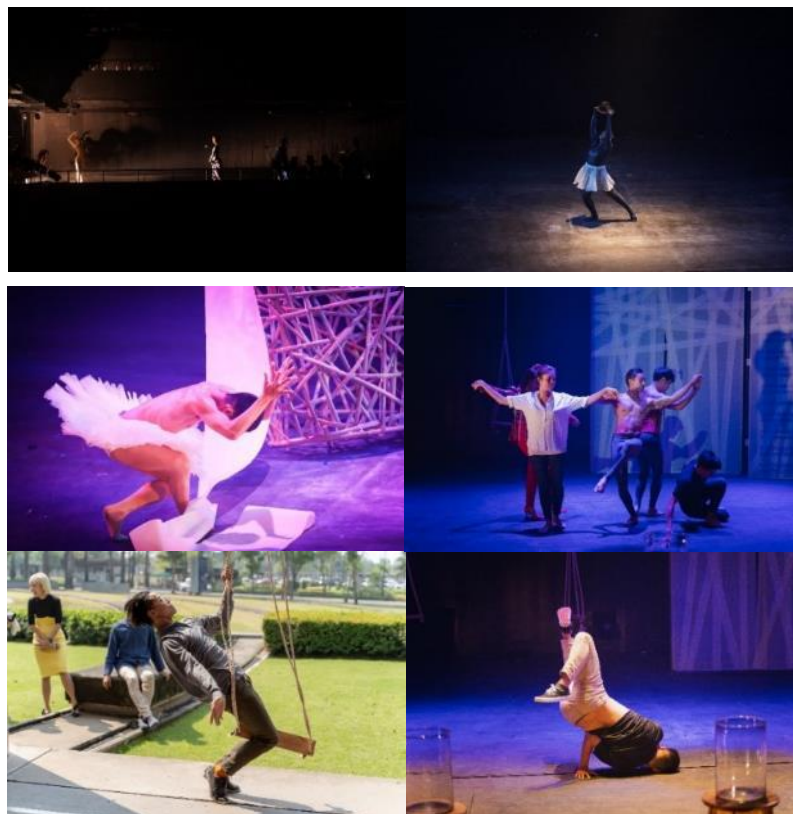
ด้านการคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคำนึงถึงความหลากหลายของนักแสดงผู้ที่มีทักษะ ทางด้านการแสดงละครมากกว่าทักษะด้านนาฏยศิลป์ เนื่องด้วยการสร้างสรรค์งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัย ต้องการใช้เทคนิคทางด้านการแสดงเข้ามาบูรณาการ การแสดงออกซึ่งสีหน้าและอารมณ์ความรู้สึก ตามลักษณะนาฏยศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ที่เป็นเอกลักษณ์อีกประการของ นราพงษ์ จรัสศรี จากการสังเกตวีดิทัศน์การแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี ด้านความเป็นเลิศด้านนัก ออกแบบสร้างสรรค์ พบว่า การแสดงพิธีเปิดกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ที่นราพงษ์ จรัสศรี เป็น ผู้ออกแบบลีลานาฏยศิลป์นั้นมีการใช้นักแสดงจากหลากหลายที่มีหลากหลายทักษะความสามารถ มาร่วมทำการแสดงได้อย่างสวยงาม โดยนราพงษ์ จรัสศรี ไม่มีเกณฑ์ในการคัดเลือกนักแสดงที่ตายตัว แต่จะคัดเลือกนักแสดงจากผู้ที่มีความหลงใหล ใจรักในการแสดงออก และเป็นผู้ที่พร้อมฝึกฝนและนำ ศักยภาพของแต่ละบุคคลมาสร้างสรรค์การแสดงให้อยู่ร่วมกันได้อย่างลงตัว

ภาพที่ 4.39 การคำนึงถึงความหลากหลายของการคัดเลือกนักแสดง

ที่มา: ผู้วิจัย

ด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยคำนึงถึงความหลากหลายของลีลานาฏศิลป์ที่สอดคล้องกับบทการแสดง และเอกลักษณ์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง อาทิ นาฏศิลป์ไทย บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย การเต้นแจ๊ส นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน อีกทั้งผู้วิจัยยังเพิ่มเติมความหลากหลายรูปแบบการเต้นตามสมัยนิยม การเต้นป๊อปปิ้ง (Popping) การเต้นฮิปฮอป (Hiphop) เพื่อเสริมให้การสร้างภาพมิมิตที่หลากหลาย และสามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้อย่างลงตัว

ภาพที่ 4.40 การคำนึงถึงความหลากหลายในด้านลีลานาฏศิลป์

ที่มา: ผู้วิจัย

ด้านการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ที่ผู้วิจัยนำแนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดงมาใช้ ดังที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรีในด้านความผสมผสานทางวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก ปรากฏในการใช้เครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับการแสดงเดี่ยว จากการเป่าขลุ่ย การเป่าแซกโซโฟน (Saxophone) การแสดงดนตรีสด การอ่านกลอน และการร้องเพลงแร็ป (Rap)

ภาพที่ 4.41 ความหลากหลายด้านเสียงและดนตรีจากเครื่องดนตรีตะวันตกและไทย
ที่มา: ผู้วิจัย

ฉะนั้น แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดงที่ผู้วิจัยได้คำนึงถึงนั้น ปรากฏในองค์ประกอบการแสดงต่าง ๆ อาทิ การออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ และการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

4.2.2.5 การคำนึงถึงแนวคิดทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์

การคิดคำนึงถึงแนวคิดด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญต่อการสร้างสรรค์องค์ประกอบการสร้างผลงานนาฏยศิลป์ ที่ต้องมีความสัมพันธ์กันในด้านองค์ประกอบพื้นฐานในการออกแบบ ประกอบด้วย องค์ประกอบทางความคิด (Conceptual Elements) องค์ประกอบที่มองเห็นได้ (Visual Elements) องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน (Relational Elements) และองค์ประกอบที่นำมาใช้งานได้จริง (Practical Elements) หากขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไป ก็จะทำให้ภาพของการแสดงนั้นขาดเอกภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึงแนวคิดทางด้านศิลปกรรมและการออกแบบ เพื่อช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวทีนั้นมีความเหมาะสม และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย ตัวอย่างผลงานที่คำนึงถึงแนวคิดทางด้านทัศนศิลป์และการออกแบบในชุดการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากสถาปัตยกรรม

ของมหาสมุทรโพพุทโธ ของธิดิมา อ่องทอง มีการบูรณาการ 3 ศาสตร์ ได้แก่ ทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ โดยธิดิมา อ่องทอง ได้ให้ทรรศนะไว้ว่า

ในการออกแบบอุปกรณ์การแสดง เพื่อเป็นเสมือนสัญลักษณ์แผนผังของ มหาสมุทรโพพุทโธ โดยใช้มุมมองทางด้านทัศนศิลป์ในเรื่องของทัศนธาตุ เช่น เส้น จุด สัดส่วน การลดหลั่น การซ้ำ เป็นต้น มาใช้ในการออกแบบอุปกรณ์ในรูปแบบโครง เหล็ก และอุปกรณ์การแสดงนี้ยังใช้เพื่อเป็นการสร้างพื้นที่สำหรับการแสดงที่สอดคล้อง กับเนื้อหาการแสดง รวมไปถึงการออกแบบลีลานาฏยศิลป์กิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) ที่สัมพันธ์กับลักษณะรูปร่างของอุปกรณ์การแสดง อีกทั้งดุริ ยางศิลป์ที่มีการแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ในรูปแบบร่วมสมัย ด้วยการผสมผสานวัฒนธรรม ตะวันตก ด้วยเครื่องดนตรีสากล และวัฒนธรรมตะวันออก ด้วยเครื่องดนตรีอินโดนีเซีย (ธิดิมา อ่องทอง, สัมภาษณ์, 20 มกราคม 2562)

นอกจากนี้ ผลงานการออกแบบฉากแสดงสด องค์กรบักไลฟ์โชว์ (Ongbak Live Show) ของวีระชัย วรรณชัยกุล นั้นเป็นการต่อยอดทางอุตสาหกรรมจากสร้างสรรค์ จากภาพยนตร์ แนวต่อสู้เรื่อง องค์กรบัก (Ongbak) ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างดีเมื่อปี พ.ศ. 2546 สู้บริบทภาพ การแสดงสดบนเวที ในรูปแบบเรียลไทม์ การหยิบยกเอาเอกลักษณ์อันโดดเด่นศิลปะเกี่ยวกับการต่อสู้แบบดั้งเดิมของแม่ไม้มวยไทย หรือที่เรียกว่า มวยโบราณ มานำเสนอโดยไม่มีการใช้อุปกรณ์ ช่วย หรือเทคนิคพิเศษทางด้านสลิ้ง และไม่ใช้นักแสดงแทน ฉะนั้นการศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบ การนำเสนอจากภาพยนตร์เรื่อง องค์กรบัก สู่การแสดงสดบนเวที องค์กรบักไลฟ์ นั้น แนวคิด ทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ นั้นมีความสำคัญ เพื่อที่จะสามารถทำให้ผู้ชมเกิด สุนทรียะร่วม ยกตัวอย่างเช่น ฉากมวยเถื่อน ในภาพยนตร์องค์กรบัก ที่เป็นลักษณะของเวทีมวยแบบ สมจริง แต่ในทางกลับกันเมื่อวิธีการนำเสนอของรูปแบบการแสดงที่เปลี่ยนไป การออกแบบเวทีมวย เถื่อนจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนไปด้วยลักษณะคล้ายกรงขัง รูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสค้อย ๆ เลื่อนลงมา จากข้างบนเวทีการแสดง ลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวในกรงนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับฉากที่เกิดขึ้น เสียงที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศของการแสดงเป็นเสียงที่เกิดจากบทสนทนาของนักแสดง และเสียงจาก เทคนิคพิเศษต่าง ๆ ได้แก่ เสียงกระแสไฟฟ้า เสียงการต่อสู้ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับการแสดง ศศวัต บุษยพันธ์ ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการออกแบบองค์ประกอบการแสดงชุดนี้ ไว้ว่า

การออกแบบหรือสร้างสรรค์สิ่งใดก็ตาม ศิลปินักออกแบบสร้างสรรค์ จะต้องคำนึงถึงมุมมองของภาพสำคัญที่คนทั่วไปจดจำได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ภาพฉากที่จะเกิดขึ้นบนเวทีจะต้องเป็นสถานที่ที่บุคคลทั่วไปรู้จัก มีชื่อเสียงและคุ้นเคย (ศศวัต บุญยพันธ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2562)

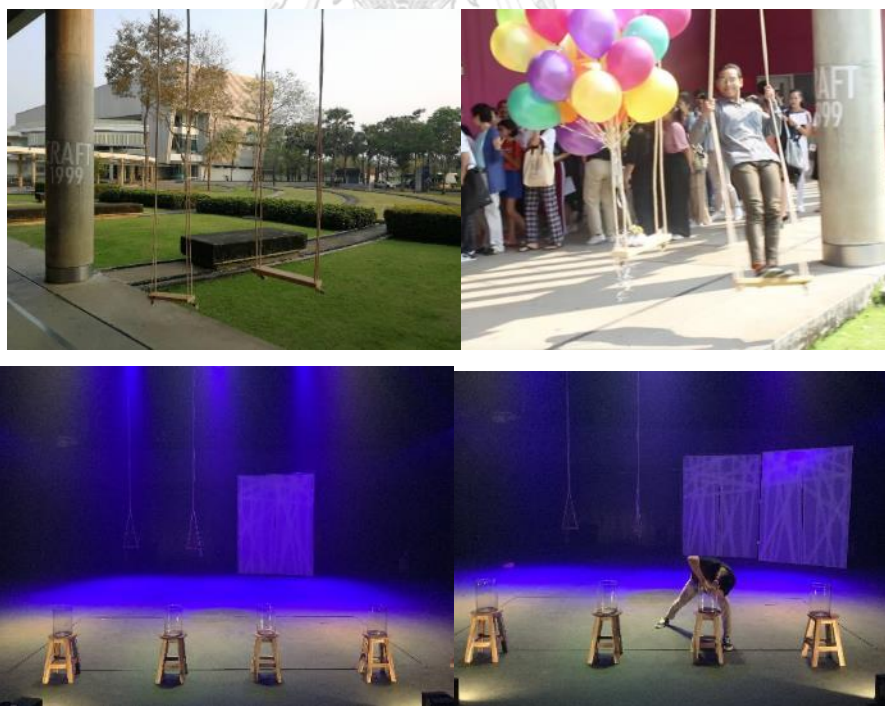
ภาพที่ 4.42 ฉากถนนข้าวสารบนเวทีการแสดง ที่มาจากภาพจำในภาพยนตร์เรื่ององค์บากไลฟ์ โชว์ (Ongbak Live Show)

ที่มา: ผู้วิจัย

ด้วยเหตุนี้ การคิดคำนึงถึงแนวคิดทางด้านทัศนศิลป์และการออกแบบของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับ “ภาพจำ” ที่ปรากฏในผลงานการสร้างสรรค์ แนวคิดศิลปะการหยิบยืม (Appropriation) เป็นแนวคิดของศิลปินหลังสมัยใหม่ที่ปฏิเสธแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะแบบเดิม ด้วยวิธีการหยิบยืมผลงานต้นฉบับของศิลปินมาสร้างสรรค์ให้เกิดผลงานในบริบทใหม่ รสลิน กาสต์ ได้กล่าวถึงศิลปะแห่งการหยิบยืมไว้ว่า “สิ่งต่าง ๆ ที่ถูกหยิบมาสร้างสรรค์ ด้วยการเรียกลักษณะเฉพาะที่ศิลปินนำผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินท่านอื่นมาสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นใหม่ ซึ่งผลงานที่สร้างขึ้นมานี้อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากผลงานต้นแบบของศิลปินก็ได้” (รสลิน กาสต์, 2558: 3) ผลงานที่มีชื่อเสียงด้านแนวคิดจากศิลปะแห่งการหยิบยืม ของ มาร์เซล ดูชอง (Marcel Duchamp) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัสดุสำเร็จรูป ภาพการหยิบยืมรูปลอกเลียนแบบของโมนาลิซ่าซึ่งเป็นวัสดุสำเร็จรูปหนึ่งให้เข้ามาสู่ผลงานของตัวศิลปินเอง โดยการเพิ่มหมวดเคราบนริม

ฝึปากให้ยาวเรียว และมีเคราแพะตรงปลายคาง และเขียนตัวหนังสืออักษร แอล.เอช.โอ.โอ.คิว ไว้ได้
ภาพ

จากการคำนึงถึงแนวคิดทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางศิลป์ เรื่อง ศิลปะแห่งการหยิบยืม ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้นั้นจึงได้ปรากฏให้เห็นในด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงเป็นสำคัญ การนำแรงบันดาลใจจากผลงานทางนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี การแสดงชุด คราฟ (Craft) ที่มีการใช้ชิงช้า มาเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการแสดงชุด นอสตราเจีย (Nostalgia) ที่มีการใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงเป็น เก้าอี้ไม้ และโหลแก้ว ทรงกระบอก ผู้วิจัยนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานผู้วิจัยมุ่งเน้นใช้ในการสร้างสรรค์องค์ประกอบการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ในลักษณะศิลปะการจัดวางที่ผนวกกับนาฏยศิลป์ ที่ปรากฏในองค์ 2 ที่วัดลุ่มีความสัมพันธ์กับแนวคิด และความสัมพันธ์กับนักแสดง อีกทั้งผู้วิจัยยังนำไปสร้างสรรค์เป็นศิลปะการจัดวางที่สื่อสารถึงแนวคิดในการจัดนิทรรศการผลงานสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี บริเวณภายนอกโรงละคร

ภาพที่ 4.43 ชิงช้า จากการแสดงชุด คราฟ (Craft) และเก้าอี้กับโหลแก้ว จากการแสดงชุด (Nostalgia) ที่นำแนวคิดศิลปะแห่งการหยิบยืมมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์

ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.2.6 การคำนึงถึงแนวคิดสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์

การคำนึงถึงแนวคิดสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์เป็นอีกประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยคำนึงถึง ซึ่งสัญลักษณ์ที่นำมาใช้นั้นเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร สามารถสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ปรากฏอยู่ในตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์จากการแสดงชุดการสร้างสรรคานาฏศิลป์ ชุด เดอะวิทรูเวียนแมน ของธนกร สรรยัรวราภิกู ได้กล่าวถึงการคำนึงถึงแนวคิดสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์ไว้ว่า

ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทพกระดาศกาวในการเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อสารถึงการนำมาใช้เสนอ ในหลากหลายมิติ อันได้แก่ 1) ใช้นำเสนอวัดส่วนอันทำให้ผู้ชมได้เห็นภาพการเปรียบเทียบสัดส่วนอย่างชัดเจน 2) ใช้การนำเสนอการเคลื่อนไหวในรูปแบบของเส้น ซึ่งในความเป็นจริงการเคลื่อนไหวไม่มีเส้นระบุอย่างชัดเจน 3) ใช้นำเสนอรูปเรขาคณิตทั้งสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลมที่เกิดจากสัดส่วนในร่างกายมนุษย์ เห็นได้ว่าธนกร สรรยัรวราภิกู มิได้นำเสนอเทพกระดาศกาวในรูปแบบของเทพกระดาศกาวเท่านั้น แต่นำเสนอถึงความหมายแฝงต่าง ๆ อันใช้แนวคิดสัญลักษณ์ที่นำเสนอผ่านการแสดง (ธนกร สรรยัรวราภิกู, สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2562)

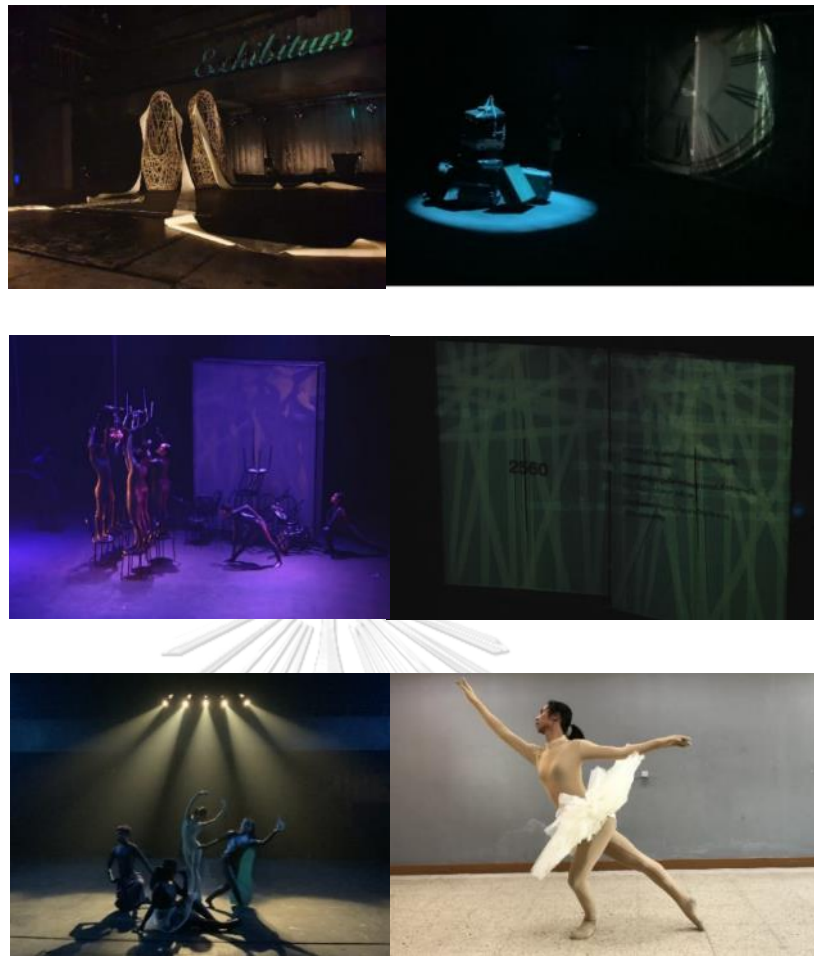
อีกทั้ง ผลงานการแสดงร่วมสมัยชุด สาว กำกับลีลาและการแสดงโดยวนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ การสื่อสารเรื่อง “กรอบและความไร้ระเบียบ” ผู้วิจัยในฐานะผู้กำกับศิลป์การแสดงชุด สาว นี้ ผู้วิจัยนำมาใช้เป็น คำสำคัญหลักในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยนำรูปแบบ(Form) โดยถ่ายทอดจากรูปแบบที่เป็นลักษณะศิลปะเหมือนจริง (Realism Art) วิถีชีวิตการดำรงชีวิตกิจกรรมวัฒนธรรมของคนในชนบทในการปั้นฝ้ายของกระบวนการสาวไหมมาใช้เป็นแกนความคิดหลักในการทำงานเพื่อไปสู่รูปแบบสร้างสรรค์ภาพที่เกิดขึ้นบนเวทีในลักษณะกึ่งนามธรรม (Semi-Abstract Art) ผู้วิจัยนำฐานแนวคิดของผู้ออกแบบและกำกับลีลา มาวิเคราะห์และตีความ ไปสู่การสร้างสรรค์องค์ประกอบทางด้านพื้นที่การแสดงผู้วิจัยใช้รูปแบบที่เหมือนจริง (Realistic Art) ของ จ่อ ที่เป็นวงกลมมีขอบกำหนด อย่างชัดเจนสู่ถ่ายทอดรูปแบบ (Transformation) การสร้างสัญลักษณ์ (Symbol) โดยวิธีการลดทอนรูปร่างให้เป็นลักษณะกึ่ง

นามธรรม(Semi – Abstract Art) และมินิมอล (Minimalist) ความเรียบง่าย ดังนั้นรูปร่างที่ ถ่ายทอด ออกมานั้น จึงเป็นวงกลม สี่เหลี่ยมทางความหมายของ คำว่า “กรอบ” แต่ภายในวงกลมวงใหญ่นั้น จะมีเส้นขอบของวงกลมที่มีขนาดเล็กซ้อนอยู่ภายในอีกชั้น เพื่อสื่อถึง เส้นวงกลมของจ้อ สีเทา เป็นสีที่มาใช้ในการสื่อความหมาย

ภาพที่ 4.44 การแสดงร่วมสมัย ชุด สาว ที่มีการใช้สัญลักษณ์มาสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา: ผู้วิจัย

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยได้ คำนึงถึง แนวคิดสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์ ที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ด้าน ตามที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์มา อันประกอบด้วย 1.นักแสดง ที่สื่อเรื่องราวชีวิตการเดินทางเพื่อไปสู่ศิลปินนักแสดง ผู้วิจัยเลือกวิธีการนำเสนอผ่านสัญลักษณ์ที่เป็น กระเป๋าเดินทาง รองเท้าบัลเลต์ ในรูปแบบนิทรรศการศิลปะการจัดวาง และภาพ ที่สื่อถึงภาพผลงาน ที่ผ่านมานของนราพงษ์ จรัสศรี 2.นักออกแบบสร้างสรรค์ ผู้วิจัยนำ แก้วอ้อ มาใช้เป็นสัญลักษณ์ ที่สื่อถึงของห้องซ้อมการแสดง และ 3.นักวิชาการ ผู้วิจัยนำหนังสือมาใช้เป็นสื่อสัญลักษณ์แทนนักวิชาการ ส่วนการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากบทการแสดงในองค์ที่ 1 เกี่ยวกับ ภูมิหลัง และประสบการณ์ในนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่สื่อตั้งแต่เริ่มทักษะด้านการรำไทย บัลเลต์ และนาฏศิลป์ร่วมสมัย ผู้วิจัยนำลักษณะเด่นที่ปรากฏในเครื่องแต่งกายของรูปแบบการแสดง ดังกล่าว มาเป็นสัญลักษณ์ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ อันประกอบด้วย ชฎา ที่สื่อนาฏศิลป์ไทย รองเท้าบัลเลต์ สื่อถึงการเต้นแบบบัลเลต์ และหมวก ที่สื่อถึงนาฏศิลป์ร่วม สมัย

ภาพที่ 4.45 สัญลักษณ์ในงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์
ของนราพงษ์ จรัสศรี
ที่มา: ผู้วิจัย

ฉะนั้น การคำนึงถึงสัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์จึงมีความสำคัญในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี สอดคล้องกับ จุติกา โกลลเหมมณี ได้แสดงทรรศนะถึงแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรีว่า “แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี นอกจากแนวคิดศิลปะหลังสมัยใหม่ ศิลปะแนวความคิด (Conceptual Art) แล้ว แนวคิดการใช้โครงสร้างมาเป็นสัญลักษณ์ในการออกแบบองค์ประกอบการแสดง ทำให้ภาพที่ปรากฏบนเวทีมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม” (จุติกา โกลลเหมมณี, 2556: 159)

4.3 อภิปรายผล

การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยได้ทดลองและปฏิบัติพัฒนาผลงานสร้างสรรค์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงการอภิปรายผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 รูปแบบผลงานการสร้างสรรคานาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

การอภิปรายผลด้านรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ทั้ง 8 ประการประกอบด้วย การออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบพื้นที่การแสดง และการออกแบบแสง ที่ผู้วิจัยนำรูปแบบองค์ประกอบดังกล่าวมาตรวจสอบคุณภาพกับเกณฑ์มาตรฐานศิลป์ ดังนี้

การออกแบบบทการแสดง

ผู้วิจัยออกแบบบทการแสดงโดยนำภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี ในเรื่องของการเดินทางสู่ความสำเร็จ แต่ด้วยความมุ่งมั่นและมีจิตใจที่แน่วแน่ทำให้นราพงษ์ จรัสศรี ได้เดินทางมาสู่ความสำเร็จในปัจจุบัน ซึ่งถูกสะท้อนออกมาจากผลงาน จึงทำให้นราพงษ์ จรัสศรีเป็นผู้มีความเป็นเลิศ 3 ประการ อันได้แก่ ความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ ด้วยวิธีการเรียงร้อยการเล่าเรื่องราว (Storytelling) และการใช้เทคนิคการปะติด (Collage) ซึ่งเป็นหัวใจของบทการแสดงนี้ โดยผู้วิจัยแบ่งโครงสร้างของบทการแสดง เป็น 2 องก์ ได้แก่ องก์ 1 กล่าวถึงภูมิหลังชีวิตการเดินทาง ที่มีความมุ่งมั่นองก์ที่ 2 กล่าวถึงผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ที่สั่งสมประสบการณ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีคุณสมบัติในเรื่องของการมีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน (Spiritual) ผลการออกแบบบทการแสดงมีคุณสมบัติเรื่องของจิตวิญญาณของศิลปินที่มีความเป็นเอกลักษณ์ การแสดงผลงานสร้างสรรค์จากรากเหง้าวัฒนธรรมไทยของนราพงษ์ จรัสศรี ถูกหล่อหลอมประสบการณ์ในการทำงานสะท้อนออกมาในนาฏศิลป์ที่นำเอาความเป็นไทยสอดแทรกในนาฏศิลป์ตะวันตกจึงทำให้นราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ร่วมสมัยคนแรกในประเทศไทยซึ่งผู้วิจัยนำเสนอการแสดง องก์ 1 นำเสนอภูมิหลังของ

นราพงษ์ จรัสศรี ด้านจิตวิญญาณความเป็นไทย นำเสนอโดยการสวมชฎา และการเล่าเรื่องราวผ่านการอ่านบทกลอน พร้อมการเป่าขลุ่ยประกอบ โดยบทกลอนได้ประพันธ์ขึ้นมาใหม่

ด้านจรรยาบรรณ (Ethic) เป็นประเด็นที่มีความสำคัญถือเป็นหัวใจของการสร้างสรรค์ผลงาน ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอชีวิตของนราพงษ์ จรัสศรี นำเสนอข้อเท็จจริงของผลงาน เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ทราบว่า มีผลงานการสร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทยที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์อย่างมากมาควรค่าการยกย่องให้นิสิต นักศึกษา นักเต้น นักแสดง และบุคคลทั่วไปสามารถนำไปอ้างอิง ในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ผู้วิจัยได้ออกแบบบทการแสดง โดยการบูรณาการศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์การแสดงซึ่งใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบละครและการจัดนิทรรศการ ใช้การจัดแสดงผลงานภาพถ่าย นำมาประยุกต์เข้าด้วยกัน ซึ่งทั้งสองเทคนิคปรากฏอยู่ในทั้ง 2 องค์ ผ่านการเล่าเรื่องราวภูมิหลังจากภาพถ่ายผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี เพื่อให้เห็นการเดินทางของนราพงษ์ จรัสศรี ในแต่ละช่วงเวลา ที่นำเสนอเรื่องราวผ่านนักแสดงโดยให้ถือภาพถ่ายผลงานเคลื่อนที่ คล้ายกับการจัดผังนิทรรศการ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การออกแบบบทการแสดงสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพ ในด้านการมีจิตวิญญาณความเป็นศิลปิน (Spiritual) จรรยาบรรณ (Ethic) และมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

การคัดเลือกนักแสดง

ผู้วิจัยมีกระบวนการการคัดเลือกนักแสดงที่มีความสอดคล้องกับบทการแสดง ด้วยบทการแสดงที่เล่าเรื่องราวของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีทักษะด้านนาฏศิลป์ที่มีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงพิจารณาการคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะด้านนาฏศิลป์ที่หลากหลาย ทั้งทางด้านศิลปะการละครและทักษะทางด้านนาฏศิลป์ที่น้อยหรือแทบจะไม่มีในลักษณะแบบไม่มีทักษะด้านนาฏศิลป์ “อันเทรน” (Untrain) เพื่อให้การฝึกปฏิบัติทดลองผลงานการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์เป็นไปตามบทการแสดงของผู้วิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างสรรค์ผลงานผู้วิจัยมีความสนใจในการคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะที่หลากหลาย ด้านมีความสามารถหลากหลาย (Versatile) ผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักแสดงที่ทักษะทางด้านนาฏศิลป์ในหลากหลาย

รูปแบบ เช่น นาฏศิลป์ไทย การเต้นบัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) และการเต้นสมัยนิยมแบบการเต้นป๊อปปิ้ง (Popping) และการเต้นแบบฮิปฮอป (Hip-hop) นอกจากการคัดเลือกนักแสดงในด้านนาฏศิลป์ในหลากหลายรูปแบบ

การมีประสบการณ์ในการเรียนและการทำงาน (Experience) นักแสดงได้ผ่านการเรียนในรายวิชานาฏศิลป์สากล จากสาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อีกทั้งผู้วิจัยยังได้หาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์สากลมาช่วยฝึกซ้อมการแสดง ซึ่งส่งผลให้นักแสดงสามารถเข้าถึงบทบาทการแสดงนั้นได้เป็นอย่างดี จึงมีคุณสมบัติด้านการประสบการณ์ในการเรียนและการทำงาน ประกอบกับประสบการณ์ของผู้วิจัยทางการออกแบบนิทรรศการ การออกแบบฉาก และการออกแบบเพื่อการแสดง มาบูรณาการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ครั้งนี้ ทำให้ได้ผลงานสร้างสรรค์ที่มีมิติที่หลากหลาย สร้างความน่าสนใจ และสร้างประสบการณ์ร่วมกับให้ผู้ชมการแสดงได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการคัดเลือกนักแสดงจากผู้ที่มีองค์ความรู้คุณวุฒิทางด้านวิชาการ ที่เป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี โดยตรง ซึ่งปรากฏว่าสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินในเรื่องของการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Passing the Knowledge) จากภาพยนตร์นิพนธ์ที่มีตัวหนังสือปรากฏอยู่บนฉาก อุปกรณ์ประกอบการแสดง เป็นการจำลองผลงานทางวิชาการที่ตัวศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี ได้ใช้ชีวิตในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ในระดับคุณวุฒิบัณฑิตให้กับนักวิจัยรุ่นใหม่ เป็นภาพที่ทำให้เห็นถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดผลงานทางด้านวิชาการ จากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง สะท้อนให้เห็นคุณสมบัติที่ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงจากนิสิตระดับคุณวุฒิบัณฑิตที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ จากนราพงษ์ จรัสศรี มานำเสนอในองค์ที่ 2 โดยนำเสนอผลงานคุณวุฒินิพนธ์จำนวน 6 คน

ฉะนั้น องค์ประกอบทางการคัดเลือกนักแสดงในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์

จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จึงมีคุณสมบัติด้านความสามารถหลากหลาย (Versatile) การมีประสบการณ์ในการเรียนและการทำงาน (Experience) และการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Passing the Knowledge)

การออกแบบลีลานาฏศิลป์

การออกแบบลีลานาฏศิลป์ของงานวิจัย ต้องคำนึงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นเลิศ 3 ด้านของนราพงษ์จรัสศรีอันได้แก่ ในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ จึงนำไปสู่การออกแบบ ลีลานาฏศิลป์ที่มีความหลากหลายรูปแบบ อันประกอบด้วย ลีลาทางด้านนาฏศิลป์ไทยที่เป็นรากเหง้าของนราพงษ์ จรัสศรี การเต้นบัลเลต์ การเต้นร่วมสมัย การเต้นหลังสมัยใหม่ ด้วยลักษณะการใช้ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) ลีลาการแสดงสด (Improvisation) การเต้นแจ๊สแบบอย่างบ๊อบ ฟอสซี่ (Bob Fossy) ด้วยการแสดงสีหน้าท่าทางทางอารมณ์แบบการละคร นาฏศิลป์การแสดง (Dance thratre) ซึ่งผลการออกแบบลีลานาฏศิลป์มีคุณสมบัติด้านความสามารถหลากหลาย (Versatile) ประกอบกับการเพิ่มเติมการเต้นแบบสมัยนิยม อาทิ การเต้นป๊อปปิ้ง การเต้นฮิปฮอป เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ เป็นต้น

ผู้วิจัยได้ออกแบบลีลาโดยใช้ลีลานาฏศิลป์ไทย การเต้นบัลเลต์ การเต้นร่วมสมัย ที่สื่อถึงภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีพรสวรรค์ในด้านการแสดงที่หลากหลาย ปรากฏในองค์ที่ 1 การเต้นหลังสมัยใหม่โดยใช้ลีลาการเต้นในชีวิตประจำวันที่ปรากฏในทุกช่วงการแสดง เช่น การเดิน การนั่ง การยืน การถือของ การสวมใส่เครื่องแต่งกาย การอ่านหนังสือ เป็นต้น ลีลาการแสดงสด ที่มีการกำหนดทิศทางตามบทการแสดง โดยผู้แสดงใช้ลีลาท่าทางประกอบการอ่านบทกลอน ที่สื่อถึงความเป็นเลิศ ปรากฏในองค์ที่ 1 การเต้นแจ๊ส เนื่องจากนราพงษ์ จรัสศรี มีความชื่นชอบในการเต้นแจ๊สแบบอย่างบ๊อบ ฟอสซี่ (Bob Fossy) ปรากฏในองค์ที่ 1 ฉากที่ 5 การเต้นฮิปฮอปและการเต้นป๊อปปิ้ง ที่เป็นการเต้นที่มีการกำหนดทิศทางในการเล่าเรื่องตามบทเพลงแร็ป (Rap) ที่ได้แรงบันดาลใจจากการนำเกณฑ์มาตรฐานศิลปินมาใช้ในการออกแบบบทและเสียง จากการออกแบบลีลานาฏศิลป์ดังกล่าวจึงพบว่ามีคุณสมบัติในด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

ฉะนั้น ในการออกแบบลีลานาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี นั้นมีคุณภาพตรงตามเกณฑ์มาตรฐานศิลปินในด้านมีความสามารถหลากหลาย (Versatile) และมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ในการแสดง ผู้วิจัยเลือกใช้เสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงอยู่ 4 แบบ ได้แก่ 1.การใช้เสียงเพื่อเสริมบรรยากาศ ด้วยเสียงขลุ่ยมาสร้างบรรยากาศสำหรับการแสดง ในองก์ 1 ฉาก 1 ภูมิหลัง ที่ต้องสื่อถึงความเป็นไทยที่เป็นรากเหง้าของนราพงษ์ จรัสศรี และเสียงนาฬิกา ในองก์ 2 ฉาก 2 การเดินทาง ผู้วิจัยนำเสียงที่เป็นสัญลักษณ์ของการเดินทางมาใช้ อาทิ เสียงบรรยากาศของผู้คนที่สนามบิน สถานีรถไฟ เสียงเครื่องบินขึ้นและลง เสียงขบวนรถไฟ ฉาก 4 ห้องซ้อมการแสดง อีกทั้งเสียงเพลงที่ใช้กระประชาสัมพันธ์โรงเรียน เดอะ รอยัลบัลเลต์ สคูล (The Royal Ballet School) ที่นราพงษ์ จรัสศรี เคยได้เข้าศึกษา คือ เพลง คัลเลอร์ฟูลไค้ล อิน เดอะ สกาย (Colorful Kite in the Sky) ของจอห์น เฟมมิ่ง (John Framing) ที่ช่วยสร้างจินตนาการ ให้ผู้ชมคล้อยตามไปกับการแสดง และเสียงจากแซ็กโซโฟน (Saxophone) ที่เป็นการเกริ่นนำผู้ชมให้เตรียมพร้อมกับการแสดงจาก องก์ 2 ฉาก 1 2.การใช้เสียงจากนักแสดง เป็นคำสำคัญเกี่ยวกับงานวิทยานิพนธ์ของตนเอง อาทิ คำว่าเส้น สัดส่วน ราม กรุงเทพ สตรีอีสาน อีสรดอล่า ดันแคน และเหิน เป็นต้น เพื่อสื่อถึงองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากนราพงษ์ จรัสศรี 3.การใช้เสียงและดนตรีจากเสียงสังเคราะห์ จากการแสดงดนตรีสดด้วยแนวเพลงแจ๊สโดยเรียบเรียงเสียงดนตรีขึ้นมาใหม่จากเพลงต้นฉบับ บทเพลงและดนตรีที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบ ได้แก่ เพลง บิ๊ก สเปนเดอร์ (Big Spender) ประพันธ์โดยโคลี โคล์แมน และโดโรธี ฟิลด์ (Cy Coleman and Dorothy Fields) ประเภทเพลงแจ๊ส (Jazz) ซึ่งมีความเหมาะสมกับรูปแบบการแสดงในลักษณะนาฏศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ที่นราพงษ์ จรัสศรี ชื่นชอบ จากการใช้เสียงใน 3 ลักษณะที่กล่าวมา พบว่า เสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงนี้มีคุณสมบัติในด้านความหลากหลาย (Variety)

นอกจากนี้ การใช้เสียงและดนตรีที่เกิดจากการประพันธ์ขึ้นมาใหม่ ในแนวเพลงแร็ป (Rap) ที่ผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจมาจากเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ปราบกฏในองก์ 2 ฉาก 4 ที่สื่อถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นใหม่ นั้น ยังมีคุณสมบัติในด้านของความคิดสร้างสรรค์ที่ยังไปปรากฏนักวิจัยคนใดนำเกณฑ์มาตรฐานศิลปินที่เป็นผลงานทางด้านวิชาการ มาสร้างสรรค์ให้เป็นงานศิลปะเพื่อศิลปะ ผ่านบทเพลงแร็ป (Rap) มาก่อน

ฉะนั้น การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงของผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ มีคุณภาพตรงกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปป็นในด้านความหลากหลาย (Variety) และมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ตลอดกระบวนการวิเคราะห์และการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยได้นำประสบการณ์ในการเรียนและการทำงาน (Experience) ของผู้วิจัยตลอดระยะเวลามากกว่า 10 ปี ทางด้านการออกแบบนิทรรศการ การออกแบบฉาก และการนำประสบการณ์ในด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงสำหรับการแสดงร่วมสมัยชุด สาว ที่ผู้วิจัยใช้เข้ามาเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดยในการออกแบบผู้วิจัยต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของอุปกรณ์ประกอบการแสดงกับสัดส่วนของนักแสดง ให้มีปฏิสัมพันธ์สามารถแสดงลีลาท่าทางการเคลื่อนไหว ได้อย่างมีความยืดหยุ่น และกลมกลืนจนเกิดเป็นเอกภาพเดียวกัน จากประสบการณ์การทำงานวิจัยครั้งนั้น ผู้วิจัยจึงนำมาบูรณาการสร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบการแสดงในการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ครั้งนี้ โดยเริ่มต้นกระบวนการออกแบบสร้างสรรค์จากแก่นของเรื่อง การเดินทางสู่ความสำเร็จ เรื่องราวของการเดินทาง การต่อสู้ ประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลให้ราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้มีความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และด้านวิชาการ จากกระบวนการวิเคราะห์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ (Set Prop) ได้แก่ รองเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่ ที่สื่อถึงความเป็นเลิศด้านนักแสดง ปราบภูในองก์ 1 ฉาก 4 และหนังสือขนาดใหญ่ ปราบภูในองก์ 2 ฉาก 4 ที่สื่อถึงความเป็นเลิศทางด้านนักวิชาการ 2. อุปกรณ์ประกอบการแสดงสำหรับนักแสดง (Props) อันได้แก่ แก้วอีและโหลแก้วทรงกระบอก ปราบภูในองก์ 2 ฉาก 4 และ 3. อุปกรณ์ประกอบการแสดงสำหรับงานตกแต่ง (Props Decoration) คือ ชิงช้า ปราบภูบริเวณพื้นที่เล่าเรื่อง และพื้นที่ปฏิบัติ การสร้างสรรค์ ที่สื่อถึงความเป็นเลิศทางด้านนักออกแบบสร้างสรรค์

ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านทัศนศิลป์ และนาฏศิลป์ ที่ผู้วิจัยได้แนวคิดจากสะท้อนเอกลักษณ์การผสมผสานกลิ่นอายวัฒนธรรมตะวันตก

และตะวันออกเข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน และ ของนราพงษ์ จรัสศรี แสดงนัยยะทั้งการตีความหมายโดยตรงและการตีความหมายแฝง ดังที่ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 4 รองเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่ จากโครงสร้างเหล็กขึ้นรูปให้มีลักษณะรูปทรงเสมือนรองเท้าบัลเลต์ แทนวัฒนธรรมตะวันตก ส่วนการสร้างพื้นผิวของรองเท้าบัลเลต์ด้วยวิธีการสานด้วยไม้ไผ่เส้น จากการทวนคำนี้นำลักษณะการสานของเครื่องจักรสานไทยในอดีต อีกทั้ง ยังไปปรากฏในองค์ 2 ฉาก 4 โครงหนังสือขนาดใหญ่ ที่ทำจากโครงสร้างเหล็กเช่นเดียวกัน ปกคลุมผิวหน้าด้วยผ้าโปร่ง และการสานเส้นผ้า

จากที่กล่าวมา การสั่งสมประสบการณ์ในการเรียนและการทำงาน การมีความคิดสร้างสรรค์ หล่อหลอมให้ผู้วิจัยมีรสนิยม (Taste) ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการแสดง การเลือกใช้วัสดุในการสร้างสรรค์ที่เน้นความเรียบง่าย ลดทอนสิ่งที่ไม่จำเป็นออก การประเมินค่าของรสนิยมที่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม วิถีชีวิตของกลุ่มคนในสังคม รสนิยมคือความชื่นชอบส่วนบุคคล เพียงแต่รสนิยมที่ดีนั้น ต้องสามารถตอบโจทย์วัตถุประสงค์ของผลงานได้อย่างชัดเจน

ฉะนั้น องค์ประกอบด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงในงานวิจัยนี้มีคุณภาพสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินในด้านการมีประสบการณ์ในการเรียนและการทำงาน (Experience) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และมีรสนิยม (Taste)

การออกแบบเครื่องแต่งกาย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และออกแบบเครื่องแต่งกาย จากแนวคิดความเรียบง่าย ด้วยวิธีการลดทอนสิ่งที่ไม่จำเป็นออก (Simplicity) การหยิบนำเอาส่วนประกอบที่สำคัญที่สามารถสื่อสาร ลักษณะของเครื่องแต่งกายของแต่ละรูปแบบมานำเสนอ เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยนักแสดงจะสวมใส่เครื่องแต่งกายในลักษณะชุดเข้ารูป สีเทา ผู้วิจัยเลือกใช้สีเทาเนื่องจากสีในทางทัศนศิลป์ที่กล่าวว่า สีเทา คือ ที่อยู่ในโทนกลาง มีค่าความหมายเป็นกลาง เพื่อที่จะสามารถนำสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้สื่อทักษะความสามารถด้านนาฏศิลป์ตัวตะวันออก ได้แก่ ชฎา สไบ ผ้าโจงกระเบน และทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตก ได้แก่ หมวก รองเท้าบัลเลต์ กระโปรงทutu เครื่องแต่งกายที่เป็นแบบสมัยนิยมในแบบฮิปฮอป การสวมหมวก หรือการสวมใส่เสื้อยืดปกติ ที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน จะเห็นได้ว่าการออกแบบเครื่องแต่งกายมีความสร้างสรรค์ (Creativity)

จากการนำแนวคิดสัญญาะมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย นั้นเป็นรสนิยม (Taste) ส่วนตัวของผู้วิจัยในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งจากประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา ผู้วิจัยมีความชื่นชอบในการใช้สัญญาะมาทำการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบ อีกทั้งสัญญาะยังสามารถสร้างพื้นที่ในการออกแบบให้ผู้สร้างสรรค์ และผู้ชมเกิดพื้นที่ทางความคิดในการจินตนาการร่วมไปกับการ แสดง

ฉะนั้น การออกแบบเครื่องแต่งกายของผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ มีคุณภาพพ้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และมีรสนิยม (Taste)

การออกแบบพื้นที่การแสดง

ผู้วิจัยออกแบบพื้นที่การแสดง ด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการจัดนิทรรศการ และนาฏยศิลป์มาการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้ ด้วยการใช้นาฏยศิลป์แบบเฉพาะที่ (Site Specific Art) ดังปรากฏในฉากเริ่มเรื่องโหมโรง บริเวณหน้าพื้นที่โรงละคร ได้แก่ บริเวณบันไดทางขึ้นชั้น 2 และพื้นที่ชั้นล่าง มีทิศทางนำไปสู่พื้นที่โรงละคร ที่นักแสดงเดินถือลงมาจากชั้น 2 องค์กร 1 ฉาก 1 ภูมิหลัง นักแสดงรำไทย ทำการแสดงลงมาจากระเบียงชั้น 3 เรื่อยลงมาสู่พื้นที่ชั้นล่าง และองค์กร 2 ฉาก 4 ที่มีการใช้ระเบียงชั้น 2 ในการทำการแสดง ที่สื่อถึงภาพความคิดของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติเกณฑ์มาตรฐานศิลปินทางด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

จากความคุ้นเคยกับพื้นที่การแสดง ซึ่งเป็นประสบการณ์เฉพาะของผู้วิจัยนำไปสู่การใช้พื้นที่ของการแสดงที่แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมต่อระหว่างภายนอกโรงละครกับพื้นที่แสดงภายในโรงละคร เช่น เวที พื้นที่ภายนอกโรงละคร ทำให้ผู้วิจัยได้ใช้พื้นที่ในส่วนที่คนทั่วไปอาจจะมองข้ามถึงประโยชน์ในการใช้สอน ณ สถานที่นั้น การใช้พื้นที่ดังกล่าวที่ตรงตามจุดประสงค์ของการออกแบบการแสดง นำไปสู่คุณสมบัติของผู้วิจัยที่มีประสบการณ์จากหน้าที่การงานที่ยากที่ผู้ไม่เคยจะสามารถนึกถึงได้ ดังนั้นประสบการณ์ในการเรียนและการทำงาน (Experience) เป็นคุณสมบัติที่พบจากการสร้างสรรค์ผลงานสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน

จากการออกแบบพื้นที่การแสดง ผู้วิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ด้านความหลงใหล (Passion) ที่สะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี จากตัวอย่างผลงานการแสดงชุด สามมิติ ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีเอกลักษณ์ในด้านการให้ความสำคัญกับการใช้พื้นที่เฉพาะ

ในการแสดงของศิลปินท่านนี้ มีการออกแบบลีลาและการจัดองค์ประกอบของนักแสดงโดยการคำนึงถึงพื้นที่ที่แสดงอยู่ ณ ขณะนั้น สำหรับผู้วิจัยเห็นว่าเป็นคุณสมบัติที่มีความเฉพาะตัวซึ่งพบเห็นได้ไม่บ่อยครั้งนัก ทำให้ผู้วิจัยมีความชื่นชอบ และเกิดความหลงใหลในเอกลักษณ์ของการใช้พื้นที่การแสดงของนราพงษ์ จรัสศรี เพราะฉะนั้นในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัยครั้งนี้จึงมีประเด็นของการใช้พื้นที่ในลักษณะเดียวกันปรากฏในองค์ 1 ฉาก 1 ภูมิหลัง และ องค์ 2 ฉาก 1 โคมโรง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การออกแบบพื้นที่การแสดง พบว่ามีคุณภาพทางด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ประสบการณ์ในการเรียนและการทำงาน (Experience) และความหลงใหล (Passion)

การออกแบบแสง

จากการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ด้านการออกแบบแสง ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ประเด็นสำคัญประเด็นแรกที่ต้องคำนึงถึงเป็นพิเศษนอกเหนือจากแก่นของเรื่องจากบทการแสดงที่ต้องการสื่อสาร แล้วนั้น คือ จรรยาบรรณ (Ethic) จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ กล่าวคือ การแสดงสร้างสรรค์ชุดนี้ต้องจัดแสดงร่วมกับอีก 4 ชุดการแสดง ดังนั้นอุปกรณ์โคมไฟทุกองค์ต้องใช้ร่วมกัน รวมถึงปัจจัยด้านระยะเวลาในการซ้อม และบันทึกคิวแสง (Lighting Program) ที่ต้องแบ่งทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เท่าเทียมกันทุกการแสดง กรอบของการบริหารจัดการอุปกรณ์ ทีมงาน และเวลา จึงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องคิดไปพร้อม ๆ กับการออกแบบแสงให้สวยงามที่สื่อความหมาย เพื่อให้การนำเสนอภาพการแสดงมีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย มีทัศนคติในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบแสงที่ใช้ในการแสดงชุดนี้ ผู้วิจัยได้มีการพิจารณาคัดเลือกนำการใช้คุณสมบัติของแสงที่มีความหลากหลาย ของอุปกรณ์โคมไฟของแสงมาใช้เพื่อสื่อความหมาย ตามบทการแสดง อาทิ การใช้แสงที่เริ่มต้นด้วยค่าสีทังสเดน (Thungsten) หรือ แสงเหลือง (Amber) ด้วยค่าระดับความเข้มที่อ่อนๆ มาใช้สีถึงจุดเริ่มต้น ภูมิหลังการเรียนรู้ทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทยของนราพงษ์ จรัสศรี หลังจากนั้นแสงสีจะค่อย ๆ เปลี่ยนโทนไปเรื่อย ๆ จนกลายเป็นแสงสีโทนเย็น (Cool White) เมื่อเข้าสู่โลกของนาฏศิลป์ตะวันตก ช่วงชีวิตประสบการณ์การทำงาน การเดินทางของนราพงษ์ จรัสศรี แสงจะเปลี่ยนจากการเล่าเรื่องแบบเรียบๆ ไปสู่การเล่าเรื่องราวการเดินทาง

การใช้ความเคลื่อนไหวของแสง เพื่อสื่อถึงความวุ่นวายที่นราพงษ์ จรัสศรีได้พบเจอ จากแนวคิด การออกแบบและอุปกรณ์โคมไฟที่ผู้วิจัยนำมาใช้นั้น แสดงให้เห็นว่าการออกแบบแสงมีคุณภาพในด้าน การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

จากที่กล่าวมา กระบวนการทำงานด้านการออกแบบแสง ผู้วิจัยมีการทำงานร่วมกับ ทีมงานฝ่ายแสง เพื่อให้ทีมงานเห็นภาพการแสดงไปในทิศทางเดียวกันผู้วิจัยมีความจำเป็นจะต้องร่วม พุดคุย อภิปรายเกี่ยวกับภูมิหลัง ประวัติการทำงาน ตลอดจนให้ทีมงานศึกษาผลงานนาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี ควบคู่กันไป เมื่อทีมงานทราบและเข้าใจในจิตวิญญาณ (Ethic) ความเป็นศิลปิน ของนราพงษ์ จรัสศรี แล้วนั้น จะส่งผลให้การแสดงผลงานนาฏศิลป์ครั้งนี้มีความสมบูรณ์ตรง ตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย

ฉะนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการออกแบบแสงในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ มีคุณภาพ ด้านจรรยาบรรณ (Ethic) และมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน

4.3.2 อภิปรายผลแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์จากนิทรรศการ ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ผลที่ได้จากการทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ จำนวน 5 ครั้ง ที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการอภิปรายแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคผลงาน ดังนี้

การสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญการสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทางนาฏศิลป์ ของนราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญที่ได้หลังการสร้างสรรคผลงาน ดังที่ปรากฏในองค์ประกอบ การสร้างสรรค์การแสดง ดังนี้

ด้านการออกแบบบทรการแสดง ผู้วิจัยได้ออกแบบสร้างสรรค์บทรการแสดง โดยการคำนึงถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลัง ประสบการณ์ในการทำงานของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นมา หัวใจหลักที่สำคัญของบทรการแสดง นำไปสู่แก่นเรื่อง “การเดินทางสู่ความสำเร็จของศิลปิน นราพงษ์ จรัสศรี” ที่หล่อหลอมจนถือได้ว่านราพงษ์ จรัสศรี เป็นผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สร้างสรรค์ใน

ประเทศไทยคนแรก สะท้อนเอกลักษณ์ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ นักแสดง นักออกแบบ
สร้างสรรค์และนักวิชาการ

ด้านการคัดเลือกนักแสดง จากการศึกษาภาพถ่าย วิดีทัศน์ผลงานทางด้าน
นาฏศิลป์สร้างสรรค์ และการสังเกตการณ์การทำงานของนราพงษ์ จรัสศรี พบว่า นราพงษ์ จรัสศรี
มีการพิจารณาคัดเลือกนักแสดงจากผู้ที่มีความสามารถที่หลากหลาย และที่สำคัญต้องเป็นผู้ที่มีใจรัก
ด้านการแสดงออก โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีทักษะนาฏศิลป์ จากแนวคิดดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยคำนึงถึง
การคัดเลือกนักแสดงจากผู้ที่มีทักษะด้านศิลปะการละคร มากกว่าทักษะทางด้านนาฏศิลป์

ด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์ เอกลักษณ์ความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี
เป็นผู้ที่มีทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ที่หลากหลาย เริ่มต้นการแสดงจากพื้นฐานรากเหง้า
ทางศิลปวัฒนธรรมไทย นาฏศิลป์ไทย บัลเลต์ และนาฏศิลป์ร่วมสมัย ประสบการณ์จาก
การเดินทางจึงนำไปสู่นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ที่ใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ในการสื่อสาร

ด้านการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ ประกอบการแสดง เอกลักษณ์
การผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกเข้าไว้ด้วยกัน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ ชุด และแซกโซโฟน
ในลักษณะการแสดงเดี่ยว เข้ามาประกอบการแสดง และรูปแบบการแสดงดนตรีสด เพื่อเป็น
การเสริมสร้างอารมณ์ของผู้ชมให้คล้อยตามไปกับการแสดง การแสดงวงดนตรีด้วยทำนองเพลงแจ๊ส
ด้วยการศึกษาจากการสัมภาษณ์นราพงษ์ จรัสศรี พบว่า รูปแบบการแสดงแบบนาฏศิลป์การละคร
(Dance Theatre) การเต้นที่มีการถ่ายทอดสีหน้าและ อารมณ์แบบการละคร นั้นเป็นเอกลักษณ์ใน
ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เช่นกัน ผู้วิจัยจึงใช้แนวเพลงแจ๊สเข้ามาใช้ในการแสดงชิ้นนี้

ด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยได้ใช้การออกแบบอุปกรณ์
ประกอบการแสดง เพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านของแนวคิดการผสมผสาน
วัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก ดังจะเห็นจากรองเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่ ที่เป็นอุปกรณ์
ประกอบการแสดง โดยการใช้กลิ่นอายความเป็นตะวันออกจากการใช้ไม้ไผ่สานให้เกิดเป็นพื้นผิวของ
รองเท้าบัลเลต์ ซึ่งรองเท้าบัลเลต์เป็นสื่อแทนวัฒนธรรมในแบบตะวันตก ซึ่งนับว่าเป็นการคำนึงถึง
เอกลักษณ์ของศิลปินที่ปรากฏในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ฉะนั้น แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์เรื่องการสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานทาง
นาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้ปรากฏในองค์ประกอบด้านการออกแบบบทรบการแสดง จากแก่น
เรื่องการเดินทางสู่ความสำเร็จของศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี ที่สะท้อนเอกลักษณ์ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน

อันได้แก่ ความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ ด้านการคัดเลือกนักแสดงที่ผู้วิจัยคำนึงถึงความสามารถหลายในด้านทักษะความสามารถของนักแสดง ด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์ มีการใช้นาฏศิลป์ที่หลากหลาย อาทิ การเต้นบัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย นาฏศิลป์สมัยใหม่ การเต้นแจ๊ส นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ด้วยการใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน อันสะท้อนถึงความสามารถของนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะนักแสดง ด้านการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง เป็นการใช้นาฏศิลป์และดนตรีขึ้นมาใหม่ด้วยการแต่งเพลงแร็ป (Rap) และทำนองเพลงไทยด้วยการเป่าขลุ่ย การใช้ดนตรีบรรเลงสด และเสียงบรรยากาศประกอบการแสดง ด้านการออกแบบอุปกรณ์การแสดง เป็นการบูรณาการวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกเข้าไว้ด้วยกัน และใช้แนวคิดสัญลักษณ์ มาใช้ในการออกแบบ

แนวคิดการจัดนิทรรศการ

แนวคิดการจัดนิทรรศการเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้ปรากฏในองค์ประกอบการแสดงดังนี้

ด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้นำทิศทางเส้นทางการสัญจรของการชมนิทรรศการ และแผนผังการจัดวางนิทรรศการ มาบูรณาการกับการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ด้วยการใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน อาทิเช่น การถือภาพ การเดิน การวิ่ง การนั่ง

ด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยนำเสนอนิทรรศการทางศิลปะผ่านแนวคิดศิลปะแห่งการหยิบยืมจากผลงานต้นแบบทางนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี จากผลงานการแสดงชุด คราฟ (Craft) ด้วยการใช้ ชิงช้า และผลงานการแสดงชุด นอสตราเจีย (Nostalgia) ด้วยเก้าอี้กับโหลแก้วทรงกระบอก มาเป็นต้นแบบในการออกแบบ ที่สามารถสื่อเนื้อหาของนวนิยาย อีกทั้งในการจัดวางอุปกรณ์ประกอบการแสดง จะต้องสอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างของพื้นที่ที่ใช้ในการแสดง ประกอบกับการมีส่วนร่วมของผู้ชมกับอุปกรณ์ประกอบการแสดง ช่วยเสริมให้การแสดงนิทรรศการมีความน่าสนใจมากขึ้น

ด้านการออกแบบพื้นที่การแสดง คำนึงถึงแนวคิดการแบ่งพื้นที่ในการจัดนิทรรศการ ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พื้นที่ในการเล่าเรื่อง (Narrative Space) คือ บริเวณภายในโรง

ละคร เป็นพื้นที่ในการบอกเล่าเรื่องราวภูมิหลัง ประสบการณ์การทำงานและพื้นที่ปฏิบัติการ (Performative Space) คือ พื้นที่ในการปฏิบัติการที่ผู้ชมสามารถมีปฏิสัมพันธ์ และส่วนร่วมกับพื้นที่ที่ทำการแสดง

จากที่กล่าวมาถึงแนวคิดการจัดนิทรรศการ ที่เป็นแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์ในการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของ นราพงษ์ จรัสศรี ได้ไปปรากฏในองค์ประกอบทางด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์จากการนำทิศทางการสัญจรของหลักการจัดนิทรรศการมาบูรณา และการออกแบบพื้นที่การแสดงทั้งภายนอกโรงละคร และภายในโรงละคร

ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์

ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ในงานวิจัยชิ้นนี้ เกิดจากแรงบันดาลใจ และสิ่งเร้า ในผลงานทางนาฏศิลป์ของศิลปินต้นแบบนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีอิทธิพลในการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จึงนำไปสู่การบูรณาการศาสตร์ทางด้านการจัดนิทรรศการและศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ มาสร้างสรรค์ผลงานการแสดงซึ่งยังไม่มีปรากฏงานวิจัยชิ้นไหนทำมาก่อน อีกทั้งการประพันธ์เพลงแร็ป (Rap) ขึ้นมาใหม่ จากการนำเกณฑ์มาตรฐานศิลปินของวิชชุตตา วุธาติตย์ มาเป็นแนวทางในการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ผ่านการถ่ายทอดบทเพลงด้วยกลุ่มคนรุ่นใหม่ จากเพลงรูปแบบสมัยนิยม มารูปแบบเพลงที่นำเสนอผลงานศิลปะเพื่อศิลปะ (Art for Art's Sake)

แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง

จากแนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง สอดคล้องกับเอกลักษณ์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ประการ ซึ่งได้ปรากฏในองค์ประกอบ การสร้างสรรค์ผลงาน 3 ด้าน อาทิ ด้านการออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง และด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ด้านการออกแบบบทการแสดง จากการศึกษาภูมิหลัง ประวัติการศึกษา การเดินทางไปหาประสบการณ์ในการทำงานทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในลักษณะการเล่าเรื่องราว (Storytelling) รวมถึงการสัมภาษณ์ประเด็นที่นอกเหนือจาก

หัวข้องานวิจัย เพื่อนำมาสร้างบทการแสดง ที่มีความหลากหลายไปตามยุคสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยวิธีการนำเสนอด้วยเทคนิคปะติด (Collage)

ด้านการคัดเลือกนักแสดง ในเบื้องต้นผู้วิจัยคัดเลือกจากนักแสดงที่มีใจรักในการแสดงออก มีความตั้งใจ จึงทำให้นักแสดงที่ได้มา มีความหลากหลายทั้งในด้านของรูปร่าง สัดส่วน และทักษะความสามารถของนักแสดง ซึ่งนักแสดงของการแสดงชุดนี้ คือ นักศึกษาในสาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ฉะนั้นนักแสดงจึงมีทักษะในด้านศิลปะการแสดงมากกว่าทักษะทางด้านนาฏศิลป์ สอดคล้องกับการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบนาฏศิลป์การแสดง (Dance Theatre) ที่เป็นรูปแบบการแสดงที่เน้นการแสดงออกทางสีหน้า และอารมณ์แบบการละคร

ด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์ จากบทการแสดงที่สื่อถึงความเป็นเลิศของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ด้าน จึงเป็นตัวกำหนดลีลานาฏศิลป์ในการสร้างสรรค์การแสดงชุดนี้ ที่สะท้อนเอกลักษณ์ความหลากหลายในผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ทักษะด้านการแสดง อาทิ นาฏศิลป์ไทย บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน ที่สื่อถึงเรื่องราว ชีวิต ภูมิหลัง ประสบการณ์การเดินทาง อีกทั้งผู้วิจัยต้องการสื่อสารเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ให้กับคนรุ่นใหม่ได้รับรู้ จึงเลือกการเต้นแบบสมัยนิยม การเต้นป๊อปปิ้ง (Popping) การเต้นฮิปฮอป (Hiphop) เพื่อเสริมให้การแสดงมีมิติที่หลากหลายมากขึ้น

ด้านการออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ผู้วิจัยนำแนวคิดความหลากหลายการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ในผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเสียงและดนตรีในการวิจัยชิ้นนี้ ด้วยการนำเพลงในยุคสมัยต่าง ๆ ในช่วงชีวิตของนราพงษ์ จรัสศรี มาสร้างสรรค์เริ่มต้นจาก เสียงขลุ่ย ที่สื่อถึงรากเหง้าวัฒนธรรมไทยภูมิหลังของนราพงษ์ จรัสศรี เสียงที่สื่อการเดินทาง อาทิ เสียงนาฬิกา เสียงบรรยากาศของการเดินทาง สนามบิน สถานีรถไฟ ยุคสมัยดนตรีแนววินิเอจ แนวเพลงแจ๊ส และแนวเพลงแร็ป ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่

ฉะนั้น แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดงจากที่กล่าวมา ได้ไปปรากฏในองค์ประกอบด้านการออกแบบบทการแสดง ที่แสดงถึงภูมิหลัง การเดินทาง ประสบการณ์ในการทำงานทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ผ่านลีลาทางด้านนาฏศิลป์ที่หลากหลาย อันได้แก่นาฏศิลป์ไทย บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการเต้นแบบสมัยนิยม ที่ผู้วิจัยต้องการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ ด้วยการเต้นแบบป๊อปปิ้ง (Popping) และการเต้นฮิปฮอป (Hiphop) อีกทั้งยังปรากฏในการออกแบบ

เสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงที่มีความหลากหลาย ด้วยเสียงบรรยากาศ เสียงจากเครื่องดนตรีบรรเลงสด และเสียงที่ประพันธ์ขึ้นมาใหม่

แนวคิดด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์

แนวคิดด้านทัศนศิลป์และการออกแบบ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์องค์ประกอบการสร้างผลงานนาฏยศิลป์ ให้ไปปรากฏในด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดยการออกแบบต้องมีความสัมพันธ์กันในด้านองค์ประกอบทางความคิด (Conceptual Elements) องค์ประกอบที่มองเห็นได้ (Visual Elements) องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน (Relational Elements) และองค์ประกอบที่นำมาใช้งานได้จริง (Practical Elements) เพื่อช่วยสนับสนุน และส่งเสริมให้ภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวทีนั้นมีความเหมาะสม และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย ปรากฏในพื้นที่การแสดงภายนอกโรงละคร ที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอในลักษณะของการจัดนิทรรศการ ศิลปะแห่งการหิบบีม เป็นแนวคิดทางทัศนศิลป์ที่ผู้วิจัยนำมาคำนึงถึง นั้นไปปรากฏในรองเท้าบัลเลต์ และหนังสือขนาดใหญ่ และจากการนำแนวคิดศิลปะแห่งการหิบบีมมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ซึ่งผู้วิจัยนำผลงานการแสดงชุด นอสตราเจีย (Nostalgia) อันประกอบด้วย แก้วอี และโหลแก้วทรงกระบอก และชุดการแสดง คราฟ (Craft) คือ ชิงช้า มาใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ที่สามารถสะท้อนได้ถึงเอกลักษณ์ในผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ได้เป็นอย่างดี

ด้านการออกแบบแสง

วัตถุประสงค์ของการออกแบบแสงสำหรับผลงานการแสดงชุดนี้ คือ การใช้แสงเพื่อทำให้เกิดมิติของการแสดง ทั้งในด้านรูปทรง สี สัน และมิติของเวลา ซึ่งในการแสดงชุดนี้เป็นการแสดงในโรงละครประเภทแบล็ค บ็อก (Black Box) ที่สามารถนำแสงมาใช้เพื่อจัดองค์ประกอบทางศิลปะให้กับพื้นที่ว่าง การใช้แสงได้ถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความคิด ของตัวแสดงในหลาย ๆ ช่วงของชีวิต เช่น การเริ่มต้น การเรียนรู้ การเติบโตและความรู้สึกของตัวแสดง ได้ถูกถ่ายทอดผ่านแสงและสี การมองเห็นและการมองไม่เห็นของตัวละคร โดยที่ผู้ชมอาจจะไม่รู้ตัว

จะเห็นได้ว่า แนวคิดทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์ มีความสำคัญกับการออกแบบอุปกรณ์การแสดงที่ต้องประกอบด้วย องค์ประกอบทางความคิด (Conceptual Elements) องค์ประกอบที่มองเห็นได้ (Visual Elements) องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน (Relational Elements) และองค์ประกอบที่นำมาใช้งานได้จริง (Practical Elements) เพื่อช่วยสนับสนุนให้

ภาพที่ปรากฏขึ้นบนเวทินั้นมีความเหมาะสม แนวคิดศิลปะแห่งการหยิบยืม มาช่วยสะท้อนให้เห็นถึง ผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี และด้านการออกแบบแสง เป็นการใช้แสงที่สื่อสารอารมณ์ ความรู้สึกของการแสดง

แนวคิดสัญญาในงานนาฏยศิลป์

ผู้วิจัยได้คำนึงถึง แนวคิดสัญญาในงานนาฏยศิลป์ ที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ เฉพาะตัวของศิลปินนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ประการ อันได้แก่ ความเป็นเลิศในฐานะนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ

ด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ผู้วิจัยทำการออกแบบสร้างสรรค์จาก จากแก่นเรื่อง การเดินทางสู่ความสำเร็จ โดยการนำสัญญาที่สื่อเรื่องราวชีวิตการต่อสู้ การเดินทางด้วยเป็นกระเป่าเดินทาง รองเท้าบัลเลต์ ภาพผลงานที่ผ่านมาของนราพงษ์ จรัสศรี ด้วยกรอบภาพ ห้องซ้อมการแสดงถูกสื่อสัญญาด้วย แก้วอิฐ โครงสร้างหนังสือมาใช้เป็นสื่อสัญลักษณ์แทนนักวิชาการ

ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย

ผู้วิจัยมีกระบวนการออกแบบจากบทการแสดง การวิเคราะห์ตัวละคร การนำลักษณะเด่นที่ปรากฏในเครื่องแต่งกาย อันประกอบด้วย ชฎา ที่สื่อนาฏยศิลป์ไทย รองเท้าบัลเลต์ สื่อถึงการเต้นแบบบัลเลต์ และหมวก ที่สื่อถึงนาฏยศิลป์ร่วมสมัย มาทำการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ จากเอกลักษณ์ในความเรียบง่ายของนราพงษ์ จรัสศรี

การออกแบบแสง

การออกแบบแสง มีสอดคล้องไปกับบทการแสดง จากแก่นเรื่อง การเดินทางสู่ความสำเร็จ ผู้วิจัยใช้แสงในการบอกเล่าเรื่องราว การเดินทาง ผ่านสัญญาดวงไฟที่มีการเคลื่อนไหว ให้เกิดการรับรู้และการตีความของผู้ออกแบบสร้างสรรค์ ปรากฏในองค์ 1 ฉากที่ 2 การส่งไปยังผู้ที่เข้ามาชมงาน เพื่อนำไปตีความหมายทั้งทางตรง และความหมายแฝง ตามความต้องการ ประสบการณ์และการรับรู้ของผู้ชม กรอบหน้าต่าง จากลาย Gobo คือแสงที่เกิดจาก

อุปกรณ์พิเศษ มีทิศทางแสงจากมุมเดียว ที่มีความเข้มไม่สว่างมาก สีสื่อถึงภาวะกดดันของตัวละคร
ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 4 ห้องซ้อมและคัดเลือกนักแสดง

ฉะนั้นแนวคิดสัญญาณในการแสดง จะไปมุ่งเน้นในด้านการออกแบบอุปกรณ์
ประกอบการแสดง อาทิ รองเท้าบัลเลต์ และหนังสือขนาดใหญ่ ในด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย
และด้านการออกแบบแสง ที่ใช้แสงที่เป็นลวดลายหน้าต่าง และแสงที่สื่อสารอารมณ์ความรู้สึกของตัว
ละคร

4.4 สรุปบท

บทที่ 4 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ผู้วิจัย
มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. รูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงาน
นาฏศิลป์ทั้ง 8 ประการ ได้แก่ การออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลา
นาฏศิลป์ การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการ
แสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบพื้นที่การแสดง และการออกแบบแสง และ
2.แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ทั้ง 6 ประการ ได้แก่ การสะท้อนเอกลักษณ์ใน
ผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี แนวคิดการจัดนิทรรศการ ความคิดสร้างสรรค์ทางด้าน
นาฏศิลป์ แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง แนวคิดด้านทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ และ
ดุริยางคศิลป์ และแนวคิดสัญญาณในงานนาฏศิลป์ ตลอดจนผู้วิจัยได้ดำเนินการ
การอภิปรายผลจากการทดลองพัฒนาการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ โดยเทียบเคียงกับ
เกณฑ์มาตรฐานศิลปินเพื่อค้นหาคุณภาพของผลงานการแสดงที่เกิดจากการบูรณาการองค์ความรู้ทั้ง
ทางด้านวิชาการและผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้ชม และสังคม ส่วนในบทที่ 5
จะกล่าวถึงสรุปผลที่ได้จากการทดลองพัฒนาการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ เรื่อง
การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี และ
ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและการสร้างสรรค์ผลงานในอนาคต

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 อารัมภบท

จากบทที่ 4 ผู้วิจัยได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองและพัฒนาปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ จำนวน 5 ครั้ง แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค่นาฏยศิลป์ การอภิปรายผล และสรุปบท ในส่วนบทที่ 5 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงบทสรุปที่ได้จากการวิจัยทั้งในส่วนรูปแบบองค์ประกอบ การสร้างสรรค์ 8 ประการ แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค่นาฏยศิลป์ ตลอดจนข้อเสนอแนะงานวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยเชิงสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต

5.2 ผลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค่นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี”

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 รูปแบบของการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี และส่วนที่ 2 แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค่นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

5.2.1 รูปแบบของการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ “การสร้างสรรค่นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานทางนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี”

รูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์มี 8 ประการ ประกอบด้วย การออกแบบบทการแสดง การคัดเลือกนักแสดง การออกแบบลีลานาฏยศิลป์ การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบพื้นที่การแสดง และการออกแบบแสง ดังอธิบาย ได้ดังนี้

5.2.1.1 การออกแบบบทการแสดง

ผู้วิจัยได้ออกแบบบทการแสดงจากแนวคิดการเขียนบทละครเวที การร้อยเรียงเรื่องราวผ่านรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) และการใช้เทคนิคการปะติด (Collage) จากแก่นเรื่อง “การเดินทางสู่ความสำเร็จ” ภูมิหลัง ประสบการณ์การทำงานที่สั่งสมมายาวนาน หล่อหลอมให้บรรพช จรัสศรี เป็นบุคคลที่มีความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ นักแสดง นักออกแบบ สร้างสรรค์ และนักวิชาการ ดังนั้น บทการแสดงจึงแบ่งออกเป็น 2 องค์กร คือ องค์กร 1 ภูมิหลัง ประกอบด้วย 5 ฉาก ได้แก่ ฉาก 1 ภูมิหลัง ฉาก 2 การเดินทาง ฉาก 3 การแข่งขันและการคัดเลือก ฉาก 4 นาฏยการแสดง และฉาก 5 ความเป็นเลิศ องค์กร 2 นิทรรศการศิลป์ ประกอบด้วย 5 ฉาก ได้แก่ ฉาก 1 จุดเริ่มต้น ฉาก 2 กาลเวลา ฉาก 3 หอศิลป์ ฉาก 4 ความเป็นเลิศ 3 ด้าน และฉาก 5 หอศิลป์

5.2.1.2 การคัดเลือกนักแสดง

ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงจากความหลากหลายโดยไม่จำกัดเพศ สภาวะเพศ หญิง เพศชาย และผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่มีทักษะทางด้านศิลปะการละคร และทักษะทางด้านนาฏศิลป์ที่หลากหลาย ตลอดจนความหลากหลายทางด้านวัยวุฒิและคุณวุฒิ นักแสดงที่เป็นนักศึกษาจำนวน 15 คน นักแสดงจากหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 20 คน

5.2.1.3 การออกแบบลีลานาฏศิลป์

ผู้วิจัยได้ออกแบบลีลานาฏศิลป์ที่มีความหลากหลายตามบทการแสดง ผสมผสานรูปแบบทิศทางการสัญจรของนิทรรศการ สะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะตัวของบรรพช จรัสศรี อันประกอบด้วย นาฏศิลป์ไทย บัลเลต์ นาฏศิลป์ร่วมสมัย ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) การเต้นแจ๊ส (Jazz Dance) แบบศิลป์بوب ฟอสซี (Bob Fosse) ในรูปแบบนาฏศิลป์การละคร ดานซ์ เธียเตอร์ (Dance Theatre) ที่แสดงอารมณ์แบบละคร ตลอดจนนาฏศิลป์สมัยนิยม ได้แก่ การเต้นป๊อปปิง (Popping) และการเต้นฮิปฮอป (Hip-hop)

5.2.1.4 การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง

ผู้วิจัยเลือกใช้เสียงและดนตรีที่มีความหลากหลายผสมผสานเครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีสากล ในลักษณะการเปิดซาวนด์แทรค (Soundtrack) และการแสดงสดทั้งรูปแบบการแสดงเดี่ยวจากขลุ่ยและแซกโซโฟน และวงดนตรีสดที่แสดงสดประกอบการแสดงด้วยเพลงในยุคสมัยปี ค.ศ.1970 และเสียงบรรยากาศต่าง ๆ อาทิ เสียงร้องของจ๊กจั่นยามกลางคืน เสียงบรรยากาศในสนามบิน สถานีรถไฟใต้ดิน ช่วยเสริมสร้างอารมณ์และบรรยากาศของการแสดงให้มีความน่าสนใจมากขึ้น การใช้เสียงจากความเงียบ และบทพูดของนักแสดงจากการอ่านกลอน และการพูดคำสำคัญที่สื่ออัตลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี และเสียงจากคำพูดของนักแสดงจากชื่อหัวข้องานวิจัย ที่เป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนราพงษ์ จรัสศรี ตลอดจนการประพันธ์เพลงแร็ป (Rap) ขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

5.2.1.5 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ผู้วิจัยออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สื่อสารความหมายเชิงสัญลักษณ์จากแก่นเรื่อง “การเดินทางสู่ความสำเร็จ” และการใช้แนวคิดศิลปะแบบหยิบยืมมาสร้างสรรค์งานศิลปะในรูปแบบศิลปะจัดวาง ที่สื่อสารเอกลักษณ์ในผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี และความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ กรอบรูป กระเป๋าเดินทาง รองเท้าบัลเลต์ ที่สื่อนัยยะการเดินทาง และนักแสดง แก้วอิ โหลแก้ว และชิงช้า สื่อนัยยะความเป็นนักออกแบบสร้างสรรค์ หนังสือสื่อ นัยยะความเป็นนักวิชาการ และผู้ถ่ายทอด

5.2.1.6 การออกแบบเครื่องแต่งกาย

ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกายจากความเรียบง่าย (Simplicity) เน้นสรีระร่างกายของนักแสดง ด้วยชุดรัดรูปสีเทา และนำลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายแต่ละประเภทมาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายในแต่ละฉาก

5.2.1.7 การออกแบบพื้นที่การแสดง

ผู้วิจัยมีการออกแบบพื้นที่การแสดงจากลักษณะโครงสร้างอาคารทั้งภายในและภายนอกโรงละคร ผสมผสานระหว่างรูปแบบศิลปะแบบเฉพาะที่ (Site Specific Art) และการออกแบบพื้นที่ในงานนิทรรศการ เป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ในการเล่าเรื่อง (Narrative Space) และพื้นที่ปฏิบัติการ (Performative Space)

5.2.1.8 การออกแบบแสง

ผู้วิจัยออกแบบแสงให้สอดคล้องกับบทการแสดงและแก่นเรื่อง ทิศทางการมาของแสง ระดับความเข้ม และสีของแสง ตลอดจนแสงที่เกิดจากอุปกรณ์เทคนิคพิเศษ สื่อสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของการแสดงบ่งบอกกาลเวลา สถานที่ อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละคร ช่วยเสริมบรรยากาศให้ผู้ชมคล้อยตามไปกับการแสดง

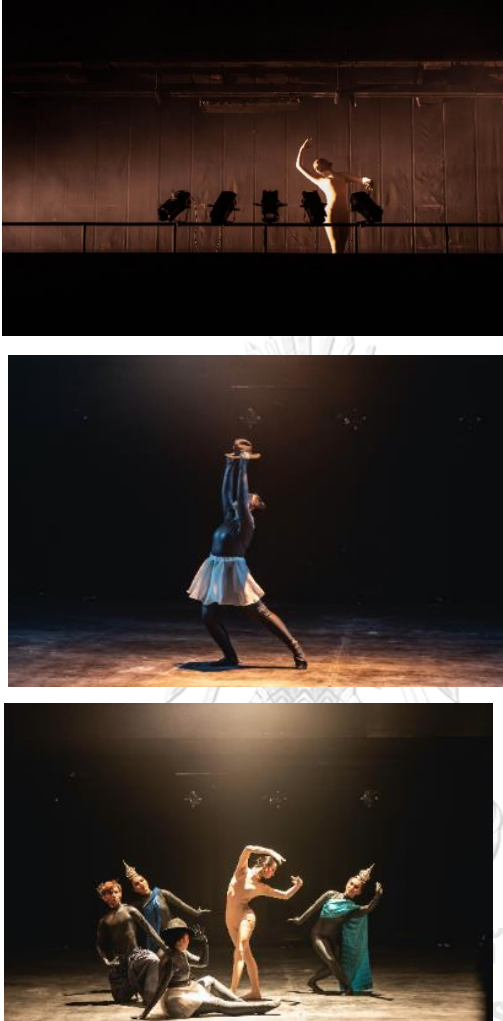

ตารางที่ 5.1 สรุปการแสดงผลงานสร้างสรรค์

เรื่อง “การสร้างสรรค่นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี”

ที่มา : ผู้วิจัย

องค์/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
องค์ 1 ฉาก 1 ภูมิหลัง		<p>เริ่มต้นการแสดงด้วย นักแสดงถือกรอบรูปสี่เหลี่ยมด้านหน้า เดินลงบันไดมาจากชั้น 2 ด้วยลีลาในกิจวัตรประจำวัน การเดินอย่าง ช้า ๆ เรียงแถวเป็นเส้นขนานไปกับโครงสร้างของอาคาร จากนั้นเปลี่ยนตำแหน่งการถือกรอบรูปไว้ด้านข้างลำตัว ยังคงใช้ลีลาก้าวเดิน ด้วยสีหน้า</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
	  	<p>อารมณ์ที่แสดงถึงความมุ่งมั่น และมีความสุข ไปตามเสียงของ แซกโซโฟน สื่อถึงนักแสดง เปรียบเสมือนชาติตั้งรูปผลงาน โดยผู้วิจัยคำนึงถึงแนวคิดการ จัดนิทรรศการ ทิศทางการ เคลื่อนที่ของผู้ชมนิทรรศการมา เป็นแนวทางในการออกแบบ ลีลานาฏยศิลป์</p> <p>นักแสดงทั้งหมดเคลื่อนย้ายมา จัดแสดงภายในโรงละคร จากนั้น ฉายภาพคำว่า “Exhibitum” ในการสื่อสาร ความหมายของการแสดงผล</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
		<p>งานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี กลุ่มนักแสดงนาฏยศิลป์ไทย นักแสดงบัลเลต์ และนักเต้นร่วมสมัย เติมนวนรอบระเบียงโรงละครจากชั้น 3 ลงมาสู่พื้นการแสดง การเติมนวนรอบโรงละคร สื่อถึงการเดินทางในแต่ละช่วงยุคสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี จากนั้นนักแสดงหยุดย่นค้างลีลาท่าทางไว้</p>
<p>องค์กร 1 ฉาก 2 การเดินทาง</p>		<p>แสงจากด้านข้างเวทีเริ่มสว่างขึ้นพร้อมกับกลุ่มนักแสดงเดินลากกระเป๋าเดินทางเข้ามาจากทั่วทิศทาง แล้วเริ่มแสดงลีลาในกิจวัตรประจำวัน ด้วยลีลาการเดิน เดินเร็ว และวิ่งเป็นวงกลม จากนั้นทิศทางของแสงเปลี่ยนสลับไปทางซ้าย ขวา หมุนขึ้น</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
		<p>ทั้งลีลาและทิศทางของแสง สื่อถึงนัยยะที่เกี่ยวกับการเดินทาง ได้แก่ เวลา และการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงแนวคิดการใช้สัญญาณในงานนาฏศิลป์มาทำการออกแบบลีลานาฏศิลป์ และการออกแบบแสงนักแสดง ยังคงใช้ลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ด้วยวิธีการโยน กระเป๋า และชูกระเป๋าขึ้น และลีลาท่าทางแบบนาฏยการ แสดง (Dance Theatre) ทำการแสดงสีหน้า อารมณ์แบบการละครสื่อถึงบรรยากาศภายในสนามบิน ทิศทางของแสงมาจากด้านหลังเห็นเป็นเงาของนักแสดงเพื่อเน้นสรีระรูปร่างของนักแสดงที่คำนึงถึงแนวคิดทัศนศิลป์ และการออกแบบมาใช้ออกแบบแสงและอุปกรณ์ประกอบการแสดง</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
		<p>กลุ่มนักแสดงทางซ้าย แสดงลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน การขึ้นรถคอยรถไฟ ด้วยการนั่ง การย่อเข้า การโน้มตัว การยืนตามลำดับ ดวงไฟจากด้านหลัง ส่องถึงดวงไฟของรถไฟนักแสดงยืนเรียงต่อกันเป็นแนวยาวอยู่ด้านหน้าลำแสงที่ส่องมาจากด้านข้างเวที นักแสดงจึงเห็นเป็นแค่ลักษณะเงา ที่สื่อคล้ายถึงขบวนรถไฟ ผู้วิจัยคำนึงถึงแนวคิดการจัดนิทรรศการเส้นทางการสัญจรของการชมนิทรรศการมาทำการออกแบบลีลา และการใช้สัญญาณในงานนาฏยศิลป์มาทำการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ เช่นกัน</p>
<p>องค์กร 1 ฉาก 3 การแข่งขัน และการ คัดเลือก</p>		<p>นักแสดงแสดงลีลาในกิจวัตรประจำวันด้วยท่าทางเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย แสงจะส่องลงมาเป็นจุด (Spot) นักแสดงทีละคน ผู้วิจัยคำนึงถึงการสะท้อนในเอกลักษณ์ของผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
		<p>ในด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ จากชุดการแสดง แฟนซี โซนาต้า (Fancy Sonata) ที่มีการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายบนเวที มาใช้ในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ กลุ่มนักแสดงยืนค้ำด้วยลีลาท่าทางแบบการเต้นบัลเลต์ ในท่าตั้งพร้อม อยู่ด้านหน้านักแสดงหลักที่ยืนถือรองเท้าไว้แนบอก แสงสีโทนเย็นสลับกับแสงสีโทนร้อน เพื่อให้เห็นภาวะการต่อสู้ภายในและภายนอกของตัวละคร จากนั้นต่อมาได้จำลองการแข่งขันโดยส่องไฟในลักษณะที่เน้นพื้นที่ในการแสดงศักยภาพของแต่ละคนผู้วิจัยคำนึงถึงแนวคิดการสะท้อนเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรีเกี่ยวกับภูมิหลัง และประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบบทการแสดงและลีลานาฏยศิลป์</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
องค์กร 1 ฉาก 4 นาฏยการ แสดง		<p>นักแสดงแสดงลีลาท่าทางการเต้น แจ๊ส (Jazz Dance) ในรูปแบบศิลปะบ๊อบ ฟอสซี (Bob Fosse) เพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านความหลงใหลคลั่งใคล้ในศิลปะ บ๊อบ ฟอสซี (Bob Fosse) โดยใช้แสงสีม่วงชมพูเน้นแสงที่มาจากทิศทางด้านข้างเวทีทางซ้ายและขวา และทางด้านหลัง เพื่อเน้นให้เห็นสรีระร่างกายของนักแสดง</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
องค์กร 1 ฉาก 5 ความเป็น เลิศ		<p>ปรากฏร่องเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่อยู่ตรงกลางเวที ในขณะที่นักแสดงหญิงอ่านบทกลอน ไปพร้อมกับนักแสดงชายเป่าขลุ่ยคลอตาม นักแสดงนำชายแสดงลีลาท่าทางด้วยการแสดงแบบทันสมัย โดยมีปฏิสัมพันธ์กับร่องเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่ที่เป็นอุปกรณ์การแสดง และตามบทที่สะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานนาฏยศิลป์ความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ของ น ร า พ ง ษ์ จรัสศรี ได้แก่ นักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์และนักวิชาการ</p>
องค์กร 2 ฉาก 1 โหมโรง		<p>นักแสดงถือภาพ แสดงลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ด้วยการเดินไปตามแสงและเงาที่เกิดขึ้นจากลักษณะโครงสร้างของอาคาร ผู้วิจัยคำนึงถึงแนวความคิดจัดนิทรรศการมาใช้ในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
	 	<p>ด้วยเส้นทางการสัญจรในการเดินชมนิทรรศการ บรรยากาศภายนอกมีชิงช้าแขวนห้อยอยู่นักแสดงใช้ลีลาการแสดงต้นสดให้มีปฏิสัมพันธ์กับอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดยผู้วิจัยคำนึงถึงแนวคิดเอกลักษณ์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในฐานะนักออกแบบสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงนำผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรีมานำเสนอในรูปแบบศิลปะจัดวาง ด้วยการคำนึงถึงแนวคิดทางทัศนศิลป์และการออกแบบ</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
องค์กร 2 ฉาก กาลเวลา		<p>กระเป๋าเดินทางถูกจัดวางตั้งไว้ตรงกลางเวที เพื่อสื่อถึงเรื่องราวชีวิตการเดินทางกำลังจะเริ่มต้นขึ้น ฉากนี้มีการใช้แสงสีน้ำเงินม่วง สื่อให้เห็นถึงความลึกลับน่าค้นหา นักแสดงใช้ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวันที่สื่อด้วยการเดินทาง ด้วยการเดินและวิ่งเป็นวงกลม สื่อถึงการหมุนเคลื่อนไหวของนาฬิกา</p>
องค์กร 3 ฉาก 3 หอศิลป์ ความเป็นเลิศด้าน นักแสดง		<p>นักแสดงถือกรอบรูปที่คลุมด้วยกระดาษสีขาว ใช้ลีลาท่าทางในชีวิตประจำวัน ด้วยการเดินตามเสียงนาฬิกา ลักษณะการเดินนักแสดงจะเดินไปทิศทางตามเข็มนาฬิกา มีการใช้แสงสีน้ำเงิน สื่อถึงความลึกลับน่าค้นหา</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
องค์กร 2 ฉาก 4 ความเป็น เลิศ ด้านนัก ออกแบบ สร้างสรรค์		<p>นักแสดงแสดงลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวันด้วยท่าทางการยกเก้าอี้ การยืนบนเก้าอี้ สื่อถึงการจัดเก้าอี้ภายในห้องซ้อมการแสดง ผู้วิจัยคำนึงถึงเอกลักษณ์ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ผู้กำกับลีลาในชุดการแสดง เบื้องหน้า เบื้องหลัง มาทำการออกแบบลีลานาฏศิลป์ อีกทั้งคำนึงถึงแนวคิดทัศนศิลป์และการออกแบบ ด้วยการนำศิลปะการหยิบยืมจากชุดการแสดงดังกล่าว มาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงาน</p>
องค์กร 2 ฉาก 4 ความเป็น เลิศ ด้าน นักวิชาการ		<p>เริ่มต้นด้วยมีหนังสือขนาดใหญ่ มี เนื้อหาที่ปรากฏ เกี่ยวกับรายชื่อหนังสือและผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ของ รวมถึงรายชื่อวิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิตตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน (2561)ที่นราพงษ์ จรัสศรีเป็นผู้ที่ได้ถ่ายทอดองค์</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
		<p>ความรู้</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
<p>องค์กร 2 ฉาก 4 ความเป็น เลิศ ด้าน นักวิชาการ</p>	 	<p>นักแสดงที่สื่อถึงเด็กรุ่นใหม่ แสดงลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ในลักษณะการแสดงแบบด้นสด โดยที่นักแสดงคำนึงถึงศิลปะแห่งการหยิบยืมผลงานการแสดงชุด นอศตราเจีย ของนราพงษ์ จรัสศรี ที่ผู้วิจัยนำมาให้นักแสดงเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการแสดง</p> <p>นักแสดงที่เป็นเด็กรุ่นใหม่ มองบรรยากาศของโรงละครที่เต็มไปด้วยผลงานนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ของนราพงษ์ จรัสศรี ในความเป็นเลิศทั้ง 3 ด้าน ด้านนักแสดง นักออกแบบสร้างสรรค์ และนักวิชาการ</p> <p>จากนั้นนักแสดงที่เป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่นออกเป็นร้องเพลงแร็ป (Rap) เนื้อความเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานศิลปินทั้ง 11 ประการ นักแสดงวัยรุ่นใช้ลีลาท่าทางการแสดงแบบด้นสด ตามไปกับความหมายของเพลง</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
องค์กร 2 ฉากหอ ศิลป์		<p>นักแสดงถือภาพที่แสดงผลงานนาฏยศิลป์ของนราพง์ จรัสศรี เดินออกมาด้วยลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน ด้วยการเดินไปวนไปตามเข็มนาฬิกา โดยเดินตามเสียงนาฬิกาจากนั้นนักแสดงแสดงลีลาท่าทางการทำซ้ำในลักษณะการลีลาท่าทางย้อนกลับ ไปอย่างเช่นลีลาท่าทางในฉาก 1 หอศิลป์</p>

องค์กร/ฉาก การแสดง	ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายการแสดง
		<p>ภาพ หอศิลป์ ที่ แสดง เอกลักษณ์ความเป็นเลิศของ นราพงษ์ จรัสศรี อันประกอบด้วย ด้านนักแสดง จากภาพผลงานการแสดงใน กรอบรูปที่นักแสดงถือออกมา และรองเท้าบัลเลต์ขนาดใหญ่ ด้านนักออกแบบสร้างสรรค์ จากการนำอุปกรณ์ประกอบ เก้าอี้ โหลแก้ว และชิงช้าการ แสดงมาจัดเรียงใหม่ และด้าน นักวิชาการ ที่สื่อด้วยอุปกรณ์ ประกอบการแสดงที่เป็นหนังสือ และนักแสดงผู้ที่มาถ่ายทอด องค์ความรู้จากนราพงษ์ จรัสศรี</p>

CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.2.2 แนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคานาฏศิลป์เรื่อง “การสร้างสรรคานาฏศิลป์จาก นิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี”

ผู้วิจัยมีแนวคิดที่ได้หลังการสร้างสรรคานาฏศิลป์ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้
6 ประการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.2.1 การสะท้อนเอกลักษณ์ในผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

ผู้วิจัยนำเอกลักษณ์ในผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ทั้ง 3 ด้าน อันประกอบด้วย 1. ในฐานะนักแสดง 2. นักออกแบบสร้างสรรค์ และ 3. นักวิชาการ มาปรากฏอยู่ในทุกองค์ประกอบการสร้างสรรค์งาน

5.2.2.2 แนวคิดการจัดนิทรรศการ

ผู้วิจัยเลือกเส้นทางการสัญจรในนิทรรศการ มาใช้ในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง และการให้ความสำคัญกับพื้นที่ในการออกแบบพื้นที่แสดง โดยบริเวณพื้นที่ภายนอกโรงละครถูกจัดให้เป็นพื้นที่การปฏิบัติการ และพื้นที่ในโรงละครถูกจัดให้เป็นพื้นที่ของการเล่าเรื่อง ซึ่งเป็นรูปแบบของการจัดนิทรรศการดังที่ปรากฏในองค์ 1 ฉาก 2 การเดินทาง ฉาก 3 การแข่งขันและการคัดเลือก ฉาก 4 นาฏยการละคร และฉาก 5 ความเป็นเลิศองค์การแสดง 2 ในทุกฉากการแสดง

5.2.2.3 ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์

ผู้วิจัยคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ มาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ดังที่ปรากฏในองค์ประกอบการออกแบบลีลานาฏศิลป์ที่บูรณาการแนวคิดการจัดนิทรรศการเข้าไว้ด้วยกัน การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ในการแสดง การสร้างสรรค์เนื้อร้องเพลงแร็ป (Rap) จากแนวคิดเกณฑ์มาตรฐานศิลปิน เพื่อที่จะสามารถสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ได้อย่างมีความน่าสนใจ อีกทั้งการนำศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ผนวกเข้ากับศาสตร์ด้านนิทรรศการ มาทำการสร้างสรรค์การแสดงยังไม่มีปรากฏมาก่อนในประเทศไทย จึงนับว่าเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่แก่วงการนาฏศิลป์ทางด้านนาฏศิลป์

5.2.2.4 แนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงแนวคิดความหลากหลายของรูปแบบการแสดง ดังที่ปรากฏในรูปแบบองค์ประกอบด้านการออกแบบบทการแสดง การออกแบบลีลานาฏศิลป์

ที่ประกอบไปด้วย การเต้นบัลเลต์ นาฏยศิลป์ร่วมสมัย การเต้นแจ๊ส นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ผ่านลีลาท่าทางในกิจวัตรประจำวัน (Everyday Movement) และการเต้นแบบสมัยนิยม ด้วยการเต้นป๊อปปิ้ง (Popping) และกาเต้นฮิปฮอป (Hiphop) การออกแบบเสียงและดนตรีที่ใช้ในการแสดงรูปแบบเสียงที่เปิดจากเครื่องเล่นอิเล็กทรอนิกส์ และดนตรีบรรเลงสด ด้วยเครื่องดนตรีทั้งไทยและตะวันตก

5.2.2.5 แนวคิดทางด้านทัศนศิลป์ นาฏยศิลป์ และดุริยางคศิลป์

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงแนวคิดทางด้านทัศนศิลป์ ด้านองค์ประกอบทางความคิด (Conceptual Elements) จากแก่นเรื่อง การเดินทางสู่ความสำเร็จ องค์ประกอบที่มองเห็นได้ (Visual Elements) ถือเป็นแนวคิดที่ช่วยส่งเสริมให้ภาพที่ปรากฏบนเวที (Spectacle) มีความสมบูรณ์ องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน (Relational Elements) และองค์ประกอบที่นำมาใช้งานได้จริง (Practical Elements) จากอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดยการใช้แนวคิดศิลปะการจัดวางและศิลปะแห่งการหิบบีม แนวคิดศิลปะแบบเฉพาะที่ปรากฏในการออกแบบลีลานาฏยศิลป์ อีกทั้งการเต้นแบบร่วมสมัย การเต้นป๊อปปิ้ง (Popping) และการเต้นฮิปฮอป (Hiphop) ประกอบไปกับบทเพลงแร็ป (Rap) เพื่อใช้ในการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่ด้วยความเรียบง่าย

5.2.2.6 แนวคิดสัญลักษณ์ในการแสดง

แนวคิดสัญลักษณ์ในการแสดง ที่ผู้วิจัยได้คำนึงถึงนั้น ปรากฏในองค์ประกอบการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ ด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง รูปผลงาน กระเป๋าเดินทาง รองเท้าบัลเลต์ เก้าอี้ โครงหนังสือ ด้านการออกแบบแสง และด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปในอนาคต

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏยศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัย เพื่อนำไปสู่การวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 การคำนึงถึงแนวคิดการจัดนิทรรศการที่ผสมผสานศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนี้ สามารถให้ทำผู้วิจัยนำไปเป็นแนวทางประยุกต์ในการออกแบบการแสดงในลักษณะนี้ กับพื้นที่การแสดงที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น พื้นที่สาธารณะต่าง ๆ พื้นที่หอศิลป์ ได้

5.3.2 การนำแนวคิดปะแห่งการหิปปี้ม แอ็พโพรซิเอต อาร์ต (Appropriate Art) มาใช้ในการสร้างสรรค์การแสดง ผู้วิจัยมีได้มีวัตถุประสงค์การลอกเลียนแบบ หรือล้อเลียนแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงานจากศิลปิน แต่ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอภาพผลงานนาฏศิลป์ในอดีตให้หวนปรากฏขึ้นอีกครั้ง โดยการให้อิสระทางพื้นที่กับผู้ชม ในการตีความ เนื่องด้วยประสบการณ์และรสนิยมของผู้ชมในการเสพงานศิลปะนั้นแตกต่างกัน จึงทำให้มิติของการตีความมีความหลากหลายมากขึ้น ส่งผลไปสู่การสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้ชมต่อไป

5.3.3 การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นการใช้ศาสตร์องค์ความรู้การจัดนิทรรศการมาบูรณาการร่วมกับศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ เพื่อทำให้เกิดความหลากหลายในรูปแบบการแสดงที่มีความคิดสร้างสรรค์ จากสิ่งที่เป็นนามธรรม ทั้งประวัติและผลงานของนราพงษ์ จรัสศรี ที่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ภาพผลงานที่ไม่มีชีวิต มาสู่ผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นรูปธรรมทำให้นิทรรศการที่ได้แรงบันดาลใจการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี เป็นนิทรรศการที่มีชีวิต “นาฏศิลป์นิทรรศการ” ที่มีการเคลื่อนไหว สามารถนำไปต่อยอดพัฒนางานสร้างสรรค์กับศิลปินทางด้านอื่น ๆ ได้ และกล่าวได้ว่านราพงษ์ จรัสศรี มี “นวัตกรรม” ทางความคิดในการริเริ่มนาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ

บรรณานุกรม

- กฤษรา (ชูโรมาน) วริศราภริษา. งานฉากละคร 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- กุสุมา เทพรักษ์. อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2561.
- กำจร สุนพงษ์ศรี. สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- จิรายุทธ พนมรักษ์. เอกลักษณ์ไทยในงานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- จิรายุทธ พนมรักษ์. การถ่ายทอดแนวความคิดด้านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยประเภทศิลปะการแสดงเด่นรำเฉพาะที่ของนราพงษ์ จรัสศรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- จตุติกา โกศลเหมมณี. รูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. การวิจัยทางศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ชาย โปธิสิตา. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- ณัฐรัตน์ ผลพิกุล. อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2561.
- ณัฐคม แซ่มเย็น. อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์, 28 กันยายน 2561. 29 กันยายน 2561. 5 พฤศจิกายน 2561.

ณัฐพัชร วรรณภูมิพัฒน์. การจัดนิทรรศการศิลปะกับสื่อออนไลน์: ในปี ค.ศ.2000-2013.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

ดาริณี ชำนาญหมอ. โครงการจัดตั้งคณะนาฏศิลป์ร่วมสมัย Creative Dance Studio. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

ธนกร สรรยวราภิกู. การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด เดอะวิทริเวียนแมน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

ธนกร สรรยวราภิกู. อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์สากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สัมภาษณ์, 20 กันยายน 2561.

ธรากร จันทนะสาโร, อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2561.

ธรากร จันทนะสาโร. นาฏศิลป์จากแนวคิดไตรลักษณ์ในพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

ธีรยุทธ บุญมี. การปฏิวัติสุนทรศาสตร์ของไซซุรุ เส้นทางสู่โพสโตโมเดิร์นนิสม์. กรุงเทพมหานคร: วิชาษา, 2551.

ธีรศักดิ์ อัครบวร. นิทรรศการและการจัดงานแสดง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิชย์, 2543.

ธัญญา สังขพันธานนท์. แวนวรรณคดีทัศนศิลป์ร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นาคร, 2549.

ธนาฉมน์ ปิติพรเทพิน, กรรมการบริหาร บริษัทไลท์ ซอร์ท จำกัด. สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2562.

นพมาศ แวงหงส์. ปริทัศน์การละคร. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

นราพงษ์ จรัสศรี. ประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

นราพงษ์ จรัสศรี, ศาสตราจารย์วิจัย สถาบันวิจัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์. 18 เมษายน 2561. 20 กันยายน 2561. 8 ธันวาคม 2561. 18 ธันวาคม 2561. 20 มีนาคม 2561. 3 กรกฎาคม 2561. 5 มกราคม 2562.

นริรัตน์ พินิจนสาร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์, 5 กันยายน 2561.

- นิพาดา ม้วนเงิน. โครงการวิจัยในการออกแบบนิทรรศการชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต.
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- เบญจลักษณ์ เมืองมีศรี. รองศาสตราจารย์ ดร. และคณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. สัมภาษณ์, 30 สิงหาคม 2561.
- ประพันธ์พงษ์ สุขแสง. โครงการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการออกแบบนิทรรศการข้าวไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต. คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- ประเสริฐ ศีลรัตน์. การออกแบบนิทรรศการ. กรุงเทพมหานคร: สิปประชา, 2546.
- ปรากรม กาญจนศรีสุขกุล. ผู้จัดการฝ่ายออกแบบ บริษัทไต้ทเซอร์ท จำกัด. สัมภาษณ์, 30 กันยายน
2561. 20 ธันวาคม 2561.
- ปริญญา ต๋องโพนทอง. ศิลปินอิสระทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตก. สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2561.
- พันธุ์ชนะ สุนทรพิพิธ. การพัฒนาแนวความคิดและกระบวนการวิธีการออกแบบเครื่องแต่งกาย
สำหรับการแสดง. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- ภคมน เหมะจันทร์. นักเต้นอิสระ. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561.
- ภาณุมาศ ผลพิกุล. การศึกษาความเป็นผู้นำทางด้านนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของ ศาสตราจารย์
ดร.นราพงษ์ จรัสศรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- มิตร โมฆดารา. ศิลปินนักร้อง. สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2562.
- มัทนี รัตน์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะการแสดงละครเวที. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- มัทนี รัตน์. ศิลปะการแสดงละคร หลักเบื้องต้นและการฝึกซ้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.
- มนต์ณัฐ วงศ์ตั้งเจริญ. ศิลปินนักร้อง. สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2562.
- รสลิน กาสต์. แอ็พโพรพริเอชันอาร์ต ศิลปะแห่งการหยิบยืม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- รุ่งนภา สุวรรณศรี. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. สัมภาษณ์, 17
พฤศจิกายน 2561.
- ลักขณา แสงแดง. อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์และศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2561. 8
ธันวาคม 2561.

เวลา อมตธรรมชาติ, ชนินาถ แสงระวี, ชาระที เมืองอยู่ และประภาพรรณ สุธีราวุธ.

(กองบรรณาธิการ. (2561). ทำเนียบนามศิลปินร่วมสมัย สาขาศิลปะการแสดง

พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

ฤทธิรงค์ จิวากานนท์. ศิลปะการออกแบบเครื่องแต่งกายละครเวทีสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

ฤทธิรงค์ จิวากานนท์. ปริทัศน์ศิลปะการละคร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักการวิเคราะห์บทละคร.

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2558.

วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาศิลปะการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2561.

วิชชุดา วุฑาพิทย. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์และการวิจัยทางด้านนาฏศิลป์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2561. 6 พฤศจิกายน 2561.

วิทวัส กรมณีโรจน์. นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรม

ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2561.

ศุภชัย ต้นศิริ. การจัดนิทรรศการทางการศึกษา EXHIBITION FOR EDUCATION.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555.

ศรียา หงษ์ยี่สิบเอ็ด. อาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีและศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2561. 8

ธันวาคม 2561. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สดใส พันธุมโกมล. ศิลปะของการแสดง (ละครสมัยใหม่). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

สทาศัย พงศ์หิรัญ. ดรรสา แบบหลา: นาฏยศิลป์สร้างสรรค์จากวรรณคดีไทย เรื่อง อีเหนา.

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

สุนันทา รัตนาวะดี. Window Display. เชียงใหม่: สุเทพการพิมพ์, 2552.

สุพจน์ ไสภณศิรินันท์. นักออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง. สัมภาษณ์, 20 สิงหาคม 2561.

สุพรรณิ สมบัติธนสุข. วิศวกรระบบเสียง ประจำบริษัท โตตั้งต้อง จำกัด. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน

2561. 20 พฤศจิกายน 2561.

สุภางค์ จันทวานิช. ทฤษฎีสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2557.

- สมพร พูราจ. Mime: ศิลปะท่าทางการเคลื่อนไหว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2554.
- สรร ถวัลย์วงศ์ศรี. การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยจากแนวคิดความหลากหลายทางเพศ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- สฤณี อาชวานันทกุล. โลกในนิทรศการ. กรุงเทพมหานคร: แชลมอน, 2561.
- สุวัฒนา ร็อคแลนด์. นักร้องแบบเครื่องแต่งกายอิสระ. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2561.
- อภิโชติ เกตุแก้ว. นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรม
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 27 กุมภาพันธ์ 2562.
- อภิศักดิ์ สنجด, ภัณฑารักษ์อิสระ. สัมภาษณ์ 30 พฤศจิกายน 2561. 6 ธันวาคม 2561.
- อลิษา ถนอมศรี. โครงการวิจัยปรับปรุงนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑสถานเรือ (Navy Museum).
วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต. ภาควิชาานุมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2558.
- อารี พันธุ์มณี. ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2557.
- Carter V. Good. Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book, 1973.
- Dale Edgar. Audio-Visual Methods in Teaching. 2nd ed. New York: Holt, Rinehart and
Winston, 1996.
- Hector, Alonso. Window Design & Shop Installation and Fashion. Madrid: Pilar
Amores, 2005.
- Hopgood, Jeromy. Dance Production: Design and Technology. New York: Focal
Press, 2016.
- Morgan Ton. Visual Merchandising Window and In-store Display for Retail. UK:
Laurence King Publishing Ltd, 2008.
- Philip Hughes. Exhibition Design. 2nd ed. UK: Laurence King Publishing Ltd, 2015.
- Royston D. DRAMATIC DANCE an Actor's Approach to Dance as a Dramatic Art.
London: Bloomsbury Publishing Pls, 2014.
- Smith, J. M. Dance Composition A Practical Guide for Teacher. 2nd ed. London: A&C
Black, 1985.
- Soto Pablo. Shop Window Design. Spain: LOFT Publications, 2004.
- Susan Cooper. Staging Dance. UK: A&C Black Publishers Ltd, 1998.

Thai Art Movement Dance and Theatre. Tam Dance Theatre. (Program). Thailand:
1990.

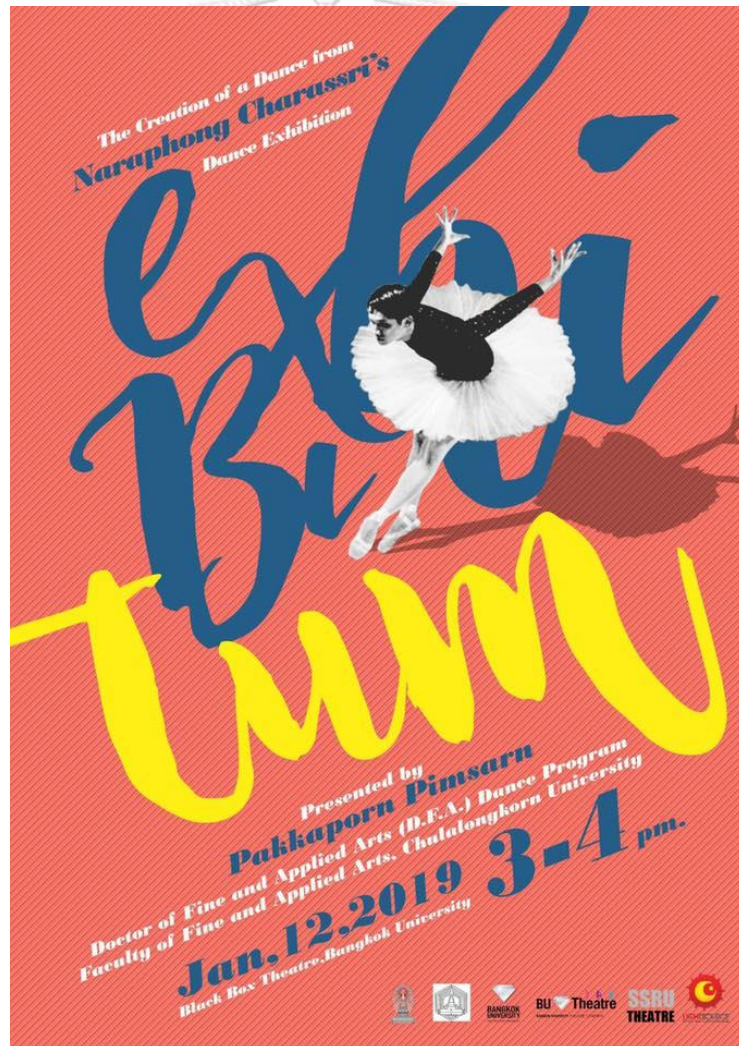
ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

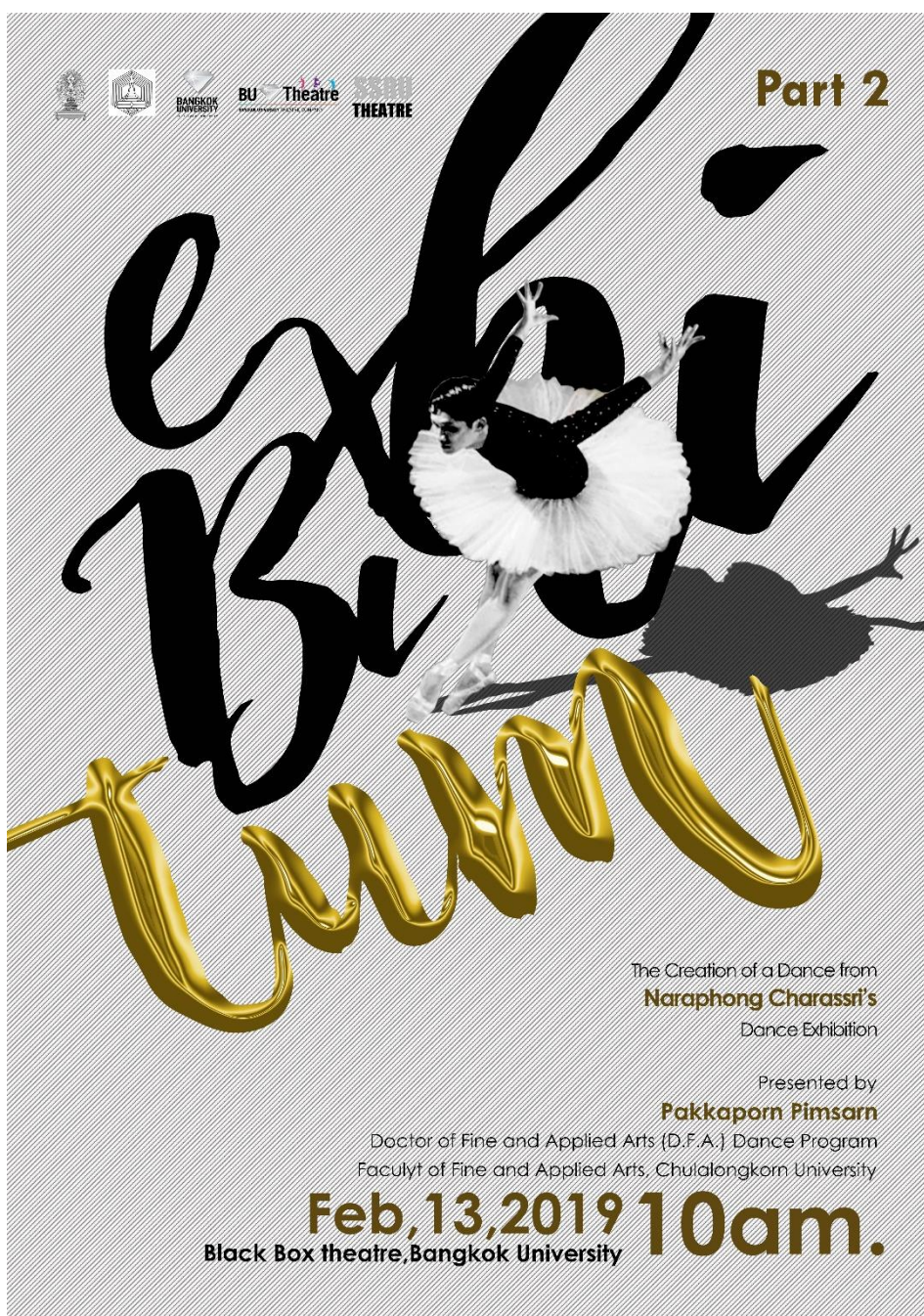
โปสเตอร์ สื่อบัณฑิต การแสดงผลงานดุษฎีนิพนธ์

ชุด การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี องค์กร 1

โปสเตอร์ สื่อบัตร การแสดงผลงานดุษฎีนิพนธ์

ชุด การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากนิทรรศการผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี องค์กร 2

ภาคผนวก ข

บรรยากาศการแสดงผลงานดุษฎีนิพนธ์

ชุด การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จาก นิทรรศการ ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2562 ณ แบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์ (Black Box Theatre)

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ รังสิต

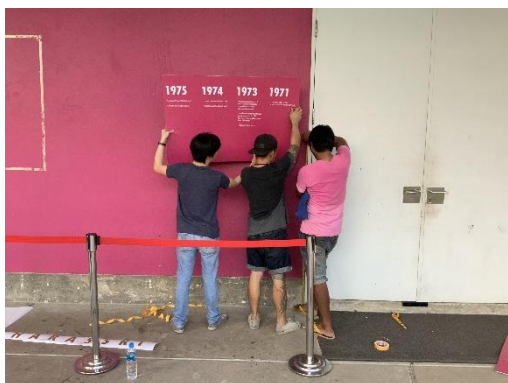

บรรยากาศการแสดงผลงานดุษฎีนิพนธ์

ชุด การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จาก นิทรรศการ ผลงานนาฏศิลป์ของนราพงษ์ จรัสศรี

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ณ แบล็ค บ็อกซ์ เธียเตอร์ (Black Box Theatre)

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ รังสิต

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวภัคพร พิมสาร
วัน เดือน ปี เกิด	29 กันยายน 2524
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2546 ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบเพื่อการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2548 ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาแฟชั่นและสิ่งทอ ภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2561 ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	210 พัฒนาการ 52 ถนนพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250